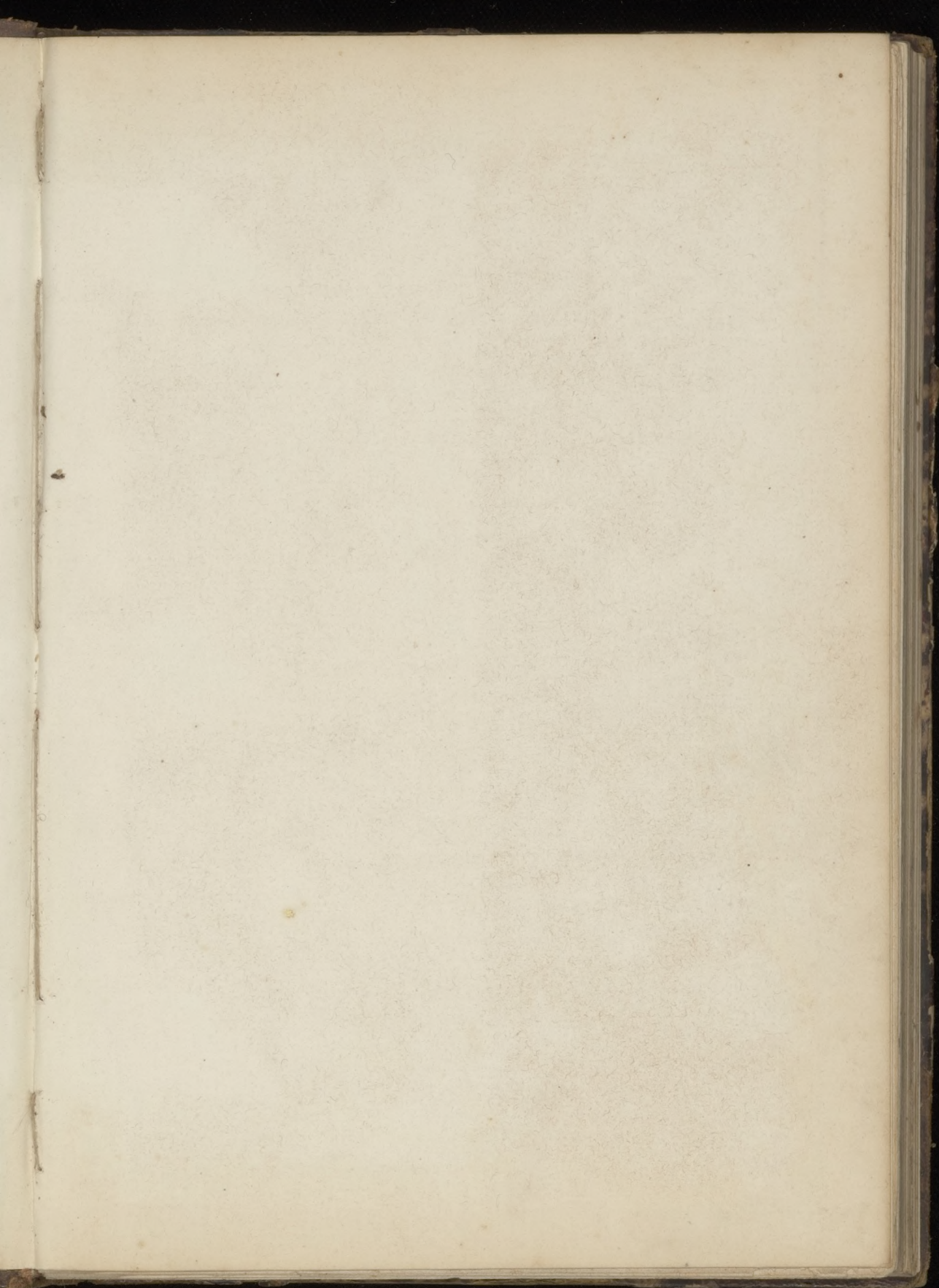

45

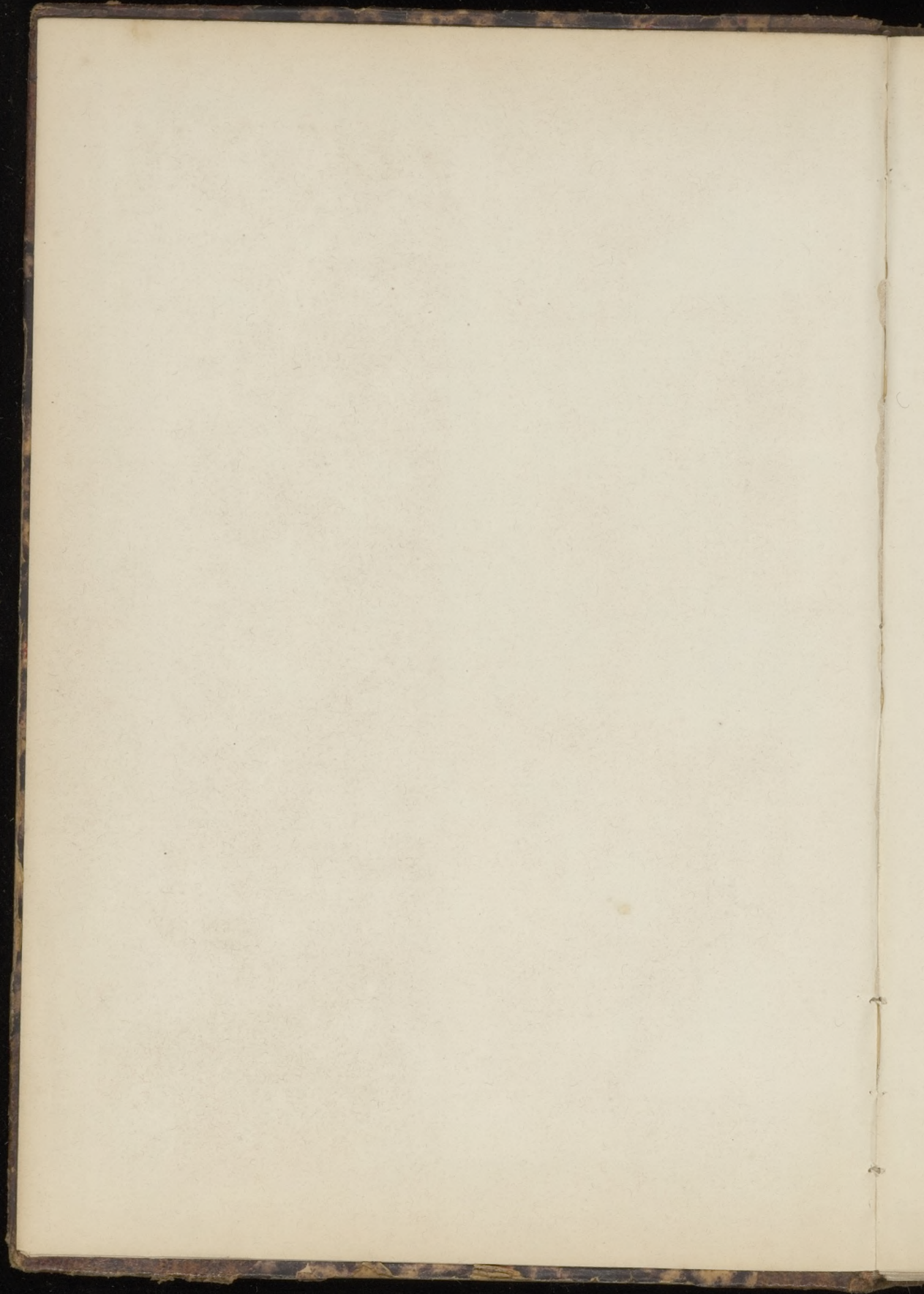

144 D 15

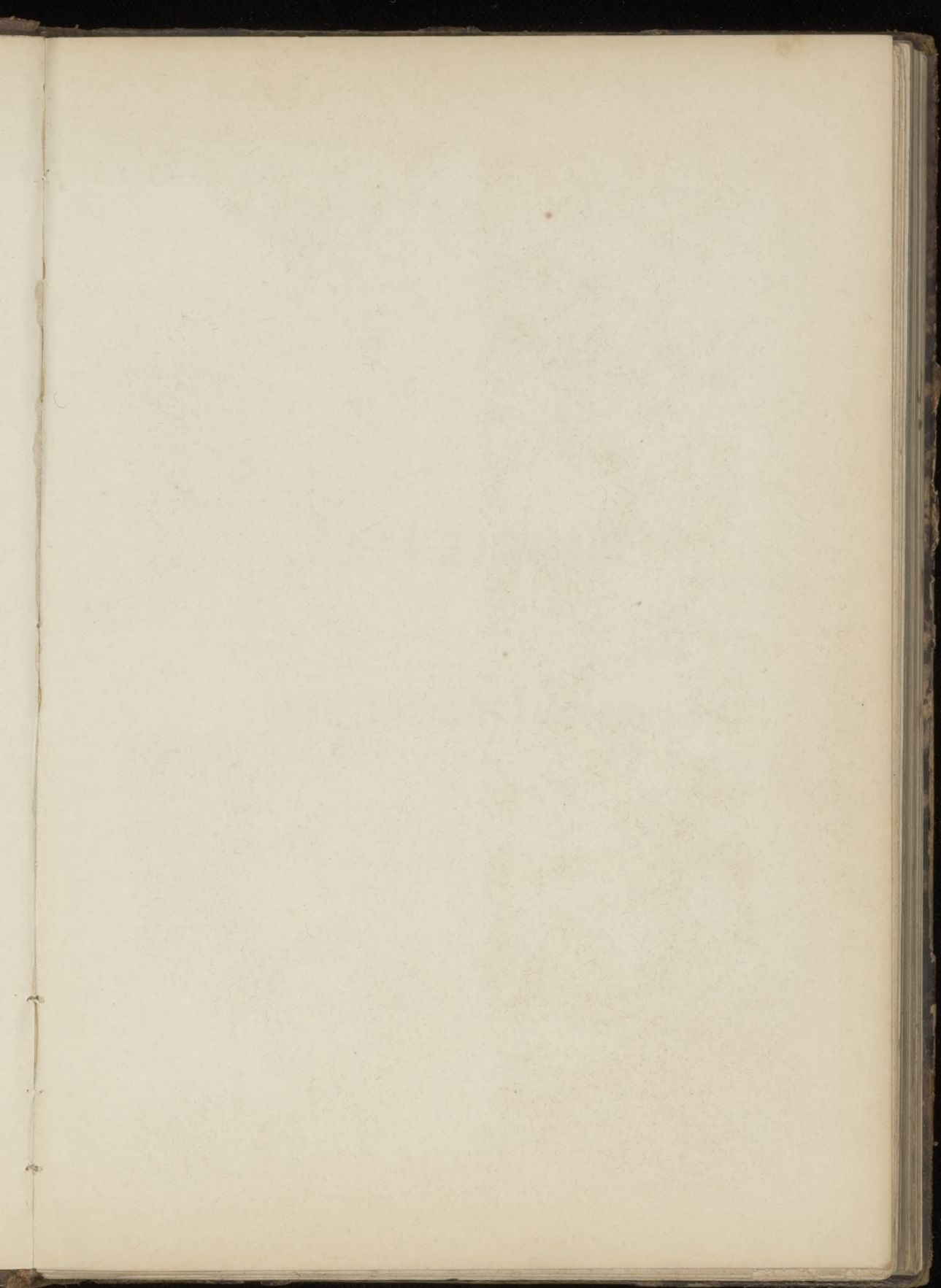

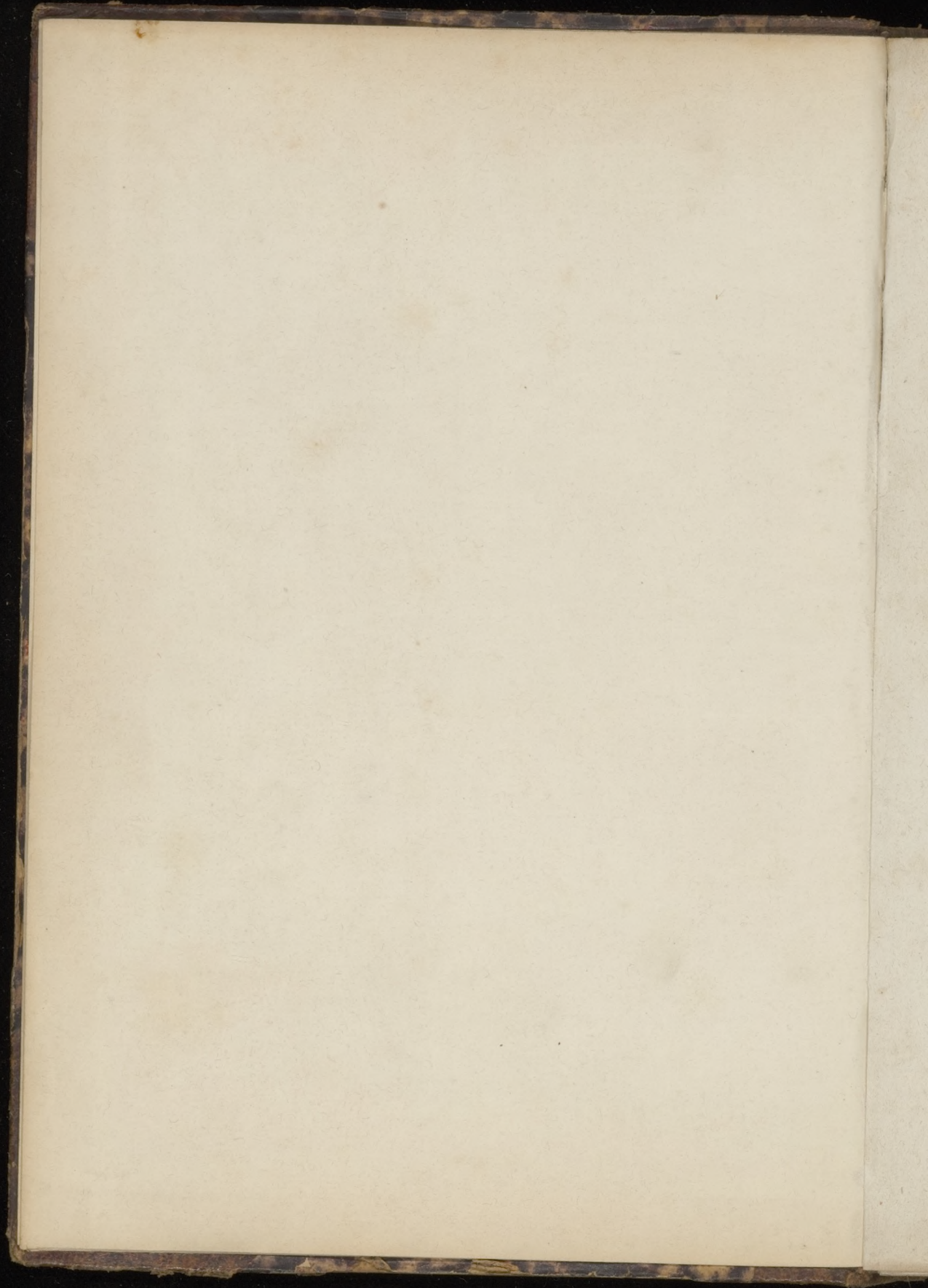

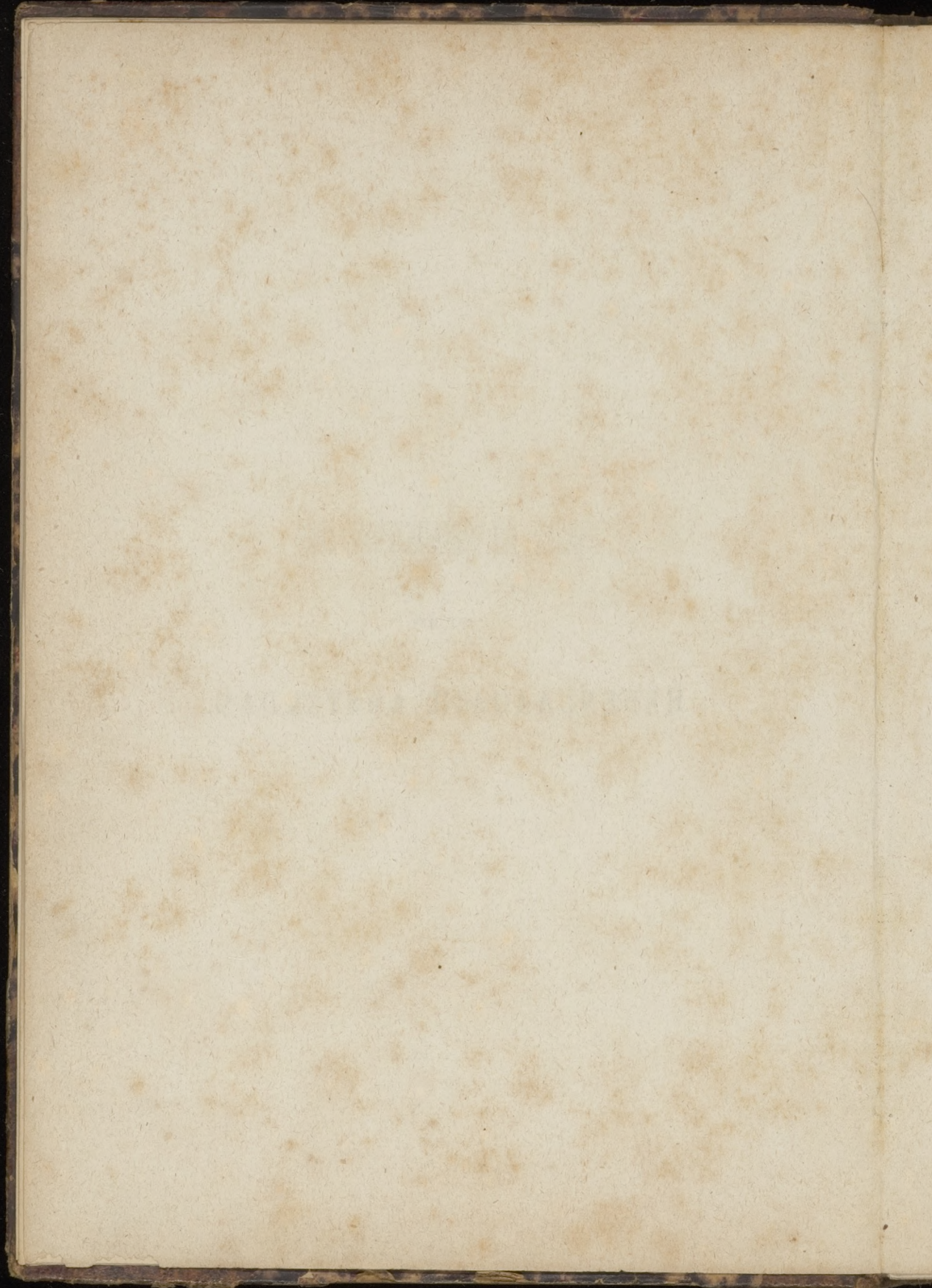

LICHT- EN SCHADUWBEELDEN

UIT HET

HEDENDAAGSCH AMSTERDAM.

LICHT- EN SCHADUWBEELDEN

UIT HET

HEDENDAAGSCH AMSTERDAM.

Geschiedkundige Roman

DOOR

G. W. H. PANCHAUD,

Schrijver van: DE GRAAF VAN LIJDENFORTH, ENZ.

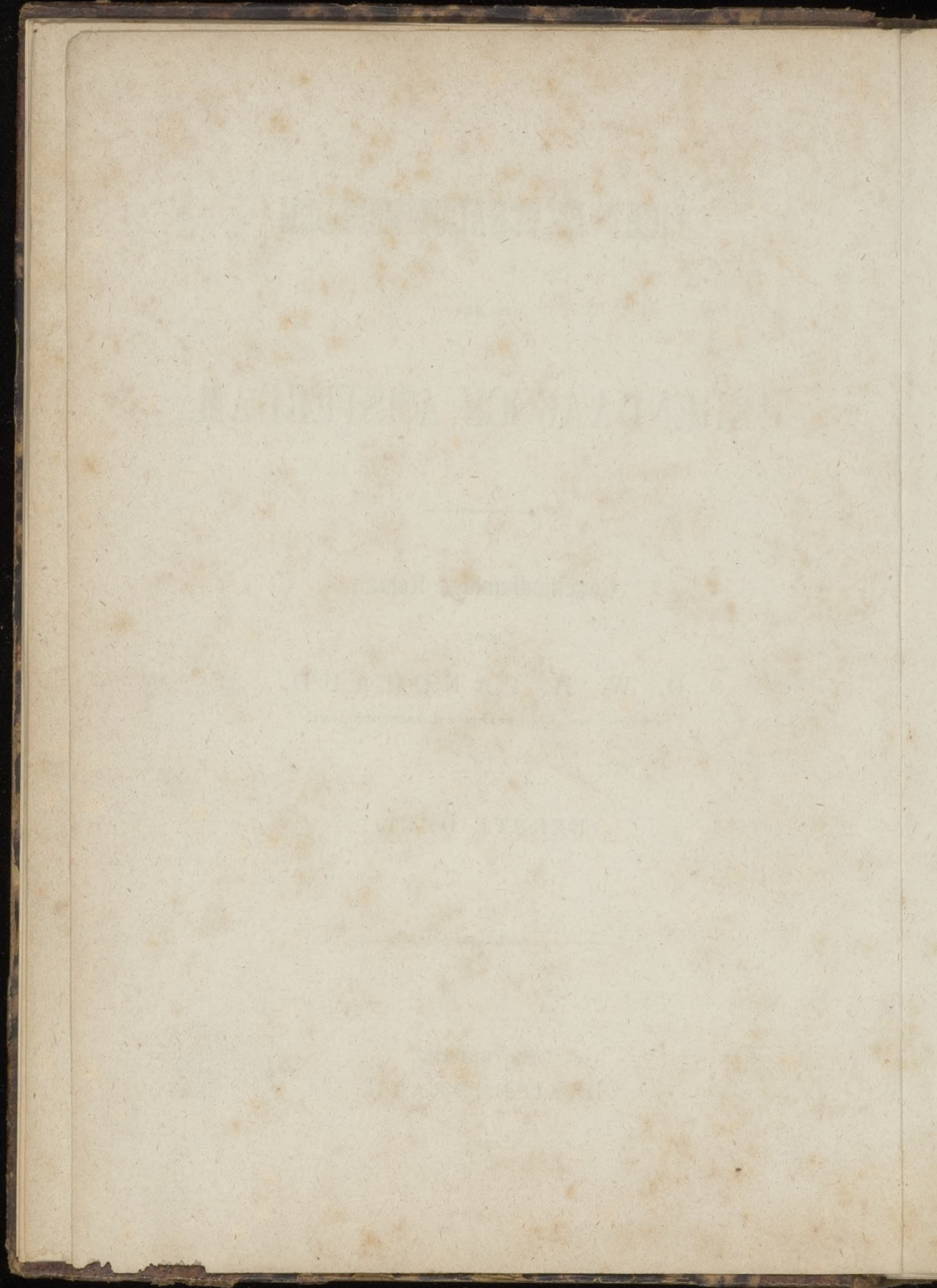

EERSTE DEEL.

AMSTERDAM,
H. EISENDRATH.

INLEIDING.

Voorzeker zullen velen en niet het minst onze stadgenooten, gereedelijk toestemmen dat in de laatste dertig jaren dezer eeuw, die in zoo menig opzigt de wondereeuw kan genoemd worden, Amsterdam met reuzenschreden is voorwaarts gegaan op den weg van uitbreiding en ontwikkeling,

Met verbazing toch zien wij dagelijks allerwege nieuwe voortbrengselen van kunst en wetenschap tot stand komen, en zoo onze voorouders uit hunne graven konden opstaan en de vele trotsche werken aanschouwden, door menschelijk vernuft tot stand gebragt, dan zouden zij zich niet genoeg kunnen verwonderen over al de grootsche gewrochten aan het onvermoeide brein hunner nakomelingen ontsproten, en die in meerdere of mindere mate aan de behoeften des tijds beantwoorden.

Mogen intusschen hart en oog zich over die tallooze verfraaijingen en aanzienlijke verbeteringen verheugen en het vernuft onzer tijdgenooten de regtmatige hulde gebragt worden; toch komen er ook oogenblikken, dat men den eenvoud, de eerlijkheid, hartelijkheid en opregtheid onzer voorouders terug wenscht.

Zelden toch werd in vroeger eeuwen, in betrekkelijk korte tijdsbestekken, een zoo groot aantal misdrijven gepleegd, als welke het thans zoo zeer in beschaving toegenomen geslacht ontsieren.

Bloedige oorlogen, zooals de 19e eeuw in hare geschiedboeken moet plaatsen, vindt men naauwelijks uit de zoogenaamde barbaarsche middeleeuwen opgeteekend.

Gruwelijke moorden, verzaking van goede trouw, diefstal en oneerlijkheid zijn als het ware aan de orde van den dag, en talrijke, den mensch onteerende voorbeelden van snoodheid, welke men vroeger zelden en dan nog slechts bij de dusgenaamde minder ontwikkelde klasse aantrof, doen met bezorgdheid den blik in de toekomst slaan.

Hoewel onder andere benaming, bestaat nog immer godsdienstige verdeeldheid en niet minder onverdraagzaamheid, waarin men zich langs alle wegen en niet altijd met eerlijke middelen tracht te handhaven, terwijl het krachtige en onbevooroordeelde strijden eener helder denkende partij tegen dien ingrijpenden kanker op alle mogelijke wijzen wordt tegengewerkt.

Nog immer ziet men, zoowel onder het masker van

III

uiterlijke vroomheid als achter dat van gewaande eerlijkheid en goede trouw, zij het ook slechts voor een bepaalden tijd, huichelarij en egoïsmus zegevieren, en niet altijd vinden de slagtoffers van zooveel boosheid hier op aarde heeling van de geslagen wonden, of herstel van chandelijk belaagde eer en goeden naam.

Onder het opkomende geslacht onzer dagen kan de naauwkeurige opmerker eene toenemende neiging tot allerlei kwade hartstogten, een geest van oneerbiedigheid en onwil jegens ouders, onderwijzers en ouderen van dagen waarnemen; en terwijl de jeugdige hersenen volgepropt worden met de geschiedenis van landen en volken, met de kennis van diersoorten en voortbrengselen, met de uitwerking van mechanismus en stoomkracht, is toch de jeugd eer achter- dan vooruit gegaan en heeft zij ondanks de krachtige pogingen tot veredeling, niet zooveel gewonnen als verwacht kon worden.

Intusschen willen wij hoop voeden op betere tijden en gaarne de pogingen steunen dergenen, die door een opregt streven naar vooruitgang, de menschheid trachten te verbeteren en vatbaar te maken voor eene, op wederkeerige liefde en hoogachting berustende, alzoo op hechte grondslagen gevestigde zamenleving.

Door in de volgende bladen, als met den vinger de vele ingekankerde wonden der maatschappij aan te wijzen, en door het schetsen van verschillende tafreelen uit het dagelijksche leven van alle klassen, willen wij daartoe medewerken.

IV

Mogen allen, die dit werk in handen zullen nemen, het doel er van begrijpen, namelijk om het nuttige aan het onderhoudende te paren, en menigeen eene aangename verpoozing te schenken na volbragten arbeid. Zijne niet zeer gemakkelijke taak met moed aanvaardende, zal de schrijver ruime voldoening vinden in het denkbeeld, door deze pennevrucht iets te hebben bijgedragen tot verbetering van den algemeenen toestand.

Amsterdam, 1878.

G. W. H. P.

EERSTE HOOFDSTUK.

HET KANTOOR VAN DEN HEER EGTEBERG.

Wij verzoeken de lezers ons te verzellen naar het kantoor van den koopman Egtenberg, op een van de voorname grachten der hoofdstad. 't Verschilt daarin van die ouderwetsche, sombere lokalen waar alles zich door eene zekere deftigheid kenmerkt, waar des daags steeds een schemerdonker heerscht en nimmer een vriendelijke zonnestraal doordringt: dat het een helder, ruim, aan de straat gelegen vertrek is, hetwelk zoowel hen, die er hun dagelijkschen arbeid verrigten als degenen, die er voor zaken een oogenblik vertoeven, in eene opgewekte, aangename stemming brengt. Niet hier treft ons die stilte als van het graf, slechts afgebroken door het gestadige gekras der pennen over het papier; evenmin het fluisteren der achter hooge lessenaars gezeten menschelijke machines, die altijd over zaken en over niets dan zaken spreken; integendeel hoort men hier een vertrouwelijk gekeuvel, dat evenwel aan den geregelden gang der werkzaamheden niet schaadt. Moge elders slechts de ge-

biedende stem vernomen worden van den patroon, zijne bevelen gevende, die onvoorwaardelijk moeten worden opgevolgd; of de klank van het door den kassier uitbetaald wordende geld aan houders van wissels op de firma, de eenige afleiding zijn bij den eentoonigen arbeid, terwijl de straks nog doffe blikken zich met meer levendigheid wenden naar het tafeltje, waarop die verleidelijke stapels rijksdaalders en guldens staan: de ondergeschikten van den heer Egtenberg behoeven zich om dien metaalklank niet te bekommeren, daar zij door hun patroon ruim gesalariëerd worden.

Doch hoe vele en hoe verschillende gewaarwordingen brengt soms de aanblik van die klinkende specie te weeg bij hen, die dikwerf voor eene geringe vergoeding hunne bekwaamheden en krachten, hun levenslust, ja vaak hun leven moeten opofferen; welke vergoeding voor verrigten arbeid wel toereikend is om hen niet van honger te doen omkomen, maar op verre na niet voldoende om in al hunne behoeften te voorzien, of het hoognoodige te verkrijgen, terwijl van genieten geen sprake mag zijn.

Het levenslot van den gehuwden en niet zelden met een talrijk gezin gezegenden kantoorbediende in Nederland, en vooral in Amsterdam, is dan ook, op enkele gunstige uitzonderingen na, verre van benijdenswaardig, en zeer is het te wenschen, dat voor dezulken spoedig verbetering in hun toestand moge komen.

Doch zoolang in de kolommen onzer dagbladen advertentiën zijn te lezen, waarbij jonge lieden worden gevraagd,

die vlug in het engelsch, fransch en duitsch kunnen correspondeeren, tegen een aanvankelijk salaris van *f* 400.— voor verhooging vatbaar, welke verhooging zich intusschen jaren, zoo niet altijd laat wachten; zoolang dit geschiedt — het behoeft geen krachtig betoog — zal voor die tusschenklasse in de maatschappij geen gunstiger toekomst aanbrenen.

En toch is het meer dan noodig, dat in de maatschappelijke positie van den zoogenaamden middelstand verandering komt. Het is van algemeene bekendheid, dat vooral zij, die moeten leven van een bepaald jaarlijksch inkomen, dat dikwerf slechts eenige honderden guldens bedraagt, in den tegenwoordigen tijd, zoo door de voortdurende stijging der prijzen van bijna alle onontbeerlijke levensmiddelen, als door de verhooging der huurprijzen sedert de laatste jaren, met dat beperkte inkomen niet meer kunnen rondkomen. En willen zij zich staande houden in den fatsoenlijken burgerstand, waartoe zij door opvoeding of afkomst behooren, dan zijn zij verpligt zich in velerlei te bekrimpen; daarom is het ontstaan van verschillende begeerlijke gedachten dan ook niet euvel te duiden aan hen, die te karig voor hun arbeid betaald worden.

De met den geest des tijds meegaande koopman Egtenberg dacht er, gelijk wij reeds zeiden, anders over, en de gunstige indruk, dien wij van hem hebben, wordt nog verhoogd, wanneer wij het kantoor zelf betreden.

Langs de met als eikenhout nagebootst papier behangen

wanden staan kasten, waarin een aantal net gebonden boeken, die ons eer aan eene keurig ingerigte bibliotheek dan aan een koopmanskantoor doen denken, welke boeken des avonds na afloop der dagelijksche bezigheden door een groen gordijn zorgvuldig van de buitenwereld worden afgesloten. Verder prijken die wanden met groote aanplakbiljetten van aankomst en vertrek van binnen- en buitenlandsche stoombooten, alsmede aanwijzingen van corresponderende spoorwegen; voorts met landkaarten en fraai bewerkte liasplaten, waarachter alle mogelijke aantekeningen, benevens kwitantien, wissels, brieven enz. eene plaats hebben.

Lessenaars, schrijftafels, krukjes en stoelen zijn allen even net en doelmatig. Een en ander getuigt, dat alles uit ruime beurs wordt bestreden.

Het is alzoo niet te verwonderen, dat de bedienden van den heer Egtenberg — tien in getal en meereendeels gehuwd — er zeer opgeruimd uitzien, terwijl tot eer van hun patroon gezegd moet worden, dat hij niet alleen hun stoffelijk welzijn behartigt, maar zijne ondergeschikten des avonds na hun dagelijkschen arbeid meermalen in de gelegenheid stelt, door edele en geestbeschavende uitspanningen hun leven te veraangenamen.

In eene aangrenzende kamer heeft de eerste boekhouder zijne plaats. Reeds bij den vader van den tegenwoordigen chef van het handelshuis bekleedde hij die betrekking van vertrouwen, zoodat zijn bestaan als het ware met de firma is ineengeweven.

De heer Pieter Zachtlevén — zoo is zijn naam — telt reeds meer dan zestig levensjaren. Hij heeft een eerbiedwaardig voorkomen, dat echter in alle opzigten zijne ondergeschikte maatschappelijke positie te kennen geeft. Zijne kleeding, die onberispelijk kan genoemd worden, bestaat uit een zwarte rok, in den vorm eener stalen pen, dito broek en vest en cylindervormige hoed, terwijl hij, zelfs bij regenachtig of morsig weder, steeds glanzend glimmende lage lederen schoenen draagt. De eenige weelde, welke de achtbare heer Zachtlevén zich veroorlooft, is een altijd hagelwitte das en voorhemdje, benevens een groot gouden horloge, aan een stalen kettingje bevestigd, dat voordeelig afsteekt, of beter gezegd schittert op het lakensch vest. Bij guur of koud weder is hij gewoon zijne magere gestalte in een langen, bijna tot aan de hielen reikenden donkerkleurigen overjas te hullen.

En mogt de heer Zachtlevén somtijds de naar zijn inzien eenigzins gemeenzame gedragslijn van zijn patroon tegenover de ondergeschikten, alsmede de behandeling der kantoorzaken, als te nieuwerwetsch, door een zacht hoofdschudden afkeuren; toch stemde zijn karakter te veel overeen met zijn naam, om die afkeuring luide te doen kennen. Daarbij had hij te veel gezond verstand om zijne ouderwetsche begrippen tegenover het jongere geslacht ingang te willen doen vinden, of zich tegen den geest en de eischen des tijds te verzetten.

Geen wonder dus dat zoowel patroon als boekhouder door het overige personeel niet enkel bemind en geëerbie-

digd, maar zelfs, zooals men zegt, op de handen gedragen worden.

Niet minder als bij zijne ondergeschikten, is de heer Egtenberg gezien en geëerd bij zijne handelsvrienden. Ook op de beurs geniet zijne firma het grootste aanzien, en een van de voornaamste kooplieden der hoofdstad zijnde, wordt zijn naam overal met eerbied genoemd, terwijl de grootste buitenlandsche huizen wedijveren en het zich eene eer rekenen met den soliden Amsterdamschen koopman in relatie te staan of betrekkingen met hem aan te knoopen.

Ofschoon hij de bewustheid heeft van zijn overwegenden invloed in alle handelszaken, is de brave man te verstandig, om zich hierop anders dan met regtmatigen trots te verheffen. Hoogmoed wordt door hem, en met regt, als eene domheid veracht, en de door hem en zijn vader met zooveel arbeid en inspanning verzamelde schatten, beschouwt hij tevens als een welkom middel om zooveel mogelijk de ellende zijner medemenschen te lenigen, nijverheid en industrie te bevorderen, den arbeidzamen werkman te ondersteunen, en waar dat gevorderd wordt, hulp en raad te verleen.

Velen die dit lezen, zullen ongeloofig het hoofd schudden en bij zich zelve zeggen, dat zulke modelmensen niet bestaan en alleen gevonden worden in boeken, als het ideaal van den schrijver. En toch vergist men zich met die beweering, want gelukkig zijn er zulken te vinden, al is dan ook helaas! hun aantal niet groot.

Er zijn nog vermogenden, die wanneer zij op nood en behoefte gewezen worden van arme natuurgenooten, de milddadige hand niet gesloten houden; die gaarne hunne bijdragen schenken aan inrigtingen van liefdadigheid en niet karig zijn, als hen om geldelijke ondersteuning gevraagd wordt.

Het is zoo, de meesten, van wier rijkdom de bron in het duister ligt, of die men liefst niet heeft aangewezen, verhoovaardigen zich op de schatten, welke zij bezitten, en verbeelden zich door het bezit van dat ziellooze metaal bijzondere wezens te zijn geworden, terwijl slechts een ademtocht van het noodlot voldoende is, hen gelijk te doen worden aan den bedelaar. Doch hoeveel waarheid deze woorden bevatten mogen en hoe doordrongen ook van het bewustzijn, dat geld alleen geen geluk aanbrengt, blijft niettemin de zucht naar datzelfde goud de geheele wereld beheerschen.

Kunsten en wetenschappen worden bevorderd door de zucht om te bezitten; dichters en geleerden wedijveren er voor; spelers wagen er hun levensgeluk, ja soms hun leven voor, en hoevele misdrijven onder elken vorm, logen en bedrog worden telkens gepleegd, enkel om dat verleidelijke goud in de ruimste mate te bezitten, maar daarbij vergetende, dat dan dikwerf het hoogste goed dat de mensch verkrijgen kan, voor immer wordt verloren, namelijk de gemoedsrust.

Gelukkig dus hij, die even als de heer Egtenberg, bij

het bezit van schatten, toch den blik kalm en met zelfvoldoening op het verledene slaan en vol vertrouwen in de toekomst staren kan.

Mijnheer Egtenberg is te naauwernood zijn veertigste jaar ingetreden en bewoont met zijne gade, eene bekoorlijke vrouw, en zijn eenig dochtertje, het evenbeeld harer moeder, een der fraaiste huizen op de Keizersgracht, slechts een paar schreden van zijn kantoor verwijderd, waar hij zich alle ochtenden precies ten elf ure heen begeeft.

Bij den aanvang van ons verhaal, terwijl de laatste slag der Westertorenklok, die het elfde uur aankondigt, in het luchtruim wegsterft, verlaat de heer Egtenberg, getrouw aan zijn gewoonte de laatste trede van zijn stoep en begeeft zich met eenigzins haastige schreden naar zijn kantoor.

Een vriendelijken groet wisselende met zijn personeel, gaat hij naar het vertrek van den boekhouder, die op den hem welbekenden gang van zijn patroon zich regt als een kaars van achter een stapel papieren verheft en den binnenkomende met eene zoo eerbiedige buiging ontvangt, als gold het den keizer van Japan.

„De mail aangekomen, Zachtleven?” is de eerste vraag van Egtenberg, na de begroeting van den ouden man met een welwillenden glimlach te hebben beantwoord.

„Ja, mijnheer.”

„En is er iets bijzonders?”

„Wat onze indische correspondenten aangaat niets; of

deze brief particulier aan u geadresseerd, moest een of ander bevatten, dat het kantoor betreft," antwoordde Zachtleven, zijn patroon een ongeopenden brief overhandigende.

"Van Willemsen & van Dalen, te Batavia," zeide van Egtenberg halffluid, terwijl hij plaats nam aan zijne schrijftafel en met eenigen haast dien brief openbrak.

"Willemsen & van Dalen," herhaalde Zachtleven met opgehelderd gelaat; "die firma is even solide als de Nederlandsche Bank." En zich weder nederzettende, begon hij met aandacht de voor hem liggende papieren na te zien en te rangschikken.

Op dit oogenblik verscheen in de opening der deur de gestalte van iemand, met wien wij wel nader kennis dienen te maken, daar hij in ons verhaal een niet onbelangrijke rol zal spelen. Zijn naam is Rudolf van Hazenberg, en ofschoon zijn voorkomen en manieren een aristocratischen vorm hebben en hij blijkbaar veel moeite doet om zich in dat prestige te handhaven, zijn er toch velen uit de zoogenaamde groote wereld, die beweerden dat dit alles slechts een schoonschijnend vernis was, dat kunstmatig opgelegd, dienen moest om zich in de waarschijnlijk vroeger voor hem gesloten hoogere kringen der maatschappij in te dringen.

Hij is onmiskenbaar, wat men noemt, een schoon man, die wel in staat is indruk te maken op een onervaren vrouwenhart, en bij eene eerste ontmoeting ook de mannen, zelfs die van rijperen leeftijd en levens-

ondervinding, voor zich in te nemen; doch iemand, die meer menschenkennis bezit, zou bij eene opmerkzame beschouwing in zijne oogen een onrustig dwalenden blik bespeurd en in de eenigzins naar beneden getrokken hoeken van den overigens goed gevormden mond eene waarschuwing gelezen hebben om op zijne hoede te zijn.

Of deze indruk gegrond is, daar de schijn ligt bedriegt, zal het vervolg van dit verhaal moeten leeren.

Hij was sedert een jaar gehuwd met eene schoone, wegens hare trotschheid niet zeer beminde rijke jonge dame, en had aan dien echt zijn crediet en de ontvangst in beschaafde en gezellige kringen te danken.

Niemand toch kon onderstellen, dat de trotsche eenige dochter van den rijken bankier van Riffenberg een jaar na den dood haars vaders, hare hand zou schenken aan een avonturier beneden haar stand, terwijl zoovele aanzoeken van de meest achtenswaardige en om hunne maatschappelijke positie zeer gewaardeerde jongelieden afgewezen waren.

Wel had men hier en daar gemompeld, dat wijlen de oude heer van Riffenberg met leede oogen de toenadering der beide jongelieden had aangezien, doch zijne blinde liefde voor zijne eenige dochter had hier de overwinning behaald, terwijl de van tijd tot tijd op gunstige oogenblikken aangevoerde opmerkingen der gouvernante van het jeugdige moederlooze meisje hun doel niet misten en den reeds zeer zwakken vader tot eene onverantwoordelijke toegeeflijkheid deden besluiten.

Misschien toch had zijn verstand en de ware liefde die hij voor zijn eenig kind koesterde, hem met eene inwendige stem aangespoord, niet op losse gronden het duurzame levensgeluk van het evenbeeld zijner aangebedene, te vroeg ontslapen gade, gevestigd te zien, en naauwkeuriger narigten in te winnen omtrent den man die zulk een diepen indruk op het onervaren hart zijner dochter scheen gemaakt te hebben, toen de dood den voor weinig tijds nog zoo gezonden man verrastte en het jonge meisje volkomen vrijheid van handelen schonk, terwijl de borst van den vurigen minnaar als van een centenaarslast bevrijd scheen.

Mejufvrouw Adelina Fiorini, de gouvernante van de jeugdige Maria, scheen het hevigste getroffen over den zoo onverwachten dood van den ouden heer van Riffenberg, daar zij nog langen tijd na die droevige gebeurtenis, doodsbleek en in zich zelve gekeerd door de prachtige vertrekken dwaalde, en daardoor zoowel bij de vrienden als kennissen van den overledene het denkbeeld deed opkomen, dat de schoone Italiaansche weduwe op den ouden heer vue's had gehad, die thans voor goed den bodem waren ingeslagen.

Dat de dienstboden niet de laatste waren om zulke vermoedens te koesteren en te verspreiden, is zeer natuurlijk.

Niet dat mejufvrouw Fiorini de dienstboden slecht of zelfs maar uit de hoogte behandelde; zij was integendeel steeds minzaam, zelfs voorkomend voor allen; maar

de zucht van dienstboden over het algemeen, om het tusschending, zooals zij het noemen, die evenals zij dienstbaar zijn, doch door meerdere beschaving op een hooger trap staan, zooveel mogelijk tegen te werken of nevenbedoelingen toe te schrijven, die zelfs in de verste verte niet bestaan, werd ook hier niet gemist, en bovendien, al de moeite die de gouvernante zich gegeven had, om zich in de gunst der dienstboden te dringen, was mislukt, gedurende den tijd dat zij met de opvoeding of liever met het muziekonderwijs der erfgename was belast geweest.

Mejufvrouw Fiorini, de Italiaansche prinses, zooals zij haar noemden, was bij geen van allen bemind, waarop alleen de kamenier van Maria van Riffenberg eene uitzondering maakte; het had ten minste daarvan allen schijn.

Deze was eene Haagsche, zooals men haar noemde, en vroeger reeds bij een paar aanzienlijke familiën, zelfs adelijke, in den Haag in betrekking geweest, hetwelk door de even hoogmoedige als schoone Maria van Riffenberg als een onmiskkenbaar voorregt werd beschouwd, voldoende om haar vader te bewegen zulk een type van kamenier in dienst te nemen.

Wij zullen later in de gelegenheid zijn te oordeelen in hoeverre zij die benaming regtvaardigt.

Hoe smartelijk ook Maria van Riffenberg getroffen was door het onverwachte verlies van haar vader, dien zij werkelijk had liefgehad, zoo was die smart toch niet hevig genoeg

om haar langer dan de striktste welvoegelijkheid vereischte, te doen wachten den man harer keuze te hand te schenken.

Er was dan ook, zooals wij gezegd hebben, juist een jaar verstreken na den dood van den heer van Riffenberg, toen Rudolf van Hazenberg zijne wenschen bekroond zag en de echtgenoot werd der rijke erfgename, door wier bezit hij een jaarlijksch inkomen verkreeg van bijna zestigduizend gulden.

Had de heer van Riffenberg, ondanks zijne onvergeeflijke zwakheid voor zijne dochter, een dieperen blik als deze, in het hart van Rudolf van Hazenberg geslagen? Of was het een instinctmatig gevoel dat hem aandreef, eenige dagen vóór zijn dood, zijn testament te veranderen en eene jaarlijksche rente van tien duizend gulden te doen vaststellen op het hoofd zijner dochter, waarvan het kapitaal haar onvervreemdbaar eigendom bleef, en waarover hij alzoo slechts ná haar dood kon beschikken.

Rudolf van Hazenberg was te verstandig, om bij het vernemen dezer uiterste wilsbeschikking, de minste teleurstelling te doen blijken, en bovendien, hij was immers thans rijk genoeg.

Kwam er onverwacht een tijd, dat hij die reservetroepen, zooals hij schertsend zeide, moest laten aanrukken, welnu, dan zou er met zijn vindingrijk vernuft wel een middeltje op te vinden zijn, en . . . . Rudolf van Hazenberg was de man niet om voor welk middel ook terug te deinzen.

Hij wist zeer goed dat de heer Egtenberg vroeger was geassocieerd geweest met den vader zijner vrouw en, dat toen de firma door scheiding veranderde en elk der vennoten zaken voor eigen rekening ging drijven, het niet Egtenberg was, waarover de dubbelzinnigste praatjes liepen.

Hoe dan ook geen der beide hoofden dezer handelshuizen kwam ooit gedurende de lange reeks jaren aan de verplichtingen te kort.

Beiden gaven voortdurend bewijzen van soliditeit, en wat niet het minste er toe bijbragt om den reeds zoo goed gevestigden naam van Egtenberg te handhaven, was de verzekering, (die later bleek waar te zijn) dat de schatrijke bankier van Riffenberg het vermogen dat hij zijn dochter moest nalaten, in de handen gelaten of in de zaken van Egtenberg gestoken had.

Eene nadere aanraking met van Hazenberg was dus niet te ontgaan, en bij de eerste ontmoeting der beide heeren was er dan ook volstrekt niet de minste sympathie tusschen hen.

Niettegenstaande de verschillende geruchten, die onvermijdelijk vooraf gingen aan een huwelijk als dat van van Hazenberg, was de heer Egtenberg onverstandig genoeg, om het oude spreekwoord te verloochenen, dat ons duidelijk zegt: Men noemt geen koe bont, of er is een vlekje aan. Ofschoon alles behalve ontbloomt van menschenkennis, was hij van nature te welwillend en te goedhartig, om iets anders te zien in het huwelijk der dochter van

zijn ouden compagnon, dan de toevallige ontmoeting van twee sympathiseerende menschen, die het voornemen koesteren elkander gelukkig te maken, zonder zich om den rijkdom te bekommeren die bij een der partijen aanwezig is, en derhalve zag hij er geen bezwaar in Rudolf van Hazenberg met welwillendheid in zijn kantoor en ook in den familiekring te ontvangen.

Ziedaar de man, wiens gestalte in de opening der deur verscheen, die de beide kantoorlokalen vaneen scheidde en wel op het oogenblik dat de heer Egtenberg, zonder van zijn brief op te zien, tot den heer Zachtleven zeide :

„Tijding van onzen vriend Hendrik van Groeneveld.”

Op het hooren van dien naam, deed Rudolf van Hazenberg een stap achter- en zijwaarts, zoodat hij achter een soort kamerschut kwam te staan, dat hem aan het oog der beide oude heeren onttrok, die hem nog niet hadden bespeurd en waardoor hij een ongezien en zeer opmerkzaam toehoorder van het tusschen hen gevoerde gesprek werd.

TWEEDE HOOFDSTUK.

WAARIN SPRAKE IS VAN DEN HELD ONZER GESCHIEDENIS.

Had het noemen van den naam van Hendrik van Groeneveld een onmiskenbaren indruk gemaakt op den eenigszins onbescheiden indringer en dezen genoopt zich te verschuilen, niet minder scheen die naam ook invloed uit te oefenen op den ouden boekhouder, doch op geheel andere wijze.

Was het bij van Hazenberg een soort van schrik die hem deed verbleeken, bij Zachtlevens werd daardoor eene juist tegenovergestelde aandoening opgewekt, namelijk eene blijde verrassing, die zich op diens ronde en eerlijke gelaatstrekken vertoonde, en terwijl hij de glazen van zijn bril met een helderwitten zakdoek afwischte, als om zijn patroon met meer dan gewone oplettendheid te kunnen aanzien, herhaalde hij diens woorden op verheugden maar tevens indrukwekkenden toon:

„Van onzen vriend Hendrik van Groeneveld?”

„Ja, oude vriend; van onzen braven Hendrik, zooals wij hem vroeger plagten te noemen.”

„En welken eernaam hij ten volle verdiende, want hij

was een brave jongen," antwoordde de boekhouder op zachten, doch ernstigen toon. „Hij toonde ook later een braaf man te zijn geworden, die zijn karakter wel nimmer zal verloochenen, want hij is er nog een van den ouden stempel, waarvan het bloed nog niet is verbasterd."

„Wij willen het hopen."

„Wat wilt gij hiermede zeggen, waarde heer?" vroeg Zachtlevens met min of meer ontroerde stem. „Hij is toch niet . . . ik wil niet hopen dat . . ." En om zijne ontroering niet al te zeer te doen blijken, haalde hij nogmaals zijn sneeuwvitten zakdoek te voorschijn en snoot zijn neus, zoodat het was alsof een trompet door het kantoor schetterde.

„Hij is of was in Gods hand, zooals wij allen, oude vriend," antwoordde Egtenberg, op wiens gelaat de sporen van aandoening even zichtbaar waren als op dat van zijn boekhouder.

„Dus nog geen tijding?"

„Van hem persoonlijk niet."

„Van wien dan?"

„Van zijn vijfjarig zoontje Willem Hendrik van Groeneveld."

„Wel gesproken, waarde heer, *zijn* zoon, zijn eigen wetige zoon, waaraan ik nimmer getwijfeld heb."

„En waarvan hij, zooals gij uit zijn laatsten brief gezien hebt, volkomen overtuigd was, zoowel als van de onschuld zijner vrouw, de even zachtmoedige

als schoone Mietje Zachtlevén, uwe beminnenswaardige nicht."

"Het eenige kind van mijn eenigen overleden broeder," nokte de oude boekhouder, terwijl twee groote tranen langs zijne wangen vloeiden en een schuilplaats zochten in den grooten witten doek, die zijn hals omgaf. "Ook van haar hebben wij ondanks al onze pogingen, geen taal of teeken na dien noodlottigen nacht vernomen."

"Het is eene onbegrijpelijke gebeurtenis, die alleen de tijd of de Goddelijke Voorzienigheid kan oplossen."

"Aan Hem willen wij het dan ook overlaten. God die alles weet en ziet, en in Zijne ondoorgrondelijke raadsbesluiten dikwerf het kwade toelaat, zal, als de tijd dáár is, wel het „tot hiertoe en niet verder" doen hooren, en de pogingen der boosheid, om deugd en onschuld te belagen, de welverdiende straf doen ondervinden," antwoordde Zachtlevén op zoo indrukwekkenden toon, dat de onzichtbare en onbescheiden luisteraar onwillekeurig hevig ontstelde en schuwe blikken om zich heen wierp.

Doch de diepe stilte, die rondom hem heerschte en alleen afgebroken werd door het krassend geluid der pennen die mét snelheid over het papier gleden, overtuigde hem dat niemand op hem lette, terwijl de kalme gelaatstrekken der voor hunne lessenaars zittende kantourbedienden insgelijks bewezen, dat zij niets vernomen hadden van de woorden, door den ouden boekhouder op zoo

indrukwekkenden toon gesproken en die den luisteraar als eene Godspraak in de ooren hadden geklonken.

Iemand met een karakter zooals dat van Rudolf van Hazenberg, was intusschen niet gemakkelijk en vooral niet door zulke onbestemd uitgesproken woorden vervaard te maken; hij had zich bijna onmiddellijk daarna weder geheel hersteld.

Alleen was er een gevoel van wrevel in zijne ziel ontstaan dat hij, zooals hij bij zich zelve sprak, zich had laten ontstemmen door een paar woorden, van zulk een ouden suffert, als naar zijne meening Zachtlevens was. Hij besloot dan ook, hem dien onwillekeurigen schrik van daag of morgen op deze of gene wijze betaald te zullen zetten.

De stilte die op de woorden van den ouden boekhouder nog eenige oogenblikken in het vertrek heerschte, was juist bijzonder geschikt, om den luistervink zijne bedaarde stemming terug te geven, zoodat hem verder geen enkel woord van het gesprek, dat nu volgde, ontsnapte.

De heer Egtenberg was de eerste, die deze stilte afbrak, door met eene, nog steeds van bedwongen aandoening getuigende stem te zeggen, terwijl hij zijn boekhouder naderde en zijne hand vertrouwelijk op diens schouder legde:

„Reeds meermalen heb ik bij u opgemerkt, mijn waarde Zachtlevens, dat gij een of ander vermoeden koestert, dat het met Hendrik niet was zooals het behoorde.”

„Met Hendrik, waarde heer? God beware mij! braver jongen dan hij wordt of, God weet het, werd er niet door de lieve zoon beschenen.”

„Laat mij dan mijne uitdrukking verbeteren. Bedoelt gij dat het met dat geval met zijne vrouw niet was zooals het behoorde?”

„Neen, dat ook niet.”

„Wat vermoedt gij dan?”

„Dat hij geheime en zeer listige vijanden heeft.”

„Vijanden? Waarom? Een medeminnaar of zoo iets?”

„Een medeminnaar of medeliefhebbers. Maar niet in den zin zooals door u bedoeld wordt.”

„Ik moet zeggen dat ik u voor het eerst in mijn leven niet begrijp, beste Zachtleven,” antwoordde de heer Egtenberg op een zeer weifelachtigen toon, en daarbij den trouwen boekhouder aanziende op eene wijze, die deze woorden bijzonderen nadruk gaf.

Hij vergenoegde zich echter met dit stilzwijgend bewijs van zijn ongelooft, daar hij voor geen geld in de wereld gewaagd zou hebben, den door hem zoo hoog vereerden patroon in het aangezigt tegen te spreken; hij hernam dus:

„Uit meer dan één feit maak ik op, dat hij zeer gevaarlijke vijanden heeft, wier belang het is, dat de erfgenamen in regte linie, van wijlen den heer Alexander Hendrik van Groeneveld, in 1678 alhier overleden, zich insgelijks niet meer in leven of ten minste zonder nakomelingen bevinden.”

„Drommels, ik begin mij nu te herinneren . . . Dat zonderlinge testament van dien nog zonderlinger heer van Groeneveld was mij waarlijk uit het geheugen gegaan. Gij zoudt dus denken dat . . .”

„Dat bij ontstentenis van erfgenamen, namelijk van afstammelingen van den eenigen zoon van wijlen den heer Alexander Hendrik van Groeneveld, de door intrest op intrest opeengestapelde kapitalen van dien heer, die zijn eenigen zoon, om verschil van zienswijze ontferde en alles vermaakte aan diens nakomelingen, die zich op of na Januarij 1878 in leven zouden bevinden, alsdan aan de zijlinie moeten vervallen, en die afstammelingen dus het hoogste belang hebben, dat de regtmatige erfgenamen verdwijnen.”

„En zoudt gij denken, dat die erfgenamen hierin de hand hebben. Dat is eene zeer gewaagde onderstelling.”

„Niet zoo gewaagd als gij wel denkt, mijnheer.”

„Hebt gij er dan eenigen grond voor?”

„Slechts een paar brieven, welke ik zorgvuldig bewaard heb en die ik u eens ter inzage zal medebrengen.”

„En is dat alles?”

„Ja, maar na die gelezen te hebben, is er twijfel in mijn hart gesloten. Die twijfel is langzamerhand bij mij aangewakkerd en — misschien heeft mijne verbeeldingskracht mij een poets gespeeld — ná het huwelijk van onzen braven Hendrik met mijn geliefd nichtje, is die twijfel zekerheid bij mij geworden en heb ik hen in mijne ver-

beelding steeds omringd gezien door hen bedreigende vijanden. En ook gij, mijn waarde patroon, weet hoe Hendrik reeds in zijne jongelingsjaren onderscheidene malen wonderdadig aan verschillende gevaren is ontsnapt. Toen hij daarna met het kind mijns broeders verkeerde, heeft ook zij in die gevaren gedeeld. Na hun huwelijk zijn zij slechts met moeite ontkomen aan de vlammen, die het vaderlijke huis van Hendrik in de asch hebben gelegd; voeg daarbij de door anonyme brieven aangestookte oneenigheid in hun huwelijk, door scheiding gevolgd, alsmede de latere bijna raadselachtige verdwijning der arme onschuldige vrouw . . . en gij hebt feiten mijnheer, die bij mij het vermoeden deden ontstaan, dat onbekende, maar geduchte vijanden in dit alles de hand hebben."

"Maar wie kunnen die vijanden zijn?" riep de heer Egtenberg als in vertwijfeling uit, terwijl hij zijne fijne blanke handen door de reeds met zilverwitte streepen vermengde haarlokken liet heenglijden.

"Zooals ik u reeds gezegd heb, de zijlinie der familie van Alexander Hendrik van Groeneveld," antwoordde Zachtlevén, eenigzins verwonderd over de naar zijn inzien overbodige vraag van zijn patroon.

"Maar hun naam, hun familienaam?" vroeg Egtenberg ongeduldig.

"Buat."

"Buat? Dat is immers een fransche naam, en zelfs een die nog al berucht of beroemd is, al naar men het noemen wil."

„Het is de naam van een ritmeester in Staatschen dienst, een franschman, en die, als mijn geheugen mij niet bedriegt, volgens onze vaderlandsche geschiedenis, op het schavot als zamenzweerder het leven heeft verloren.”

„Zoo is het . . . zoo is het,” antwoordde Egtenberg, „en toch ken ik geen enkele familie meer van dien naam.”

„Ook ik niet.”

„Welnu, dan is uwe onderstelling immers onjuist.”

„Dat is nog zoo zeker niet.”

„Niet?”

„Wel neen.”

„Het is heden een dag van raadselen, en ik moet op nieuw verklaren, u niet te begrijpen.”

„Met uw verlof moet ik u zeggen, dat gij mij wel begrijpt, maar huiverig zijt om uwe gedachten bloot te leggen.”

„Mogelijk dat gij het geraden hebt. Verklaar *gij* het dan,” antwoordde Egtenberg met een pijnlijk lachje.

„Het zij zoo,” hervatte de oude boekhouder op zachten toon, „want ik zie dat gij dezelfde bezwaren gevoelt als ik. De naam van den ongelukkigen officier, die op het schavot zijn leven verloor, niet zoozeer omdat zijne schuld bewezen was als door de kuiperijen die reeds toenmaals zoozeer in werking waren, en waarvan men onze tegenwoordige eeuw niet alleen beschuldigen kan, is niet in verband te brengen met dien welke 's lands historische bladen vermelden en die toen zeer algemeen was. Eerder

is het aan te nemen dat deze familie, aanverwante takken had, zonder dat de leden er van die denzelfden naam voerden, ooit in eenige aanraking met elkander kwamen. Zoo vindt men reeds in de middeneeuwen een zekeren ridder Buat, als vassaal van den burggraaf de Beziers en Calcasso vermeld, geheel vreemd aan de linie der Buats, die in de zeven- tiende eeuw hun fortuin in de Nederlanden zochten en er slechts den dood vonden."

"Evenmin geloof ik dat de naam van Buat in eenige familiebetrekking staat met dien van den ritmeester, ofschoon hij in diezelfde eeuw en wel ten tijde der gebroeders de Witt moet hebben bestaan, en dat juist die verdeling van staatkundige gevoelens, die toenmaals zooveel scheuring in anders eensgezinde familiën te weeg bragt en die ook thans nog heerschen, de oorzaak is geweest van die verwijdering tusschen vader en zoon, welke reeds bijna twee eeuwen, geleden, nu nog aanleiding geeft tot of liever de oorsprong is van tal van misdaden."

"Gij ziet dit alles te donker in, waarde vriend."

"En nog niet donker genoeg; geloof mij."

"Welnu, om tot een resultaat te komen, zeg mij vrij uit uwe gevoelens. Ik wil u gaarne bekennen, er ook lang en rijpelijk over nagedacht te hebben en veel van hetgeen gij mij gezegd hebt, komt overeen met mijne eigen onderstellingen. Er bestaat iets. Dat iets is kwaad en wordt door eigenbelang tot op de hoogste hoogte gedreven. Men zal geen middelen ontzien om dat doel te be-

reiken. Nu men A gezegd heeft, zal, wat er ook gebeuren mag, B gezegd worden. — Het doel heiligt de middelen. Gij hebt mijne gedachten in woorden gekleed. Thans moeten wij beginnen te handelen, misschien te laat, maar het is beter laat dan nooit. Ik ben rijk en wil niet alleen een gedeelte, maar zelfs al wat de Voorzienigheid mij geschonken heeft, in de waagschaal stellen om het regt, de menschelijkheid te doen zegevieren. Onze tegenwoordige wetgeving, de vooruitgang en toenemende beschaving geven ons wel een zeker overwigt en de hoop op welslagen, maar toch moet de uiterste omzigtigheid in acht worden genomen. Want tegenover de ontwikkeling in het goede, staat ook de ontwikkeling in het kwade. Beiden zijn twee uitersten, die elkander niet kunnen ontmoeten, zonder de vernietiging van het eene of het andere met zich te voeren.

„Ik heb u thans zeer goed begrepen, oude vriend, en had dit reeds sedert lang vermoed, maar mijn hart, mijn ziel, mijn geheele aanzijn kante zich er tegen, om iets dergelijks in den tegenwoordigen verlichten tijd en in ons hedendaagsch Amsterdam slechts te durven onderstellen, en toch niettegenstaande dit alles, zegt mij eene zekere stem in mijn binnenste, dat ik het bij het regte einde heb en eene moeilijke taak mij wacht. Stil,” vervolgde de heer Egtenberg, de hand opheffende, daar hij zag dat zijn oude boekhouder iets in het midden wilde brengen. „Eenmaal hebt gij mij op dat terrein gevoerd;

misschien is het voor ons noodlottig, maar dien eenmaal ingeslagen weg moeten wij blijven volgen, waarheen hij ons ook voeren zal. Ontegenzeggelijk hebben wij, wanneer uwe onderstellingen gegrond zijn, een harden kamp en zeer slechte kansen. Maar Gods wegen zijn wonderbaar en met Zijne hulp zullen wij trachten de boosheid te ontmaskeren en de beleedigde onschuld te wreken. Slechts een kleine leiddraad ontbreekt ons tot heden, maar hoe ver verwijderd, hoe onzichtbaar voor het zwakke oog eens stervelings, reeds bij het begin der misdaad bestaat zij en leidt ons, even als de draad van Ariadne langs den weg door het doolhof van ongerechtigheid en misdaad."

Hier zweeg de anders zoo koelzinnige en in alle levensgevallen zoo kalme koopman, door zijne eigen opgewondenheid uitgeput, terwijl de boekhouder, die eenige oogenblikken vroeger zijne gewone bedaardheid verloren maar dezelve thans teruggekregen had, antwoordde :

"Vergeef mij, hooggeëerde patroon, dat ik aan dit alles niet zoo gaaf mijne goedkeuring hecht. Gij zijt een goed, ja zelfs een groot koopman, rijk in ondervinding op het gebied van den handel, doch minder op dat van hetgeen in de wereld geschiedt. Gaarne erken ik mijne minderheid in beide gevallen, en toch waag ik het u op eenige punten te wijzen, die mij dikwerf, zonder het vertrouwen op de Voorzienigheid, zouden doen wanhopen."

"Welnu, brave vriend, spreek; ik ben geheel gehoor,"

en om zijn bediende nog meer vertrouwen in te boezemen, zette hij zich naast hem neder, en de beenen over elkander kruisende, nam hij de positie aan van iemand die er zich toe zet, het gehoorde naauwkeurig te overwegen.

„In de eerste plaats moet ik u wijzen op het feit — gij moogt er over glimlachen dat ik dat woord zoo menigmaal bezig — maar het is en blijft een feit, dat de naam van Buat als het ware schijnt uitgestorven. Hoe ik ook getracht heb na te vorschen, dien naam vind ik nergens of zeer zelden terug, en komt hij ook al voor, dan is het bij personen, of uit den laagsten stand der maatschappij, waarin ik geene afstammelingen van dit vroeger zoo edele geslacht kan of vermag te zoeken, of het blijkt mij duidelijk dat er niet de minste overeenkomst bestaat met de personen waarop mijn vermoeden kan rusten, daar zij volstrekt onbekend zijn met een erfgenaam van millioenen schats en den naam van Groeneveld hen geheel onbekend is.”

„Gij besluit dus hieruit . . .”

„Dat die familie sedert lang door vermaagschapping, huwelijk of om andere redenen van naam verwisseld is, of onder andere namen de werken der duisternis uitoefent.”

„Gij maakt er dus een roman van?”

„Zeg liever een drama, mijnheer, waarvan ik wil hopen dat de ontkenning niet bloedig is.”

„Vervolg slechts, want ik wacht nog altijd eene gevolgtrekking.”

„Juist; die gevolgtrekking stemt volkomen met de uwe

overeen, namelijk dat wij de slechtste kansen van slagen hebben, daar wij in dit geval te vergelijken zijn bij het wild, dat onnadenkend aan de bron zijn dorst komt lesschen, en eerst uit zijne gewaande rust wordt opgeschrikt als het moordend lood van den achter het struikgewas of kreupelhout verscholen jager op hem afgevuurd wordt."

"Waar, zeer waar," mompelde Egtenberg, blijkbaar overtuigd. "Het is een onzichtbare vijand waarmede wij een worstelstrijd moeten aanvangen. De brief van Willemsen & van Dalen, zoo even door mij ingezien, bevestigt in allen deele die vermoedens, hoewel die brave kooplieden volstrekt niet beseffen, welke aangelegenheden hier op het spel staan. Hier, lees dezen brief oplet-tend; vergelijk dien met de brieven, welke zooals gij mij gezegd hebt, onder uwe berusting zijn, en zoek ze met elkander in verband te brengen, waarna ook ik zal trachten mij op de hoogte te stellen; en wanneer het mij blijkt dat uw en mijn vermoeden op één punt uitloopt, dan zal ik iemand in den arm nemen, wiens scherp-zinnigheid voor ons van het grootste gewigt zal blijken te zijn."

"Een vreemdeling?"

"Voor het oogenblik, ja."

"Mag ik weten . . . ."

"Stil, oude vriend. Laat mij eerst alles overwogen hebben, daarna zal ik u met hem dien ik bedoel in aanraking brengen, en niets ondernemen, zonder uw rijp

oordeel daaromtrent te raadplegen. Beiden hebben wij den knaap lief gehad, en den knaap, toen hij man was geworden als vriend geacht. Beiden hebben wij deel genomen in alles wat er met hem is voorgevallen; andere banden dan die van vriendschap verbinden ons met hem, en de berigten, heden door tusschenkomst van Willem- sen & van Dalen ontvangen, strekken slechts om die banden niet alleen te vernieuwen, maar ze hechter dan ooit weder aan te knoopen."

"In den persoon van zijn zoon?"

"Juist, door zijn kind aan onze zorgen toe te vertrouwen."

"Het kind van Hendrik van Groeneveld zou hier zijn! . . . Maar dat is immers onmogelijk."

"Het is de waarheid, mijn vriend. Zelfs is het reeds op weg naar Nederland, onder de hoede van een vertrouwd persoon."

"En gelooft gij dat het veilig Nederland zal bereiken?"

"Waarom niet! Niemand is immers bekend met het bestaan van dit kind."

"Gelooft gij dit?"

"Ik ben er zeker van."

"Ik niet. Ik ben overtuigd van het tegendeel."

Verbaasd staarde de heer Egtenberg zijn boekhouder aan, dien hij nog nimmer op een zoo beslist toon had hooren spreken.

"Vergeef mij, waarde heer, dat ik mij veroorloof zóó tot u te spreken," antwoordde de oude man, terwijl

andermaal tranen in zijne oogen opwelden ; „maar mijne overtuiging en het onbestemd gevoel van naderende onheilen, hebben mij voor een oogenblik mij zelve en onze wederzijdsche positie doen vergeten.”

„Ik heb u niets te vergeven, mijn vriend. De belangstelling in het lot van iemand, die ons beiden dierbaar is, drijft ons aan tot gemeenschappelijk handelen ; het is dus niet alleen billijk, maar noodzakelijk dat wij tot in het geringste punt met elkander overeenstemmen, om tot hetzelfde doel te geraken.”

„Zoo is het ook, waarde heer.”

„Welnu, neem dan die beide brieven.”

„Beiden ?”

„Ja. Eén van de firma Willemsen & van Dalen, waarin zij mij berigten dat het vijfjarig zoontje van den scheepsgezagvoerder H. van Groeneveld, onder goed geleide, aan onze order met scheepsgelegenheid is afgezonden.”

„Met scheepsgelegenheid ?” antwoordde Zachtleven.

„Alzoo is het reeds op weg naar het vaderland, aan boord van . . . .”

„*De Jonge Henriëtte*, kapitein van Luiten,” vulde Egtenberg zijne woorden aan.

Werktuigelijk haalde Zachtleven zijn zakboekje te voorschijn en den brief aandachtig inziende, van de ook door hem geachte firma Willemsen & van Dalen ontvangen, noteerde hij het bovenstaande, waarna hij zijn patroon vragend aanstaarde, die zijne handeling glimlagchend had gade geslagen.

„De brief is gedateerd van 17 April 1861; wij hebben heden 4 Junij, terwijl *de Jonge Henriëtte* op 8 Maart van dit jaar van de reede van Batavia is vertrokken,” antwoordde Egtenberg.

„Zoodat het schip bij gunstigen wind reeds binnen kon zijn.”

„Of op het punt is van binnen te komen.”

„Natuurlijk te Nieuwediep?”

„Ja. Het schip behoort onder de reederij van Wilkes & Zn. en loopt dus steeds te Nieuwediep binnen. Zijn de zeetiijdingen reeds nagezien?”

„Nog niet.”

„Zend er dan straks heen, of neen, ik zal zelf mij overtuigen, want ik ga toch dien kant op en zal het u dadelijk laten weten, als er iets bijzonders mogt zijn.”

„En de andere brief?” vroeg de boekhouder, die nauwelijks zijn ongeduld kon bedwingen.

„Is van Hendrik van Groeneveld.”

„Van Hendrik zelf?”

„Van hem zelven.”

„Hij is dus . . . ?”

„God weet, waar!”

„En de brief?”

„Is gedateerd van 2 Februarij 1860.”

„Dus een paar dagen voor hij met zijn schip *de Amboina* de reede van Batavia verliet, met bestemming naar de Westkust van Sumatra.”

„Juist.”

„En is er ná dien tijd geen tijding meer ontvangen?”
 „Ten minsten niet van den ongelukkigen gezagvoerder.”
 „Het was dus of hij een voorgevoel had, dat hem een
 of ander onheil moest overkomen!”

„Helaas ja!”

„Het schip is evenwel behouden binnen gekomen.”

„Doch zonder den kapitein.”

„En de stuurman? . . . .”

„Heeft, zooals gij reeds weet, eene geregtelijke verklaring afgelegd, door de geheele bemanning der *Amboina* bevestigd, dat de verdwijning van den kapitein voor allen een raadsel was.”

„Zonderling!” mompelde de boekhouder, het grijs gelokte hoofd schuddende.

„Ja, wel zonderling! En deze omstandigheid, in verband gebracht met andere u reeds bekende, heeft er mij eindelijk toe gebracht uwe zienswijze te deelen, terwijl het lezen der beide brieven mij verder in die vermoedens bevestigd heeft. . . . Hendrik van Groeneveld *heeft geheime vijanden.*”

„Het kan niet anders,” zuchtte Zachtleven.

„En de gevolgtrekking is dus juist, dat zijn kind evenzeer ten gevolge van dat noodlottige testament in die vijandschap zal en moet deelen.”

„Het is alzoo meer dan noodzakelijk, dat de afkomst van den knaap vooralsnog een geheim blijft.”

„Een geheim!” glimlachte de oude man bitter. „Wie zegt u, dat zij voor zijne vijanden nog een geheim is.”

„Thans geloof ik zeker, Zachtleven, dat gij overdrijft.”

„God gave, dat uwe woorden waarheid bevatten, mijnheer!” zuchtte de boekhouder.

„In elk geval zullen wij voorzorgen nemen. Vooralsnog weet niemand dan gij en ik iets van zijne aankomst. Zoodra het schip binnenkomt, zal kapitein van Luiten het mij berigten en den knaap onder geleide van een vertrouwd persoon naar hier doen brengen.”

„Wanneer hij ten minsten levend aankomt.”

„Dan zullen wij een van beiden den knaap in het Nieuwediep gaan afhalen en hem onder een aangenomen naam bij mijne huisgenooten inleiden. Zoo zal dus niemand dan gij en ik, en misschien nog een derde persoon met zijn waren naam en zijne afkomst bekend zijn.”

„Voorzigtiger kan het niet. . . . De hemel geve dat uwe pogingen met een gelukkigen uitslag mogen bekroond worden!”

„Komaan, maak het nu maar niet al te erg. Wij leven Goddank! in een verlichten tijd en niet in eene wereld van geheimen, zooals in de romans van Anna Radcliffe voorkomen.”

„Dat is zoo!” hernam Zachtleven. „Doch wij leven ook in een tijd, in welken voor het menschelijk vernuft alle moeilijke hinderpalen wegvallen en bijna niets meer onmogelijk is. Dat vernuft tot verbreiding van kunst en wetenschap wordt dubbel gescherpt bij hen, die booze ontwerpen uitbroeden. God geve, dat wij er niet de treurige ondervinding van ondervinden!”

„Het blijft dus bij onze afspraak, Zachtleven!” antwoordde Egtenberg eenigzins ongeduldig, daar hij de bezwaren van zijn ouden boekhouder wel wat overdreven vindende, het verkieselijk achtte hem thans alleen te laten. „Ik ga naar de zeetijdingen vernemen. Lees gij intusschen de beide brieven, die verschillende aanwijzingen bevatten en breng ze mij van avond aan huis met die, welke gij zegt nog te bezitten.”

En zijn hoed grijpende, wilde hij vertrekken, toen de boekhouder, eensklaps zijne treurige herinneringen als afschuddende en alvorens weder zijne bezigheden te hervatten, zeide :

„Maar gij hebt nog geen enkele der straks ontvangen brieven ingezien, mijnheer ! Bij voorbeeld van Wilson & Co., uit Philadelphia, van Bottersom and Sons, uit New-York, brieven uit Parijs en Londen. . . .”

„Beantwoordt gij ze maar, Zachtleven ; of stel het uit tot morgen,” antwoordde Egtenberg heengaande.

„Er zijn er bij, die spoed vereischen en waarover ik u eerst moet spreken, alvorens ze te kunnen beantwoorden.”

En met zijn patroon mee'loopende, en te gelijk over een en ander sprekende, verzelde hij hem tot aan de straat, zonder evenwel van den nu ongeduldig geworden ouden heer iets meer te vernemen dan losse, ontwijkende antwoorden.

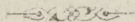
Op zijne beurt ontevreden, keerde hij langzaam en nadenkende naar het kantoor terug, en nieuwsgierig naar

den inhoud der zoo breedvoerig besproken brieven van Willemsen & van Dalen en van zijn neef Hendrik, wilde hij die eerst lezen, doch . . . . vond ze niet.

Hoe hij ook zocht, waar hij ook keek en angstig overal snuffelde : de belangrijke brieven waren verdwenen.

Ook Rudolf van Hazenberg stond niet meer achter het kamerschut. Hij had zich weten te verwijderen, zonder dat iemand hem had zien heengaan.

DERDE HOOFDSTUK.

DE GOUVERNANTE.

In een eenvoudig, doch met smaak gemeubeld vertrek, in het huis van den ons reeds bekenden heer Egtenberg, zaten op denzelfden middag, dat ons verhaal aanvangt, aan eene met boeken en plaatwerken bedekte tafel twee vrouwelijke personen, waarvan de eene den middelbaren leeftijd had bereikt, en de ander een meisje was van ruim vier jaar. Deze laatste heette Wilhelmina, de dochter van den heer van Egtenberg; de andere was hare gouvernante, eene vrouw die in weerwil harer jaren toch nog altijd op schoonheid aan-

spraak mogt maken. Waarschijnlijk zelfs was zij in hare jeugd eene schitterende schoonheid geweest, welke echter blijkbaar geleden had, hetzij door geheim verdriet, of ten gevolge van hevige hartstogten, of welligt ook door beide.

Dit was echter een raadsel, daar die marmerschoone gelaatstrekken, als door de meesterhand des beeldhouwers gewrocht, als het ware ondoordringbaar waren voor den menschelijken blik, vooral wanneer zij geloofde op hare hoede te moeten zijn. Want men treft slechts weinig menschen aan, die zich zoodanig kunnen beheerschen, dat zij hun gelaat ten allen tijde als met een masker weten te bedekken, en er zich nimmer eene gelegenheid opdoet, dat de ervaren menschenkenner niet een blik werpt in of door die kunstige wapenrusting, om daar even spoedig eene kwetsbare plaats te ontdekken, gelijk de sluwe Indiaan, die, wanneer zijn vijand zich onvoorzigtig bloot geeft, met nimmer falenden blik en vaste hand de doo-dende schicht heenwerpt.

Zoo ook zou de opmerkzame waarnemer nu en dan van onder die ter neer geslagen en half gesloten oogleden een straal hebben zien schitteren, die, hevigen haat scheen te bevatten tegen het kleine, lieftallige kind, dat zich, tegenover haar gezeten, onledig hield een cahier met gravures te bekijken, en nu en dan een uitroep van vreugde of ook van schrik en medelijden deed hooren, al naar gelang het onderwerp, dat zij bezigtigde, op hare kinderlijke verbeelding werkte, en dan die gewaarwording deed ont-

staan, welke door menschen op rijperen leeftijd zoo zeer getracht wordt te onderdrukken, namelijk onverholven medegevoel voor de vreugde of het lijden der medemenschen. Of waren die doordringende blikken, welke van onder die oogleden heenschoten, het gevolg van die donkere onheilspellende wolken, die zich dikwerf uit het verre verleden in de herinnering zamenpakken en zich met geweld een weg banen, om daarna los te barsten, zonder evenwel helderheid of verkwikking aan te brengen, neen, veeleer geschikt schijnen te zijn, door hunne zwavelachtige zelfstandigheid de atmosfeer te vergiftigen.

Hoe het zij: of die blikken het kind golden, dat daar argeloos zat te spelen, of dat zij betrekking hadden op lang vervlogen beelden, was een geheim tusschen haar en het Opperwezen. Met zekerheid echter kon gezegd worden, dat haar geest hevig beroerd was en dat kalme uiterlijk een vulkaan verborgen hield.

De type van haar gelaat verried ontegenzeggelijk eene zuidelijke afkomst, hoewel bij naauwkeuriger beschouwing de kunstenaar eenige afwijking zou bespeurd en alzoo de gevolgtrekking gemaakt hebben, dat zij niet uit onvermengd bloed was gesproten, ofschoon Italie's schoone hemel haar had zien geboren worden.

Eindelijk openden zich hare oogleden en wierp zij een blijkbaar onrustigen blik op het kind; doch ziende dat het meisje hare geheele aandacht wijdde op de voor haar liggende platen, namen hare gelaatstrekken eene

rustige uitdrukking aan en stond zij langzaam van haar stoel op.

Tusschen twee vensters, die het uitzigt hadden op een fraaijen en vrij uitgestrekten tuin, stond eene uitmuntende pianino van Erard. Waarschijnlijk had de kleine Wilhelmina reeds dien ochtend hare muzikles gehad, daar het keurige instrument nog geopend was en eenige dunne muziekbladen nog tegen den lezenaar geplaatst waren. Naast de pianino stond, tegen het behangsel gesteund, eene niet minder prachtige harp, met ivoor en zilver ingelegd. Ofschoon een dergelijk muziekinstrument hier te lande langzamerhand in onbruik schijnt te geraken, werd het toch door de gouvernante dikwerf gebruikt, en kon zij er zoo meesterlijk op spelen en wist zulke betoerende toonen aan de snaren te ontlokken, dat mijnheer en mevrouw Egtenberg meermalen naar haar verrukkelijk spel kwamen luisteren en de begaafde kunstenaressen prezen.

Behalve de andere talenten, welke zij bezat, was mejuffrouw Adelina Fiorini, de voormalige gouvernante van Maria van Riffenberg, ontegenzeggelijk eene virtuose van den eersten rang. In alle kringen, waar zij was uitgenoodigd te komen, dweepte men met haar spel, zoowel dat op de piano als op de harp; en wanneer zij dan hare volle, omvangrijke stem aan het snarenspeel paarde, meende men letterlijk in den zevenden hemel te zweven.

Kort ná het huwelijk harer vorige kweekeling, was zij als gouvernante van de vierjarige Wilhelmina bij mevrouw

Egtenberg in betrekking gekomen. Wel had deze dame zelve eene zeer zorgvuldige opvoeding genoten en konden hare kundigheden ruimschoots opwegen tegen die der gouvernante; maar in de eerste plaats bezat zij het zwak der meeste vrouwen uit den hoogsten stand, namelijk gaarne door het bezit van een of andere zeldzaamheid boven anderen te willen uitsteken, en eene ge'oren Italiaansche gouvernante te kunnen hebben, was in haar oog wel iets zeldzaams, te meer nog wanneer deze een zoo schitterend muzikaal talent bezat. En dat hare vriendinnen en kennissen haar dat, naar hare meening, onschatbaar kleinood zouden benijden, daarvan hield mevrouw Egtenberg zich overtuigd.

Naauwelijks had dus de heer van Hazenberg, op eene soirée ten haren huize, zich uit den mond laten vallen, dat de vroegere gouvernante zijner jeugdige echtgenoot den wensch had te kennen gegeven, zich in eene andere betrekking verplaatst en bij voorkeur belast te zien met de opvoeding van een eenig kind, of mevrouw Egtenberg rustte niet, voor zij haar man had overgehaald deze phoenix onder de gouvernantes in zijn huis op te nemen.

Al de liefde, welke Egtenberg voor zijne beminnelijke echtgenoot koesterde, was noodig hem te bewegen, aan haar wensch gevolg te geven. Niet dat hij iets had aan te merken op het gedrag of de persoon der Italiaansche, of een bepaalden afkeer tegen haar voedde; integendeel gevoelde hij zich meermalen medegesleept, zoo door hare welbespraaktheid als haar muzikaal talent. En toch was

er eene inwendige stem, een „en ik en weet niet wat,” zooals vader Cats zegt, die hem toefluisterde, dat alles met de Italiaansche schoone niet zoodanig was als het behoorde, en of door of met haar iets noodlottigs boven zijn hoofd hing.

Bovendien had hij nog die regt ouderwetsche begrippen, zooals zulks glimlagchend door hem genoemd werd, dat de zorg en opvoeding van zijn kind aan niemand beter behoorde en toevertrouwd was dan aan de moeder, en niemand beter dan zij, door de uitstekende opvoeding, welke zij genoten had, hoofd en hart van hun beider lieveling kon vormen.

Maar welke man, hetzij meer of minder beschaafd, als hij eene vrouw opregt en met al de liefde, waarvoor het hart vatbaar is, bemint, heeft de kracht om den wil dier vrouw te wederstaan; vooral wanneer die vrouw een zoo rein en boven alle menschelijke zwakheden verheven wezen is als waarop mevrouw Egtenberg als meisje, vrouw en moeder aanspraak kon maken. Intusschen was zij niet zoo zwak in haar ligt vergeefflijken hoogmoed, om de zorg over de opvoeding van haar lieveling, geheel of blindelings aan hare gouvernante over te laten, en beloofde zij haar echtgenoot plegtig, met het heilige en vaste voor-nemen die belofte gestand te doen, die opvoeding met de Italiaansche te zullen deelen.

Nog was er eene reden, en wel van zeer belangrijken aard, die mijnheer Egtenberg deed besluiten aan het verlangen zijner vrouw toe te geven. Ofschoon steeds gezond

en opgeruimd, behoorde toch mevrouw Egtenberg niet tot de sterkste, en vreesde hij niet ten onregte, dat te veel inspanning nadeelig op hare gezondheid zou werken.

Na de woning van den heer van Hazenberg verlaten te hebben en alvorens in hare nieuwe betrekking te treden, besteedde de gouvernante een maand tijds om een reisje te doen naar hare geboorteplaats Napels, ten einde daar eenige familiezaken te regelen. Zij was namelijk de weduwe van een Napolitaanschen zee-officier, die geen vermogen bezeten had, zoodat zij na den dood van haar echtgenoot, die in een duel met een Engelschman was gevallen, zich verplicht zag, door haar muzikaal talent en andere kundigheden in haar onderhoud te voorzien.

Het land harer geboorte, en vooral de stad, waar zij zoo langen tijd gelukkig had geleefd, maar nu zoo ongelukkig was geworden, waar zij in de voornaamste kringen verkeerd had, mogt geen getuige zijn van hare vernedering, zoodat zij besloot de schoone dreven van Italië te verlaten, om zich eerst in de nevelen der hoofdstad van het trotsche Albion, en daarna in het gastvrije Nederland voor de wereld te verbergen.

Zoo ongeveer luidde de geschiedenis, welke van haar — men wist zelf niet hoe — bekend was, behalve nog eenige losse geruchten van een verblijf in Frankrijks hoofdstad, waar men eene prima-donna meende gekend te hebben, die als twee druppelen water op Adeline Fiorini geleek, maar aldaar bekend was onder den naam van Carlotta Bianchini, of liever de marchesa Ugolini, eene Veneti-

aansche verarmde adelijke dame. Als zoodanig had zij een korten tijd eene schitterende rol gespeeld in den faubourg St. Honoré, maar was later op even onverklaarbare wijze verdwenen als gekomen.

Niemand wist intusschen de juiste afkomst van al die geruchten, en gelijk het met alle dergelijke zaken gaat, verloren zich die geruchten spoedig in den chaos, de wereld genoemd en bleven daar bedolven.

Of de gouvernante zelve bekend was met hetgeen van haar gezegd werd, wist men evenmin met zekerheid. Dit was intusschen zeker, dat zij er zich zeer weinig over bekommerde, en op de haar eigen zijnde bejaarde en liefdevolle wijze hare lieftallige leerling onderwijs gaf.

De kleine Wilhelmina was dan ook met hart en ziel aan haar gehecht; terwijl mevrouw Egtenberg, als in de wolken over het haar ten deel gevallen voorregt, niet moede werd overal den lof van de gouvernante uit te bazuinen.

Wie echter des avonds laat of dikwerf des nachts een onbescheiden blik had mogen werpen in het vertrek der gouvernante, zou van verbazing de handen ineengeslagen en zich afgevraagd hebben :

„Is dat diezelfde bezadigde, statige vrouw, die eenige oogenblikken geleden met zoo deftigen en afgemeten tred met haar kweekeling aan de hand, de huiskamer heeft verlaten? Is zij hetzelfde wezen, dat met bijna moederlijke teederheid de kleine aan het kindermisje heeft toe-

vertrouwd, om haar te bed te brengen, en zich vervolgens naar hare eigen kamer te begeven, om daar hetzij te studeeren of zich te wijden aan haar zelve betreffende overdenkingen, die ongetwijfeld van vreedzamen, misschien wel van treurigen aard moesten wezen?"

Die onbescheiden blik zou ons veroorloofd hebben, de wolf in eene schaapsvacht te zien; want dan veranderde haar geheele aanzien, het zachtmoedige lam werd dan als eene gekwetste leeuwin. Hare groote, zwarte oog-appels schoten alsdan vurige stralen, hare slanke gestalte scheen zich uit te rekken, en de losgemaakte, glinsterend zwarte haarlokken om het hoofd schuddende, liep zij als de in haar hok opgesloten tijgerin, met veerkrachtige schreden het vertrek op en neder, terwijl van tijd tot tijd slechts half verstaanbare woorden over de zaamgeperste lippen kwamen, welke woorden, ofschoon onzamenhangend, toch getuigden van een opstand in het gemoed, die geen bron kon vinden in een vlekkeloos verleden of zuiver geweten.

Ziedaar in flauwe trekken het beeld geschetst der gouvernante van Wilhelmina Egtenberg. Het vervolg van ons verhaal zal doen zien, of zij door woorden en daden dit niet al te gunstig stemmende portret zal regtvaardigen.

Wanneer een van die onwillekeurig opwellende gemoedsaandoeningen, waardoor haar geheele zenuwgestel in oproer werd gebragt, haar was overvallen en het hoogste top-punt bereikt had, dan scheen alleen de muziek door haar

heilzamen invloed die opgewekte hartstogten tot bedaren te kunnen brengen, of ten minste weder eenige kalmte te schenken. Zij zette zich dan gewoonlijk aan de piano, en weldra ruischten de wildste, maar toch wonderlijk in-eensmeltende toonen door het vertrek, even spoedig overgaande in eene zachte, liefelijke, vaak droefgeestige melodie, die van een zeer geschokt gemoed of eene diep gevoelde smart getuigden, en wel in staat waren een verrassenden indruk te weeg te brengen, namelijk een gevoel van bewondering, met zachten weemoed gemengd, en niet zelden stond men nog lang in gespannen verwachting, ofschoon de laatste toonen reeds waren weggestorven.

Waarschijnlijk vergat Adeline Fiorini dien middag, dat zij zich met haar leerling in het studievertek bevond, tijd en plaats, en had zij onwillekeurig toegegeven aan hare herinneringen uit een stormachtig verleden. Daarna was zij opgestaan en voor de geopende piano plaats nemende, liet zij werktuigelijk hare schoon gevormde vingers over de toetsen glijden, en zonder dat zij er zelve van bewust was, ruischten weldra de wildste fantasiën door het vertrek en gingen langzamerhand, even als de liefelijke zonnestralen zich dikwerf een weg banen door de dreigend zaamgepakte wolken, in een zacht en klagend adagio over.

Reeds bij de eerste toonen dezer woeste accoorden had het, nog steeds in de beschouwing van haar cahier met platen verdiepte kind het blonde kopje opgeheven en de

blikken met verbazing op hare gouvernante gevestigd, terwijl op haar gelaat eene uitdrukking van nieuwsgierigheid, vermengd met schrik zichtbaar werd. Naar gelang echter die wilde fantasiën in de zachtste melodie overgingen, maakte zich bewondering van het gemoed der kleine Wilhelmina meester.

Door verschillende aandoeningen meegeslept, hadden beiden, zoowel leerling als onderwijzeres, volstrekt geen aandacht voor hetgeen in hare nabijheid voorviel. Het onschuldige kind, zoowel als de aan levensondervinding zoo rijke vrouw verkeerden beiden, ofschoon op verschillende wijze, met hare gedachten in andere sferen, zoodat zij het binnentreden van een derden persoon niet hadden bemerkt.

Deze persoon bleef een oogenblik op den drempel staan en vestigde beurtelings een blik op de gouvernante en op het kind. De uitdrukking van dien blik valt moeilijk te beschrijven; de voornaamste daarvan was echter bitteren spot of scheen dit althans te zijn. Klaarblijkelijk gevoelde hij niet de minste sympathie voor de muziek, welke de kleine als het ware betooverd had.

Zijn rotting met gouden knop opheffende en een deftigen stand aannemende, bleef hij eenige oogenblikken als vastgenageld aan zijne plaats staan, welke positie blijkbaar bestudeerd scheen, ten einde zich eene zekere contenance te geven, wanneer men hem ergens aantrof, waar hij het regt niet had zich te vertoonen.

De laatste toonen der inderdaad streelende en verheffende melodie waren reeds weggestorven en viel de gouvernante, welligt door hare aandoeningen overweldigd, magteloos in haar stoel terug, terwijl de kleine Wilhelmina haar gevoel niet langer meester, naar hare leermeesteres toesnelde, toen beiden uit hare begoocheling werden gewekt door eene eenigzins spotachtige en schrill klinkende stem, eene groote disharmonie vormende met de verheven toonen der muziek, welke nog zoo even door het vertrek hadden weergalmd.

„Bravo! bravissimo! Verrukkelijk, heerlijk, zoo als altijd!” zeide die stem, waarna bijna gelijktijdig de gouvernante en haar leerling het hoofd naar de deur rigtten.

Eerstgenoemde had spoedig hare tegenwoordigheid van geest herwonnen en was op hare gelaatstrekken, ten minste uiterlijk, de gewone kalnte teruggekeerd, ofschoon voor een oogenblik een eigenaardige gloed in hare oogen flikkerde. Zij scheen als in een te krimpen voor den op haar rustenden blik van den persoon, die in de deur stond.

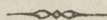
Ook het jeugdige, nog onervaren kind deed onwillekeurig een paar schreden terug en verschuilde zich met zekeren angst achter den stoel harer gouvernante, terwijl zij mompelde :

„O foei! die leelijke mijnheer van Hazenberg jaagt mij angst aan.”

Werkelijk was het Rudolf van Hazenberg, dien wij reeds op het kantoor van den heer Egtenberg hebben

aangetroffen, welk kantoor hij zoo geheimzinnig had verlaten; terwijl wij hem nu weder even onverwacht ten huize van den genoemden koopman zien, zoowel het meisje, dat zoo onverholen haar afkeer van zijn persoon te kennen gaf, als de gouvernante met een werkelijk duivelachtigen blik aanstarende.

VIERDE HOOFDSTUK.

RAADSELS.

Was het berekening van Rudolf van Hazenberg, om door zijne onverwachte verschijning en dien onheilspellenden blik zulk een indruk te weeg te brengen? Of was het de onmiskenbare weerzin, die zoowel de gouvernante als het meisje, zelfs voor een oogenblik, niet konden overwinnen, toen zij den man gewaar werden, die vooral door zijne mannelijke schoonheid gewoon was op even minzame als voorkomende wijze ontvangen te worden en zich steeds in die gunstige positie wist te handhaven, welke hem wrevelig maakte over de minder goede ontvangst, zoodat hij zijne gewone voorzigtigheid vergat.

Doch een enkel oogenblik was voldoende, om hem zijne fout te doen inzien, en die aanstonds verbeterende, naderde hij de kleine Wilhelmina met een minzaam lachje en zeide, zijne blanke met een kostbaren diamant prijkende hand op het blondgelokte kopje leggende:

„Wel wel, lieve kleine! nog zoo jong en reeds zoo verdiept in de muziek, dat men zich daarin niet eens door zijne vrienden wil laten storen? . . . Ik moet u bekennen, mejufvrouw Fiorini,” vervolgde hij, met een bijzonderen nadruk op dien naam en zich tot de gouvernante wendende, „dat gij zekerlijk bijzondere eigenschappen in de muziek bezit, om zoowel de jeugdige plant als de op den statigen eik gelijkende volwassen mensch door uw spel te kunnen betooveren.”

De gouvernante had intusschen hare gewone bedaardheid hernomen en antwoordde op dat compliment met een glimlach en eene koele buiging.

Zonder, zooals het scheen, daarop acht te slaan, ofschoon het flikkeren zijner oogen het tegendeel getuigde, ging mijnheer van Hazenberg voort:

„Een bewijs mijner laatste woorden is mijne tegenwoordigheid in dit vertrek . . . Mijnheer en mevrouw Egtenberg niet te huis vindende, werd ik door uwe verrukkelijke muziek als met onweerstaanbare kracht hierheen getrokken, en het verheugt mij, daardoor eenige oogenblikken uw aangenaam bijzijn te mogen genieten.”

„Die wensch is in geruimen tijd niet bij u opgekomen,” zeide de gouvernante met een droeven zucht.

„Gij vergist u, mejufvrouw! Die wensch is onverminderd dezelfde gebleven als vroeger,” hernam Rudolf.

Adeline Fiorini schudde het hoofd en zag den spreker met een doordringenden blik aan.

„Gij twijfelt aan mijne woorden,” sprak van Hazenberg, „en hebt ongelijk dat te doen. Doch het is hier evenmin de plaats als de tijd u daarvan te overtuigen . . . Zendt dat neuswijze ding weg; ik moet u noodzakelijk spreken,” voegde hij er in de italiaansche taal bij.

Een nog doordringender blik dan zoo even was het antwoord op dat verzoek.

Gedurende eenige oogenblikken heerschte in het vertrek de diepste stilte, slechts afgebroken door het tikken der pendule op den marmeren schoorsteenmantel.

„Nu?” vroeg hij in dezelfde taal en op eenigzins gebiedenden toon, na te vergeefs op eenig antwoord gewacht te hebben.

Het kind, dat nog steeds den japon harer onderwijzeres vasthield, staarde beurtelings beide personen met hare heldere oogen vragend aan, als begreep zij dat hare tegenwoordigheid thans hinderlijk was.

„De teekenles is geëindigd, mio caro!” zeide de gouvernante, haar leerling een kus op het voorhoofd drukkende; „gij zult zeker naar uwe bloemen verlangen . . . Ga dus, en vraag aan Betsy u naar den tuin te willen verzellen, waar ik u straks zal komen halen.”

De kleine scheen niets liever te wenschen, want zij huppelde dadelijk het vertrek uit, waarna haar zilveren

stemmetje door den breeden gang weerklonk, om hare bonne te roepen.

Na de deur zorgvuldig gesloten te hebben, naderde thans de gouvernante haar wel niet onwelkomen, maar onverwachten bezoeker, die intusschen in een armstoel had plaats genomen en in nadenken verdiept scheen.

„Welnu Rudolf, wij zijn alleen!” sprak Adeline, welke woorden van Hazenberg uit zijne overpeinzing wekten. Hij sprong op en na een onderzoekenden blik in het rond te hebben geslagen, antwoordde hij met onderdrukte stem:

„Zijt gij er zeker van, dat men ons niet kan beluisteren?”

„Zonder twijfel . . . Maar waartoe die voorzorg?” vroeg de gouvernante.

„Mij dunkt, dat wij niet voorzigtig genoeg kunnen zijn.”

„Gij hebt gelijk; ons verleden vordert het gebiedend,” hernam zij met een pijnlijken lach.

„Ons verleden!” mompelde van Hazenberg, „och, laat dat maar rusten . . . Wij zullen ons liever tot het heden bepalen.”

„En het heden?” vroeg Adeline haastig.

„Is gevaarlijk!” was het korte antwoord.

„Zou men dan iets vermoeden?”

„Ziedaar eene zeer onbepaalde vraag.”

„In welken zin bedoelt gij het woord „gevaarlijk”?”

„Het een schakelt zich aan het ander,” zeide van Hazenberg.

„Ja, dat is het natuurlijk gevolg van een leven vol . . . .”

De spreekster aarzelde haar zin te voleinden.

„Ga voort, ga voort!” zeide Rudolf op een spotachtigen toon. „Gij schijnt weer te verkeeren in een uwer vlagen van deugdzaamheid, goede trouw en wat al meer.”

„De hemel gawe dat ik die goede eigenschappen nooit had verzaakt!” zuchtte Adeline.

„Jammer, dat die verzuchting thans te laat is,” viel van Hazenberg hierop in.

„Helaas ja! Te laat!” hernam de gouvernante.

„Komaan, laat die sentimenteele huijen nu maar waaijen, en keer liever terug tot het bewustzijn van uw pligt.”

„Dat bewustzijn had mij nimmer moeten verlaten; het zou mij voorzeker een nutteloos berouw en vele misdadige handelingen bespaard hebben.”

„Het zal u moeite gekost hebben, die woorden over uwe lippen te brengen. . . . Maar wat noemt gij misdadige handelingen?”

„Hebt gij het regt mij die vraag te doen; gij die mij het eerst op dien verkeerden weg hebt geleid?”

„Ik? . . . Gij bedoelt de hartstogten, die in uw binnenste huisvesten.”

„En die gij met helsche bekwaamheid voedsel hebt gegeven.”

„Mogelijk! Doch gij zult mij toestemmen, dat men vruchteloos een onvruchtbaren akker beploegt en bewerkt. Waar de hoop op een rijken oogst bestaat, beproeft men

alles om dien te verkrijgen. Welnu, die vruchtbare aarde was bij u in overvloed voorhanden, en met uwe goede wilskracht en onder goede leiding is nog het doel te bereiken, dat steeds uw streven is geweest."

"Ik . . . ik bezit geen wilskracht meer!" hernam de gouvernante op doffen toon.

"Gij miskent u zelve met dat te zeggen."

"Neen, ik gevoel het, mijn wil is gebroken . . . gebroken door u . . . Ik ben slechts een werktuig in uwe hand, ter bereiking van uw, en niet van mijn doel . . . Ik ben er van overtuigd, dat dit zoo is."

"Onmogelijk . . . Uw fiere geest, uw onbuigzame wil kunnen zich daarmede niet vereenigen."

"En toch is het zoo; ik herhaal het u, Rudolf."

"Gij bedriegt u zelve Adeline, of tracht ten minste het te doen."

"Welke reden zou ik daarvoor hebben?"

"Geen andere dan de zucht u te verzetten tegen hetgeen men het regt heeft van u te vorderen, en de omgang met die zwakke naturen, die steeds de woorden: deugd en menselijkheid, boosheid, eeuwigdurend berouw en vergelding in den mond hebben, en toch niettegenstaande alle zedelijke en maatschappelijke wetten steeds het eigen ik op den voorgrond stellen . . . Zoudt gij dan slechter zijn dan anderen, wanneer ook gij uw voordeel en belang in het oog houdt?"

"Als dit geschieden kan door gepaste middelen . . ."

"Door gepaste middelen?" viel van Hazenberg haar

in de rede. „Maar het doel heijgt! immers de midde-
len, zooals de verlichte met hun tijd meegaande menschen
zeggen.”

„Dat kan ik niet zoo gaaf toestemmen.”

„Gij zoudt dus thans de voorkeur geven aan een leven
vol ontbeering en wat daarmede gepaard gaat, boven
eer, aanzien, bewondering en wat al meer; en dat alleen
omdat femelaars en schijnvromen u de deugd als het
hoogste goed voorspiegelen . . . Ik heb u krachtiger en
standvastiger gekend, Adeline!”

„Helaas ja! En was ik toen gelukkiger?” vroeg zij
met een zucht.

„Gij rekende u ten minste gelukkig.”

„Doch ik had ongelijk.”

„Neen, gij hadt gelijk. Armoede is het struikelblok
voor allen en voor alles, wat zich een weinig boven de
gewone zamenleving kan verheffen. Naar mijne over-
tuiging is dan ook elk middel geoorloofd, waardoor men
zich weet te handhaven in de positie, welke men eenmaal
in de maatschappij heeft ingenomen. Dit wist gij vroe-
ger maar al te goed en moest het thans zooveel meer
beseffen.”

„Waarom thans meer dan vroeger?”

„Omdat het niet enkel uw eigen toekomst betreft.”

„Maar ook de uwe, niet waar?” antwoordde zij met
een bitteren lach.

„Juist, ook de mijne!” vervolgde van Hazenberg koel.

„En die van ons gevloekt genootschap.”

„Ook dat, hoewel het de benaming van „gevloekt” volstrekt niet verdient en onze voorgangers door denzelfden spoorslag zijn geleid, welke ook gij thans hebt en die gij op den voorgrond moest plaatsen, die u tot alles moest in staat stellen, en uwe krachten, uw moed, uwe scherpzinnigheid op het sterkst moest ontwikkelen.”

„En welke is die spoorslag?” vroeg de gouvernante, onwillig het hoofd schuddende.

„Eenvoudig de toekomst uwer kinderen te verzekeren en hen voor gebrek te vrijwaren; derhalve voor hetgeen de wereld de schande noemt.”

Adeline Fiorini werd doodsbleek bij het vernemen van die laatste woorden. Eene huivering scheen door hare leden te varen en die als te verlammen; hare donkere oogen openden zich bovenmatig wijd en staarden den spreker een oogenblik zonder uitdrukking aan. Maar weldra kleurden zich hare wangen met een onnatuurlijken gloed, als door de plotselinge ophooping van bloed op ééne plaats; hare zoo even nog doffe blikken begonnen met een onheilspellenden glans te schitteren, een stuipachtige doch gesmoorde lach kwam over hare lippen, maar even schielijk scheen zij hare vroegere kalmte te herkrijgen en met eene volmaakte bedaardheid vroeg zij;

„Spreek satan, spreek! wat moet ik doen?”

Die vrouw was een raadselachtig wezen. Zij was óf eene volleerde tooneelspeelster, óf een beklagenswaardig schepsel zonder eigen wilskracht en geheel afhankelijk

van den man, dien zij zoo even met den naam van „satan” had bestempeld.

Wat hem betrof: hij glimlachte slechts even, maar zijne blikken gaven de genoegdoening te kennen over de zegepraal, door hem over dat vroeger zoo veerkrachtige gemoed behaald.

„Gij weet Adeline, of gij moest het ten minste weten, dat gij geen trouwer vriend bezit op de wereld dan mij. Gij weet dat wij beiden steeds naar hetzelfde doel hebben gestreefd. Uwe liefde en toewijding, ik mag wel zeggen uwe zelfverloochening en opoffering is grenzeloos geweest en onuitwischbaar in mijn hart gegrift.”

„O, mogt en kon ik die verklaring slechts gelooven!” snikte de gouvernante, terwijl tranen hare hooggekleurde wangen bevochtigden.

„Gij moogt dit doen!” antwoordde van Hazenberg met eenige warmte, terwijl hij hare hand greep en die drukte. „Gij kunt mij gelooven, al is soms de schijn tegen mij... Wij zijn geen gewone menschen, Adeline. Ook onze wil behoort ons niet; wij kunnen niet altijd de inspraak van ons hart volgen. Onze krachten, onze personen, al ons streven en willen behoort aan onze vrienden, en zoo wederkeerig. Allen en alles voor één, één voor allen is de zinspreuk door ons allen plegtig bezworen, en die belofte moet ons heilig zijn en blijven, daar zij onze nakomelingen eer en aanzien bezorgen moet, en dus als het ware ons geslacht als een andere phoenix schitterender uit zijne asch moet doen verrijzen.”

Onder die met zekere geestdrift uitgesproken woorden had het gelaat der gouvernante van lieverlede eene meer tevreden, ja zelfs opgewekte uitdrukking aangenomen. Toen hij geëindigd had, reikte zij hem met een minzamen lach de hand en zeide met eene van aandoening trillende stem :

„Spreek Rudolpho, mio caro ! spreek ; wat moet ik doen ? en hetgeen een menschelijke wil vermag, zal geschieden.”

„Nu herken ik mijne Adeline weêr,” antwoordde van Hazenberg, hare blanke hand aan zijne lippen brengende.

„Waarom zijt gij ook niet altijd om en bij mij, om mijn weifelend gemoed de noodige kracht te geven ?”

„Omdat wij onze krachten aan het groote werk moeten wijden,” hernam hij.

„Gij hebt gelijk, zooals altijd,” sprak Adeline met een zucht. „Maar bij u te vergelijken, ben ik slechts eene zwakke vrouw.”

„Integendeel, gij zijt krachtig, gij zijt een verheven wezen, die hare belooning zal vinden in het geluk van hen, die haar het dierbaarst zijn op aarde.”

„God geve het !”

„Maar hiertoe is nog veel noodig,” vervolgde van Hazenberg ; „en het naar dat doel leidende pad is steil en moeilijk.”

„Welnu, wat moet er gedaan worden ? Ik ben tot alles bereid.”

„Tot alles ?”

„Ja!” antwoordde de gouvernante met vaste stem.

„’t Is wél. Morgen avond spreken wij elkander weder; gij weet op welke plaats . . . . De door mij ontvangen berigten zijn van dien aard, dat onze club vergaderen moet.”

„Dus morgen avond op het gewone uur?”

„En op de gewone plaats.”

Op dit oogenblik hoorde men het rollen van een rijtuig, dat voor de deur stil hield, gevolgd door een luidruchtig schellen, het geluid van menschenstemmen en het openen en sluiten van deuren.

„Dat is mevrouw, die t’huis komt,” zeide de gouvernante.

„En het teeken voor mij, om te vertrekken,” antwoordde van Hazenberg. „Vaarwel dus; tot morgen avond.” En een kus op de lippen der gouvernante drukkende, verliet hij schielijk de kamer.

Mejufvrouw Adeline Fiorini viel in een armstoel, en de beide handen op het hart houdende, zeide of liever zuchtte zij:

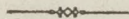
„Ziedaar weder een oogenblik van zaligheid dat jaren van lijden vergoedt . . . . Het is wel een droom, doch die droom maakt ten minste denkbeeldig gelukkig! . . . . Maar is er waarheid in dien man? God alleen weet het! Doch ik *moet*, en bovendien: de kinderen!”

Bij die laatste woorden verviel zij in een diep gepeins, waaruit zij gewekt werd door den huisknecht, die haar kwam zeggen, dat er voor het middagmaal gedekt was.

Toen Adeline Fiorini kort daarop aan tafel verscheen,

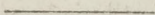

was er niet de minste zweem van aandoening op haar gelaat zichtbaar, ofschoon haar gemoed in de laatste uren zoo fel en hevig in beroering was geweest.

VIJFDE HOOFDSTUK.

DE GEHEIMZINNIGE CLUB.

Het was een donkere en regenachtige avond. De storm die in den namiddag was opgestoken, joeg hen, die zich nog op straat bevonden, den met natte sneeuw vermengden regen in het gelaat, terwijl de gazvlammen der straatlantaarns gestadig bedreigd werden haar veelvermogenden adem vernietigd te zien, en de anders zoo helder verlichte straten en grachten van Amsterdam in eene egyptische duisternis te hullen.

De gewone flaneurs en wandelaars langs de vele hel verlichte en met smaak uitgestalde winkels van Kalverstraat en Nieuwendijk waren zoowel door het gure en onaangename weer, als het vergevorderde uur naar hunne woningen gejaagd.

De winkeliers, die weinig of geen koopers meer wachtten, hadden uit spaarzaamheid hunne winkels gesloten en de

lichten uitgedoofd. Alleen de koffijhuizen, die in beide genoemde straten vrij talrijk zijn vertegenwoordigd, wierpen nog hun schijnsel van gazvlammen op de door den regen glibberig geworden straten, waar men nog enkele wandelaars zag voortslechteren, meerendeels behorende tot dezulken die of geen huiselijken haard bezittende, of daar geen genoegsmakende, bij voorkeur in een café, onder het genot van een glas warme grog of punch, de zorgen van den dag pogen te vergeten.

Het was een van die avonden, waarvan men pleegt te zeggen: het is een weer om zelfs geen hond de deur uit te jagen. Doch waar een dier instinctmatig rust en bescherming zoekt, jaagt de rusteloze geest des menschen hem dikwerf om verschillende oorzaken voort.

Zonder zich om storm en regen te bekommeren, jaagt de een rusteloos voort uit louter winstbejag; de ander om zoolang en zooveel mogelijk armoede en gebrek uit zijne woning te weeren. Anderen weder worden door de misdaad voortgedreven, terwijl sommigen, maar hun aantal is gering, zulke avonden bij voorkeur uitkiezen, om in het geheim de armen en door de wereld minder gunstig bedeelde natuurgenoeten te bezoeken, of hulp en troost te brengen in gezinnen, waar slechts kommer en jammer heerscht.

Een gezellige haard is op dergelijke gure avonden goud waard. Men gevoelt dan dubbel het genot van een helder brandend vuur en het aangename van een onderhoudend gesprek, te midden van huisgenooten, verwanten

of vrienden, met wie men vreedzaam om de tafel is gezeten, terwijl op ieders gelaat kalmte en zelfvoldoening is te lezen, ofschoon daar buiten de stormwind loeit en de regen tegen de glasruiten klettert.

Doch maar al te dikwerf vindt men het spreekwoord bewaarheid: de schijn bedriegt.

Dit was ook hier het geval, wanneer wij ons begeven naar de Lauriergracht, en daar een blik slaan in een huis, dat hoewel verscheidene kamers bevattende, slechts door twee, zooals men zegt, eenige menschen werd bewoond. Het ondergedeelte van dat huis diende tot bergplaats van eene fabriek en werd slechts zelden door de werklieden bezocht, om er allerlei goederen, zooals zakken, duigen, sparren, oud ijzer, hoepels enz. te brengen of te halen.

De voor- en achterkamer boven die bergplaats was verhuurd aan een zekeren heer Muller, een ongehuwd persoon van vijf of zes en dertig jaar, ofschoon zijn ouderdom eigenlijk moeilijk was te schatten, daar zijn door de zon sterk gebruind gelaat zijn leeftijd zeer twijfelachtig maakte. Sommigen hielden hem voor jonger, waartoe de volle gitzwarte baard, die bijna zijn geheele gezicht bedekte, niet weinig bijdroeg. Een langwerpige lidteeken, in den vorm eener halve maan, tusschen zijn linkeroog en de slaap van zijn hoofd loopende, zette aan het overigens vrij regelmatige gelaat niet veel sieraad bij, waardoor tevens de moeilijkheid om zijn juisten tijd te bepalen, nog vermeerderd werd.

Ofschoon al het voorkomen hebbende van een zeeman, was hij dit, volgens zijn zeggen, niet. Hij gaf zich uit voor agent en tevens reiziger van het amerikaansche huis Petterson & Comp. Die betrekking was oorzaak, dat hij zelden thuis was, zoodat zijne huishoudster, eene stokdoove vrouw van circa zestig jaar, eigenlijk als de eenige bewoonster kon worden aangemerkt.

De genoemde kamers waren eenvoudig, doch met het noodige huisraad gemeubeld, dat met de uiterste netheid was onderhouden. Dit was dan ook alles wat de nieuwsgierige bureu hadden kunnen te weten komen, daar de oude vrouw te doof was, om zelfs de minste vraag op bevredigende wijze te kunnen beantwoorden, en zoodra men hiervan overtuigd was, had men haar met rust gelaten en zich vergenoegd met op alles een bespiedenden blik gevestigd te houden. Doch ook dit leverde geenerlei resultaat. Het leven toch der oude vrouw was even geregeld als een uurwerk. Des morgens ten zeven ure zag men haar water en vuur halen; om half acht nam zij melk van den boer, die de stiptheid der oude vrouw scheen geërfd te hebben, want nog nauwelijks was de klok koud, zooals men zegt, of zijn geroep van „melk, melk!” klonk over de Lauriergracht, en even spoedig zag men de oude aan de deur verschijnen. Ten negen ure, onverschillig of het goed of ongunstig weër was, zag men haar op nieuw, met een hengelmandje aan den arm, de deur uitgaan, om inkoop te doen voor het middagmaal, welke loop zich zelden verder uitstreckte dan naar de

Prinsengracht, welke afwezigheid nooit langer dan een half uur duurde. Voorzeker een goed voorbeeld voor de jongere huisvrouwen in de buurt, die daartoe somtijds halve ochtenden besteedden.

Het overige gedeelte van den dag zag men haar niet weder. Alleen de bureu, die het uitzigt hadden op de achterkamer, welke tot huisvertrek diende, merkten op dat zij precies ten een ure haar middagmaal gebruikte, en dat 's avonds ten tien ure het licht verdween, ten bewijze dat zij zich ter ruste begaf.

Slechts wanneer mijnheer Muller van een zijner reizen was teruggekeerd, kwam in het laatste gedeelte van dit programma eenige verandering; dan brandde het licht dikwerf nog ná middernacht.

Mijnheer Muller was voorzeker bij zijne familie zeer gezien, want naauwelijks bevond hij zich weer in Amsterdam, of zijne verwanten bragten hem dadelijk een bezoek. Deze behoorden klaarblijkelijk tot den fatsoenlijken stand; men hoorde er nimmer bijzondere drukte of beweging, zoo als anders in die en dergelijke buurten bij zamenkomsten of partijtjes nog al gebruikelijk is. Ook had men de oude vrouw nog nooit sterken drank zien halen, iets dat bij velen meer af- dan goedkeuring wegdroeg, daar men zich niet kon voorstellen dat een gezellig verkeer mogelijk was zonder het gebruik van opwekking schenkenden drank.

Op den avond dat storm en regen met elkaar om den voorrang dongen, en waarop wij met eenige hoofdperso-

nen dezer geschiedenis zullen kennis maken, zag men een helder licht branden achter de neergelaten gordijnen der voorkamer van mijnheer Muller. Hij was dus thuis, en ofschoon de hevige wind de schoorsteenen der huizen deed waggelen en de regen de nieuwsgierigen verbood hun neus buiten de deur te steken, wisten toch de burens reeds dat drie heeren, hetzij broeders of neven, den teruggekeerden reiziger met een bezoek hadden vereerd, terwijl een kwartier uurs later, toen het rollen eener snel rijdende vigelante zich op de gracht deed hooren, de eenige vrouwelijke bloedverwante, die de heer Muller scheen te bezitten, hem insgelijks kwam bezoeken.

Wij vinden dus in die helder verlichte kamer, op het oogenblik dat de klok van den Westertoren het tiende uur had verkondigd, vier heeren en eene dame om eene tafel zitten, waarop eenige flesschen wijn, vier glazen, een schaalte met gebak en een kistje sigaren staan.

De oude vrouw dribbelde bedrijvig heen en weer, om alles aan te brengen wat de heeren noodig hadden, en de dame, zooals zij dat gewoonlijk deed bij hare zeldzame bezoeken, een kop geurige thee aan te bieden, waarvoor zij met een vriendelijk knikje der schoone, lieftallige juffer beloond werd.

Het scheen een vreedzaam familietafreet te zijn, en onbekend hier binnentredende, zou men ook niet anders vermoed hebben.

Vier heeren van ongeveer denzelfden leeftijd en klaarblijkelijk uit den fatsoenlijken stand, zoo niet in hoogere

kringen behoorende, bijna allen even gunstig van uiterlijk, terwijl eene onberispelijk gekleede dame van in het oog loopende schoonheid de honneurs waarnam, prattende, lagchende, rookende, ziedaar wat de binnentredende zou ontwaard en tevens den lust gevoeld hebben in den gezelligen kring plaats te nemen.

En toch, gelijk wij reeds vroeger hebben gezegd, bedroog ook hier de schijn.

Twee der daar aanwezige personen hebben wij reeds eenigzins leeren kennen, namelijk Rudolf van Hazenberg en Adeline Fiorini. De drie anderen waren de heeren Muller, Schmitt en Marlin.

Muller, in naam agent en reiziger van het huis Peterson & Comp., was werkelijk gezagvoerder van een kotter, die verboden handel dreef, of liever smokkelde, tusschen de hollandsche en engelsche kust.

Later zullen wij in de gelegenheid zijn hem nader in zijn handel en wandel te leeren kennen en tevens een blik te slaan in zijn verleden, dat, te oordeelen naar de uitdrukking zijner steeds flikkerende oogen, merkwaardig genoeg moest geweest zijn.

Hij die tusschen Muller en van Hazenberg was gezeten, scheen iemand te zijn van dertigjarigen leeftijd; hij had bleeke, doch regelmatige gelaatstreken, lichtblauwe, eenigzins fletsche oogen, waarvan de uitdrukking niet gemakkelijk viel te bepalen, daar zij zoowel list als zedigheid kon doen veronderstellen. Zijne haren waren glad langs het hoofd gekamd, zijn baard was zorgvuldig ge-

schoren, terwijl zijn kin zich in een witten halsdas verborg, zoodat hij, daarbij in het zwart gekleed zijnde, al het voorkomen had van een schoolmeester of diaken. Hij bekleedde echter geen van beide betrekkingen, maar bewoonde een vrij net ingerigt huis op de Heerengracht, waar aan den deurpost een glinsterend koperen plaatje prijkte met den naam G. W. H. SCHMITT, terwijl voor een der ruiten een vierkant stuk carton stond, waaromheen een sierlijk met de pen getrokken rand, dat in keurig schrift, hetwelk den besten calligraaf niet, tot oneer zou verstrekt hebben, het woord *Administratie-kantoor* bevatte.

Men mompelde veel over dat kantoor; de een sprak er veel goeds, de ander niets dan kwaad van. Deze zeide, dat mijnheer Schmitt verscheidene snaren op zijn boog had; gene wist met zekerheid, dat alle zaken welke door hem gedreven werden, niet altijd het daglicht konden zien, ofschoon niemand met eenigen zweem van waarheid deze bewering kon staven.

De weinige loopende wissels ten laste van den heer G. W. H. Schmitt werden steeds prompt op den vervaltijd betaald, zoomede de huishuur en alle huishoudelijke rekeningen, zoodat men hem algemeen voor een man van orde en geregelde levenswijs hield, die, ofschoon ongehuwd en slechts eene verre bloedverwante als huishoudster bij zich hebbende inwonen, eene gunstige uitzondering maakte met andere ongehuwde jonge heeren.

Hoewel trouw de beurs bezoekende, deed hij er echter weinig zaken; maar als hij ze deed, kon men zeker zijn

dat ze goed waren, hetgeen hem den bijnaam van „Jantje Secuur” had verworven.

Wat kon de reden zijn van de bovengemelde uiteenloopende geruchten?

Een instinctmatig gevoel, dat ons dikwerf iemand, dien wij eenmaal ontmoet hebben, voor den tweeden keer doet vermijden, was waarschijnlijk ook hier de voornaamste oorzaak, en meermalen doet de uitkomst zien, dat dergelijk instinctmatig gevoel of afkeer niet doet dwalen, hoewel er geen regel is zonder uitzondering.

Niettegenstaande dat alles deed men toch zaken met mijnheer Schmitt, en werd hij toegelaten en zeer beleefd ontvangen in verschillende gezelschappen, waar hij zich steeds gedroeg als iemand die zijn wereld kende, al bemerkte hij dan ook soms eene zekere koelheid.

Thans blijft ons nog over met eenige flaauwe trekken, en zoover zulks voorloopig veroorloofd is, het portret te schetsen van den vijfden persoon dezer geheimzinnige club.

De heer Octave Marlin, naar zijn naam (zoo deze althans de ware was) te oordeelen van fransche afkomst, is eveneens iemand van tusschen de dertig en veertig jaren, wiens mannelijk schoone gelaatstrekken als uit marmer schenen gehouwen te zijn. Alleen een zeker flikkeren zijner oogen deed bemerken, dat achter dat schijnbaar ijzeren masker een bezielde wezen huisvestte, dat evenwel zelf beheersching genoeg bezat om elke uitbarsting van hartstogtelijkheid, zoo niet geheel te verbergen, dan toch genoegzaam te temperen, om de diepte er van niet te doen doorgronden;

eene kunst, welke zelfs den meest geslepen diplomaat niet altijd eigen is.

Of deze eigenschap de diepste verdorvenheid kenmerkt, of wel het bewijs is van eene meer dan gewone geestkracht, durven wij niet beslissen.

Bij de karakters, welke wij in de volgende bladen zullen trachten te schetsen, zal men zien dat wij ons hier bij het eerste geval kunnen bepalen, en slechts de grootste karakterloosheid en diepste beginselloosheid hem in staat konden stellen, die kunstmatige gevoelloosheid tot het uiterste vol te houden. Want Octave Marlin was een van die menschen, die, even sterk van ligchaams- als van zielskracht, geen middelen ontzien om tot het doel te komen, dat zij zich hebben voorgesteld, al leidt dat doel niet tot eerezucht en al wordt het niet altijd langs eerlijken weg bereikt.

Het doel van Octave Marlin was slechts goud, en niets dan goud. De dorst naar goud prikkelde hem! Goud alleen was zijn streven; ja, het te verkrijgen was eene manie bij hem geworden. Goud was voor hem het eenige, waardoor hij zich op dit benedenrond alles kon verschaffen en zijne stoutste verwachtingen konden verwezenlijkt worden.

Goud is natuurlijk ook de manie van den gierigaard, den woekeraar, den aristokraat. Doch hoe verschillend zijn de drijfveeren, welke die zucht aanwakkeren!

Voor den gierigaard is alleen het verzamelen en bijeen-schrapen van hoopen gouds genoeg. Immer en immer meer

is zijne leus; en waarom? waarvoor? Alleen om zich te verheugen bij het gezigt dier goudmassa, en terwijl hij zich dikwijls het hoogstnoodige onthoudt, bij het aanschouwen dier schatten . . . . te sterven.

Is *dat* egoïsme? . . . Neen, het is manie!

De woekeraar, die niets te heilig acht om zijne door zwendelarij verkregen schatten te vermeerderen, en daartoe gebruik maakt van ellende en tegenspoeden, doch in de meeste gevallen van de bandelooze hartstogten zijner medeschepselen, heeft soms nog een edeler doel, namelijk om zich op een hooger standpunt in de maatschappij te werken; en ofschoon hij zich nimmer achting kan verwerven, doet hij toch weêr de schaal eenigzins in zijn voordeel overslaan, door de door hem verworven schatten met handen vol uit te strooijen, zonder evenwel het doel te kunnen bereiken, waarnaar hij streeft; doch . . . die voor hem nutteloos verspilde schatten doen toch weer nut, daar zij arbeid en bij gevolg welvaart verschaffen aan verschillende standen.

Ook voor den eerezuchtige, van welken rang of stand hij zij, is goud of het bezit daarvan de drijfveer, die zijn gansche leven bestuurt. De eerezuchtige toch wil langs die gouden ladder, en door dezelve van sport tot sport te beklimmen, het doel zijns levens bereiken, om op de laatste sport niet zelden al zijne droomen vernietigd te zien en eindeloos dieper te vallen dan hij ooit gedacht had te zullen neerploffien.

Eindelijk gaan wij over tot hen die uit aristokratische

beginselen, alleen om hun prestige te bewaren, naar schatten verlangen. Zij zijn nog de eerbiedwaardigste onder de egoïsten. Zij toch strooijen het goud, naar welks bezit zij zoo vurig wenschen, met volle handen rond, alleen om voor zich zelven en hunne nakomelingen die meerderheid boven anderen te kunnen blijven handhaven; en wanneer die gepaard gaat met de zinspreuk: *noblesse oblige*, is ten minste bij *dat* egoïsme nog een lichtend punt te vinden, terwijl alle anderen de schaduwbeelden van het verleden, het heden en de toekomst daarstellen.

ZESDE HOOFDSTUK.

HET DOEL DER CLUB.

De laatste slag van het middernachtelijk uur, door de Westertorenklok verkondigd, was naauwelijks weggestorven, of Rudolf van Hazenberg stond van zijn stoel op en deed met het hecht van een voor hem liggend dolkmes drie slagen op de tafel.

Als door een tooverslag veranderden de gelaatstrekken der aanwezigen en namen eene ernstige uitdrukking aan, terwijl eene diepe stilte het vóór eenige oogenblikken nog

zoo vrolijke en luidruchtige gesprek verving. Aller oogen vestigden zich op van Hazenberg, wiens blikken insgelijks den hoogsten ernst te kennen gaven, en die met zijne heldere stem het volgende sprak tot het aandachtig luisterende gezelschap :

„Waarde vrienden en bondgenooten! Het zal wel onnoodig zijn u te zeggen, dat er weder iets gewigtigs is voorgevallen, waardoor ik mij genoopt zag u op een buitengewonen tijd bijeen te roepen, ten einde te beraadslagen, welke maatregelen genomen moeten worden, om het gevaar, dat onze onderlinge belangén bedreigt, te vermijden, of liever af te wenden.”

„Wat duivel, alweer gevaar!” riep Muller, terwijl hij met de vuist op tafel sloeg. „Ik wil toch niet hopen, dat het een ingebeeld gevaar is; want de dooden komen niet terug,” voegde hij er bij.

„Wanneer zij werkelijk niet meer tot deze wereld behooren, geloof ik niet dat zij er ooit op zullen terugkeeren,” antwoordde van Hazenberg koel.

„Hebt gij dan reden om te veronderstellen, dat onze waarde neef zijn werk slechts ten halve heeft verrigt?” vroeg op zijne beurt met zachte stem de schoolmeesterachtige Schmitt, een verwijtenden blik op Muller slaande.

„Ik geloof dat jelui met dolheid zijt geslagen . . . Half werk. Wat wilt ge daarmede zeggen? . . . Een holle zee, stormachtig weêr, vijftig mijlen in het rond geen land te zien, stikdonkere nacht, in drie of vier dagen geen schip in het gezigt gehad, een goed gemikte slag tusschen de

beide oogen, en een oogenblik later te midden der schuimende en kokende baren, terwijl het schip met een twaalfmijls-vaart onder een enkel stormzeil voortvliegt. Wie duivel kan mij dan verwijten van half werk, en dat zoo iemand ooit weer zon of maan kan aanschouwen!"

Voor de tweede maal sloeg de driftige zeeman met de gebalde vuist op tafel, dat flesschen en glazen rinkelden.

"Geen onzer beweert dat, waarde vriend!" hernam van Hazenberg. "Het is slechts een te voorbarige vraag van onzen waarden neef en mede-erfgenaam Schmitt, van wien ik zulk eene onbedachtzaamheid niet gewoon ben."

"Wat kan ik anders denken, wanneer gij van gevaar spreekt, dat onze gemeenschappelijke belangen bedreigt? En dat wel juist op het oogenblik, nu het in het testament aangegeven tijdstip dáár is en de laatste regtstreekse erfgenaam uit het land der levenden is verdwenen, zoodat wij ons als de regtmatige bezitters van den schat kunnen beschouwen," antwoordde Schmitt koeltjes.

"Wie zegt u, dat Hendrik van Groeneveld, de gewezen gezagvoerder van de „Amboina", de éénige erfgenaam is?"

Allen vestigden bij die vraag hunne verwonderde blikken op den spreker, die hen op zijne beurt met zonderlinge verbazing aanzag.

Dit was echter te veel gevergd van het geduld van den driftigen Muller, en op nieuw zijne forsche vuist met kracht op de tafel latende neervallen, riep hij met donderende stem:

"Hou je ons nu allemaal voor den gek? Hebt ge ons

niet met eigen mond gezegd, dat hij de eenige nog levende wettige erfgenaam was, hetgeen ons natuurlijk even goed bekend is . . . . Of . . . .”

„Welnu, vervolg; of . . . .”

„Of Marlin moet maar half werk verrigt hebben, en niet ik. Dat is, dunkt mij, even klaar als de dag.”

Op deze regtstreeksche beschuldiging stond de aangeduide persoon op, en zich over de tafel buigende, staarde hij zijne medgezellen in het gelaat en hernam, op ieder woord een zekeren nadruk leggende :

„Ik heb gedaan wat verlangd werd. Ik heb de beide tortelduiven gescheiden door een alledaagsch middeltje, dat hen, zoo ik goed onderrigt ben, voor altijd van elkander verwijderd zal houden. Dit kon evenwel niet beletten, dat mevrouw van Groeneveld vier maanden later aan een zoon het leven schonk.”

„Op het oogenblik dat haar man in Suriname rondzwalkte, om te beproeven of Geele Jan hem ook van zijn kommer verlossen wilde,” lachte Muller schamper.

„De geele koorts scheen hem evenwel niet te kunnen deeren,” vervolgde van Hazenberg; „hij keerde ten minste terug naar Amsterdam, waar hij een bezoek aflegde bij zijn ouden vriend Egtenberg. Hij had voorts een geheim onderhoud met dien suffert en zijn half-kindschen boekhouder, de oom zijner zoogenaamde trouwelooze echtgenoot. Wat bij die gelegenheid tusschen het drietal besproken is, is u en ook mij onbekend, en moest ons ook voor onze berekeningen onverschillig zijn. Wij hebben ons daarin

echter misrekend, of liever gezegd schromelijk vergist."

Nauwelijks had van Hazenberg deze laatste zinsnede geuit, of een oorverdoovend geraas deed zich in het vertrek hooren, niet, of er slechts een vijftal gewone menschen bijeen, maar een legio duivels vergaderd waren. Allen waren van hunne stoelen opgestaan, en in alle bekende talen der wereld hoorde men vloeken en uitroepingen van woede, vergezeld door vuistslagen op de tafel, zoodat de vensterglazen dreunden.

Zelfs de Italiaansche, die zich anders zoo goed wist te beheerschen, liet sissend een *per bacco* tusschen hare gesloten lippen hooren en staarde met wijd geopende oogen en verbleekte gelaatstrekken den spreker aan.

Deze stond echter bedaard af te wachten tot de eerste storm voorbij was. Eindelijk nam het rumoer een einde, daar allen beseften dat het toch tot niets kon leiden. Doch was uiterlijk de storm gestild, inwendig was het tegendeel het geval. Bij meer dan eene gelegenheid had ieder der aanwezigen blijk gegeven van de grootste zelfbeheersching en verstonden zij in de hoogste mate de kunst om hunne gewaarwordingen, zelfs de pijnlijkste teleurstelling, voor het oog van anderen te verbloemen. Maar waarschijnlijk achtte geen der aanwezigen het op dit oogenblik noodig, die zoo moeilijke kunst in praktijk te brengen, of . . . was ieder voor zich overtuigd, dat hoe ver zij het ook gebragt hadden in het veinzen, dit hier toch niet zou baten, daar ieder vreezen moest zijn meester te zullen vinden, dewijl hetzelfde doel hen

vereend had, namelijk de hebzucht, het bezit van goud, op welke wijze dan ook verkregen.

Mogt elk dier medgezellen en najagers eener aanzienlijke erfenis in zijn hart nevenbedoelingen koesteren, zoo werden die nu op den achtergrond gedreven door het allernoodzakelijkste: het gemeenschappelijk belang, zoodat zij ze thans niet behoefden te verbergen.

Dit was van later belang.

„Eendragt maakt magt!” en zoo lang zij 't noodig oordeelden deze spreuk te beoefenen, wisten zij die meesterlijk in toepassing te brengen. Van daar die plotselinge schrik, die ontsteltenis, welke zich van hen meester maakte bij het vernemen der veelbeteekenende woorden van hun president: „Wij hebben ons daarin echter misrekend, of liever gezegd schromelijk vergist.”

Die noodlottige woorden dreigden zoowel hen zelve te vernietigen als de door hen zoo ijverig voortgezette plannen te verijdelen. Zij liepen alzoo gevaar, dat sedert meer dan een eeuw zoo fijn gesponnen net te zien verscheuren, die aaneenschakeling van misdrijven vruchteloos te zien maken op het oogenblik dat zij in de zekere meening waren de hand slechts te behoeven uit te steken, om die reeds met zooveel bloed bevlekte schatten te grijpen.

Geen wonder dus dat allen, aan den indruk van het oogenblik gehoor gevende, er niet aan dachten dien voor elkaar te verbergen, zoodat zich op ieders gelaat, naar hun bijzonder karakter, die gewaarwording op het duidelijkst afteekende.

Het driftige karakter van Muller deed zijn gelaat eene hoogroode kleur aannemen, terwijl de wijd opengespalkte oogen van inwendige woede schitterden en met bloedige aderen doorloopen waren.

Schmitt daarentegen was doodsbleek geworden en plukte krampachtig aan de fraai geborduurde slippen van zijn sneeuwvitten das, terwijl zijne blikken met een niet te miskennen wantrouwen op den voorzitter gerigt waren en zulk een zonderlingen glans hadden aangenomen, dat het te betwijfelen was, of wel iemand ooit in staat zou zijn de gedachten te raden, die hem thans beheerschten.

Alleen het gelaat van Marlin had de gewone kleur behouden; slechts zijne oogen, die onwillekeurige spiegels der ziel, flikkerden met een onheilspellenden glans. Overigens vertoonde zich op zijn gelaat meer eene uitdrukking van bitteren spot dan van schrik, terwijl hij zijne hand werktuigelijk ophief naar de borst, als om daar tusschen zijne kleederen een wapen te grijpen en het den spreker in het hart te stooten. Die beweging was echter zoo snel en de hand werd weder zoo spoedig in den vorigen stand teruggebracht, dat niemand zijn voornemen scheen opgemerkt te hebben, en terwijl hij als in gedachten verdiept een breeden gouden ring, met een fonkelenden diamant van buitengewone grootte versierd, aan den wijsvinger zijner rechterhand ronddraaide, verloor hij geen oogenblik Rudolf van Hazenberg uit het oog, die met bewonderenswaardige kalmte, zoo niet met innerlijke zelfvoldoening de uitbarstingen van woede der aanwezigen gadesloeg.

Zoodra hare eerste opwelling van schrik voorbij was, had Adeline Fiorini dadelijk hare gewone bedaardheid hernomen, en daar zij waarschijnlijk beter dan de anderen bekend was met het karakter van van Hazenberg, rustten hare blikken meer vragend dan onrustig op hem, ofschoon hare fijne, rooskleurige lippen eenigzins onnatuurlijk op elkander geklemd waren.

„Geef ons eene nadere verklaring.” — „Wat bedoelt gij met die woorden?” — „Kom openhartig voor de zaak uit, maar jaag ons niet langer zoo noodeloos angst aan,” — „Zeg ronduit wat ons nu weder bedreigt.” — „Zijt gij een verrader of niet?”

Deze vragen en uitroepingen werden op hevigen toon door elkander gehoord, zoodat het Rudolf aanvankelijk onmogelijk was ze te beantwoorden. Eindelijk echter nam hij het besluit, zooals in dergelijke vergaderingen en bij dusdanige oproerige gelegenheden gewoonlijk door den voorzitter wordt gedaan. Hij klopte namelijk tot driemaal toe met het hecht van zijn dolkmes op tafel en riep met krachtige stem :

„Tot de orde, mijne heeren! Tot de orde!”

Allen begrepen dat dit het beste was wat men doen kon, om aan de onzekerheid een einde te maken.

Bijna onmiddellijk heerschte dan ook weder de diepste stilte, slechts afgebroken door Schmitt, die op bedaarden toon zeide: „Welnu, spreek *gij* dan!”

Alsof er niets gebeurd was, nam van Hazenberg nu weer het woord en vervolgde :

„Zooals ik reeds zeide, wij hebben ons misrekend, door te gelooven dat er tusschen de drie mannen iets verhandeld is, dat, hoewel een geheim gebleven, voor ons geene waarde had. Het was wel degelijk van belang voor ons, daar ik gisteren morgen ben te weten gekomen, dat het geheim ons niet meer alleen behoort, maar men het vermoeden koestert, dat Hendrik van Groeneveld zeer magtige vijanden heeft, ter wille en ten opzichte der aanzienlijke erfenis van den ouden zonderling Alexander van Groeneveld.”

Een uitroep van verbazing ontglipte aan den mond der aanwezigen. Marlin liet een korten, spottenden lach hooren en zeide daarna op zijn gewonen, afgemeten toon, op elk woord nadruk leggende:

„Verwondert u dit zoo zeer, mijne heeren? . . . Mij niet! En wat zou deze medewetenschap ons hinderen, wanneer er niet zoo flauwhartig besloten was slechts halve maatregelen te nemen? Ik herhaal het en blijf er bij: alleen de dooden kunnen ons niet hinderen.”

„In zeker opzigt hebt gij gelijk, beste vriend!” antwoordde van Hazenberg. „Doch gij weet: wij zijn hier niet in het verre Westen of in de goudvelden van Australië. De justitie is hier gewoon haar neus in alle zaken te steken.”

„Wanneer men ten minsten de zaken verkeerd aanlegt, kan zij dat doen. Maar dat is de gewoonte niet van Octave Marlin.”

„Dit moge waar zijn en hoewel alle eer brengende aan

uwe scherpzinnigheid, zeg ik u toch dat het zoo is en niet anders."

"En daarom zullen wij waarschijnlijk op nieuw den strijd moeten aanvangen, in plaats van nu reeds op ons gemak de opeengehoopte schatten van dien ouden dwaas te kunnen deelen, om daardoor het vette der aarde naar hartelust te genieten."

"Gij hebt de waarheid gezegd, Marlin! Een nieuwe strijd wacht ons, doch wij *zullen* zegevieren."

"Wie weet!" antwoordde Marlin schamper. "Ik begrijp dat, òf mevrouw van Groeneveld, òf haar kind weder verschenen is, daar ik vertrouw dat kapitein Zwart . . . . ik wil zeggen onze waarde Muller te veel verstand heeft om zijne zaken ten halve te doen, te meer daar zijne handen door niets gebonden waren."

"Geneer je niet, Marlin, of bloedhond zooals gij in Texas genoemd werdt. Wij zijn hier onder ons, en onze zinspreuk *allen voor één, en één voor allen* waarborgt ons genoegzaam, dat onzen geheimen of vroegeren levensloop in ieders handen veilig berust. Wat mij aangaat, ik heb mijn taak in de erfopvolging van Groeneveld behoorlijk en trouw verrigt en hoop datgene, wat dienaangaande nog gedaan moet worden, op dezelfde wijze te voleinden. Ik vertrouw dat dit bij u allen hetzelfde geval zal zijn, daar ons doel één is," antwoordde Muller, zijn neef Marlin scherp aanziende, die op zijn beurt dien blik uitdagend beantwoordde.

"Beiden hebt gij gelijk, waarde vrienden! en ik twijfel

niet of wij zullen, allen naar één doel strevende, bereid zijn den bijna twee eeuwen langen strijd met moed, behendigheid en list voort te zetten, totdat de zege dien strijd beslist."

"Hiertoe zijn wij allen bereid!" klonk het uit ieders mond.

"Maar vooral geen halve maatregelen meer, er kome van wat er wil," voegde Marlin er bij.

"Hij heeft gelijk," zeide nu Schmitt op zijn gewone eentoonige wijze van spreken, "Ik voor mij heb er genoeg van en wil gaarne bekennen dat bij mij de liefde voor dien schat niet zoo ver gaat dat ik, even als onze voorouders, mijn verder leven in een toch welligt vruchteloos strijd zou willen doorbrengen. De tijd is gekomen, of ten minsten op het punt van te komen, om te kunnen genieten. Onze voorouders hebben gezaaid, opdat wij zouden kunnen maaijen. Tot allen prijs moeten wij dus een einde maken aan den strijd en eindelijk de vruchten gaan plukken, waarvan het zaad voor en door ons met zooveel moeite geplant is. Ik stem alzoo van ganscher hart in met neef Marlin: geen halve maatregelen meer. Neen, geen lafhartig terugdeinzen voor schijnbaar gevaar, maar ons herinnerd dat mevrouw Justitia niet te vergeefs geblinddoekt is, en tevens dat de stoutmoedige reeds het spel half gewonnen heeft."

Eene algemeene toejuiching volgde op deze toespraak, en als door ééne aandrifft beziel, grepen allen te gelijk

naar de boordevolle glazen, en ledigden die in een teug met den uitroep :

„Marlin heeft gelijk ! Geen halve maatregelen meer. Allen die zich als een hinderpaal op onzen weg stellen, mogen vergaan !”

En om als het ware aan die woorden nog meer kracht bij te zetten, zag men de lemmers van vijf dolken in de stralen van het licht flikkeren en staken deze schijnbaar zoo bedaarde en fatsoenlijke lieden, Adeline Fiorini niet uitgezonderd, het sluipmoordenaarswapen met vaste hand voor zich in de eikenhouten tafel, zoodat een trillend geluid gehoord werd, hetwelk zelfs op deze geheime boosdoeners een onwillekeurigen indruk maakte, en de stilte, op de laatst gesproken woorden gevolgd, op vreemdsoortige wijze verbroken werd.

Ieder herstelde zich intusschen spoedig van die korte weifeling, en de gouvernante, zooals wij haar gemakshalve zullen blijven noemen, nam het eerst het woord. Zij rigtte zich tot van Hazenberg, en deed dit op zoo deftigen en beleefden toon, alsof er van een gewoon en alledaagsch onderwerp sprake was.

„Reeds gisteren middag vermoedde ik, dat er iets bijzonders was voorgevallen. Hoewel ik toen de oorzaak niet bevroedde, begin ik die thans te begrijpen en geloof dat het meer dan tijd is daarvan eene nadere verklaring te geven, om den omvang te leeren kennen van het gevaar, dat ons bedreigt.”

„Gij hebt gelijk, signora ! Het is meer dan tijd, dat wij

elke nuttelooze woordenwisseling staken, en gelijk gij allen wel zult begrepen hebben, heb ik u heden bijeengeroepen om u die verklaring te geven. Welnu, luister :

„Toen het onzen vriend Marlin gelukt was de beide echtgenooten, onder het vermoeden van ontrouw, van elkaar te scheiden, wisten wij niet dat zij een pand hunner liefde onder het hart droeg, en waren wij, kortzigtigen, tevreden dat Mietje Zachtlevens eensklaps verdwenen was, zonder dat wij zelfs hare verblijfplaats konden opsporen. Er bleef ons dus niets over dan te veronderstellen, dat zij in eene harer vlagen van melancholie, waaraan zij onderhevig was, een einde aan haar leven had gemaakt.

„Doch dit was niet het geval. Echter had zij hare verblijfplaats zoo geheim weten te houden, dat wij, ondanks al onze nasporingen, in het onzekere bleven verkeeren. Hetgeen ons evenwel niet gelukte, schijnt kapitein van Groeneveld wél te zijn gelukt. Hoe en op welke wijze hij daartoe kwam, is mij nog een raadsel. Doch dit weet ik, ofschoon beide echtgenooten zich niet weer vereenigden en mevrouw van Groeneveld niet meer te voorschijn kwam, dat kapitein van Groeneveld eenige weken, nadat hij uit de West-Indiën was teruggekeerd, met een knaapje van ongeveer twee jaar op het kantoor van den heer Egtenberg is verschenen. Toenmaals hebben tusschen hen beiden verklaringen plaats gegrepen, gelijk ik heb kunnen nagaan uit een brief, welke zich thans in mijn bezit bevindt, die mij tot de overtuiging deden komen, dat zij vermoeden dat de erfgenaam of erfgenamen der schatten

van den ouden van Groeneveld door ernstige gevaren bedreigd worden, en dat eene geheime hand de wettige erfgenamen van den ouden zonderling heeft getroffen, zoodat er op dit oogenblik slechts twee of drie personen in leven zijn, die aanspraak konden maken op die aanzienlijke erfenis en op hunne beurt het mikpunt waren van een onzichtbaren, maar des te geduchter vijand.

„Gij ziet dus dat zij, hoewel slechts gissende, de waarheid zeer nabij komen en ons alzoo noodzaken meer dan ooit op onze hoede te zijn.

„Die vrees, niet voor zich zelven — want wij weten dat kapitein van Groeneveld niet alleen een ervaren maar tevens onverschrokken zeeman is en het woord vrees niet kent; die bezorgdheid voor zijn zoon behield bij hem de overhand, zoodat hij besloot vooreerst zijn zoontje bij zich te houden en zelfs mee te nemen naar Indië. Hij vertrok werkelijk twee maanden later met den knaap, als gezagvoerder der *Amboina* naar Batavia, zonder dat het ons mogelijk was zulks te verhinderen, daar hij ontsnapte aan al de strikken, welke wij hem gespannen hadden.

„Er bleef alzoo niets anders over dan onzen vriend Muller, die zich destijds in de Indische wateren bevond, de taak op te dragen om te trachten dáár tot een beter einde te brengen, hetgeen wij hier te vergeefs beproefd hadden.”

„En dat mij niet zonder moeite en met veel gevaar gelukt is,” viel de bedoelde persoon hierop den spreker in de

rede; „en geloof mij, die satansche van Groeneveld was geen katje om zonder handschoenen aan te vatten.”

„Dat is zoo, mijn vriend, en gij hebt dan ook daardoor onzer aller dank verdiend. Thans echter doet zich weder een geval voor, dat al onze plannen in duigen dreigt te werpen, al onze gedane verrigtingen in het niet terug werpt. Die vijfjarige knaap namelijk vernietigt al onze aanspraken. Hij staat op het punt in Nederland terug te keeren, om daar onder de hoede gesteld te worden van iemand, die den wil, de magt en het vermogen bezit hem te beschermen, en die, naar ik alle redenen heb te gelooven, meer ingelicht is of wordt dan ons aange-naam kan wezen.”

Met ingehouden adem en in de uiterste spanning had het gezelschap den spreker aangehoord, en ofschoon verschillende aandoeningen zich op hun gelaat afteekenden, was niemand hem nog in de rede gevallen.

De flegmatieke Schmitt was de eerste, die met zijne gewone bijna schoolmeesterachtige bedaardheid hierop eene uitzondering maakte door te zeggen:

„Wanneer men zijn vijand kent, is het spel reeds half gewonnen, en die man is waarschijnlijk niet onsterfelijk?... Is hij wel?”

„Neen, evenmin als zijn boekhouder.”

„Dus is die ook gevaarlijk?”

„Ruim zooveel als zijn patroon.”

„Welnu; één voor allen, allen voor één, zoo als onze zinspreuk luidt. Naar mijn inzien is het niet

de moeite waard veel te redekavelen om er een meer of minder ad patres te zenden."

Deze woorden gingen met een zoetzappig lachje gepaard, dat gevoegd bij het schier ontmoedig voorkomen van den spreker, iemand onwillekeurig eene huivering door de aderen joeg en zelfs op zijne in het kwaad verharde medgezellen den indruk maakte als het gesis eener venijnige slang, die op het punt staat zijn slagtoffer te bespringen.

De ruwe, aan moord en doodslag gewoon zijnde zee-man voelde zich door een koude rilling bevangen, toen Marlin hem met een zeker wantrouwen in het bleeke, strakke gelaat staarde, ofschoon hij, ten bewijze dat hij het volkomen met hem eens was, goedkeurend met het hoofd knikte.

Slechts Rudolf van Hazenberg bleef volkomen bedaard, terwijl hij het woord weder opvatte :

"Dat zoowel beschermeling als beschermers onschadelijk moeten gemaakt worden, is iets, dat van zelve spreekt.

"Wij kunnen echter de zaak op zich zelve niet vooruitloopen ; overhaasting kan niet dan nadeelig zijn. Ik voor mij neem intusschen den bankier Egtenberg voor mijne rekening, daar ik in verband met ons doel, nog andere plannen hem aangaande koester. Wat den ouden boekhouder aangaat : diens lot ligt in zijne eigen handen, daar, zoodra zijne bemoeizucht gevaarlijk wordt, ik de hulp zal inroepen van onzen waarden neef Marlin, die zich dan niet te beklagen zal hebben half werk te moeten

verrigten. Ik herhaal evenwel, dat het noodzakelijk is bij alles de uiterste voorzigtigheid te blijven in acht nemen, daar wij ons hier in eene zoogenaamde beschaafde wereld bewegen, die alles uit een ander oogpunt beschouwt dan wij. Laat ons dus den loop der omstandigheden bedaard afwachten.

„Op dit oogenblik bevindt zich het voorwerp onzer grootste belangstelling, de vijfjarige Willem Hendrik van Groeneveld, volgens de laatste berigten, slechts op weinige mijlen afstands van Nederland en wel aan boord van het driemastschip *de Jonge Henriëtte*, dat ieder oogenblik het anker kan laten vallen op de reede van Texel. De knaap kan bij gevolg binnen weinige dagen onder de hoede zijn van zijn oom en den bankier Egtenberg, die dan ook het voornemen hebben hem in persoon van het Nieuwediep af te halen.

„Eenmaal ten huize zijnde van den laatstgenoemden, zal het ons dubbel moeilijk vallen de waakzaamheid te verschalken, waarmede zij hem natuurlijk zullen omringen. Het is derhalve noodzakelijk, dat de knaap den voet niet zet in Amsterdam. Is dat niet ook uw aller gevoelen?”

„Voorzeker!” — Zeer juist opgemerkt!” — „Dat heeft geen betoog!”

Deze woorden werden eenparig gehoord op die laatste vraag, terwijl van Hazenberg de aanwezigen aanzag. Daarna vervolgde hij met onmiskenbare zelfvoldoening:

„Ten einde alzoo te voorkomen dat de knaap het tot hier brengt, is het gewenscht dat een onzer onmiddelijk

naar het Nieuwediep vertrekt, daar de aankomst van het genoemde schip verbeidt, in het geheim onderzoek doet naar den knaap en voorts naar bevind van omstandigheden handelt, doch daarbij met de grootste voorzigtigheid te werk gaat, en vooral tracht te verhinderen met Egtenberg of Zachtleven in aanraking te komen, opdat nimmer eenige herkenning zou kunnen plaats vinden, die tot vermoedens aanleiding kan geven."

"Ja, dat moet geschieden!" riep Muller uit, terwijl hij, als naar zijne gewoonte, met de gespierde vuist zoo hevig op de tafel sloeg, dat flesschen en glazen rinkelden.

Ook Marlin gaf zijne tevredenheid over dien voorslag te kennen door te zeggen:

"Voorzeker, dat is de eenige weg, die bewandeld kan worden. Maar geen kwalijk geplaatste teergevoeligheid, en vooral geen halve maatregelen."

"Die komen niet te pas, en buitendien is het eene weldaad, welke wij den knaap bewijzen, hem te behoeden voor de verleidingen der booze wereld en hem te vereenigen met zijn vader. Het water in de haven te Nieuwediep is een geschikt graf voor den achterkleinzoon van zeelieden. Het is toch wonderlijk dat de meeste zeelieden hun dood in de golven vinden en misschien wel de voorkeur geven aan een graf in het zilte nat boven dat in onze moeder de aarde. Vooral schijnt dit het geval te zijn met sommige leden der familie van Groeneveld, ofschoon de naam het niet doet veronderstellen. Is dit niet reeds de vijfde van dien naam, dien deze bestemming zal te

beurt vallen? Zoo is onder anderen Philip Jan van Groeneveld, aan boord van *de Zeven Provinciën*, bij den togt van Willem III naar Engeland in 1688, op eene zoogenaamd toevallige wijze over boord gevallen en verdronken. Hij was alzoo de eerste der erfgenamen van wijlen Alexander Hendrik van Groeneveld, die ruim baan maakte voor den anderen tak. Voorts is Alexander . . ."

"Laat de dooden maar rusten, mijnheer Schmitt," viel de gouvernante den spreker in de rede. "Ofschoon ik vrij ben van vooroordeelen, heb ik er toch nimmer iets goeds uit zien voortkomen, die oude geschiedenissen weer op te rakelen. Ik vind het beter dat wij ons met de levenden bezig houden."

"Onze nicht heeft gelijk Laat die historie, welke ons allen bekend is, rusten en stilzwijgend de verdiensten erkennen onzer voorouders, die het hunne gedaan hebben zooveel mogelijk de baan voor ons schoon te vegen. Laat ons liever thans beslissen, wie onzer naar het Nieuwediep zal gaan. Mijn eerste plan was onze nicht de taak op te dragen den kleinen bengel in ontvangst te nemen, om hem hier of daar in eën uithoek bij onbekenden te besteden. Bij nader inzien kwam mij dit evenwel gevaarlijk, en zooals onze neef Marlin zegt, als een halve maatregel voor, zoodat één van ons die taak op zich zal dienen te nemen. Doch wie? Moet het lot beslissen, of wie wil die taak vrijwillig op zich nemen? Er behoort, zooals ik reeds gezegd heb, de uiterste voorzigtigheid toe om de zaak tot een gewenscht einde te brengen, en gaarne zou ik

die voor mijne rekening hebben genomen, doch mijne tegenwoordigheid wordt op dit oogenblik hier vereischt, ten einde op de beide bemoeiallen het oog en u aldus op de hoogte hunner handelingen te kunnen houden."

"Een zeer verstandig besluit, waarde Rudolf!" antwoordde Muller. "Daar ik juist het voornemen heb eens naar mijn schip te gaan zien en er welligt wat te verdienen zal vallen, kan ik, dunkt mij, te gelijk die zaak wel behandelen, mits de algemeene kas in de onvoorziene uitgaven voorziet, daar ik op dit oogenblik zoo wat aan lager wal ben, om de eenvoudige reden dat de laatste togten bitter weinig hebben opgeleverd."

"Niets is billijker," hernam van Hazenberg, "daar de zaak in ons aller belang is. Door de vele uitgaven en den sedert eenigen tijd kwijnenden stand van zaken is de kas op dit oogenblik wel niet ruim voorzien; doch ik ben bereid voor het algemeen belang, des noods uit mijn privé, een offer te brengen en stel dus duizend gulden ter uwer beschikking."

"Bravo! Dat is fideel gesproken! Het zal u bij de deeling der erfenis in goede rekening worden gebragt... Wanneer kan ik het geld ontvangen?" vroeg Muller haastig.

"Morgen reeds vroegtijdig, en dan kunt gij met de eerste stoomboot vertrekken," sprak van Hazenberg; "dan kunt gij vóór de aankomst der *Jonge Henriette* hoogte en breedte en tevens de noodige maatregelen nemen, opdat alles naar wensch gaat."

„En waarin ik hem zooveel als in mijn vermogen is, zal ondersteunen,” viel Marlin hierop in.

Niet weinig verrast over dat gezegde, staarde zoowel van Hazenberg als Muller den spreker aan, waarna laatstgenoemde vroeg :

„Hoe moet ik dat begrijpen? Zijt gij dan van plan mij te verzellen?”

„Zonder twijfel, mijn vriend! Zoo ik aandeel wil nemen in de zege, dan moet ik ook de gevaren deelen, en mij dunkt, dat dergelijke ondernemingen beter door twee personen dan door één met goeden uitslag kunnen volvoerd worden, vooral wanneer beiden hetzelfde doel beoogen.”

Een eenigzins wantrouwenden blik op hem werpende, die echter weldra door een spottenden glimlach werd vervangen, vervolgde Muller :

„Heeft het gouden lokaas, in den vorm van een bankje van duizend gulden, niet een weinig aandeel in dat grootmoedig besluit?”

„Misschien wel!” antwoordde Marlin droogjes. „In elk geval kunt gij het er voor houden, zoo gij wilt.”

„Of vertrouwt de voorstander van heele maatregelen de zaak niet?” mompelde Schmitt, terwijl hij zijn slangenblik op beide sprekers liet rusten en een zonderlinge lach om zijne lippen speelde. Daarna vestigden zich zijne oogen weder op den ring aan zijn vinger, welken hij gestadig heen en weer schoof.

Evenmin Muller als van Hazenberg hadden die nauwelijks halfvuid gesproken woorden opgemerkt. De gouver-

nante had ze echter half en half opgevangen en scheen ze met hare eigen gedachten in verband te brengen, want ook om hare lippen vertoonde zich een zonderlinge lach, terwijl zij beurtelings hare doordringende blikken op Schmitt en Marlin liet rusten.

„Op den keper beschouwd, geloof ik dat Marlin gelijk heeft, daar het gebeuren kan dat gij hulp kunt noodig hebben, en de voorzigtigheid gebiedt, dat geen vreemde den neus in onze zaken steekt. Het blijft dus afgesproken. Beiden vertrekt gij morgen, om de aankomst der *Jonge Henriëtte* af te wachten, en geeft mij zoo spoedig mogelijk kennis in ons gewoon teekenschrift, als er iets bijzonders mogt voorvallen,” zeide van Hazenberg.

„Zoo zij het!” antwoordde Muller eenigzins deftig.

„Dan zullen wij voor heden onze vergadering sluiten,” vervolgde de voorzitter. „De klok slaat daar reeds drie uur en ik heb behoefte aan rust. Nog een laatste glas alzoo op het welslagen der onderneming!”

En opstaande vulde Rudolf zijn glas, welk voorbeeld door allen werd gevolgd.

Intusschen verdient het opmerking, dat Schmitt, ofschoon de voor hem staande flesch nog onaangebroken was, hij beurtelings zijn glas gevuld had uit die der naast hem zittende personen.

Was dit uit kracht der gewoonte, of had het eene diepere oorzaak, en vertrouwde hij zijne makkers in het vloekgespan niet?

Eenige oogenblikken later hadden de vreemsoortige

bezoekers van den raadselachtigen handelsreiziger Muller diens kamer verlaten, en begaf hij zelf zich naar het andere vertrek, waar zijne doove huishoudster in eên diepen slaap gedompeld op een stoel zat. Niet zonder moeite gelukte het hem haar wakker te schudden en beduidde haar door teekens, daar zij hem als wezenloos aanstaarde, dat zij de lamp kon uitdooven. Daarna den gereed staanden blaker opnemende, begaf ook hij zich naar zijn slaapplaats en bewees weldra een luidruchtig snorken, dat het in ruime mate door hem gebruikte druivensap zijne werking reeds begon te doen gevoelen, en de vermoeijenis of opgewondenheid der laatste uren de regten der natuur was te hulp gekomen.

De zoo eensklaps uit haar slaap gewekte oude vrouw bleef eerst een poos in het midden van het vertrek staan. Haar voorkomen was intusschen geheel veranderd. De verwilderde, aan wezenloosheid grenzende uitdrukking van haar gelaat had plaats gemaakt voor die van zooveel verontwaardiging en haat, als waartoe men die onbeduidende wezenstrekken eenige oogenblikken te voren niet in staat zou hebben geacht.

„De ellendeling slaapt zeker reeds, alsof zijne zwarte ziel niet met de afschuwelijkste misdaden bezwaard was,” zeide zij bij zich zelve.

„Wanneer zullen die schurken en dieven toch hun welverdiende straf ontvangen? . . . . Maar God is lankmoedig en de wegen des hemels zijn onnaspeurlijk! Hoe kunstig zij hunne misdadige handelingen ook weten te

bedekken, eenmaal en onverwacht zal het „tot hiertoe en niet verder” hen als een donderslag in de ooren klinken, en wanneer ik er het mijne aan kan toebrengen, staat hen geen genade te wachten! Tot heden vermag ik nog niets, daar ik mijn beweeren door geen enkel bewijs staven kan. Geduld dus, en zoo God mij het leven spaart, zal ik nog wel eenmaal mijn doel bereiken. . . . Zij hebben thans weer eene nieuwe misdaad op het oog, en zoo ik goed gehoord heb, betreft die een onschuldig kind, dat hen in den weg staat. Niets is voor die laaghartigen heilig, en die vrouw, hoewel een engel van schoonheid, maar even als de anderen in de misdaad verhard, is hun medepligtige. Neen, zij is zeker nimmer moeder geweest; anders zou zij onmogelijk kunnen toestemmen een zoo jeugdig leven te vernietigen. . . . Maar God zal zulk een misdrijf niet gedoogen! Gelukkig heb ik de namen onthouden van hen, die belangstellen in het knaapje en het kind willen beschermen en welligt zijne bloedverwanten zijn. Ja, ik zal met die heeren gaan spreken en hen de zaak mededeelen, maar met de uiterste voorzigtigheid, daar zij mij zonder aarzelen zouden dooden, wanneer zij slechts het geringste vermoeden van verraad koesterden.”

Terwijl zij deze woorden op halffluiden toon en bij tusschenpoozen mompelde en hare oogen als twee vurige kolen van gramschap en verontwaardiging gloeiden, had zij zich onledig gehouden de tafel op te ruimen. Een honende glimlach speelde om hare dunne, stijf op elkander

gedrukte lippen, toen zij de nog gevulde flesch van Schmitt opnam en tegen het licht hield.

„Ha, weer van dien gluiptert! Als naar gewoonte heeft hij er de lippen niet aangezet. Maar zoo de waard is, vertrouwt hij zijn gasten; hij logenstraft de woorden niet, dat schurken elkaar niet vertrouwen. Hij is zekerlijk bevreesd dat ze hem zullen vergiftigen, en ongetwijfeld gaat hij van een dergelijk ontwerp zwanger.... Het einde zal het leeren!”

Bij deze woorden draaide zij de lamp uit, en de brandende kaars nemende, begaf ook zij zich naar hare kamer. Weldra was het verdwijnen van licht aldaar het bewijs, dat zij troost had gezocht in de armen van den slaap.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

DE JONGE HENRIËTTE.

Het was een prachtige dag in de maand Junij. Na des daags met bijna onverdragelijke warmte hare stralen op de aarde te hebben neergeschoten, had de zon het drie vierde van haar loop volbragt en begon zij al meer haar vergulden koets in het westen te naderen. Haar

schitterend licht ging allengs in een zacht rood over, om zich vervolgens, na eene onbeschrijfelijk fraaije kleurenmengeling, als in eene zee van vuur aan den gezigt-einder in de alle kleuren weerkaatsende golven te verbergen, om den volgenden dag weer met dezelfde majesteit in het oosten te verrijzen.

Slechts de zeeman kan het zoo prachtig en onnavolgbaar schouwspel der natuur genieten, als de op- en ondergang der zon in volle zee. Geen ander dan hij, die na al de verschrikkingen der woedende stormen en der met vernieling dreigende, vaak hemelhoog opgevoerde baren te hebben doorgestaan, kan zich een denkbeeld vormen van het onbeschrijfelijk gevoel van bewondering, wanneer hij die voor weinige uren nog zoo woelende en woedende, met een wit schuim bedekte watermassa, als door een tooverstaf beroerd, thans in een onmetelijken, effen spiegel ziet herschapeu, waarin de van onheil zwangere wolkgevaarten bevrijde hemel weerkaatst wordt, en de liefelijke zonnestrallen op nieuw helder schijnen, terwijl het vaartuig met zijne rondgevlude zeilen als met vogelenvlugt de nu weder zoo kalme baren doorklieft, en de lange schitterende streep van het kielzog hem met murmelende stem de zoete hoop toefluistert, weldra een veilige haven en het geliefde vaderland te zullen bereiken.

Dit waren ook de gewaarwordingen en gedachten van de talrijke passagiers en der bemanning van de Jonge Henriëtte, toen het schip, door een gunstigen wind voortgestuwd, en bij het schoonste weder, al meer de

kusten van het trotsche Albion naderde. Na weken lang niets te hebben aanschouwd dan lucht en de onbegrensde watervlakte, ontwaarde men langzamerhand, als door toovermagt, aan alle zijden eerst de in de zon schitterende zeilen van allerlei kleur en vorm, en daarna bijna alle op één punt voortsnellende stippen, die van oogenblik tot oogenblik zich al meer ontwikkelden, om voor den starenden blik allengs den vorm aan te nemen van schepen, waardoor het overtuigend bewijs werd geleverd, dat de kusten van het vaderland nabij waren en het einde van den dikwerf zoo gevaarlijken togt gekomen was.

Meest alle passagiers waren op de campagne van de Jonge Henriëtte bijeen en vermaakten zich onder het genot van een glas wijn en de noodige ververschingen, in de vrolijkste gesprekken en met het aangename vooruitzigt het binnen weinige dagen invallende Pinksterfeest weder op vaderlandschen bodem te zullen vieren.

Ook het scheepsvolk verkeerde blijkbaar in de opgeruimdste stemming, daar van den voorsteven allerlei liederen weerklonken, welke stemming niet weinig verhoogd werd door het rantsoen van eenige flesschen cognac, terwijl de vrijgevige passagiers, in het vooruitzigt die weldra niet meer noodig te zullen hebben, daaraan allerlei versnaperingen hadden toegevoegd.

Zelfs de gezagvoerder, een wel ervaren, maar steeds in zich zelve gekeerd zeeman, gevoelde zich opgewekt door het vrolijke tooneel. Tevreden in de handen wrijvende, liep hij bij de campagne heen en weder, met den

kijker onder den arm, daarmede nu en dan in alle rigtingen van den watercirkel rondziende, waar zich aan alle kanten de door de al meer naar het westen neigende zon met een rooskleurigen gloed verlichte zeilen van tallooze vaartuigen vertoonden. Dan weder wisselde hij met dezen of genen passagier een hartelijken handdruk of eenige vriendelijke woorden, terwijl hij van tijd tot tijd een hem op gulle wijze aangeboden glas wijn ledigde en welgemeend meestemde in den toast op het „weldra welkom in het vaderland!”

Ook hij had een krachtigen spoorslag naar die aankomst te verlangen, want hij vleide zich met de hoop, na een reis van ongeveer veertien maanden, zijne vrouw door hem in ziekelijken toestand verlaten, na eenige weken vóór zijn vertrek zijn jongstgeborene te hebben verloren, weder aan het hart te mogen drukken. Niet minder verlangde hij naar zijn eenig overgebleven twaalfjarig dochtertje. De laatste door hem ontvangen berigten hadden hem de meeste geruststelling gegeven omtrent die beide voor zijn hart zoo dierbare wezens.

Niet het minst vrolijk van allen scheen een levendig knaapje van vijf à zes jaren, die zich nu eens bij het scheepsvolk voorop bevond, dan weer zich spelende en lagchende te midden der passagiers bewoog, van dezen en genen een vriendelijken knik of eenige lekkernij ontvangende.

Bij het besef van geluk is het goed geplaatste hart der menschen steeds voor teedere indrukken vatbaar. Men

gevoelt zich opgeruimd en tevreden, en dat gevoel geeft zich doorgaans zoowel door daden als woorden lucht. In dergelijke oogenblikken beschouwt men den naaste als zijn broeder en wenscht hem even gelukkig te zien als men zelf is.

Jammer maar, dat bij het minste voorval die eensgezindheid zoo spoedig verdwijnt, en wel mag men met het volste regt zeggen dat niets veranderlijker is dan de mensch.

De knaap, die daar zoo zorgeloos en vrolijk rondardelde, door ieder, zoowel het scheepsvolk als de passagiers op het minzaamst bejegend en de oogappel van den kapitein, die knaap was nog het levendige beeld van onschuld; hij was nog onbedorven. Zijn eenigste wensch bestond daarin, de enge wereld waarin hij zich sedert maanden had moeten bewegen, te verwisselen voor de vrije natuur, waar hij ongestoord en vrij zou zijn, zonder gestadig gewaarschuwd te worden voor allerlei gevaar. Want onbedachtzamer en stoutmoediger, maar ook krachtiger zijnde dan gewoonlijk met knapen van dien leeftijd het geval is, zag hij nergens gevaar en klouterde dikwerf in het want, tot niet geringe ontsteltenis der vrouwelijke passagiers, terwijl de mannen, ofschoon niet geheel zonder ongerustheid, den koenen knaap met een welwillend glimlachje gade sloegen.

Meer dan één onder het scheepsvolk getuigde dan ook dikwerf, met een krachtigen vloek tusschen de tanden, dat er een fiksche zeeman in dien knaap stak, en het

jammer zou wezen een landrot van hem te maken. Herhaaldelijk had Janmaat getracht den geleider van den knaap, een sterk gespierden enforsch gebouwd maleijer te ondervragen omtrent het kind en welke zijne bestemming was; doch hetzij uit onwetendheid of volgens bekomen voorschriften had hij steeds, ontwijkende antwoorden gegeven. Slechts dit had hij medegedeeld, dat hij het zoontje was van een zeeman, welke mededeeling met een tevreden lachje werd ontvangen, als wilde men daarmede zeggen: „dat dacht ik wel; dat kon niet anders!” en waardoor tevens de ingenomenheid met den zeemansstand en de verachting van al wat naar landrot geleek, werd te kennen gegeven.

Hoewel de knaap steeds door waakzame bliken omgeven werd, hield toch niemand op elke zijner bewegingen met meer liefdevolle bezorgdheid het oog gevestigd dan Narud, de maleijer.

Reeds meer dan eenmaal was de kleine wildzang, doordien hij ieders waakzaamheid wist te verschalken en niettegenstaande het verbod van den kapitein, tamelijk hoog in het want geklouterd, waar dan de dikwerf gevaarlijke toestand van den knaap met grooten angst werd gade geslagen, terwijl men elk oogenblik niets anders verwachtte dan hem naar beneden te zien storten. Maar dan was Narud steeds bij de hand, om hem van zijn hagchelijk standpunt te verlossen, daarbij eene vlugheid en spierkracht ten toon spreidende, die een ieder verbaasde, zoodat hij bijna dezelfde achting der passagiers

en matrozen genoot als het voorwerp zijner onophoudelijke zorgen. De kapitein had vooral veel met hem op, daar hij bij meer dan eene gelegenheid, hetzij bij stormweder of als de nood aan den man kwam, na den jeugdigen Willem van Groeneveld in de hut te hebben gebracht, het scheepsvolk had geholpen en dan een doorslaand bewijs gaf van moed, tegenwoordigheid van geest en behendigheid, zoodat erkend moest worden, dat hij niet behoefde onder te doen voor den meest ervaren zeeman.

Een vreeselijk voorval waarin hij weder de schitterenste blijken gaf zijner onverschrokkenheid en toewijding, deed den neger nog hooger rijzen in de achting van allen, die zich aan boord bevonden van de Jonge Henriette.

Na gedurende bijna veertien dagen onophoudelijk met storm gekampt te hebben, was het weder eensklaps veranderd en zooals men dikwerf in de nabijheid der linie aantreft, in volslagen windstilte verkeerd. De oceaan was effen als een spiegel; geen rimpel verdeelde die onafzienbare watervlakte, waarin het azuur des hemels werd weerkaatst. Door geen enkel tochtje bewogen, klapperden de zeilen lusteloos tegen de masten, die op hun beurt, als hieven zij een klaagtoon aan, een onophoudelijk gekraak deden hoorén, veroorzaakt door de deining, welke de eene schitterend gepolijste stalen plaat gelijkende oppervlakte in beweging hield. Slechts nu en dan werd deze effenheid verbroken door eene onduidelijke massa, die zich boven den waterspiegel verhief, eenige seconden er over heen zweefde als eene bijna ondoordringbare wolk,

om daarna weer even spoedig te verdwijnen. Dit was niets anders dan een school vliegende visschen, die den nog voor het oog der oplettend rondstarende schepelingen verborgen vijand, namelijk den haai of eenigen anderen roofzuchtigen visch trachtten te ontkomen.

Zoowel de passagiers als bemanning van de *Jonge Henriette* waren achteloos, hetzij op de campagne gezeten of op het dek neergehurkt, daar het schip geen drie mijlen in het etmaal aflegde, en zij in de verte, bijna altijd op denzelfden afstand de rotsen van Sint Helena voor zich zagen, hetgeen misschien nog verscheidene dagen kon duren, wanneer het Eolus niet behaagde een gunstiger besluit te nemen.

Geen wonder dat de levendige geest van een knaap als de kleine Willem van Groeneveld, die zijn leeftijd eigenlijk vooruit was, geen bijzonder behagen schepte in dit eentoonige leven, en de vadsige rust, die ieder aan boord scheen bevangen te hebben, niet deelde.

Reeds lang had die wapperende wimpel, of zooals men het aan boord van een koopvaardijship noemt, de kattenstaart, zijne bewondering gewekt en had hij gewenscht dien meer van nabij te beschouwen. Doch steeds hadden zoowel de voortdurend op hem gevestigde oogen van Narud, als de opmerkzaamheid van den gezagvoerder en van sommigen der passagiers, en niet minder de weinig te vertrouwen beweging van schip en zeilen hem daarvan als instinctmatig terug gehouden.

Thans evenwel was het prachtig weder, en geen wolkje

te ontdekken aan het rondom zich uitstreckende blaauwe uitspansel; geen windtochtje rimpelde den waterspiegel, die de jeugdige knaap sedert zijne reis reeds meermalen zoo onstuimig had gezien. Het schip werd door geen met schuim bedekte baren als hemelhoog opgevoerd, om het volgende oogenblik weer in eene peillooze diepte te worden neergestort. En die kalmte bragt den kleinen wildzang in den waan, nu wel straffeloos zijne vermetele pogingen te kunnen volvoeren. Die verbeelding nam van oogenblik tot oogenblik de overhand, en geen oog op zich gevestigd ziende, deed hij een stouten sprong en bevond zich op de verschansing. Hij bleef hier nog een oogenblik staan en rigtte zijne helderblaauwe oogen op de groep passagiers, die lusteloos voor zich heen in den waterspiegel zaten te staren.

Voor zijn kleinen lieveling thans geen gevaar duchtende, had Narud zich juist verwijderd, en deze gelegenheid waarnemende, begon de knaap vlug als een kat in het want te klimmen. Reeds was hij het puttingwant omgeklouterd en liet, in den mars staande, met verrukking zijne blikken gaan over den onmetelijken oceaan daar beneden hem en waarin hij verscheidene vademen diep de visschen en andere zeebewoners zag ronddartelen, terwijl in de verte de donkere rotsmassa van Sint-Helena zich als een ontzagwekkende reus boven het water verhief. Hij was echter nog te jong, om de werkelijke schoonheid van dit grootsche tafereel, door de natuur zelve gepenseeld, te begrijpen en het tooneel, dat zich zoo majestueus aan

zijne blikken vertoonde, lang te blijven aanschouwen. Zijn doel bestond hierin, nog hooger te klimmen, en op nieuw begon de waaghals zijn gevaarlijken togt in het stengenvant. Zorgeloos ging hij al hooger.

Op dit oogenblik ontdekte de tweede stuurman, op de campagne heen en weer wandelende en met scherpe blikken beurtelings het uitspansel en den oceaan gade slaande, in de hoop eindelijk eenig teeken te bespeuren van naderende koelte, in de verte eenige zwarte stippen, die zich schielijk doch regelmatig voortbewogen. Zijne scherpzienende oogen deden hem spoedig die stippen als de meest gevreesde vijanden van den zeeman onderscheiden. De kreet van „haaijen jongens, haaijen!” ontglipte even spoedig zijn mond en werd door de haastig uit hunne lusteloosheid opspringende schepelingen herhaald. Ook de passagiers, vooral de mannelijke, werden door die woorden uit hunne doffe werkeloosheid als wakker geschud en snelden naar de campagne, de rigting volgende van den uitgestreken arm des stuurmans. Sommigen hunner staarden den zeeman ongeloovig aan, daar zij die verwijderde stippen hielden voor omgeslagen sloepen, of in de meening verkeerden dat het wrakhout was.

Het scheepsvolk echter, met deze verschijnselen meer vertrouwd, begreep maar al te goed, dat de stuurman zich niet vergist had, en hen nu niet alleen een welkom tijdverdrijf, maar ook spoedige weersverandering te wachten stond. De zeelieden toch beschouwen het als een onfeilbaar voortteeken van slecht weder of harden wind,

wanneer deze dieren uit volle zee keerende zich landwaarts wenden, en in die rigting zwommen een zestal groote blaauwe haaijen, wier scherpe ruggen boven de oppervlakte van het water uitstaken.

Reeds waren de verheugde matrozen gereed, zich onder luid gejoel naar den achtersteven te begeeven, om den stuurman de behulpzame hand te bieden tot het in orde maken der vischlijnen, zooals de stevige touwen genoemd worden, waaraan een paar met een stuk spek voorziene harpoenen bevestigd zijn, toen een kreet van ontsteltenis die aller hart als van schrik deed verstijven, een einde maakte aan hunne bedrijvigheid, hen als roerloos aan hunne plaatsen nagelde en de oogen met eene uitdrukking van ontzettenden angst op een enkel voorwerp in zee deed vestigen.

Wat kon wel de reden zijn van die plotselinge paniek, welke zich van een ieder meester maakte, terwijl de vrouwelijke passagiers, luid gillende met hare handen het gelaat bedekten, als om het verschrikkelijke tooneel niet te zien, dat op eenigen afstand plaats vond?

Waarschijnlijk verschrikt door de kreeten, die van het dek zijn oor bereikten, of misschien ook gedreven door nieuwsgierigheid om te zien wat daar beneden voorviel, had de kleine klouteraar onnadenkend zijne handjes los gelaten en was hij ruggelings in zee gestort. Door de werking van het schip was hij gelukkigerwijze niet op het dek, maar nagenoeg langs boord gevallen; hij zou anders onvermijdelijk verpletterd zijn. Hij had echter geen

enkelen kreet geslaakt, hetzij overmand door schrik, of hetgeen bijna niet verondersteld kan worden bij een zoo jeugdig schepsel, door zijne tegenwoordigheid van geest. En toch zou men geneigd zijn, het laatste te vermoeden, daar hij, hoewel aanvankelijk bedwelmd door den val, eenige seconden later weder op de oppervlakte van het water verschijnende, werktuigelijk armen en beenen in beweging bragt, en eerst met onzekere, doch weldra met zekere, en zijne jeugdige krachten in aanmerking nemende met forsche slagen in de rigting van het schip voortzwom, dat trouwens door de nog altijd heerschende windstilte slechts weinige vademmen van den kleinen zwemmer verwijderd was.

Dit zal wel niemand, die eenigzins bekend is met de gewoonten in de Oost-Indiën, bevreemden. De kinderen zoowel van het mannelijk als vrouwelijk geslacht worden reeds eenige dagen na de geboorte, door de moeders naar de rivier meegenomen, om als het ware met het water vereenzelvigd te worden. Mannen en vrouwen van alle indische rassen zwemmen dan ook over het algemeen bij uitnemendheid goed, en daar Willem van Groeneveld reeds eenige maanden ná zijne geboorte naar de Indiën was gebragt, had hij zich op vroegen leeftijd de gewoonten van die landstreek eigen gemaakt.

Onbewust van het gevaar dat hem dreigde, zwom de knaap voort en scheen volstrekt geen begrip te hebben van den angst dien hij aan boord veroorzaakte, niet alleen door de bedreven onvoorzigtigheid, welke hem het leven

had kunnen kosten, maar vooral door de nabijheid der vraatzuchtige monsters, die de zoo welkome prooi reeds schenen bespeurd te hebben, daar zij hunne snelheid verdubbelden en in rechte lijn op den ongelukkigen knaap aanhielden.

Het gevaar, waarin het door allen zoo geliefde kind verkeerde, bragt het volk van de Jonge Henriëtte spoedig tot bezinning, en alvorens nog de kapitein het bevel had gegeven de sloep in zee te laten, vlogen reeds verscheidene hunner naar de takels, waarmede die in de davids bevestigd was.

Met de snelheid en beradenheid, welke den echten zeeman kenmerken en die zich in zulke hagchelijke oogenblikken eerst regt doen kennen, werden de takels losgemaakt en daalde de sloep in weinige seconden in zee. Doch nog alvorens de wakkere gasten daarin hadden plaats genomen, gebeurde er iets anders, dat de ontstelde passagiers een kreet van bewondering, met schrik gepaard, over de lippen bragt.

Narud namelijk, door de elkander opvolgende kreeten naar het dek gelokt, had in een oogwenk den gevaarlijken toestand van den aan zijne zorg vertrouwd knaap opgemerkt, en was zonder te aarzelen, met zijn kris, dien hij steeds op zijde droeg, op de verschansing en vervolgens in zee gesprongen.

Het was ook meer dan tijd!

Een haai van monsterachtige grootte zwom met eene verbazende snelheid vooraan en seheen de overige vijf

die een weinig kleiner waren, aan te voeren. Zij volgden ten minste op geringen afstand in één lijn.

Ieder verkeerde in de hevigste spanning en staarde beurtelings naar de boot, die inmiddels van het schip was afgestoken, en naar den onverschrokken maleijer, die met den kris in zijne vuist zich tusschen den knaap en het vraatzuchtige ondiep bevond en hem in het maleisch toeriep naar de boot te zwemmen, die door flinke riemslagen voortgestuwd, met snelheid het effen watervlak doorkliefde.

Alsof het zeemonster begreep dat hij, in plaats van een gemakkelijke prooi, met een geduchten tegenstander te doen zou hebben, begon het dier thans met verbazende kracht het water met zijn staart te geeselen, zoodat de oppervlakte weldra met ziedend schuim overdekt was, waardoor de tot den strijd gereed zijnde partijen voor eenige oogenblikken aan de angstige blikken der toeschouwers werden onttrokken.

Als kustbewoner was Narud meermalen in de gelegenheid geweest den strijd tusschen zeemonsters van allerlei soort gade te slaan, en van die kennis moest hij dan ook nu zooveel mogelijk gebruik maken, en evenals de zwaardvisch, de gevaarlijkste vijand van den haai, trachten onder hem door te zwemmen, alvorens hij zich kon omwenden om zijn muil te openen en alzoo de pogingen te verijdelen, hem door het kokende schuim te bedwelmen. Tevens een goed duiker zijnde, dook Narud snel naar omlaag en bragt den haai met zooveel kracht, in het weeke deel

van zijn buik, met zijn kris een zoo geduchten steek toe, dat het wapen tot aan het hecht in het ligchaam verdween.

Intusschen hadden de matrozen den knaap gelukkig bereikt en in de boot opgenomen en naderden thans met harpoenen gewapend, het zeegedrocht. Als door een wonder hielden de vijf andere haaien zich buiten gevecht en vergenoegden zich met in een wijden kring rondom de strijdenden te zwemmen; anders ware het met den heldhaftigen kampioen gedaan geweest.

De reusachtige haai was waarschijnlijk doodelijk gekwetst, want de oppervlakte des waters werd met een bloedig schuim gekleurd, en in plaats van den aanval te hernieuwen, ging het monster eenige oogenblikken in regte lijn vooruit, terwijl hij het water als onzinnig met zijn staart zweepte en een lange bloedige streep den weg aanwees welken hij genomen had.

Nu van zijn vijand ontslagen, had ook Narud zich in de sloep geslingerd en een harpoen uit de hand van een der bootslieden rukkende, wierp hij die met juistheid en kracht den weder uit de diepte te voorschijn komenden haai, die stuiptrekkend scheen te zieltoegen, in den graauwen buik. Na te vergeefs getracht te hebben zich van het doodelijke wapen te bevrijden, door weder snel naar de diepte te dalen en met zijne laatste krachten een paar stevige rukken aan de lijn te doen, die aan de harpoen bevestigd was, moest hij den kamp opgeven en werd weldra onder het luid gejubel der matrozen, in

triomf op sleeptouw genomen naar boord van de *Jonge Henriette*, waar zich thans evenzeer een luid gejuich deed hooren en de dames den moedigen kampioen met handen, hoeden, doeken en andere voorwerpen toewuifden.

De vijf overige haaijen, die werkelooze toeschouwers waren geweest van het gevecht, en na de nederlaag van hun geslachtsgenoot bedaard den terugtogt hadden aangenomen, werden door de schepelingen, tegen hunne gewoonte, met geen enkelen blik verwaardigd.

De kleine Willem werd door de vrouwen bijna verstikt door hare omhelzingen, waarna Narud aan de beurt kwam, die met de forsich gespierde armen over de borst gekruist en met een lach van innige zelfvoldoening op het gelaat, dit tooneel stond te aanschouwen en op dit oogenblik veel gelijkenis moet gehad hebben met den romeinschen keizer Nero, die volgens de bewering der geschiedschrijvers zeer schoon en sterk gebouwd was en wiens huid als die eens tijgers, met bruine en goudgele vlekjes bedekt was. Dit was ook het geval met het bronskleurig ligchaam van den maleijer, hier en daar besprenkeld met het bloed van zijn overwonnen vijand; doch zonder zich hierover te bekommeren, wedijverden zoowel mannen als vrouwen om den heldhaftigen redder de hand te drukken, totdat de kapitein daaraan een einde maakte, door zoowel Narud als de kleine Willem met zich naar de kajuit te nemen, waar hij den eerstgenoemde verkwikte met een paar krachtige teugen rum en daarna in weinige, doch gepaste bewoordingen den

welverdienden lof voor zijn moedig gedrag toebragt. Toen wendde hij zich tot den knaap, die thans eenig besef van schuld scheen te hebben, daar hij zijne anders zoo vrijmoedig in het rond starende kijkers beschaamd voor zich geslagen hield, en vroeg hem op eenigzins strengen toon :

„Houdt ge veel van Narud?”

Op deze vraag sloeg Willem van Groeneveld zijne helder schitterende oogen op en vestigde een blik, die van onbeschrijfelijke genegenheid getuigde, op Narud, terwijl hij naar hem toesnelde en zijne knieën omvatte. De maleijer hief den knaap in zijne gespierde armen omhoog en drukte hem tegen zijne breede borst, als om hem op nieuw tegen dreigend en onbekend gevaar te beschermen, waarna hij hem weder neerzette met de woorden :

„O ja kapitein, hij houdt veel van Narud!”

„En toch heb ik reden daaraan te twijfelen,” vervolgde de gezagvoerder met een hoogst ernstig gelaat.

„Twijfelen? U gelooft het dus niet?” riep de knaap, terwijl hij zijne vonkelende blikken op den kapitein vestigde, met zijn voetje op den grond stampte en zich in eenigzins uitdagende houding voor hem plaatste. „Ik zou niet veel van Narud houden, banjak! nog veel meer dan van Zelo, die goede Zelo, die ziek is achter gebleven.” En zijne oogen vulden zich met tranen toen hij dezen naam noemde.

De kapitein hield zich of hij dit niet merkte en vervolgde met denzelfden ernst :

„Toch valt het mij moeilijk deze woorden te gelooven,

mijn ventje ; want anders zoudt gij wel gehoorzamer zijn en niet zoo gevaarlijk hoog klouteren, waardoor gij thans in zee zijt gestort en uzelf en uw vriend aan een groot gevaar hebt blootgesteld. Op dit oogenblik zoudt gij reeds een prooi zijn geweest van het vraatzuchtige zeemonster, zoo Narud u niet gered had, die op zijn beurt als door een wonder aan de kaken van het ondiep is ontkomen. Vergeet die les nooit, mijn jongen ; want gij kunt hem nimmer vergelden dat hij u voor een verschrikkelijken dood heeft bewaard. En nu, ventje ! neem dit glaasje malaga en deze beschuit, omhels den ouden kapitein, ga naar uwe hut om drooge kleederen aan te trekken en dan kunt gij op het dek komen om te zien, wat er al zoo in den buik zit van het zeemonster, dat de matrozen bezig zijn op het dek te hijschen. . . . Gij hadt in dien buik ook wel een plaatsje kunnen gevonden hebben,” voegde de goedgehartige man er lagchend bij en nam den knaap met zich naar boven, zoodra hij de straks genoemde en door den hofmeester gebragte versnapering had genuttigd.

De matrozen hadden juist het monsterachtige dier op het dek gehaald, dat nu nog eenige, hoewel de laatste kenteekenen van leven gaf, door namelijk met zijn reusachtigen staart een stuk van de barkas af te slaan, hetgeen hem evenwel door den bootman werd betaald gezet, die met één fiksch slag met den mastbijl dat gedeelte van het ligchaam scheidde.

De lengte van het zeegedrocht bedroeg niet minder dan 19 à 20 voet.

Met verbazing stond de van zijn schrik reeds herstelde knaap het monster aan te staren, uit welks maag stukken hout, ijzer, zeildoek en wat al meer te voorschijn kwamen, en waarin desniettegenstaande en zooals de kapitein teregt gezegd had, voor hem toch nog wel een plaatsje zou zijn geweest, ofschoon zijn jeugdig verstand dit niet zeer goed kon begrijpen.

Het doel door den kapitein beoogd, was echter bereikt, en voorzeker zou dit voorval nimmer uit het geheugen van den knaap gewischt worden. Het beste bewijs van den indruk, dien het voorval op hem gemaakt had, was dat hij niet meer zoo dikwerf, ja zelfs slechts zelden boven de verschansing keek, maar des te meer bij de matrozen was te vinden.

De voorspelling van het scheepsvolk, door de verschijning der haaijen gedaan, scheen zich werkelijk te bevestigen; want spoedig begon eene fiksche koelte op te zetten, die de zeilen deed zwellen, zoodat reeds des avonds het anker werd geworpen op de reede van Sint-Helena, van waar de Jonge Henriëtte, na water te hebben ingenomen, den volgenden middag weder vertrok.

Een aanhoudend gunstige wind voerde het snelzeilend vaarttuig voort naar de vaderlandsche kusten. Wij hebben het schip ontmoet op de Gronden, koers stellende naar den mond van het Engelsche kanaal, waar de kapitein bij het opgaan der zon hoopte binnen te stevenen en in

welke zoete hoop een ieder zich des avonds aan boord ter ruste begaf.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

DE SCHIPBREUK.

Vrees des noodlots wisselingen;
Tusschen lip en bekerrand
Zweeft zijn onverbeden hand.

Zoo zingt onze onsterfelijke Tollens in een zijner schoonste gedichten.

Hoe weinigen beseffen de groote waarheid, in deze woorden opgesloten; hoe weinig wordt die waarschuwing ter harte genomen, hoezeer ook volkomen geschikt om in elken levenstoestand tot nadenken te stemmen. De menschelijke natuur is nu echter eenmaal zoo; men geloof zo gaarne hetgeen men hoopt. Het leven brengt als van zelf zooveel wisselvalligheden met zich, dat men die enkele oogenblikken van zonnenschijn, waarin men zich kan koesteren en verkwikken, door de vrees van ophanden zijnde onheilen niet gaarne verduistert.

Dit was ook het geval met de equipage van de Jonge Henriëtte, toen zij den volgenden ochtend van bak-

boordzijde de in het zonlicht schitterende krijtbergen aanschouwden, die Albions kust omzoomen, terwijl zich aan stuurboord in flauwe trekken de fransche kust afteekende.

De zon scheen helder en krachtig en had, door een fiksche koelte geholpen, de in dit vaarwater gewone maar ook gevaarlijke mist als weggevaagd. Met eene tienmijs vaart snorde het vaartuig als een brieschend en vurig strijdros voort.

Met zekere verrukking rustten de blikken vanscheepsvolk en passagiers op de talrijke schepen, die met volle zeilen even als het hunne, één koers volgden en als met elkaar schenen te wedijveren, wie het eerst de veilige have zou bereiken, welk voorregt echter velen niet zouden genieten; terwijl weder anderen hen in tegenovergestelden koers te gemoet kwamen en waarvan door den kapitein en de stuurlieden met hunne kijkers de nummer-vlaggen werden ontcijferd, om te zien of er ook Amsterdammers onder waren, met wie zij een vriendelijken groet konden wisselen, alvorens deze zich naar die verre streken begaven, van waar zij thans terugkeerden.

Hoewel de doorgraving der landengte van Suez nog niet was voltooid, die den handelsweg naar onze Indische gewesten zoo zeer zou verkorten en nieuw leven en vertier in de niet meer zooals vroeger bloeiende zoogenaamde groote vaart beloofde te brengen, zond Amsterdam toch voortdurend naar alle oorden der wereld zijn rijkbeladen schepen uit, en ontwaarde men van het dek der Jonge

Henriëtte gestadig aan den gezigteinder opstijgende rookwolkjes, die al grooter werden en nader komende stoomschepen bleken te zijn, waarvan het meerendeel de hoofdstad hadden tot uitgangspunt en waaronder die van de Koninklijke Maatschappij zich zeer gunstig onderscheidde.

Was het wonder dat vele passagiers der Jonge Henriëtte, die gedurende een aantal jaren in de overzeesche bezittingen hadden doorgebracht, zoowel met bewondering als verwondering dit voor hen ongewone, maar indrukwekkende schouwspel gade sloegen, en vol geestdrift met hoeden en doeken wuivende, de groeten beantwoordden van de op het dek staande passagiers en bemanning der stoomschepen, waarvan enkelen dikwerf op halve scheepslengte voorbij stoomden, van tijd tot tijd als een laatsten groet nog een schillen kreet uit de stoomfluit achterna gillende.

Was het wonder, zeggen wij nogmaals, dat ieders hart in den boezem zwol bij dergelijke en zoo velerlei gewaarwordingen, en geen oogenblik overschoot om zich over te geven aan minder den geest verheffende indrukken, en zich onder dergelijke omstandigheden niet de op eene sombere voorspelling gelijkende woorden te herinneren, dat tusschen *lip* en *bekerrand* nog een groote afstand ligt.

Neen, daaraan dacht thans niemand. Ieder was te zeer verdiept in de beschouwing van het verrukkelijk panorama, dat zich aan hunne blikken vertoonde. Niemand gunde zich den tijd, ook slechts voor eene wijle van het dek

zich te verwijderen, om toch alles van dit heerlijk tafreel te genieten.

De hofmeester had den last bekomen voor een koude tafel te zorgen, welke op de campagne genuttigd zou worden, met het voornemen des avonds bij het souper de schade in te halen, welke de maag daarbij welligt zou lijden.

Zoo ging de voor allen zoo heugelijke dag voorbij. De avond was gevallen en zag men van de aan het Kanaal liggende stad Douvres de lichten schitteren en zich vrolijk in het water weerspiegelen, toen alle passagiers zich naar de kajuit begaven om daar den laatsten avond van hun verblijf aan boord zoo prettig en ongedwongen mogelijk met elkaar te soupeeren. Er heerschte de beste verstandhouding, de grootste opgeruimdheid en menige toast werd ingesteld op bloedverwanten en vrienden, die men weldra aan het hart hoopte te drukken en weer te zien, en die op hunne beurt reikhalzend de terugkomst der geliefde panden verbeidden. Ook zij, die men na een langdurig verblijf in het moederland had leeren kennen, achten en lief hebben, werden niet vergeten, totdat men eerst ná middernacht scheidde, na ook op het heil van koning en vaderland een beker te hebben geledigd.

Hoe menigeen hunner, die zich op de Henriette en den trouwelozen waterplas bevonden en in schuldelooze vrolijkheid thans verkeerden, zouden zulk een aangenaam zamenzijn niet weer genieten! Hoe weinigen begrepen, neen geen hunner kon het vermoeden, wat

het noodlot, die zwarte schrikgodin, in haar schoot verborgen hield, en terwijl zij in de armen van den slaap zich aan de zoetste droomen overgaven, reeds in de verte de onheilspellende wolken zich zamenpaktten om de meesten een schrikkelijk ontwaken te bereiden.

Er was slechts één persoon aan boord, die geen deel had genomen aan de algemeene vreugde en opgewektheid, en terwijl allen zich onder gul en vrolijk gekout aan tafel bevonden, met over de borst gekruiste armen en in groote schreden het dek op en neder liep, nu en dan een peinzenden blik werpende op het kompas en slechts een enkel woord wisselende met den officier van de wacht of met den stuurman aan het roer.

Die persoon was Narud, de maleijer.

Blijkbaar hield zijn geest zich met sombere overpeinzingen bezig. Doch van welken aard die waren, daarvan kon hij welligt zich zelve geen rekenschap geven! Was het misschien een voorgevoel van eenig naderend onheil, hetgeen zooals sommigen beweeren, bij de kaste, waartoe Narud behoorde, geen zeldzaamheid was? Doch zelf zou hij er op dit oogenblik geen bepaald antwoord op hebben kunnen geven; maar dat er iets ongewoons omging in de ziel van dien buitengewonen man, was zeker.

Van tijd tot tijd hief hij het hoofd omhoog en vestigde hij zijne even als de sterren schitterende oogen op die hemelligchamen; zijne neusgaten verwijdden zich, hij haalde diep adem, als snoof hij eene nog ver verwijderde vreemde lucht in. Daarna zette hij zijne eenzame wandeling over

het dek voort, tot een rooskleurige streep aan den horizon hem het aanbreken van een nieuwen dag verkondigde. Toen zette hij zich op een rol touwwerk neder, nam den doek, bij wijze van tulband om zijn hoofd gewonden, daar af, hing dien over zijn gelaat, en bleef eenigen tijd bewegeloos zitten.

Hetzij hij eindelijk had toegegeven aan de behoeften der natuur en in slaap was gevallen, of zijne overpeinzingen ongestoord wilde voortzetten, of dat deze handeling in overeenstemming was met een der godsdienstige ceremoniën van zijn stam, bleef een raadsel voor de weinige matrozen, wier dienstplicht hen op het dek moest doen blijven. Allen hadden evenwel te veel achting voor den wakkeren maleijer, om hem in iets hinderlijk te zijn.

Die beweegloosheid was trouwens van korten duur, want naauwelijks een kwartier later sprong hij eensklaps op, en na zijne wassing en de bij de oosterlingen gebruikelijke gebeden te hebben verrigt, begaf hij zich met langzame schreden naar het achterdek. Zijn gelaat had een vale tint aangenomen, en er was geen groote kennis toe noodig, om te bespeuren dat zijn geest zich met de somberste denkbeelden bezig hield. Zijn anders zoo openhartig en steeds lagchend gelaat deed deze tegenstelling nog te meer uitkomen, zoodat de stuurman, die op weinig meer lette dan hetgeen in zijn vak te pas kwam, hem met belangstelling vroeg, of „hij zich niet wel bevond?”

De maleijer vergenoegde zich als eenig antwoord een

ontkennend gebaar te maken en plaatste zich bij het stuurrad, waarop hij beurtelings het oog vestigde en navorschend naar omhoog staarde, als vroeg hij aan het uitspansel, dat zich allengs met de schitterendste kleuren tooide, de oplossing van hetgeen in dit oogenblik zijn gemoed kwelde.

De zon was thans met bijzondere pracht en in al hare majesteit boven de kim gerezen, en tal van kleine gouden purperkleurige wolkjes dreven zacht en statig hoog in de lucht daarheen. Alles scheen dus weer een heerlijke dag te voorspellen, en zelfs het oog van den ervaren stuurman, die van zijne kindschheid af den oceaen had beploegd, scheen die meening overtuigend te deelen en sloeg een verwonderden blik op Narud, toen deze hem vroeg :

„Wat denkt gij van het weder, toehan Meijer?”

„Wat ik van het weer denk, Narud? Dat is een rare vraag van iemand zocals gij. Ik geloof juist wat gij er van denkt, namelijk dat het een prachtige dag belooft te zullen worden.”

„Beloven?” herhaalde de maleijer.

„Ziet gij er dan wat anders in?” vroeg de stuurman, hem schuins aanziende, terwijl hij daarbij dacht : „’t scheelt hem van daag in zijn bol.”

„Ik twijfel aan een prachtige dag, stuurman,” hernam hij, met uitgespreide vingers wijzende naar de langzamerhand verdwijnende vroeger goudkleurige, maar thans bleek-

roode wolkjes. „En wat denkt gij van den wind?” vervolgde Narud.

„Van den wind? ... wel, een kostelijke, een kolossale wind, juist zooals een oude knaap als ik, slechts wenschen kan, als hij in het Kanaal dobbert en binnen tweemaal vier en twintig uren zijne vrouw en vier kleuters in de armen hoopt te knuffelen.”

De maleijer schudde met het hoofd als om zijn twijfel te kennen te geven, terwijl de stuurman bij zich zelve vervolgde: „het scheelt hem van daag bepaald in zijn bol ... 't is jammer van hem. 't Is wel maar een blaauwe, doch een goede kerel ... wat zou er bij hem aan schorten?”

Die alleenspraak werd intusschen op nieuw afgebroken door de vraag:

„Ziet gij dan niets bijzonders in die wolkjes, die ofschoon slechts aarzelende schijnen te ontvlugten?”

De stuurman begon te lagchen, maar vestigde toch nu met meer aandacht zijne blikken op het uitspansel, in de rigting van den nog altijd uitgestrekten arm van Narud.

„Zie, toehan Meijer, ik heb allen eerbied voor uwe kennis en weet, dat gij, toen Narud nog slechts een knaap was, reeds de wereld hebt doorkruisd en geruimen tijd de Indische wateren bevaren hebt. Hebt gij nimmer een ongunstige opmerking gemaakt bij een verschijnsel als waarop ik u thans wijs?”

„Bedoelt gij het verdwijnen van die onschadelijke wolkjes, welke zoo even nog zichtbaar waren?”

„Juist!”

„Die opmerking heb ik dikwerf waargenomen en zelfs de zoo prachtige kleurenwisseling bewonderd.”

„Anders niet?” vroeg Narud haastig.

„Neen mijn vriend; niets anders dan dat er somtijds eenige uren later eene stijve koelte op volgde.”

„Niets meer dan eene stijve koelte?”

„Neen! Doch hebt gij er iets anders van ondervonden?”

„Ja! Ik heb er eene zoo verschrikkelijke ondervinding van opgedaan, die ik mijn geheele leven niet zal vergeten, en die ik u vóór gij wordt afgelost, als gij er ten minste belang in stelt, wil verhalen, ofschoon daardoor de treurigste herinneringen weder bij mij worden opgewekt.”

„Gaarne,” antwoordde de stuurman. „Het is eerst half drie. Wij hebben dus nog anderhalf uur den tijd, voor de hondenwacht is afgelopen.”

„Die kleine wolkjes,” vervolgde Narud, „veroorzaken bij mij dezelfde gewaarwording als een zwerm vliegende visschen, die voor een grooteren vijand de vlugt nemen, overtuigd als zij zijn van een dreigend gevaar.”

„Natuurlijk, ofschoon dit immers volstrekt geen vergelijking is,” loenste de stuurman, terwijl hij een verschen pruim tabak nam. „Wolken zijn geen vliegende visschen en bezitten geen leven, dus geen instinctmatige vrees voor den dood.”

„Wie weet! wie weet!” mompelde de maleijer, en ging overluid voort: „zij vlugten voor den nog voor hun

oog verborgen vijand, en dit is hier ook het geval. God geve dat wij een veilige haven bereikt hebben, alvorens de vijand van die wolkjes, of liever die der menschen verschijnt, voor wie zij misschien waarschuwendes boden zijn."

De stuurman scheen zeer geneigd den spot te drijven met die vergelijkingen, welke naar zijne meening kant noch wal raakten. Doch een blik op de sombere uitdrukking van het bleeke gelaat des maleijers hield onwillekeurig de aanmerking terug op de lippen van den ruwen, maar overigens goedhartigen zeeman. Hij vergenoegde zich dus met te zeggen :

"Zoo iets ligt mogelijk in de begrippen van uw volkstam ; wij Europeanen begrijpen dat echter anders. Maar vertel mij nu het avontuur, dat u is overkomen, wanneer het ten minste zonder averij van stapel kan loopen ; het is gaauw zes glazen."

Hiermede bedoelde hij, dat het nagenoeg drie ure in den morgenstond was.

"Hebt gij ooit een simoon, zooals men in de woestijn van Sahara een zandstorm, of een orkaan in de Indische wateren noemt, bijgewoond, gedurende uw langdurig verblijf in die streken?"

"Gelukkig niet," hernam Meijer ; "hoewel ik er genoeg van gehoord heb om op die kennismaking niet gesteld te zijn."

"Nu, ik heb het wel bijgewoond, en wel een van de hevigste, waarvan ik ooit hoorde. . . . Ik wil er u dus iets van mededeelen."

„Ik luister,” zeide de stuurman, en na nog een blik op het kompas en vervolgens ook op de als met een vuurgloed overdekte ligt bruisende zee te hebben geslagen, plaatste hij zich in eene gemakkelijke houding op de houten wachtbank, bragt met de tong de vrij groote pruim van de regter- naar de linkerzijde en schonk nu alle aandacht aan Narud, die aldus aanving :

„Mijn vader was een der invloedrijkste hoofden van onzen stam, en tevens een der laatste dapperen, die zich tegen het Nederlandsche gouvernement verzetten. Hij had daarin gelijk en streed toenmaals voor de regten van zijn land en volk, hoewel hij later het tegenwoordige bestuur heeft leeren achten en liefhebben en na zijne onderwerping geen onbelangrijke diensten bewezen, zoo zelfs dat hij na een kruistogt tegen de Dajaks, waarin hij zoowel door zijn moed als beleid uitmuntte en het geluk had een geacht zeeofficier van een wissen dood te redden, eene schitterende onderscheiding en tevens eene niet onaanzienlijke belooning in geld ontving, waarvoor hij een kleinen, snelzeilenden schooner kocht, ten einde zijn geluk met de kustvaart te beproeven.

„Reeds vroeger had mijn vader langen tijd handel gedreven op de kusten van Java, Borneo en Sumatra en bezat hij destijds een aanzienlijk vermogen, dat gedurende den oorlog grootendeels weder door hem verloren werd.

„Van mijne vroegste jeugd af verzelde ik mijn vader op zijne reizen, en was, ofschoon reeds gehuwd zijnde met mijn onvergetelijke Dirmo, nog zijn eersten stuur-

man op den schooner de Pulista, waarmede ik mijn laatsten togt zou doen als ondergezagvoerder, daar mijn vader het voornemen had mij daarna het bevel over te dragen om de laatste dagen zijns levens — hij was reeds hoog bejaard — in rust en vrede op het land door te brengen.

„Mijne jeugdige echtgenoot, die ik aanbad, was niet te bewegen aan land te blijven, en ik helaas! te zwak haar daarvan terug te houden, wijl hare wenschen met de mijne strookten. Ik trachtte mijzelven te misleiden dat haar naam Dirmo, die in onze taal geluk beteekent en tevens den naam is eener godin, ook ons geluk zou aanbrengen.

„Wee, driewerf wee de ongelukkige dag, den dag van Advimo, toen ik dat besluit nam, want Mohilla, de geest der vernieling, vervolgde ons ongelukkig vaarttuig.”

Narud zweeg eenige oogenblikken, overweldigd door zijne herinneringen en boog het hoofd op de borst.

Ook de stuurman was bewogen, want hij begreep dat er wel iets zeer ontzettends moest zijn voorgevallen, om zulk een krachtigen geest als Narud scheen te bezitten, nog na zoovele jaren alleen door de herinnering zoo fel bewogen te zien, te meer daar hij wist hoe de oostersche volken hunne gemoedsbewegingen weten te onderdrukken en zich gewillig aan het kismet of noodlot onderwerpen.

De maleijer herstelde zich echter spoedig en vervolgde:

„Daar mijn vader nog eenige zaken te regelen had

met sommige kooplieden te Puloe-Penang, zooals gij weet aan den ingang der zeeëngte van Malakka gelegen en aan de Engelschen behoorende, stevenden wij het eerst derwaarts.

„Een gunstige wind en voortreffelijk weder deden ons in zeer korten tijd den betrekkelijk geringen afstand afleggen. Ook de zaken welke mijn vader te regelen had werden boven verwachting spoedig en op voor ons voordeelige wijze afgedaan. Onze lading vond talrijke en grage koopers en in minder dan veertien dagen staken wij op nieuw en met eene kostbare lading bevracht, weer in zee, om door de straat Drion, waar wij verschillende plaatsen aandeden, naar Borneo te gaan.

„Gelukkig en tevreden, daar alles ons tot heden buitengewoon was meegeloopen en ook mijn vader het als een gunstig voorteken voor mijne toekomst hield, zegende ik het besluit dat mijne Dirmo, mijne aangebeden geluksgodin, mij had verzeld. Doch helaas! hoe weinig weten wij heden wat de dag van morgen in zijn schoot verbergt! hoe weinig is het ons bekend welk nameloos wee en hoeveel nimmer te heelen smart slechts één enkele dag, neen één enkel uur ons kan aanbrengen!

„Reeds hadden wij de zuid-oostkust van Borneo in het gezicht en stuurden met frisschen moed en in de hoopvolste verwachtingen op de kleine groep eilanden aan, die dicht bij Borneo liggen, en waar wij reeds vroeger zeer voordeelige zaken gedaan hadden, toen ons plotseling eene windstilte overviel, die bijna vijf dagen aanhield. Dit was

het eerste ongeluk dat ons trof, en dat weldra door nog grooter, ja zelfs onherstelbare onheilen werd gevolgd.

„De taak van Mohilla was aangevangen.

„Den volgenden morgen viel mijn mede-stuurman Abdul, door welk toeval is mij zelfs tot heden nog onbekend, over boord, en reeds stond ik op het punt, met mijn kris gewapend, wetende dat het in deze streken van haaijen wemelde, den geliefden speelgenoot mijner jeugd ter hulp te snellen, toen de forsche hand mijns vaders mij van de verschansing rukte, waar ik reeds was opgesprongen, terwijl hij met doffe stem riep: „Onzinnige, wat wilt gij doen? het is reeds te laat!”

„In hetzelfde oogenblik hoorde ik een hartverscheurenden gil, die mij door merg en been drong, en de blikken op de watervlakte vestigende, zag ik het bleeke, met verwilderde trekken en vol angst rondstarende gelaat van Abdul, terwijl een bloedig schuim te voorschijn kwam, hetgeen mij bewees dat de roofdieren hunne prooi reeds beet hadden.

„Door ontsteltenis overmand zag ik bijna niets meer. Blinde woede maakte zich van mij meester, en voorzeker zou de zwakke grijsaard niet in staat zijn geweest mij te weerhouden mijzelven nutteloos op te offeren, wanneer niet te gelijk een nog zwakker schepsel dan hij, mijn wil gebreideld en mij tot bezinning gebragt had, door op zachten toon mijn naam te noemen.

„Mijn geliefde Dirmo had zich namelijk met een angstkreet aan mijne voeten geworpen en hield mijne

knieën omvat. Moedeloos hief ik haar op en drukte haar aan mijn hart; mijne oogen vulden zich met tranen, ik verborg mijn gelaat in hare zijdeachtige zwarte haren. Beiden snikten wij het uit van aandoening, want ook mijn goede Dirmo had Abdul lief als een broeder.

„Zij geleidde mij naar de kajuit; maar alvorens die binnen te gaan, wierp ik, als daartoe gedrongen, nog een blik op den effen waterspiegel. Doch er was niets meer te zien. Het water had zich weder over hem gesloten, en in de peillooze dieptè betwistten de zeemonsters elkaar voorzeker het woest van een gereten ligchaam van mijn vriend.

„O, waarom verhinderde men mij, om zijn lot te deelen! Dan hadden immers mijne oogen niet een nog wreeder schouwspel behoeven te zien.

„Mohilla zette intusschen onafgebroken het vernielingswerk voort. 't Was het kismet dat op mij rustte.

„Van dat oogenblik zwoer ik zooveel en waarik slechts kon, van die monsters te dooden, om alzoo den dood van mijn geliefden vriend te wreken. Menigmaal heb ik dan ook reeds mijn leven gewaagd in een strijd met die zeegedrochten, en ben steeds als overwinnaar daaruit teruggekeerd.

„Mohilla, de alvernieler, had voortdurend geen vermoegen op mij; Narud was sterker dan Mohilla. Hij gevoelde en begreep dat, en daarom werd door hem alles wat ik lief had, vernield, en behield daarmede zijn naam. Helaas! hij verwoestte al mijn aardsch geluk.”

Weder zweeg de verhaler een poos, door aandoening overstelpt, en liet het hoofd treurig op de borst zinken.

Insgelijks diep getroffen en deelende in de gedrukte stemming, waarin Narud verkeerde, wilde hij hem niet storen en liet werktuigelijk zijne blikken gaan, beurtelings over schip, zeilen en tuigagie, en over de graauwe golven.

„Gij zult wel denken, toehan Meijer, dat Narud een kind is, om nu nog te weenen over dat lange verleden; maar als men zoo alles, wat door ons bemind wordt, voor de oogen ziet verdelgen, zonder hulp te kunnen bieden, o . . . .”

„Zwijg daarover, Narud! spreek er geen enkel woord van,” zeide de stuurman met diepe ontroering in zijne stem, terwijl hij zijne breede hand op de lippen van den maleijer legde en met de andere diens hand greep en ze hartelijk drukte.

Eenige oogenblikken stonden die beide ijzersterke mannen elkaar diep bewogen aan te staren en voelde Narud als een verkwikkende balsem neerdruppelen op de wond welke nimmer goed geheeld was.

Met zachte stem vervolgde de maleijer na eenige oogenblikken:

„Thans kom ik aan het punt, waarop ik een uur geleden uwe aandacht wilde vestigen. Luister dus wel toe.”

Narud behoefde dit echter niet te zeggen, want de stuurman was geheel gehoor.

„Zooals ik reeds zeide, hadden wij gedurende een vijftal dagen volslagen windstilte gehad. Tegen den avond van den vijfden dag begon een weinig wind op te steken, zoodat wij langzaam langs de zuid-oostkust van het eiland naar de plaats onzer bestemming voortstevenden. Het was even als nu, prachtig en helder weer; reeds verscheiden dagen had zich geen enkel wolkje aan het azuren uitspansel vertoond. De wind was zelfs niet zoo krachtig als hij op dit oogenblik waait.

„Het was reeds ver in den namiddag, toen ik het eerste wolkje bespeurde, en hetgeen mij anders ongetwijfeld vreugde zou verschaft hebben, daar het ons verm eerdere van den zoo verlangden wind verkondigde, deed mij thans onaangenaam te moede worden. Eene huivering ging mij onwillekeurig door de leden, zooals ik reeds tweemaal had ondervonden, terwijl het mij scheen dat een met allerlei onaangename geuren bezwangerde landlucht mij tegenwaaide. Vroeger had ik daarop geen acht geslagen, maar na die noodlottige windstilte en den smartelijken dood van Abdul voor de derde maal die vreemdsoortige gewaarwording ondervindende en dezelfde geuren weder inademende, werd ik door een mij vroeger onbekenden angst aangegrepen, en onwillekeurig vestigden mijne oogen zich op die enkele aan het uitspansel verschijnende wolk, den vorm hebbende van een draak met een onnoemelijk aantal koppen en opengesperde kaken, en daarbij telkens van kleur veranderende. Alsof die wolk de aanvoerder was, werd zij spoedig door tallooze kleinere wolkjes, onder

allerlei grillige gedaanten gevolgd, die allen eene verschillende tint hadden, van het hoogste purperrood engeel tot het bleeke rozenrood toe.

„Als door eene magnetische kracht aangetrokken, bleef ik die wolkjes gadeslaan, die hoe langer hoe driftiger in het luchtruim werden voortgestuwd, als vlugtten zij voor een nog onzichtbaren vijand, telkens om hem te verschalken andere vormen en kleuren aannemende. Eindelijk verdwenen zij uit mijn gezigt en was de betoovering, zoo het er ten minste een was, weg.

„Thans wendde ik den blik naar de zich westelijk van ons in de verte verheffende bergtoppen, wier kruinen door de langzaam in het westen neigende zon verguld, door een dunnen bijna doorzichtigen nevel werden omringd, totdat de dagvorstin achter die bergen wegzonk.

„Mijn hart was als toegeschroefd, zonder dat ik mij zelve daarvan eenige reden wist te geven.

„Meermalen toch had ik verschillende luchtverschijnselen, bij ons in het oosten niets ongewoons, waargenomen, en nimmer had dit bij mij een ander gevoel opgewekt dan bewondering, echter nooit gepaard met vrees, of om mij juister uit te drukken, het gaf mij een zoo onbeschrijflijken angst alsof een onbekend en ontzettend gevaar snel naderde. Dat dit het geval zou zijn, werd bij mij aldra vaste overtuiging, toen de wind, in plaats van in hevigheid toe te nemen, zooals verwacht kon worden, eensklaps geheel ging liggen. Bijna op hetzelfde oogenblik schoot een streep roodachtig vuur, zich in verschillende tongen als

zoovele vurige slangen kronkelende, van achter de bergen tot aan de hoogste kruinen omhoog, slingerde zich daar als het ware ineen, en vormde eene fantastische vurige kroon, die tegen de donkere lucht met waarlijk betooverende schoonheid eene wijle bleef schitteren en daarna verdween.

„Een bliksemstraal kon het niet geweest zijn. Daarvan had die streep noch de kleur, noch den hoekigen slangsgewijzen vorm; evenmin werd zij door een donderslag gevolgd.

„Dit bovennatuurlijk verschijnsel verhoogde nog meer mijn angst.

„Intusschen was de maan opgekomen; doch in plaats van haar gewonen helderen glans, had ook zij eene bloedige kleur aangenomen. De zon daarentegen was, in plaats van bij het nachtelijk duister, donkerkleurig te zijn, in een als het ware doorschijnenden vuurbol herschepen.

„De stem mijns vaders, die mij eensklaps in de ooren klonk, wekte mij uit mijne verdooving, of liever verdreef den verlammenen schrik, die mijne zintuigen en leden omkluisterd had en gaf mij gedeeltelijk mijne tegenwoordigheid van geest terug, zoo hoog noodig bij de verschikkingen, welke ik begreep dat ons wachtten.

„„Werp het dieplood uit,” riep mijn vader „Ik sprong dadelijk naar mijn post; wij loodden veertien vademen water.

„„Klaar bij het anker!” klonk weer de stem mijns vaders.

Allen schenen thans mijne sombere voorgevoelens te deelen, want de bevelen werden snel en zoo stil mogelijk uitgevoerd, en weldra liet onze bootsman het gewone „alles klaar” hooren.

„Het werd tijd, want door den stroom medegevoerd, dreven wij met snelheid naar het rotsachtige strand.

„Laat vallen het anker!” riep mijn vader thans.

„Ratelend viel het anker en alsof het in een reusachtig aquarium daalde, kon men het in den bodem zien vastwortelen, terwijl de zeebewoners, door dit vreemde verschijnsel verschrikt, vlug als een pijl wegschoten, om daarna, door nieuwsgierigheid gedreven, weer terug te keeren en in wijde kringen, die echter steeds kleiner werden, er om heen te zwemmen.

„Als wij niet zoo door angst vervuld waren geweest, zou de aanschouwing hiervan ons in verrukking gebragt hebben. Nu evenwel waren wij er slechts op bedacht, ons zooveel mogelijk voor alle gebeurtenissen in veiligheid te stellen, en gaf mijn vader last de zeilen vast te maken, doch slechts op stootgaren, ten einde bij het eerste aanwakkeren van den wind weer onder zeil te kunnen gaan.

„Mijn vader riep mij thans tot zich en zeide: „wij liggen nu voor anker en naar ik geloof, vooreerst veilig. Denkt gij dit ook niet?”

„Ik weet niet,” antwoordde ik werktuigelijk.

„Zoudt gij dan denken dat er iets verzuimd is? Wij

kunnen niet verder gaan en moeten ons dus aan eene hoogere magt overgeven."

"En aan Mohilla!" antwoordde ik somber.

"Mohilla?" vroeg hij verwonderd. "Wat bedoelt gij daarmee?"

"De hand van Mohilla rust op ons," antwoordde ik op denzelfden toon.

"Dwaasheid!" hervatte mijn vader. "Welk kwaad zou de vernieler ons willen berokkenen?"

"Denk aan Abdul!" zeide ik met een zucht.

"Ik denk nog steeds aan hem. Ik had hem lief, den braven, vluggen knaap, ja bijna even lief als u, mijn eenigen Narud. Aan het ongeluk dat hem getroffen heeft, staat zoo menig zeeman bloot."

"Nee," riep ik, ongeloovig het hoofd schuddende. "Ik zeg u dat de hand van Mohilla hem vernietigd heeft, en die hand rust nog op ons."

"Komaan Narud, ik herken u niet meer met zulke taal; gij die steeds zoo geloovig en moedig waart, zoudt thans wantrouwen, en vrees en twijfel voeden! Vergeet Narud dan dat Dirmo, dat het geluk met ons vaart? Kom, ga naar de kajuit en laat uwe vrouw die angstvalligheid verdrijven en u weer vertrouwen pogen in te boezemen."

"Ik ben reeds hier," klonk mij nu eene liefelijke stem in de ooren, en liefkozend sloeg Dirmo hare armen om mijn hals. "Ik kon het in de kajuit niet langer uithouden; het is er zoo heet en benaauwd, dat ik meende te bezwijken; daarom kom ik tot u, mijn geliefde!"

„Ik wilde haar antwoorden, toen een dof gebrul ons verschrikt deed terugdeinzen; het was of het naast ons door een troep hongerige tijgers werd voortgebracht. Dit bleek ook zoo te zijn, doch kwam van de niet ver verwijderde kust tot ons over. Het was intusschen zeer geschikt om mijne reeds sombere voorgevoelens nog meer voedsel te geven.

„De kust, die zooals ik u reeds gezegd heb, zeer kort in onze nabijheid lag, was alsof de hand van Bambedo, de verschikkelijke geest, haar daar in een zijner kwaad aardige buijen had neergeworpen. Zij was overdekt met rotsklompen, moerassen, ondoordringbaar struikgewas en hoog opstaand riet, welk laatste zich voortdurend golvend heen en weer bewoog, ofschoon geen enkel koeltje zich voelen deed. Daar was bepaald de verblijfplaats van allerlei soort woudgedierte, waaruit wij duidelijk het gehuil van tijgers onderscheidden.

„Ook het scheepsvolk scheen in de hevigste spanning te verkeerem; angstig zagen zij uit naar het minste windzuchtje, dat ons in staat zou stellen deze schrikbarende plaats te kunnen ontvlugten.

„Naar allen schijn was dit oord door geen menschelijke wezens te bewonen, daar wij in de duisternis, welke ons omgaf, op de oppervlakte tal van lichtjes zagen flikkeren, gelijk aan die welke door de visschers somwijlen gebezigd worden. Waren dit welligt de als vurige kolen flikkerende oogen van het verscheurend gedierte, of die blaauwe vlammen, die men gewoonlijk des avonds en des

nachts over de kwaadaardige koortsen uitwasemende moerassen ziet zweven? Deze laatste onderstelling zal wel de juiste geweest zijn.

„Het was dus werkelijk eene plaats der verschrikking, alleen bewoonbaar voor helsche geesten, terwijl de blik rondom op zee insgelijks weinig geruststelling aanbood. Geen enkele ster schitterde aan den wolkeloozen hemel. Doch iets later flikkerden bliksemschichten, die het gebergte en de woeste landstreek met een akeligen blaauwen gloed verlichtten.

„Mijn vader had zich naar de kajuit begeven, waarschijnlijk om zijne gewaarwordingen, die zeker ook van somberen aard waren, voor mij te verbergen, en tevens om te bidden. Ik zat met Dirmo op het dek en sloeg met haar deze hoewel verschrikkelijke, toch zoo buitengewoon schoone luchtverschijnselen gade, die ook haar, niettegenstaande haar vast geloof in haren naam, met een bang voorgevoel vervulden. Nog waren wij in een fluis- terend gesprek verdiept en deelden wij elkaar onze gewaarwordingen mede, toen plotseling een geluid als dat van een fellen donderslag onze ooren trof,

„Hoor, wat is dat?” riep ik uit en sprong ontsteld op. Ik had geen tijd er iets meer bij te voegen. Een vreeselijke schok wierp mij en Dirmo op het dek neder. In een oogenblik was ik weder op de been en rigtte ook Dirmo op, die over al hare leden beefde. Ik wierp een blik om mij heen. . . . en wat aanschouwden mijne oogen? . . . Wij waren masteloos!

„Bij het flikkeren der elkaar nu onophoudelijk opvolgende bliksemstralen, zag ik niets dan twee enkele stompen van de masten overeind staan. Al onze zeilen, stengen en takelaadje waren weg, door den stormwind als sneeuwvlokken voortgezweept. De zee rondom was enkel schuim, door den storm hoog opgevoerd en ons in een oogenblik tot op de huid doorweekende.

De verschansingen en alle op het dek zijnde voorwerpen, en daaronder ook de kajuit, waar mijn vader zich enkele minuten geleden nog bevond, waren eensklaps verdwenen.

„Mohilla ! Mohilla !” riep of liever gilde ik in den uitersten wanhoop en zieleangst ; ik dacht niet anders, of dit waren de laatste woorden, welke ik in mijn leven gesproken had.

„Onwillekeurig had ik mijne hand vastgeklemd aan een der nagels, die in de wachtbank was blijven zitten, terwijl ik Dirmo met den anderen arm omvat hield.

„Ons kleine vaartuig werd door den reuzensterken stoom meegesleept, zoodat wij ons gedurende eenige seconden werkelijk onder de oppervlakte der zee bevonden. Mijne hand was als bestorven aan den ijzeren nagel, waardoor ik niet door de kracht van het ziedende water werd meegesleurd ; doch weldra voelde ik door een sterken ruk Dirmo aan mijn arm ontglippen. Ik was echter volkomen bij mijn bewustzijn en wilde met de wanhoop in het hart den reddenden nagel loslaten om met Dirmo mijn dood

in de golven te vinden ; doch het was of eene bovenna-
tuurlijke magt mij weerhield.

„Gelukkig! doch wat zeg ik? Neen ik ongelukkige!
Maar ja, toch gelukkig; want kon ik over mijn eigen
leven willekeurig beschikken, er waren toch nog anderen
die aan het leven hechtten en mijn pligt gebod mij
voor hun behoud zooveel mogelijk te waken. Onverwacht
brak het ankertouw, anders zouden wij allen onvermijdelijk
te gronde zijn gegaan!

„Ik heb het u reeds gezegd: over mij alleen had
Mohilla geen magt.

„Ik haalde voor het eerst weder adem, toen ik den
boeg van den schooner weer boven water zag uitsteken.
Ik riep nu het scheepsvolk; geen enkele stem antwoordde
mij. Wanhopend staarde ik rond en geloofde aanvankelijk,
dat de zee allen had verzwolgen. Nogmaals deed ik mijne
stem hooren, daar eene flauwe hoop mij bezielde, dat
welligt niet allen zouden omgekomen zijn. Eindelijk
kwamen een paar matrozen, naar adem snakkende en
buiten zich zelve van schrik, naar het achterdek toe
kruipen, terwijl een paar anderen hunne hoofden boven
het achterluik uitstaken en met bleke en ontdane ge-
laatsrekken naar mij staarden, alsof ik een spook was.

„Zijn er van het volk ook over boord geslagen?“
vroeg ik.

„Ja, ja! ach kapitein, red mij!“ klonk eene stem uit
zee mij in de ooren.

„Helaas! de stem van den kapitein zou hij nimmermeer vernemen.

„Het was zoo licht als op den vollen middag. Voortdurend verlichtten schitterende bliksemstralen het uitspannel; daarenboven was de zee wit als sneeuw door het haar overdekkende schuim, en nu scheen het mij of ik verscheidene voorwerpen aanschouwde die in dat ziedende schuim tegen de alles overstelpende baren kampten. Een straal van hoop bezielde mij, en zonder mij te bedenken, sprong ik op een bootje toe dat midden op het dek was vastgesjord en gelukkigerwijze nog aan eene zijde vastlag, terwijl de boot, die achter aan den spiegel hing, was weggeslagen.

„De gedachte kwam bij mij op, dat het misschien nog mogelijk zou zijn, mijn vader, die een ervaren zwemmer was, en ook Dirmo te kunnen redden, en riep dus de matrozen toe: komt jongens! trachten wij te redden wat nog te redden is.

„Nog onder den indruk van den doorgestanen schrik verkeerende, stonden zij een oogenblik in beraad; doch toen ik eenigen hunner bij naam noemde, waren allen te gelijk bereid om mede te gaan.

„De simoon was voorbij, maar er waaide nu een stevige bries; de zee joeg hoog en bruischte en dwarrelde als een waterval. Ik koos vier man uit, en niet zonder moeite gelukte het ons de boot in zee te laten. Drie anderen bleven aan boord met den derden stuurman, een jeugdige Nederlander, een knap en moedig zeeman.

„Ik gelastte den stuurman den schooner in den wind te houden, en de matrozen een paar lantaarns te ontsteken, wanneer het bliksemvuur mogt ophouden en wij in de duisternis terugkeerden.

„Wij begaven ons in de boot en staken van boord, Langzamerhand verminderden de bliksemstralen en veranderden in een twijfelachtig geflikker, dat eindelijk geheel ophield. Het duurde geruimen tijd, eer wij iemand van de bemanning vonden, die zich aan een van de afgeknapte raa's had vastgeklemd en thans met zwakke stem op ons luid geroep antwoordde. Die geredde was echter noch mijn vader, noch Dirmo.

„Wij redden nog drie man, die al zwemmende en zich nu en dan aan stukken hout vastgrijpende, zich boven water hadden weten te houden. Angstig luisterde ik naar den klank hunner stem; met bevende handen betastte ik hunne ligchamen; steeds dezelfde teleurstelling. Het waren noch mijn vader noch mijne aangebeden vrouw, doch vreemden, vreemden voor mijn hart.

„Onze bemanning was dus weder voltallig. Allen waren gered. Doch zij, die mij zoo dierbaar waren, ontbraken en hadden den dood in de golven gevonden. De ouderdom en de pas ontluikende jeugd rustten te zamen op den koelen bodem der zee. Eén onmetelijk graf had zonder onderscheid en meedoogenloos den reeds bejaarden man en de bloeiende roos verslonden en mij in den duisteren nacht der droefheid alleen achtergelaten.

„Mohilla! Mohilla!” riep ik met gesmoorde stem;

„waarom verschoont gij mij? In minder dan een kwartier uurs ontnemt gij mij mijn vader, mijne vrouw, mijn vriend! O, waarom vereenigt gij mij niet met hen, die mij zoo lief en dierbaar zijn, in de eeuwig groenende velden van het paradijs?”

„Hoewel allen zonder eenige tegenspraak mijne bevelen bereidwillig gehoorzaamden, mijne smart eerbiedigden en alle pogingen aanwendden om de door mij zoo geliefde en ook door hen beminde personen op te sporen, bleef ons streven te vergeefs en waren wij eindelijk genoodzaakt naar den schooner terug te keeren, daar wij gevaar liepen het schip geheel uit het oog te verliezen. Om mijnentwil mogt ik het leven van zooveel wakkere mannen niet op het spel zetten.

„De wind was intusschen aangewakkerd, en nu viel ook de regen met stroomen neder. De zee wierp ons telkens terug, als wilde zij de haar ontrukte prooi nog zoo gemakkelijk niet loslaten.

„Het was in één woord een vreeselijke nacht!

„Na ontzaggelijk veel moeite en meer dan uitgeput kwamen wij eindelijk aan lijzijde van den ontredderden schooner, die juist met snelheid weer naar volle zee dreef. Door het bruischen der baren, die schuimend de zijden van het reeds zoo fel geteisterde vaarttuig beukten, misschien ook door angst gedreven — want aan onwil of kwaad opzet kon ik het niet toeschrijven — luisterden de matrozen niet langer naar mijne bevelen, maar wilden allen te gelijk tegen boord van den schooner op-

klimmen, waardoor de kleine sloep zulk een geduchten schok kreeg, dat zij omsloeg en mij met nog twee anderen in de golven terugwierp. Werktuigelijk schoot ik van onder het schip heen, ten einde in het ruime sop te blijven, opdat geen mijner lotgenooten mij zou kunnen aangrijpen om mij in mijne bewegingen te belemmeren.

„Hulpgeschreeuw en gevloek mengde zich dooreen.

„Toen wij weder in het vaarwater van onzen schooner geraakten, hoorde ik duidelijk hoe het volk naar achter drong, en vernam tevens de stem van den onderstuurman, die luide riep :

„„Toe jongens, gaauw wat! Touwen om onzen braven stuurman Narud te redden!” Spoedig plasten de touwen in het water; één er van viel vlak bij mij neder en reeds wilde ik het grijpen, toen op angstigen toon in mijne nabijheid geroepen werd: „Een touw! een touw! of ik ben verloren!”

„Zijt gij het, Wolf?” vroeg ik.

„„Ja stuurman, ja kapitein! ik ben het. Red mij, want mijne krachten begeven mij,” zeide hij met zwakke stem.

„Daar,” hernam ik, „grijp dan dit touw,” en te gelijk wierp ik het hem toe. Hij greep het en riep: „ja kapitein, ik heb het! Dank kapitein Narud, dank!”

„Vaarwel!” antwoordde ik hem, nog steeds werktuigelijk voortzwemmende. Dezen groet scheen hem te treffen en haastig vroeg hij :

„„Hebt gij dan geen touw, kapitein?”

„Ik, neen! Maar ik ga mij vereenigen met mijne vrouw, met mijn vader en broeder!” antwoordde ik.

„Onmogelijk . . . .” Doch verder kon ik niets meer van hem verstaan, daar men hem van boord af reeds een eind had ingepalmd.

„Ik zuchtte, zwom doch voort, terwijl ik, als om wind en golven uit te dagen, uitriep:

„Heb dank, Mohilla! Vader, Dirmo, Abdul, ik kom; spoedig omsluit ons één graf en zijn wij weer vereenigd.”

„Het noodlot had het anders besloten; Mohilla wilde mij niet vernietigen.

„Reeds sloot ik mijne oogen en liet mijne armen rusten; het water begon zich boven mij te sluiten, toen een touw op mijn hoofd neerviel. Werktuigelijk stak ik er de hand naar uit en het gegrepen hebbende, scheen ik het niet meer te kunnen loslaten. Ik voelde dat men mij voorttrok. De zucht tot het leven ontwaakte eensklaps weder in mij, en weinige minuten later was ik aan boord van mijn vaartuig.

„Zoodra wij weer een weinig tot onszelfen waren gekomen, sloegen wij de handen aan het werk om het water, dat meer dan vier voet in het ruim stond, uit te pompen; daarna konden wij er eerst aan denken mijn in een wrak veranderd vaartuig weder eenigermate in orde te brengen.

„Eindelijk brak de zoo vurig verlangde dageraad aan, na zulk een benarden nacht, en een der matrozen riep met luider stem: „branding, vlak voor ons!”

„Het scheen dat wij, na allerlei gevaren ontkomen te zijn, weer in anderen zouden vervallen, ja welligt vergaan zouden. Mijn schip was niet in staat veel meer te doorstaan, of het zou ons voor altijd in de golven begraven. Gelukkig konden wij met het dieplood geen grond peilen en zwenkte de schooner, waarop in der haast een paar noodzeilen waren vastgemaakt, rondom de branding, die waarschijnlijk door eenige blinde klippen veroorzaakt werd. Naarmate de dag meer doorbrak, scheen ook het weder zich te verbeteren. Weldra rees de zon in volle majesteit boven de kimmen en verdreef den digten nevelsluijer, die de lage rotsachtige kust tot nu toe aan ons oog onttrokken had. Bij het volle zonlicht zagen wij nu een uitgestrekt moeras, waar wij, indien wind en stroom ons daarheen gedreven hadden, zekerlijk een prooi zouden geworden zijn van wilde dieren, of van de verpestende uitwasemingen dier plaats, waarboven meer dan een mijl lang een blaauwachtige damp hing.

„Gelukkig evenwel had de orkaan ons er afgedreven, ofschoon dan ook als een volslagen wrak.

„Welk eene verandering in minder dan vier en twintig uren tijds! Den vorigen dag dreef de schooner nog statig en majestueus op den oceaan voort en klapperden de witte zeilen als ongeduldig tegen de ranke masten, en nu waren wij een speelbal van wind en baren, zonder masten en deerlijk gehavend door het vernielend element. Gisteren nog gevoelde ik mij gelukkig in het bezit van een liefhebbenden vader en eene aangebeden vrouw, en thans

was ik een wees en troosteloos over het geleden verlies. Gisteren nog was ik rijk aan wereldsche goederen, met eene schoone toekomst voor oogen, thans was ik een bedelaar gelijk, daar de geheele lading bedorven en mijn aangenaam vooruitzigt onmeedoogend den bodem ingeslagen was. Zelfs het grootste gedeelte onzer mondbehoeften was door het zeewater bedorven, zoodat het gebrek zich weldra zou laten gevoelen, wanneer wij niet spoedig eene haven konden bereiken of een schip ons te hulp kwam.

„Drie dagen dreven wij aldus door; gelukkig bleef het al dien tijd goed weder. Onze laatste teug drinkwater was gebruikt, onze laatste scheepsbeschuit werd voor den volgenden dag bewaard, en somber staarden wij langs den gezigteinder, waar wij wel de flauwe afteekening van land ontdekten, doch zonder hoop het spoedig genoeg met ons stuurloos vaartuig te kunnen bereiken. Op eens klonk echter de blijde kreet:

„„Een zeil! Vlak vooruit!”

„Aller gelaatstrekken werden als door nieuw leven beziel. Ik greep haastig naar mijn kijker, ligtte het matte hoofd op en vestigde mijn blik op den oceaan in de aangewezen rigting. En werkelijk was het zoo. In de verte kwam een groote nederlandsche bark, met gevulde zeilen in top, regt op ons aan. Waarschijnlijk waren daar aan boord onze noodseinen opgemerkt. Van uur tot uur werd het reddende vaartuig meer zichtbaar en met den middag lag het met tegengebraste zeilen naast ons.

„Het was de A m b o i n a, kapitein van Groeneveld,

de vader van den kleinen Willem. Hij redde ons van een wissen ondergang, voorzag ons van al hetgeen wij behoeften, behandelde ons met de meeste menschlievendheid, nam ons aan boord over en plaatste een paar zijner matrozen op ons wrak, dat op sleeptouw genomen en naar de naastbijgelegen haven gebragt werd, waar ik het vrij voordeelig verkocht. Ik betaalde daar tevens mijn scheepsvolk de verschuldigde gagie, en bood den kapitein van de *Amboina* mijne diensten aan, daar ik voortaan geen spoorlag meer had om rijkdommen te verwerven, al was ik ook in staat geweest weer een eigen vaartuig te koopen.

„Ik stond alleen op de wereld en stelde in niets geen belang meer. Doch kapitein van Groeneveld had door zijne vaderlijke behandeling het vonkje gevoel, dat nog bij mij overig was gebleven, weer weten aan te wakkeren. Langzamerhand wist hij balsem te gieten in mijne bloedende wonden en gelukte het hem, door zijne even hartelijke als verstandige gesprekken mijn levenslust weer op te wekken.

„Zonder twijfel had ook hij zeer droevige ondervindingen opgedaan, doch bemerkende dat het hem pijnlijk aandeed als ik dat punt aanroerde, vermeed ik zorgvuldig hem aan het verledene te herinneren of er op te zinspelen.

„Van dat oogenblik af verliet ik hem niet meer, verzelde hem op al zijne togten, en reeds dacht ik de kalmte van mijn gemoed weer geheel te hebben terug gekregen, toen die op nieuw een geduchten schok onderging. Doch dit

is voor u van minder belang. Ik wilde u alleen meedeelen, wat ik in den Indischen Archipel heb ondervonden van de luchtverschijnselen, welke wij een paar uren geleden hier hebben waargenomen, en getracht die in verband te brengen met de voorgevoelens, die zich bij of voor het naderen van een onheil steeds van mij meester maken."

"En had hetgeen gij mij wilde verhalen, ook weer een noodlottig gevolg?" vroeg stuurman Meijer.

"Ja, het ergste wat mij op nieuw kon overkomen, namelijk het verlies van den eenigen vriend dien ik toen in de wereld bezat."

"Hij stierf dus?"

"Helaas ja! En zijn dood is mij nog altijd een raadsel."

"Hoe bedoelt gij dat?"

"Dat ik maar niet gelooven kan dat hij werkelijk dood is, ofschoon al hetgeen men mijn daaromtrent verhaald heeft, het bijna onmogelijk maakt eenige hoop te koesteren dat hij nog in leven zou zijn."

"Gij waart dus bij zijn dood niet tegenwoordig?"

"Neen; hoewel ik hem gesmeekt had, òf zijn vertrek nog slechts een paar dagen uit te stellen, òf mij, zoo ziek als ik was, mee te nemen, daar ik een voorgevoel had dat hem een groot onheil boven het hoofd zweefde, en ik er alsdan niet zou zijn om over hem te waken."

"En wat was het gevolg daarvan?"

"Niets minder dan de bevestiging van mijn voorgevoel. Negen maanden later voer de *Amboina* weer te huis, maar zonder kapitein. Volgens de verklaringen van het

scheepsvolk was hij bij stormachtig weder op de hoogte der kust van Atjeh door een of ander toeval over boord geslagen. En hoewel nu die verklaringen alle éénstemmig zijn, komt mij nog heden zoowel als toen het geheele geval zeer raadselachtig voor en rijzen nog voortdurend twijfelingen bij mij op, die mij gestadig aansporen om te trachten die zaak nader te onderzoeken. Reeds zou ik aan die geheime stem, welke mij daartoe onophoudelijk noopt, gevolg hebben gegeven, wanneer ik mij niet eerst moest kwijten van verpligtingen, omtrent zijn kind op mij genomen ....

„Maar ziedaar de kapitein, die u komt aflossen. Zoo gij mijn raad wilt opvolgen, stuurman Meijer, zeg hem dan, als hij niet denkt binnen de vier en twintig uren — indien hem nog zooveel tijd gelaten wordt — Texel te kunnen bereiken, alsdan de eerste haven de beste binnen te loopen om daar af te wachten, wat er welligt zal gebeuren.”

Met deze waarschuwende woorden stond Narud van de wachtbank op, en na den stuurman de hand te hebben gedrukt, begaf hij zich naar omlaag, in het voorbijgaan den kapitein eerbiedig groetende, die dezen groet van zijn gunsteling met zijne gewone minzaamheid beantwoordde.

NEGENDE HOOFDSTUK

MOHILLA. — DE VOORSPÉLLING VAN NARUD.

Volgens de gewoonte, den ervaren zeeman eigen, liet de kapitein, zoodra hij op het dek was, zijne blikken gaan over zeilen en tuigagie en keek daarna op het kompas, om vervolgens het uitspansel te onderzoeken.

Wat beteekenden die rimpels op het voorhoofd, welke men meermalen opmerkt bij menschen, die oplettend het een of ander gadeslaan? maar welke rimpels na gedaan onderzoek weder even spoedig verdwijnen, doch bij kapitein Luijten als het ware aanwezig bleven en zelfs niet verdwenen, toen hij op gullen toon zijn gewoon „goeden morgen Meijer!” liet hooren.

„Goeden morgen, kapitein,” klonk het antwoord. „Alles wel, niets bijzonders, een magere wacht; het briesje blijft goed aanhouden, prachtig weertje, een weinig wind aan de lucht, maar daarom ook zooveel spoediger thuis. De oude bark houdt zich goed en snort er vrolijk door.”

De kapitein keek zijn stuurman eenigzins verwonderd aan om den vloed van woorden, die de anders zoo stille man niet gewoon was te bezigen. Dat die spraak-

zaamheid kon voortspruiten uit het gebruik van geestrijken drank wist hij beter, daar er geen matiger persoon aan boord was dan zijn stuurman, met wien hij reeds zoo menige reis gemaakt had. De kapitein vergenoegde zich dus, slechts even te glimlagchen en zeide :

„Gij zijt heden morgen bijzonder spraakzaam; komt dat van de vaderlandsche lucht die gij inademt?”

Stuurman Meijer lachte een weinig velegen en antwoordde op eenigzins gemelijken toon:

„Neen kapitein, neen, daar zit het hem niet; niet de vaderlandsche lucht, maar die drommelsche maleijer heeft mij in de war gebragt. . . . Ho, daar zou ik mij haast verspreken, want ik geloof dat er geen braverkerel te vinden is. . . . En toch heeft hij mij een eind uit den koers gestuurd.”

„Wien bedoelt gij? . . . . Narud?” vroeg de kapitein verwonderd.

„Ja, hij heeft mij gedurende een groot deel van mijn wacht gezelschap gehouden.”

„En waarom zijt gij door hem uit het gewone vaarwater gebragt?”

„Om u de waarheid te zeggen, kapitein, heeft hij mij kippenvel op het lijf gejaagd.”

„Ei, ei! Nu, ik wist niet dat hij in staat was een ouden zeerob gelijk gij zijt, bang te maken.”

„Dat is zoo, kapitein! Maar als gij uit zijn mond gehoord hadt, wat ik vernomen heb, dan zou het u evenzoo gegaan zijn. Ik geloof niet ooit zoo ontroerd en getroffen

te zijn geweest als in de laatste paar uren. Die dromelsche vent heeft er slag van om wat te vertellen, vooral als men zoo duidelijk er de waarheid uit proeven kan. Ik heb hem goed begrepen, behalve dat geprevel over die heidensche goden en godinnen Mohilla en Bambedo en dergelijke namen, die ik niet goed onthouden heb."

"Maar zeg mij dan toch eindelijk wat gij u door hem op den mouw hebt laten spelden?"

"Op den mouw laten spelden, kapitein? Neen, zoo mal is Meijer niet, om zich in zijn beroep iets te laten wijs maken, dat kant noch wal raakt. Daarvoor heb ik gedurende mijn leven te veel gezien en ondervonden; maar hetgeen Narud in vier en twintig uren tijds heeft beleefd, is wel in staat iemand voor altijd krankzinnig te maken."

"Ik wordt hoe langer zoo nieuwsgieriger . . . . Wat is het dan toch dat u zoo schrikkelijk van de wijs heeft gebragt?"

"Niets meer of minder dan eene beschrijving van een simoon in den Indischen Archipel, die hem in dat korte tijdsbestek van zijn vader en zijne vrouw beroofde en hem van een gegoed man arm heeft gemaakt. Hij heeft het beschreven dat mij het hart in de schoenen zonk, en ik ben waarlijk bang dat die heidensche Mohilla ook ons in zijne helsche armen zal knellen."

"Ik moet zeggen dat het onderwerp alles behalve aangenaam is geweest en geschikt om den tijd van de wacht te verkorten. Ook ik heb eenmaal zulk een orkaan

bijgewoond en ben er als door een wonder, heelhuids afgekomen. En voor de tweede maal begeer ik zoo iets niet weer te ondervinden."

"En toch was het juist voor zoo iets, dat hij vreesde; om er mij opmerkzaam op te maken, heeft hij mij dat verhaal opgedischt, bij de herinnering waarvan mij nog de haren te berge rijzen. Doch zijn oostersche verbeelding zal wel wat overdreven hebben, en bovendien hebben we hier geen vernielende heidensche goden."

"Maar wel vernielende stormen en soms ook orkanen," antwoordde de kapitein nadenkend.

"Dat is zoo, doch die alles verwoestende evennachtsstormen kennen wij hier niet, en het zou al hevig moeten toegaan, zoo de Jonge Henriëtte daaraan niet het hoofd kon bieden."

"Kom kom, wij behoeven elkander niets te vertellen. De Noordzee bekommert zich al zeer weinig om het vaartuig, dat op hare golven dobbert, en heeft evenmin ontzag voor goed gebouwde als minder sterke schepen . . . . Dit kan ik u echter wel zeggen, Meijer, dat er weersverandering op til is."

"Zoo waarlijk, kapitein!" hernam de stuurman, ongeruste blikken in het rond slaande. "Dus schijnt gij er evenzoo over te denken als Narud, en ik ben toch ook niet voor het eerst op zee. Ik geloof wel dat we meer wind zullen krijgen, maar of die zoo erg zal zijn dat de Henriëtte er gevaar bij loopen kan, betwijfel ik

en ben dan ook niet van plan u aan te raden hetgeen die maleijer mij opdrong u te zeggen."

"O, voor het oogenblik zie ik niets buitengewoons; doch de barometer daalt snel, en ik houd het er voor dat wij binnen vier en twintig uren meer wind zullen hebben dan ons lief zal zijn."

"Als de wind uit dezen hoek blijft waaijen, kapitein, kunnen wij, dunkt mij, nog bij tijds de reede van Texel of de haven van Nieuwediep bereiken."

"Dat hoop ik ten minste, Meijer. Maar zeg mij nu eens, wat Narud toch wel gezegd heeft, daar ik hem bijna voor een ongeluksprofeet zou houden?"

"Niets meer of minder, kapitein, dan dat het raadzaam was om de eerste haven de beste in te loopen, en daar af te wachten welk weer het zou worden. . . . Hij begon toen weder te schermen met zijn Mohilla, zijn voorgevoel en onzichtbare vijanden."

"Luister eens, Meijer!" hervatte de gezagvoerder eenige oogenblikken later op ernstigen toon. "Narud is een schrandere kerel en ontegenzeggelijk een goed zeeman. Hij heeft echter zijn leven in de Indische zeeën doorgebracht, waar de evennachts-stormen en orkanen spoediger en onverwachter komen dan in de Europeesche wateren. Wij hebben hier evenmin die natuurverschijnselen, welke als eene waarschuwendē stem gegeven worden. Toch mogen wij een goeden raad niet veronachtzamen en zullen dien van Narud dus opvolgen. Zoo wij binnen een paar uren verontrustende teekenen mogten waarnemen, zullen wij

wel den 'ingang van het Kanaal bereikt hebben, als de wind zoo blijft of aanwakkert. Ga thans een paar uren rust nemen; tegen dien tijd zal ik u wel wekken."

"Goed kapitein, gij zult het wel weten. Op dit oogenblik zie ik echter niets onrustbarends en zou dol graag morgen avond een kijkje aan land nemen. Maar het is, zooals gij gezegd hebt, wij mogen niets verontachtzamen; wind en weer zijn maar al te grillig."

En even aan den rand van zijn stroohoed tikkende, ging hij den achtertrap af, terwijl hij bij zich zelven mompelde :

"Dat zou de drommel! Die verduivelde historie van Mohilla heeft mij geheel ontstemd."

Nadenkend stapte de kapitein eenigen tijd met groote schreden op het dek heen en weer. Blijkbaar had de zoo even vernomen mededeeling indruk op hem gemaakt. Langzamerhand evenwel klaarde zijn gelaat op, terwijl hij zijne blikken liet wijden over de statig voortrollende en met een wit schuim bedekte baren, en dan weder langs het uitspansel, waar geen enkel donker wolkje zichtbaar was. De zon vertoonde juist hare gouden schijf boven den horizon en bescheen zee en schepen met een tooverachtigen gloed, terwijl aan bakboordzijde de hooge krijtbergen der Engelsche kust tegen het verblindend wit de dicht nabij voortzeilende schepen afteekenden en als miniatuurvaartuigjes deden gelijken, die zoo even uit een doos kinderspeelgoed genomen waren, om in den grooten waterplas rond te zwieren.

De gunstige wind vulde de zeilen tot barstens toe en deed de Jonge Henriëtte, vlug als een zwaluwde golven klieven, zoodat de kust als het ware scheen voorbij te vliegen. Naauwelijks waren de door den kapitein bepaalde twee uren voorbij, of de veranderde kleur van het water gaf reeds te kennen dat men de Noordzee naderde met haar tallooze gevaarlijke ondiepten en zandbanken, met haar graauwe golven en korten golfslag, het laatste doch niet het minst gevaarlijke gedeelte der reis.

Vrolijk wapperde de driekleur van den gaffel, de loodsvlag van den voortop, en in breede plooijen golfde de sneeuw-witte wimpel, waarin met groote letters de naam van het schip prijkte, aan den top van den grooten mast.

Een oogenblik later zag men van onder de Singels een ranken loodskotter op de Jonge Henriëtte aanhouden, en de langzamerhand zich op het dek verzamelende passagiers en matrozen begroetten met luide en blijde hoerah-kreeten het in de verte naderende scheepje, dat hen die wakkere mannen zou toevoeren, die storm en noodweer trotseeren om de naar het vaderland terugkeerende kiel, te midden der gevaren met ervaren hand de veilige haven binnen te brengen.

Met de armen over de borst gekruist stond Narud tegen den grooten mast geleund, het hem omringende tooneel gade te slaan. Van tijd tot tijd gleed een vriendelijke schaduw over het meer somberheid dan tevredenheid uitdrukkende gelaat van den maleijer, en schitterde een straal van innige gehechtheid uit zijne donkere oogen,

wanneer hij zijne blikken liet rusten op den in zijne nabijheid dartelenden Willem, totdat hij eensklaps, als door eene plotselinge ingeving bezield, naar den kapitein liep, die juist bevel gaf de touwen gereed te houden, om die de naderende sloep van den loodskotter toe te werpen.

Verrast wendde de kapitein zich om, toen hij zich op den schouder voelde tikken en te gelijkertijd de stem van Narud vernam, die hem waarschuwend toefluisterde :

„Het is nog tijd, kapitein !”

„„Wat bedoelt gij, Narud ?”

„Heeft toehan Meijer u dan niets gezegd, kapitein ?”

„„Ja, hij heeft mij gedeeltelijk uw gesprek met hem gedurende de hondenwacht medegedeeld, waardoor mijne meening bevestigd is, dat gij een ervaren zeeman zijt.”

„Mijne waarschuwing rust op goede gronden, kapitein ! Van mijne vroegste jeugd af ben ik met de zee vertrouwd en heb haar leeren kennen als een ontrouw element, voor wie men zich niet genoeg kan wachten.”

„„Dat is zoo, mijn vriend ! en het bewijs dat ik uwe raadgevingen niet in den wind sla, is, dat ik reeds de boven-bramzeilen heb doen innemen. Als de wind zoo blijft aanwakkeren, zal ik wel genoodzaakt zijn nog meer zeil te minderen. Doch de teekenen, welke gij heden nacht aan het uitspansel meent bespeurd te hebben, mogen onder de tropische hemelstreken eene waarschuwing bevatten, in onze zeeën maakt dit echter een groot

verschil. De kenteekenen van een naderenden storm zijn hier van geheel anderen aard."

"Ik wil gaarne toestemmen, kapitein, dat het is zooals gij zegt. Het zijn intusschen niet zoo zeer die kenteekenen dan wel een voorgevoel, dat mij nog nimmer bedrogen heeft, hetwelk mij aandreef u door den stuurman mijne vrees voor op handen zijnd noodweer te doen kennen."

"Ik heb allen eerbied voor uwe godsdienst, uwe kennis en uwe voorgevoelens; doch daarop alleen mag ik mijne verantwoording niet doen rusten en evenmin de hoop mijner passagiers den bodem inslaan, of mijn kantoor teleurstellen."

"Zou dat niet reeds mijne bewering staven?" hervatte Narud, met den vinger wijzende naar een kleine, bijna onmerkbaar donkere stip, welke zich in het noordwesten aan het overigens wolkelooze uitspansel vertoonde.

Alvorens de door Narud aangewezen rigting te volgen, zag de gezagvoerder den maleijer aan, wiens gelaat eene merkbare verandering had ondergaan en van bronskleurig bijna aschgrauw geworden was, terwijl hij duidelijk bemerkte dat eene zenuwachtige aandoening zijne gespierde leden deed trillen.

Een enkele blik op den gezigteinder was voor den rijk aan ondervinding zijnden gezagvoerder voldoende, om ook hem een groot deel zijner gerustheid te ontnemen, en ondanks zijne zelfbeheersching zeide hij:

"Bij den hemel, Narud, gij hebt gelijk. Dat verkondigt niet veel goeds!"

En dadelijk daarna riep hij den stuurman toe, de bramzeilen te laten innemen, en als om de passagiers gerust te stellen, die vreemd opzagen bij zulk prachtig weder en een zoo gunstigen wind, een dergelijk bevel te vernemen om zeil te minderen, liet hij er op volgen : „wij zullen toch onze tien knoopen wel afloopen. Denkt gij ook niet, loods?”

Laatstgenoemde had juist den voet op het dek gezet en naderde den kapitein met uitgestrekte hand, om hem „welkom van de reis” te wenschen, hetgeen met een hartelijken handdruk door den gezagvoerder beantwoord werd.

„Ik geloof dat gij doek te veel hebt wapperen,” zeide de grijze zeeman met een veelbeteekenenden oogwenk naar het uitspansel.

„Dus gij ook?” prevelde de gezagvoerder blijkbaar ongerust.

„Ja, er is iets in de lucht wat mij niet bevalt, iets drukkends in de atmosfeer, zooals ik mij kan herinneren, dat mij slechts nog eenmaal in mijn leven is voorgekomen . . . . Doch laat ons naar beneden gaan om het weer-glas op te nemen, terwijl de matrozen de zeilen bergen.”

En een vrolijk gelaat aannemende, liet de kapitein er op volgen :

„Kom, loods Abbos, ga met mij naar de kajuit, om u met een glas wijn welkom te heeten aan boord van de Jonge Henriëtte, die gij zooals gewoonlijk, wel spoedig en veilig de haven van Nieuwediep zult binnen brengen.”

„Met Gods hulp zullen wij het beproeven, kapitein !”
klonk het uit den mond van den loods, door een luid
hoerah van passagiers en bemanning gevolgd.

Na in de kajuit een glas wijn te hebben geledigd,
namen beiden naauwkeurig het steeds dalende weerglas
op, waarbij hun gelaat den hoogsten ernst teekende.

„Alvorens naar het dek te gaan, kapitein, kunnen wij
nog wat praten. Wij hebben nog een half uur tijd, voor
de storm, die ons digt op de hielen zit, eenigen invloed
kan hebben op onze bewegingen. Maar sta dan ook vast,
als hij komt !”

„Aan terugkeeren naar Douvres, of beschutting te zoeken
onder de Singels . . . .”

„Daaraan valt niet meer te denken, zooals gij wel
begrijpen kunt,” viel de loods hem in de rede. „Dat is
bij dezen wind onmogelijk, al wakkerde hij niet zoo aan,
gelijk hij van oogenblik tot oogenblik doet.”

„Dan moeten wij trachten de reede van Texel te bereiken,
vóór de bom losbreekt. Op dit oogenblik waait er wel
een stevige, maar gunstige bries, en als het vermoeden
van een maleischen zeeman steek houdt, krijgen wij eerst
nog volslagen windstilte, alvorens de orkaan zal komen
opzetten.”

„Dat is somtijds minder het geval dan gij denkt ; in
het jaar 1834 heb ik het ten minste bijgewoond. Zooals
gij wel begrijpen kunt, was ik nog een jaar of wat jonger,
en had mijn tweede schip onder de voeten, om binnen
te loodsen, toen er uit het noordwesten een stoker kwam

opzetten, zooals ik vóór of na dien tijd niet beleefd heb. Even als nu werd die orkaan door zoo'n oogenschijnlijk onbeteekenend doch onheilspellend wolkje aangekondigd. Spoedig volgde eene bladstilte, die slechts eenige minuten aanhield, zoodat wij niet eens tijd hadden om den boel te bergen. Met één ruk gingen onze masten en zeilen over boord. Doch gelukkig was het een nieuw schip, dat een stoot kon verdragen. Wij zetten toen een stormzeil bij en zoo lensden wij voort, door den orkaan voortgezweept. Elk oogenblik verwachtte ik met man en muis naar den kelder te zullen gaan, daar wij regt op de Haaks aangingen, terwijl het niet mogelijk was met menschenhanden stuur in het schip te krijgen, om het zooveel mogelijk van die banken af te houden.

„Iedere minuut zag ik den schok te gemoet en beval mijne ziel aan God; maar het ging beter dan ik gehoopt had, en weldra waren wij den vuurtoren en de haven van Nieuwediep voorbij gestormd. Het grootste gevaar was dus gelukkig voorbij. Door den springvloed was het water ontzettend gewassen, hetgeen onze redding was, daar wij over de verderfelijke zandbanken waren heengegaan, zonder zelfs te schuren. God was met ons, en wij hopen, kapitein, dat Hij ons ook nu beschermen zal. Kom, laat ons naar boven gaan; ik zal de bramzeilen doen innemen en een paar reven in de marszeilen laten leggen, terwijl wij voor alle zekerheid de raa's van dubbele noktalies kunnen laten voorzien. En dan is voorshands alles gedaan, wat menschelijkerwijze gedaan kan worden.”

„Het zal ook al vrij hevig moeten blazen, zoo de Jonge Henriëtte niet den ouden roem handhaaft, van een uitmuntend schip te zijn,” hernam de gezagvoerder.

Beide mannen begaven zich nu naar het dek, waar de loods de noodige bevelen gaf, terwijl de kapitein zooveel mogelijk de aandacht der passagiers trachtte af te leiden van de onrustbarende maatregelen, welke genomen werden om het schip zooveel mogelijk in staat te stellen den verwacht wordenden storm het hoofd te kunnen bieden.

Niet zonder verwondering had het meerendeel der bemanning de elkaar met snelheid opvolgende bevelen aangehoord, doch daaraan trouw gehoorzaamd. Eenige meer ervaren matrozen hadden echter hunne makkers gewezen op de van oogenblik tot oogenblik grooter en donkerder wordende wolk, die langzamerhand den vorm eener reusachtige pyramide aannam.

De zee begon insgelijks allengs donkerder van kleur te worden, en als werd ook zij door eene zekere ongerustheid bevangen, gingen de golven al hooger en werden hare kruinen met vlokken schuim bedekt.

Niettegenstaande de noordwesten-wind vrij hard blies, was het toch drukkend heet en de atmosfeer als bezwangerd met zwaveldampen, die de ademhaling belemmerden. Ofschoon de zon een eenigzins roode tint had aangenomen, scheen zij nog altijd helder, zoodat de oningewijden nog niet het minste gevaar vermoedden en zoo lang zij konden, niettegenstaande de drukkende warmte,

op de campagne bleven en met belangstelling de in hunne nabijheid zich bevindende schepen gade sloegen, aan boord waarvan insgelijks meer dan gewone bedrijvigheid scheen te heerschen. Ook daar verdween het eene zeil nà het andere; zelfs hadden sommigen reeds hunne onderzeilen vastgemaakt en liepen slechts onder digtgereefde marszeilen.

Met ernstige blikken stond de loods bij het roer en sloeg nadenkend de steeds donkerder wordende wolk gade, die nu gestadig andere vormen en allerlei grillige gedaanten aannam, en van tijd tot tijd een reus geleek, die zijne onmetelijk lange armen naar het voor hem vlugtende schip scheen uit te strekken.

Ieder kwartier werd er gelood, om naauwkeurig den afstand te kunnen berekenen, welke het schip aflegde, terwijl een matroos, in een der rusten geplaatst, voortdurend zijn eentoonig geroep „Noordzee” liet hooren, hetgeen in zeemanstaal zeggen wil: „geen grond.”

Wanneer de wind nog slechts tot den avond uit denzelfden hoek en met niet meer kracht was blijven waaijen, had men voor den storm weinig behoeven te vreezen, daar men alsdan Nieuwediep had kunnen binnenloopen. De wind evenwel stoorde zich evenmin aan het verlangen als aan de vrees der reizigers, maar begon, gelijk de kapitein en de loods voorspeld hadden, langzamerhand zoo te verflaauwen, dat eindelijk de zeilen werkeloos tegen de masten klapperden.

De zonderlinge blikken, waarmede de passagiers elkaar

aankeken, gaven genoegzaam hunne teleurstelling te kennen, die weldra plaats maakte voor eene zekere gramstorigheid, toen zij den loods bevel hoorden geven de onderzeilen te geijen, te gorden en vervolgens de marszeilen dicht te reeven.

Een der heeren, die vrijmoediger of wiens ongerustheid en verlangen naar huis grooter was dan van de anderen, naderde thans den kapitein, en vroeg hem op half-fluisterenden, doch vertrouwelijken toon :

„Houdt mij ten goede, kapitein. Ik weet dat ik geen verstand heb van het zeemansvak en zooals gijlieden zegt, slechts een landrot ben. . . . Doch met allen eerbied voor uwe ervaringheid, veroorloof ik mij toch te vragen of de ouderdom niet hare vreesachtigheid doet blijken?”

„Wat wilt gij hiermede zeggen, mijnheer Hofland?”

„Ik bedoel, of de loods niet wat al te secuur is?”

„Dat geloof ik niet,” was h t korte, maar op ernstigen toon gegeven antwoord.

„Mij dunkt toch, dat hij te bevreesd is voor de verantwoording, welke op hem rust.”

„Die verantwoording is ook niet gering, mijnheer Hofland.”

„Dat geloof ik gaarne! Maar bij zulk fraai weder, nu er bijna geen koeltje waait, al ziet de lucht er niet zoo helder uit als van morgen, bijna alle zeilen weg te nemen en de andere zoodanig in te korten, dat er wel een halve storm noodig is om het schip slechts een weinig voort

te drijven! Mij dunkt dat zijne maatregelen wel een weinig te ver zijn gedreven."

"Ik zou tot u kunnen zeggen, wat de schilder Apelles eenmaal zeide, namelijk „schoenmaker, houdt u bij uw leest;" doch ik wil u iets anders zeggen en wel dat diezelfde naar uwe meening vreesachtige loods een ervaren zeeman is, en dat die ingekorte zeilen waarschijnlijk nog te groot zullen zijn, om over een paar uren den wind te kunnen verdragen, die er dan in zal blazen. En nu wij toch in gesprek zijn en daar ik u voor een zeer verstandig en bedaard mensch beschouw, moet ik u verzoeken, onder het een of ander voorwendsel uwe medepassagiers en vooral de vrouwen, naar de kajuit te lokken, daar de storm dit later welligt moeilijk zou kunnen maken en ik hen niet noodeloos ongerustheid wil aanjagen."

"Ziet gij dus werkelijk gevaar, kapitein?" vroeg Hoffland thans met onrustige blikken.

"Zie en oordeel zelf!" antwoordde de kapitein en wees naar het uitspansel. „Zoo onleesbaar is dat groote blad in het reusachtige boek der natuur niet, of zelfs de ongewijde kan in de ongewone kleur van het luchtruim en in de buitengewone drukking welke in den dampkring heerscht, de teekenen lezen door de onzichtbare hand der Almagt daarin geschreven."

Als om zijne woorden kracht bij te zetten, deed eensklaps een onverwachte windvlaag het schip met onstuimige vaart door de golven schieten. De reusachtige wolk was door die vlaag als het ware van een gescheurd en schoot

thans in verschillende misvormde gedaanten en in tallooze gedeelten door het zwerk, nu en dan de zon verduisterende, terwijl ook die gedeelten weder als door eene onzichtbare hand van een gereten en door de steeds zwarter wordende lucht gejaagd werden. Het waren gedaanten, zooals men ze slechts door de verbeelding in angstige droomen ziet, en die als sombere schaduwbeelden de ziel met eene onverklaarbare vrees vervullen.

Zoo was het ook gesteld met den heer Hofland, toen hij, door die onverwachte vlaag verschrikt en de aanwijzing van den kapitein volgende, een angstigen blik had geworpen op het onheilspellende zwerk. Bleek en ontroerd keerde hij naar zijne togtgenooten terug, doch had tegenwoordigheid van geest genoeg, om zijne ontsteltenis te bedwingen. Daarbij lette niemand op hem, wijl de verandering in het firmament aller opmerkzaamheid getrokken en de handelwijze van den kapitein, in verband met die van den loods, hen ernstig en stil gemaakt had.

Op het gelaat der dames werd dit het eerst zichtbaar, en minder gewoon om zich zelve te beheerschen, begonnen zij hare ontroering allengs in woorden lucht te geven; de heeren, hoewel niet minder ongerust, zwegen echter. Gretig namen intusschen allen het voorstel aan van den heer Hofland, hen schijnbaar welgemoed gedaan, om zich naar de kajuit te begeven en daar door een of ander spel den tijd te verdrijven, dewijl de kapitein hem voor een nat pak gewaarschuwd had.

Deze dubbelzinnige verklaring, daar men even goed

door den regen als door de stortzeeën doornat kon worden, stelde allen weder eenigermate gerust, daar zij het betrekken van de lucht toeschreven aan eene donderbui, welke op het punt stond van los te barsten.

Zij zouden echter maar al te spoedig op eene vreeselijke wijze uit dien zoeten waan worden wakker geschud.

Evenals de kapitein en de loods bevond ook Narud zich achter op het halfdek en staarde aandachtig naar het zich al meer zamenpakkende wolkgevaarte en de steeds een dreigender kleur aannemende zee. Het was wel een groot verschil bij den orkaan, welchen hij in Indië had doorgestaan, doch alle teekenen waren voorhanden dat hij thans weinig minder zou woeden dan toen; en bovendien stond hier nog meer gevaar te duchten door de overal aanwezige ondiepten, waartoe, om die te vermijden, een ervaren oog en vaste hand gevorderd werd, welke beide toch nog niet altijd in staat waren om te behouden, daar wind en golfslag doorgaans de bovenhand behielden.

Hij was echter een te goed zeeman om niet in te zien, dat het hier niet die gevaren waren, waarmede de simoon den onvoorbereiden reiziger in de woestijn van Sahara, of den zeeman in de Indische wateren bedreigt, terwijl hier nog altijd de kans bestond dat de mensch overwinnaar zou blijven in zijne worsteling met de elementen, al kende hij de Noordzee niet.

Zoo hij niet verkeerd had onder den indruk van het hem beheerschende voorgevoel, dan zou hij zich niet bepaald hebben met eenvoudig opmerker te zijn, maar zeer

zeker de bemanning, volgens zijne gewoonte, krachtdadig gesteund hebben in de te verrigten werkzaamheden. Nu echter vestigde hij al zijne aandacht op wind en weder, en sloeg naauwkeurig elke beweging van het schip gade en den invloed door den opkomenden storm daarop te weeg gebragt, terwijl zijne linkerhand ruste op het donker gelokte hoofd van den kleinen Willem van Groeneveld, die als vermoedde deze dat er gevaar dreigde, zich vast tegen hem aanklemde, en zich evenmin door het roepen als door de beden der passagiers liet bewegen het dek en zijn beschermer te verlaten, die op zijne beurt de vrouwen, die er voornamelijk op aandrongen den knaap mede naar de kajuit te nemen, vriendelijk met de hand wenkte, den kleine onder zijne hoede te laten.

Tegen acht ure des avonds scheen eindelijk de orkaan, die zijne komst reeds door zoo velerlei verschillende teekenen had aangekondigd, te zullen losbreken, daar de wind thans gillend door het wand float. Gelukkig waren alle zeilen reeds vastgemaakt en een klein stormbezaan aangebragt. De masten bogen als riet voor het geweld van den storm, die van oogenblik tot oogenblik in hevigheid toenam. De lage kusten van Scheveningen, Egmond en Katwijk waren door de hoog opgevoerde en schuimende golven voor het oog verborgen.

„Ik heb het gevreesd,” zeide de loods Abbos tegen den naast hem staanden kapitein.

„Zoo hij ons nog een paar uren voor zijn geduchten adem had verschoond, dan zouden wij spoedig veilig en

wel in het Nieuwediep liggen. Maar zooals God wil! Intusschen moeten wij den storm zoo min mogelijk vat laten. De overbodige stengen moeten, als het nog kan gedaan worden, in het hol en de raa's op de verschansing gevierd worden."

Weldra klonk de luide stem van den gezagvoerder voor de daartoe strekkende bevelen door den scheepsroeper boven het geweld van den storm en het bruisen der woedende golven. Wanneer vlugheid, juiste opvolging van bevelen en zeemanschap het schip konden redden, dan was hier geen twijfel voor behoud. In het kortst mogelijke tijdsbestek werden de bij zulk een storm niet zeer gemakkelijke werkzaamheden verrigt en waren ook de matrozen kalm maar ernstig in afwachting van hetgeen gebeuren zou. Alle maatregelen waren thans genomen om de mogelijke vernieling van den orkaan te voorkomen. Slechts bleef er nog over alle openingen en luiken dicht te schalmen, om te beletten dat door de te verwachten stortzeeën het water in het schip zou dringen, hetgeen even gevaarlijk zou zijn voor het vaartuig zelf als de kostbare lading beschadigen zou. Ook dit laatste middel van voorzorg werd dadelijk en goed bewerkstelligd. Men moest nu verder alles aan God overlaten!

De passagiers zaten bleek van angst in de kajuit om de theetafel, die uit voorzorg insgelijks vastgeschoord was. Zij hadden nu maar al te goed begrepen, dat men thans zoo nabij het einde der reis, niet alleen een nat pak te vreezen had, maar dat ook gevaren van ernstiger aard

dreigden. Allen waren Nederlanders en dus maar al te goed bekend met de verraderlijke wateren der Noordzee. Hunne verbeelding spiegelde hen het gevaar in de donkerste kleuren af, hetgeen thans verre van overdreven was, daar er, en wel zeer nabij, groot gevaar dreigde.

De angst en ontzetting stegen intuschen ten top door een overigens op zich zelf weinig beteekenend voorval, dat meermalen op zee gebeurt.

Door een buitengewoon groote golf aangegrepen, op wier rug het vaartuig hoog werd opgevoerd, kreeg het al slingerende zulke hevige schokken, terwijl het zijn evenwigt hernam, dat de tafel, om welke allen geschaard zaten, van de stevige klampen werd losgerukt, het onderste boven rolde en het theeservies met al hetgeen er verder opstond, verbrijzeld werd, en de passagiers op en over elkaar rolden, onder het angstgeschrei der vrouwen.

Het huilen van den wind en het bruisen der op- en voortgezweepten baren klonk hen in de ooren.

Gedurende al dien tijd was Narud geen duim breed van zijne plaats geweken en hield zijne hand om de tengere gestalte van den kleinen Willem geslagen, als om hem vaster tegen zich aan te klemmen. Een sombere glimlach bedekte zijn gelaat, toen hij de rappe matrozen even vlug als ordelijk de gegeven bevelen zag uitvoeren, terwijl hij halfvloed mompelde :

„Goed begrepen! Doch te vergeefs; de hand van Mohilla rust op dit schip, en weinigen van degenen, die thans nog zooveel levenslust bezitten, zullen morgen de

zon boven de kim zien verrijzen . . . . En wat zal uw lot zijn, lieve knaap?"

Bij deze woorden staarde hij den kleinen Willem peinzend en liefdevol aan.

„Geen enkele aanwijzing verlicht mijn geest,” vervolgde Narud. „Zou dat een bewijs zijn, dat Mohilla geen magt over hem heeft? Wie weet! . . . . In elk geval zal ik doen wat ik doen moet om het kind van mijn weldoener te behouden en hem te doen ontkomen aan het gevaar, dat de anderen vernietigen zal. Kom, ga meê.”

En den knaap bij de hand nemende, begaf hij zich met hem naar de naauwe opening, welke bij den kajuits-trap was opengelaten, om vervolgens met hem naar zijne hut te gaan. Hier knielde hij neder, welk voorbeeld door Willem gevolgd werd. Waarschijnlijk was dit niet de eerste maal, dat deze onbeschaafde Indiaan den knaap leerde zich in het gebed tot zijn Schepper te wenden. Slechts door den houten wand van eenige duimen dikte gescheiden van het met donderend geweld daartegen klotsend water, terwijl de storm met zijn magtigen adem huilend over de baren loeide en door het touwwerk flook, stamelde die kinderstem duidelijk en helder:

„Goede, hemelsche Vader! bescherm en waak Gij over den ouderloozen knaap en behoudt mij, opdat ik eenmaal tot een braaf en goed mensch moge opgroeijen.”

Intusschen zond Narud, wiens moeder eene hindoesche was en wier godsdienst hij had aangenomen, zijn gebed op tot zijn oppersten God Brahma, in de beeldspraak bij

de meeste oostersche volken in gebruik, en welk gebed nagenoeg hierop neerkwam: dat de opperste der goden, Heer zoowel over de blanke stammen als over de opregte vereerders van zijn naam, kortom de Alleenheerscher van het heelal, den blanken knaap onder zijne hoede mogt nemen en hem beschermen tegen Adirmo en Mohilla, de twee goden, die op het levenslot van den knaap den grootsten invloed schenen uit te oefenen, en voor welke gunst hij gaarne zijn eigen leven ten offer wilde brengen aan Mohilla, de groote vernielcr van zijn aardsch geluk.

Stilzwijgend had de knaap dit gebed aangehoord en scheen er over na te denken, ofschoon hij klaarblijkelijk niets van die woorden begreep; en reeds wilde Willem den mond openen om naar eene verklaring daarvan te vragen, toen Narud hem door een wenk het zwijgen oplegde en hem begon te ontkleeden, terwijl hij daarna onder het mompelen van eenige onverstaanbare woorden den knaap met eene welriekende, geelkleurige zalf inwreef. Zoodra dit bewerkstelligd was, zeide hij:

„Vraag niets, mijn lieveling, want onze oogenblikken zijn geteld. En wie weet of wij in weinige minuten niet voor altijd gescheiden zullen zijn! Hier, beste toehan Willem, hebt gij een voorwerp dat u geluk zal aanbrengeu. Het heeft mijne goede moeder toebehoord; scheid er nimmer van, al gebeurt ook het ergste, want dan zou uw geluk u verlaten.”

Met deze woorden nam hij een klein, zonderling gevormd beeldje van zijn hals, aan een fijn gouden kettingje

bevestigd. Ook dit beeldje was massief en van het zuiverste goud, terwijl een achttal diamanten als zoovele lichtende punten er in schitterden en de oogen moesten voorstellen der vier aangezigten, waarmede het hoofd op den romp van het beeldje prijkte.

Het was een kunstig bewerkt voorwerp van indiaansche afkomst en den god Brimha of Brahma voorstellende, die door de Hindoe's wordt afgebeeld met één hoofd, dat vier aangezigten heeft, naar de vier windstreken ziende, en hetwelk te kennen moet geven, dat niets voor hem verborgen is. Het hoofd draagt een kroon, ten teeken van magt en heerschappij, en bij dit beeldje was die kroon met kleine pareltjes en robijnen versierd. De vier handen duiden de almagt zijner goddelijke wijsheid aan. In de eene hand houdt hij de vier boeken, Bédá of Vedam genaamd, hetgeen Wetenschap beteekent, voornamelijk bevattende godsdienstige en zedelijke verpligtingen enz. In de tweede draagt hij een scepter, als teeken van magt en oppergezag; in de derde een ring of cirkel, als zinnebeeld der eeuwigheid, en in de vierde niets, om aan te duiden dat zijne wijsheid steeds gereed is zijne schepselen hulp te bieden. De god Brimha wordt voorts voorgesteld als rijdende op een gans, waardoor de verbeelding der Hindoe's de eenvoudigheid van de werken der natuur willen te kennen geven.

De knaap beschouwde nieuwsgierig het kleine kunstgewrocht dat op zijne borst hing, greep het vervolgens

in de kleine vuist, en terwijl hij Narud ernstig aanzag en het hem voorhield, zeide hij met vaste stem :

„Nee, niemand zal mij dit ooit ontnemen!”

„Goed mijn kind! Onthoudt die woorden en prent ze goed in uw geheugen. Verdedig steeds dat voorwerp, al weet gij ook dat het u het leven zou kunnen kosten.”

Haastig kleepte hij nu den knaap weer aan en trok hem over zijne kleeding een ruim gewaad, uit één stuk gemaakt, van eene vreemdsoortige stof, veel overeenkomst hebbende met gutta-percha. Na in een der binnenzakken van dit gewaad een paar beschuiten te hebben gestoken, benevens een fleschje met water en eene beurs, door wier mazen goudstukken schitterden, zette hij hem een kap op, zooals bij de duikers in gebruik is, en daarna den knaap bij de hand nemende, ging hij met hem naar het dek, waar hij hem met een eind touw aan de loefverschansing vastbond.

De kapitein en de loods liepen te zamen op het halfdek op en neder en kwamen meermalen in de nabijheid der plaats, waar Narud en de kleine Willem zich bevonden. Zij schenen hem echter niet te willen opmerken, en de ernstige gelaatstrekken van den gezagvoerder namen eene nog somberder uitdrukking aan, toen hij de vreemde uitrusting van den knaap gewaar werd.

„Pas op je roer,” riep op dit oogenblik de loods; „en sta vast!”

Nauwelijks waren deze woorden over zijne lippen of een zware stortzee sloeg tegen den spiegel en deed het

schip met den voorsteven diep in de golven duiken. Gelukkig had de schok slechts zijdelings plaats, waardoor echter de gallerij te loefwaart getroffen en geheel verbrijzeld werd. De stortzee overstelpte tevens de kajuit, waar de passagiers in den uitersten angst zaamgeschoold waren, en veroorzaakte hier de grootste verwarring. Luid gillende en doornat snelden de vrouwen naar het dek, dadelijk gevolgd door de mannen, die ofschoon uiterlijk bedaard, toch doodsbleek en wanhopend den kapitein toe riepen: „wij zinken! De kajuit is vol water; de spiegel is verbrijzeld!” en dergelijke kreeten meer, die evenwel meerendeels door het geloei van den storm verloren gingen.

Het noodweer had thans eene bijna ongekende hoogte bereikt, en slechts met moeite kon de kapitein zich door zijn roeper verstaanbaar maken, om last te geven den scheepstimmerman behulpzaam te zijn de gehavende gallerij zoo goed mogelijk te herstellen.

Zooals wij gezegd hebben, bestond de bemanning der Jonge Henriëtte uit fiksche en ervaren zeelieden, waaronder vooral de zoo even genoemde persoon niet de minste was. Met behulp van een paar matrozen had hij in korte oogenblikken een paar stevige planken tegen het weggespoelde gedeelte gespijkerd en een stuk geteerd zeildoek dubbel daaroverheen bevestigd, zoodat het zee-water er vooreerst niet meer kon doordringen,

Deze werkzaamheden werden door Narud met een

droeven lach waargenomen; en gestadig schudde hij het hoofd, op halfluiden toon daarbij zeggende :

„Vergeefs! Alles vergeefs! Eenige minuten langer worstelen! Het kismeth is dáár, en alles is gezegd!”

De kapitein was intusschen niet van die meening; evenmin de loods. Beiden begrepen, dat hun pligt vorderde, tot het laatste vol te houden, en beijverden zich dus de verschrikte passagiers door geruststellende woorden weer naar de kajuit te doen terugkeeren, met de verzekering dat er nog geen dadelijk gevaar te duchten was en allen onmiddellijk zouden gewaarschuwd worden, zoodra dit werkelijk het geval werd. Tegen wil en dank berustten zij er dan ook in en begaven zich weder naar de kajuit, die thans nagenoeg vrij was van het water, dat door de spiegaten een uitweg had gezocht.

„Nu Abbos, wat denkt g ij er van?” vroeg de kapitein, terwijl hij eenigzins zenuwachtig een der spaken van het stuurrad greep, als om den roerganger en diens helpers behulpzaam te zijn, doch welke handeling slechts getuigde van zijne hevige ontroering.

De loods schudde bedenkelijk het hoofd en antwoordde :

„Alles zal hier waarschijnlijk afhangen van de deugdelijkheid van het schip. Zoo het nog slechts één enkel uur weerstand kan bieden aan de golven en aan het roer wil gehoorzamen, dan is er kans dat wij morgen de haven van Nieuwediep kunnen binnenloopen, waarvan wij thans de lichten in het gezicht hebben, hetgeen echter onzen toestand niet verbetert.”

„Voor de deugdelijkheid der Henriëtte durf ik wel instaan,” hernam de kapitein op levendigen toon, voor het oogenblik het dreigende gevaar ter zijde stellende en op de stevigheid van zijn vaartuig vertrouwend. „Ook voor het luisteren naar het roer zou ik in elk ander geval durven instaan; maar bij een orkaan als deze en dergelijke zware stortzeeën kan ik mij slechts aan Gods wil en bestuur onderwerpen.”

„Hij is thans onze eenige hoop! Zooals ik u straks heb medegedeeld, bevond ik mij vroeger onder dezelfde omstandigheden op deze zelfde hoogte; doch ik vrees voor de tweede maal niet als door een wonder te zullen ontkomen,” zeide de loods.

„Wij zijn in Gods hand!” liet de kapitein er op volgen.

Beide mannen vervielen in een diep nadenken, zonder evenwel een oogenblik hunne oplettendheid van het schip en het stormweder af te wenden.

Zóó verliep een pijnlijk uur!

De maan was intusschen opgekomen en verlichtte, nu en dan door het dreigend opeengepakte wolkgevaarte heendringende, het ontzagwekkende tafereel. De storm nam steeds toe. Op dit oogenblik vestigde de loods zijne scherpe blikken op eene, zich in de verte als een sneeuwberg verheffende witte streep, terwijl tevens een donderend geraas boven het geloei van den wind en het bruisen der baren uitklonk. Werktuigelijk greep hij in de hoogste spanning den arm des kapiteins, en na nog een vlugtigen

blik links en regts naar de in de verte schitterende en als dansende lichten der kust geworpen te hebben, sprak hij met doffe stem :

„Het beslissende oogenblik nadert! De Haaks ligt vlak voor ons. Nog eenige minuten, en wij zijn gered of verloren.”

En met forsche stem riep hij :

„Op je roer, zoo je leven je lief is!”

De mannen aan het roer gehoorzaamden flink, en zoowel de kapitein als de loods sloegen de handen aan de talies, aan het roer bevestigd, om met vereende krachten het schip te doen luisteren naar de rigting, welke zij het geven wilden. Werkelijk gaf het schip aan dien drang gehoor en begon zijn voorstevē in eene schuine rigting te bewegen, toen eene verschrikkelijke stortzee, in het bleeke maanlicht fonkelende, over den spiegel heensloeg en alles overstelpde wat zich op het dek bevond.

Een luide kreet ontsnapte aan ieders mond, doch werd gesmoord door een tweede golf niet minder hevig dan de eerste, na een enkele minuut door een derde gevolgd.

Hierdoor ontstond de grootste verwarring.

Alleen de loods, die zich aan het staande want van den bezaansmast had vastgegrepen, behield zijne tegenwoordigheid van geest, en riep :

„Bijlen, mannen! Hakt opening in de lijverschansing of wij zijn verloren.”

Door de zware stortzeeën had het schip zooveel water binnen gekregen, dat het niet te loozen was, daar alles

was digtgeschalmd. Het vaartuig begon dan ook op eene onnatuurlijke wijze over zij te hellen en lag thans als een stuurloos blok op het water, daar het volstrekt geen werking meer deed.

De kapitein, door de stortzee van het roer weggeslagen, was weer overeind gekomen, en de noodzakelijkheid beseffende van de door den loods geboden maatregel, had hij snel een bijl gegrepen en spoedde daarmee naar de lijverschansing, om zijn volk een voorbeeld te geven, dat daardoor aangemoedigd hun wakkeren gezagvoerder volgde.

Geen der passagiers had zich tot nu toe op het dek durven vertoonen, ofschoon zij in de kajuit reeds tot aan de knieën in het water stonden en eenige vrouwen zelfs in onmagt waren gevallen in de armen harer echtgenooten, die doodsbleek en met sidderende lippen hun gebed om behoud ten hemel zonden.

Door het gestadig naar beneden stroomende zeewater was het echter onmogelijk den trap te beklimmen, en op het dek wachtte hen evenveel gevaar, terwijl hunne aanwezigheid slechts de werkzaamheden belemmerd zou hebben der matrozen, die thans de laatste pogingen aanwendden om het schip voor een wissen ondergang te behouden.

Alleen Narud en zijn beschermeling stonden als twee onbewegelijke standbeelden aan de loefzijde tegen de verschansing vastgesjord.

Reeds klonken de eerste bijlslagen, welke redding

moesten aanbrengen, toen de schrille stem van den loods zich weer deed hooren met den uitroep:

„Te laat!... Sta vast, mannen! God zij ons nabij!”

Naauwelijks waren die woorden, slechts ten deele verstaanbaar door het bulderen van den storm en het klotsen der baren, over zijne lippen, of een vreeselijke schok deed het vaartuig tot in zijne rondhouten trillen, gevolgd door een hevig gekraak en gepaard met menschelijk hulpgeschrei. De ongelukkige *Jonge Henriëtte* had op de Haaks gestooten, en daar het schip, niettegenstaande het voor tuig en takel liep, zonder eenig zeil, reeds vroeger door den storm uit de luiken geslagen, tien mijlen maakte, was de schok verschrikkelijk en braken de drie masten gelijktijdig, in hun val verscheidenen van het scheepsvolk kwetsende en zelfs eenigen hunner mede over boord slepende.

Van schrik verlamd, hadden zoowel de kapitein als de loods de nu nuttelooze pogingen opgegeven, om het schip weer in zijn evenwigt te herstellen. Om de verwaring nog te vermeederen, die thans onbeschrijfelijk werd, vlogen de passagiers, zoowel mannen als vrouwen, in weerwil van het als een waterval naar beneden stroomende water naar het dek, waar hen het verschrikkelijkste tooneel verbeidde en allen als met donderende stem werd toegeroepen: ziedaar uw graf!

En welk een graf, geregte hemel! Daar vóór hen een gapende afgrond, zoover het oog reikte één kokend bruisend vlak, waarop de stralen der maan werden terug-

gekaatst en in plaats van met vriendelijk licht aan te trekken, thans het starende oog als verblind deed afwenden. Aan beide zijden niets dan eene donkere onrustig woelende watermassa, overal met kuiven van schuim bedekt, die nu onophoudelijk het bewegeloos liggende schip beukte, zoodat elk oogenblik te vreezen stond dat de brooze houten kiel zou verbrijzeld worden.

Dat gezigt deed zelfs den stoutmoedigsten het hart in de schoenen zinken. Allen knielden, of liever vielen op het dek neder en hieven wanhopend de handen ten hemel, half waanzinnig van angst gebeden om redding stamelende.

Doch hoewel allerwege de dood hen aangrijsde, bezielde hen echter nog een straal van hoop. De storm had namelijk de lucht als schoongeveegd van wolken, en nu schitterde de maan in al haar pracht aan het uitspansel en herschiep den nacht als in dag. In de verte kon men een donkere streep ontwaren. Het was de kust; de duinenrei, welke de kust van Noord-Holland omzoomt. Daar zag men lichten heen en weerzweven. Waarschijnlijk, neen zeker had men het gevaar begrepen en het in nood zijnde schip opgemerkt. Misschien was reeds de reddingboot op weg. Doch bij zulk een orkaan lag de mogelijkheid voorhanden, dat zij geen zee kon houden.

De hoop evenwel op redding bleef bestaan. Allen kenden den moed, de onverschrokkenheid, zelfopoffering en menschenliefde der bewoners van Huisduinen en den Helder. Doch zou het vaartuig nog zoolang weerstand kunnen bieden aan den alles verwoestenden golfslag?

Neen; nog slechts weinige minuten, en van het voor eenige uren nog zoo fraaije en stevige schip zouden nog maar stukken wrakhout overblijven en ten speelbal strekkende van wind en golven, her- en derwaarts worden heengestuurd.

Hoe zou het over eenige seconden zijn met die voor korte oogenblikken nog zoo gelukkige en tevreden menschen, wier harten met de zoetste hoop vervuld waren, wier plannen en voornemens zich om tijd noch afstand bekommerden, die zich de toekomst zoo rooskleurig hadden voorgesteld? Dit alles was door één ademtocht als weggevaagd, en allen zagen het oogenblik nabij, dat zij uit het leven in den dood zouden worden overgevoerd!

Slechts één oogenblik had de gezagvoerder de hem eigen zijnde tegenwoordigheid van geest verloren, doch zich onmiddellijk weer hersteld. Nu eens bevelende, dan weer met vriendelijke woorden, gelukte het hem in zooverre de orde te behouden, dat zoowel passagiers als scheepsvolk, in stilte doch in de grootsten spanning afwachten hetgeen volgen zou.

Aan die onzekerheid werd weldra een einde gemaakt door het bevel van den kapitein, om de afgebroken masten, waarvan er nog twee met het touwwerk aan het schip vastzaten, los te kappen, in de hoop dat het vaartuig daardoor eenigzins rijzen en iets langer bestand zijn zou tegen het geweld der baren. Zelf het voorbeeld gevende, gingen ook de matrozen ijverig aan het werk, en hoewel overtuigd dat de hoop op levensbehoud slechts

gering was, wilden zij toch nog hunne laatste krachten inspannen om hun leven, al was het dan slechts voor weinige minuten te rekken.

Daardoor ontheven van den last, die het naar de diepte trok, rees het schip werkelijk eenige duimen; doch het zat te vast in het zand om de hoop te kunnen koesteren, dat het zelfs met hoog water vlot zou worden, al had men ook de zekerheid dat het de vernielende kracht der elementen kon weerstaan.

De kapitein gelastte nu te trachten de booten uit te zetten, hoewel het niet te denken was dat deze zwakke vaartuigen buiten de branding zouden geraken, welke het schip, zoover men zien kon, omringde. Doch het onmogelijke moest beproefd worden. De takels werden dus losgesneden, en de booten naar beneden gelaten, ofschoon men te naauwernood op de beenen kon blijven staan.

Angstig tegen elkaar gedrukt stonden de passagiers op het achterdek, en staarden nu eens naar het ranke bootje, dat bijna de kruin der golven bereikte, dan weer op die woelende en schuimende watermassa, welke hen toescheen elk oogenblik dien notendop, waaraan zij gereed stonden het leven te vertrouwen, te zullen verzwelgen; in hunne gedachten deinsden sommigen voor dat gevaar terug, terwijl anderen besloten liever aan boord te blijven, hoewel hen dit nog minder kans tot behoud aanbod, en de hulp te verbeiden der reddingbooten, die zeker niet lang meer op zich zouden laten wachten.

Aan die besluiteloosheid werd echter dra een einde gemaakt door een doordringenden kreet, welke hen in de ooren klonk. De matroos namelijk, die zich bij het strijken der boot daarin had begeven om te trachten die bij boord te houden, werd door een hoog opgevoerde golf in de diepte meegesleept en verzwolgen, en de boot zelve tegen het schip aangeslagen en nagenoég verbrijzeld. Die angstkreet, of liever dien door den ongelukkigen schepeling geuiten gil sneed allen door het hart, en ieder gevoelde dat de dood weldra in al zijne verschrikking ook voor hem komen zou.

„Nog éénmaal beproefd met de andere boot,” riep de kapitein. „De reddingboot zie ik reeds ginder tegen de golven worstelen en komt met elk oogenblik nader. Komt mannen! moed gevat; God zal ons niet verlaten!”

„Zouden wij de reddingboot niet hier aan boord kunnen afwachten, kapitein?” vroeg thans mijnheer Hofland, die nog het best van allen zijne bedaardheid behield.

„Onmogelijk, mijnheer Hofland!” was het korte antwoord. „Door de hevige branding zal het de reddingboot niet gelukken ons zoo dicht nabij te komen, en ook zal mijn arme schip het niet zoolang uithouden.”

Als om die laatste woorden klem bij te zetten, sloeg juist een vervaarlijke stortzee over het grootste gedeelte van het voorschip heen, nam aan beide zijden de verschansingen weg en maakte aldus glad dek. Onder hartbrekende angstkreten werden eenige matrozen en

passagiers door het onstuimige water meegesleurd en verdwenen al worstelende in het kokende schuim. Een tweede, even hevige stortzee volgde de vorige en kostte eveneens eenige menschenlevens, terwijl tevens het kompas en stuurrad verloren gingen.

In dit ontzettende oogenblik nam Narud den kleinen Willem van Groeneveld in zijne armen, nadat hij zijn sarong vierdubbel om de lendenen had geslagen, en zeide binnensmonds: „Het is tijd! Nu of nooit!”

Hij snelde de verward op het achterdek bijeengeschoolde groep voorbij en sprong met zijn dierbaren last in de schuimende golven, met gillende stem, die verre boven het bulderen van het noodweer uitklonk, roepende:

„Mohilla! Hier ben ik . . . . Neem mij, maar red hem!”

Toen hij weer boven kwam, was hij alleen. De zonderlinge kleeding, welke hij den knaap had aangetrokken, had dezen op het water gehouden, toen zijn beschermer in de diepte wegzonk. Op hetzelfde oogenblik, dat hij boven kwam, vernam hij ontzettende kreeten, die bijna niets menschelijks hadden, en het hoofd omwendende, terwijl hij krachtig voortging de golven te klieven, zag hij, door het maanlicht beschenen, niets anders dan de schuimende en woest opgezweepte baren.

Van de Jonge Henriëtte was niets meer te zien. De golven rolden even onstuimig als onbarmhartig over het graf der ongelukkige bemanning en passagiers van dien bodem, en hieven als het ware een akeligen dooden-zang aan.

„Dat was het kismeth!“ mompelde Narud, terwijl hij met krachtige slagen voortzwom.

TIENDE HOOFDSTUK

EENE WAARSCHUWING.

De heer Egtenberg en zijn boekhouder zaten weer in het kabinetje, waar wij beiden het eerst hebben aange troffen. Zij staarden met ernstige blikken voor zich; de gewone glimlach, die aan het opregte gelaat van den koopman zulk eene aangename uitdrukking gaf, was daarop heden niet zichtbaar. Blijkbaar hield zijn geest zich bezig met overdenkingen van niet zeer opwekkenden aard, en Zachtleven, die zijn patroon maar al te goed kende, wachtte zich wel hem daarin te storen, ofschoon hij brandde van verlangen om het gesprek te beginnen.

Eindelijk sloeg de heer Egtenberg de oogen op van den brief, welken hij, zoo het scheen, aandachtig had zitten lezen, wierp hem voor zich op tafel en zeide met zijne gewone minzaamheid:

„Welnu Zachtleven! welk nieuws is er van daag?“

„Wat de zaken aangaat, niet veel bijzonders... Wilson en Comp. hebben veertig percent geboden!”

„Aannemen Zachtleven, aannemen! Beter een half ei dan een leege dop!” was het antwoord.

„Ik denk echter, mijnheer, zoo gij ei, als de voornaamste crediteur, op aandrongt, dat het wel 60% kan opleveren. . . . Zóó slecht staan de zaken van die firma niet.”

„Kom kom, laten wij het aanbod maar goedkeuren. Het is altijd een solied huis geweest, en heeft door die ingebeelde Amerikaansche spoorweg-speculatiën, of liever bedriegerijen, aanzienlijke verliezen geleden.”

„Dan hadden zij beter moeten toezien en zich niet zoo in de waagschaal stellen,” hernam de boekhouder.

„Die sta, zie toe dat hij niet valle!” merkte Egtenberg lagchende aan. „Is er anders niets?” vroeg hij daarna.

„Neen mijnheer, althans niet wat de zaken betreft.”

„Dus wel iets wat met de zaken niet te maken heeft?” vroeg de koopman.

„Ja, namelijk tijding van de Jonge Henriëtte.”

„Drommels. En gij zegt dat de zaken daarmede niets te maken hebben. . . . Vergeet gij dan, dat ik drie achtste aandeel in dat schip heb?”

„Nu ja, dat is zoo! Maar het is immers voldoende geassureerd!”

„Maar je kleine neef is toch niet verzekerd, geloof ik.”

„Neen, en toch denk ik dag en nacht aan dien knaap, die naar ik hoop, mijn ouden dag nog wat zal opvrolijken.”

„Ik wensch het van ganscher hart, mijn vriend! Het

zou ten minste veel vergoeding voor u zijn. . . . En welke tijding hebt gij?"

"Van morgen op weg naar het kantoor, sprak ik den kapitein van een der booten, die mij zeide eergisteren de Jonge Henriëtte in het gezigt der Westersche eilanden voorbij te zijn gestoomd."

"En had hij hen niet gepraaid?"

"Zeker, alles was wel aan boord. Zij hadden eene voorspoedige reis gehad, en de kapitein hoopte, zoo de wind en het weder gunstig bleven, op den eersten Pinksterdag zijn anker op de reede van Texel te laten vallen."

"Zoo, en noemt gij dat geen goede tijding?"

"Wat het kantoor aangaat, kan ik niet zien, dat. . ."

"Wat het kantoor of wat mij betreft, is dat niet hetzelfde?"

"De knaap is toch slechts bijzaak voor u, terwijl ik het voor mij juist hoofdzaak kan noemen."

"Kom kom, gij praat onzin! Zou de zoon van mijn tweeden vriend, de redder van mijn leven, slechts bijzaak voor mij zijn? Heeft hij mij dan niet in zijn laatsten brief, waarin hij zoo duidelijk zegt een voorgevoel te hebben dat hem een of ander onheil zal bejegenen, op het hart gedrukt, een weinig van de vriendschap, welke ik hem toedroeg, op zijn zoon, zijn eenig kind over te dragen en u in zijne zorgen voor hem ter zijde te staan? Verbeeld u, een klein gedeelte mijner vriendschap op dien knaap overbrengen! Alsof ik hem niet nu reeds zoo

lief heb als mijn eigen kind, hetgeen ik hem op de beste wijze zou toonen, wanneer ik niet onbedacht mijn woord verpand had. Maar dat doet niets ter zake. Er zijn nog andere middelen en wegen, waarop ik zijn geluk zal kunnen bevorderen. . . . Die knaap kost mij nu reeds verscheidene uren nachtrust. . . . Maar wij verpraten zoodoende onzen tijd! Met Pinksteren zegt gij; dus reeds overmorgen. Wij moeten alzoo morgen op reis."

"Wij?" vroeg Zachtleven, zijn patroon verwonderd aanziende.

"Zeker, wij! Wij zullen morgen vroegtijdig naar het Nieuwediep vertrekken," antwoordde Egtenberg met nadruk.

"Maar dat gaat immers niet! . . . Wij beiden te gelijk uit de zaken."

"O, de zaken zullen daardoor niet verlopen, en bovendien, van Driebergen zal voor die paar dagen alles wel bezorgen. En daarbij," vervolgde de koopman op ernstigen toon, "heb ik er mijne goede redenen voor, waarom ik u niet gaarne alleen wil laten vertrekken om den knaap af te halen. Evenmin weet ik, welk soort van mensch die Narud is, die hem verzelt. Onze goede Hendrik prijst dien maleijer zeer; maar ik weet hoe goedhartig hij was en daardoor ligt te misleiden, terwijl ik geen hoogen dunk koester van die javaansche inboorlingen. Daarbij heb ik aandachtig de brieven gelezen, welke gij mij hebt meêgebracht en daaruit veel gezien, wat mij stof heeft gegeven tot rijp nadenken en geheel uwe zienswijze

doet deelen, dat de leden der familie van Groeneveld van geslacht tot geslacht hebben te kampen gehad met bittere en onverzoenlijke vijanden, die hen nog voortdurend vervolgen. A propos! Het verdwijnen van dien brief blijft mij een raadsel, ofschoon er toch niets in staat dunkt mij, dat voor anderen van belang kan zijn."

"Wie weet!" hernam Zachtleven.

"Ja, wie weet!" herhaalde Egtenberg peinzend. "En waar hebt gij dien brief teruggevonden?"

"In het wisselboek, dat ik juist in een paar dagen niet had gebruikt."

"Zonderling.... Wij hebben toch niemand op het kantoor, dien gij kunt verdenken misbruik te maken van zijne positie."

"Neen mijnheer, niemand!"

"En vreemden zijn hier evenmin geweest, naar ik mij herinner."

"Wij kunnen ten minste mijnheer van Hazenberg toch niet onder de vreemden tellen. Hij alleen is hier geweest om een wissel van drie en dertig honderd gulden aan te bieden, waardoor ik het wisselboek in handen nam, waarin ik even na zijn vertrek den verloren brief gevonden heb."

"Neen, van Hazenberg kan er niet het minste mede te maken hebben, daar hij rijk genoeg is, ofschoon er, als hij die levenswijze blijft leiden, geen tien jaar noodig zullen zijn om hem arm te maken."

"Hij is toch de eenigste, die hier is geweest. Maar

het is zoo, hij is rijk en behoeft dus geen rijkdom na te jagen. En toch....”

„Nu, wat dan?”

„Ik wilde zeggen dat die man iets in zijn gelaat heeft, dat mij volstrekt niet bevalt, terwijl ik de overtuiging niet van mij kan zetten, dat diezelfde mijnheer van Hazenberg niet zonder oogmerken zoo herhaaldelijk hier komt.”

„Misschien hebt gij gelijk,” antwoordde Egtenberg lagchende. „Maar van onzen jongen vriend *kan* hij toch niets weten. Ik vermoed dat gij dien brief zelf zult verlegd hebben, daar gij dien middag nog al zenuwachtig waart door ons langdurig gesprek. Maar om terug te komen op mijn vermoeden, dat ook de kleine Willem met de vijanden van zijn geslacht zal te kampen hebben, strekt mij dit schrijven tot een bewijs; het heeft mij weder een slapeloozen nacht gekost. Daar, lees zelf en oordeel of ik overdrijf in dit opzigt.”

Bij deze woorden reikte Egtenberg zijn boekhouder een brief over, die wel op goed papier doch met een soort schrift geschreven was, dat men gewoon is een „keukenmeidenhand” te noemen, en waarvan de spelling even weinig taalkennis te kennen gaf. Die brief was van dezen inhoud:

„Mijnheer.

„Als u morgen een beetje tijd had, wou ik u wel 〃ereis spreken, maar alleen; een ander heeft er niet 〃bij nodig. Het is omtrent een knaapje dat u verwacht.

„Morgen om twaalf uur zal ik bij u aan huis zijn
 „en kan u mijn waarschuwing al of niet aannemen.

J. BLOMMESTEIN.

„Maar dit is mijn regte naam niet, want
 ik moet voorzigtig zijn met de lui, waar-
 meê ik omga. Ze zijn z o o geslepen.”

Na het lezen keek Zachtlevens zijn patroon verwonderd
 aan; hij kon aanvankelijk geen woorden vinden om zijne
 verbazing lucht te geven. Eindelijk echter zeide hij:

„Een raar epistel, inderdaad!”

„Dat ben ik met u eens. Maar het komt mij voor
 welgemeend te zijn en van den wensch te getuigen om
 ons en den knaap een dienst te bewijzen.”

„Hoe drommel zou die vrouw — want de hand is
 niet van een man — iets betrekkelijk den jeugdigen rei-
 ziger weten? . . . Ook het posteriptum bewijst dat dit
 schrijven niet van een man afkomstig is.”

„Ziedaar juist iets wat ook mij tot nadenken heeft ge-
 bragt. Ik begrijp er niets van.”

„Ik evenmin. Intusschen overtuigt deze waarschuwing
 mij van de noodzakelijkheid, uiterst voorzigtig te zijn en
 geen enkelen maatregel van voorzorg te verzuimen.”

„Dat stem ik volkomen toe,” was het antwoord van
 Zachtlevens. „Doch het bedroeft mij dat er zooveel
 slechtheid in de wereld bestaat,” voegde de oude man
 er zuchtend bij.

„Voor die boosheid zou ik niet zooveel vrees hebben,
 als wij maar niet zoo in het duister moesten rondtasten.”

„Nu ; misschien zullen de mededeelingen van die vrouw ons eenig licht verschaffen.”

„Ik hoop het,” zeide de koopman. „Wij zullen dus hare komst afwachten ; het is reeds nagenoeg twaalf uur, zij zal dus wel spoedig hier zijn, dunkt mij.”

Juist werd de koffij met de broodjes voor den ouden boekhouder gebragt, en terwijl deze dat twaalf-uurtje gebruikte, liep mijnheer Egtenberg met ongeduldige schreden het vertrek op en neer. Zachtleven had dan ook nauwelijks zijn laatsten teug koffij en reepje brood binnen, of er werd aan de deur geklopt en door den jongsten bediende gemeld, dat jufvrouw Blommestein er was om mijnheer te spreken.

„Laat haar binnen komen” riep de koopman driftig, terwijl de boekhouder met zenuwachtigen haast zijn bordje en kop ter zijde zette en daarna met zijn sneeuwvitten doek de glazen van zijn bril afveegde, ofschoon ze volstrekt niet beslagen waren.

Wie op den avond der bijeenkomst van de „geheimzinnige club” op de Lauriergracht jufvrouw Bos had gezien, zou in haar bezwaarlijk de bejaarde dame herkend hebben, die thans onder den naam van Blommestein het kabinetje binnentrad.

Zij was zindelijk en net gekleed, zoo wat het midden houdende tusschen eene gegoede burgervrouw en eene eenigzins in het achterspit geraakte dame. Een blaauwe bril voltooide volkomen hare vermomming, en toch had-

den een paar lynxoogen haar reeds bescpied, en zoo niet herkend dan toch getwijfeld.

Die oogen waren van niemand anders dan van de gouvernante Adeline Fiorini.

Precies ten twaalf ure had jufvrouw Bos aan het huis van mijnheer Egtenberg gescheld, en door den knecht open gedaan, had zij dezen gevraagd om „menheer” te spreken, die haar verwachtte. De knecht zeide haar echter dat mijnheer op dit uur van den dag nooit thuis, maar te vinden was op het kantoor, slechts eenige huizen verder gelegen, en waarvan hij haar het nummer opgaf.

Terwijl zij met den knecht sprak, trad juist de gouvernante van eene wandeling met de kleine Wilhelmina den stoep op, en getroffen door de stem der oude vrouw, rigtte zij zich tot haar en vroeg :

„Wat of wien zoekt gij, jufvrouw?”

„Ik zou gaarne den bankier Egtenberg spreken, mevrouw!” antwoordde jufvrouw Bos, te gelijk door haar blaauwen bril de quasi-mevrouw naauwkeurig opnemende, zonder evenwel de minste verrassing te doen blijken, dat zij in haar een lid der „geheimzinnige club” herkende.

„Dan moet gij mijnheer Egtenberg zeker over kantoorzaken spreken,” hernam de gouvernante.

„Ja mevrouw, het betreft een klein kapitaal, dat ik op goede renten wensch uit te zetten, en waarvoor mijnheer uw echtgenoot mijne komst verwacht.”

De gouvernante beet zich op de lippen en antwoordde kortaf :

„Mijnheer Egtenberg is mijn echtgenoot niet, mejufvrouw. Doch het is zoo, gij kunt u tot niemand beter wenden dan tot dien heer, wanneer gij eenig kapitaal te beleggen hebt. Johan heeft u zeker reeds het nummer gezegd van het kantoor, eenige huizen verder op deze gracht. Gij zult mijnheer Egtenberg daar vinden.”

„Gij zijt zeer goed, mevrouw! Ik hoop nu wel terecht te zullen komen.”

Niettegenstaande jufvrouw Bos deze woorden een weinig door den neus sprak en dus haar stemgeluid moeilijk te herkennen was, lag er nogthans een zekere spotachtige uitdrukking in, welke voor die der gouvernante niets onder deed. Eene ouderwetsche dienaressse makende en hare réticule aan den anderen arm hangende, verliet zij dribbelend de stoep, om zich naar het kantoor te begeven, waar wij haar straks zag binnen komen.

De gouvernante bleef haar echter met aandacht nastaren en mompelde :

„'t Is vreemd. . . . Zou ik mij bedriegen? . . . Is zij het, of is zij het niet? . . . Ik zie in zulke gevallen zelden verkeer. . . . Doch wat kan haar doel zijn? Zij kan toch niets gehoord hebben; daarvoor is zij te doof. En bovendien, wat zou het Egtenberg ook aangaan? Hij is geen erfgenaam. . . . Maar hij verwacht er een, en wel de eenige. Hoe het zij, ik moet Rudolf toch van deze ontmoeting kennis geven.”

Na in huis gegaan te zijn, de kleine Wilhelmina uitgekleeft en bij hare mama in de kamer gebragt te hebben, ging zij naar hare eigen kamer, die aan de straat gelegen was en dus uitzigt had op de gracht.

Een oogenblik later waren de ligtblaauwe rosetten, waarmede de sneeuw witte gordijnen waren opgenomen, door rosekleurige vervaagen, hetgeen natuurlijk niemands aandacht kon trekken, of... men moest in dat geheim zijn ingewijd om te begrijpen dat het een of ander teeken behelsde, alleen verstaanbaar voor hem of haar die er belang bij hebben kon.

Intusschen had mijnheer Egtenberg met de hem eigen zijnde minzaamheid zijne bezoeker een stoel aangeboden, waarop jufvrouw Blommestein zonder verdere pligtplegingen ging zitten, de beide heeren aandachtig aanziende.

Haar onderzoek scheen naar wensch uit te vallen, daar een tevreden glimlachje over haar door ouderdom gerimpeld gelaat gleed, en zich tot Egtenberg wendende, zeide zij op vriendelijken toon, zonder de toevlugt te nemen tot het neusgeluid van zoo even :

„Ik heb zeker de eer tot mijnheer Egtenberg te spreken?”

De koopman boog beleefd.

„Heeft u mijn briefje ontvangen?” vervolgde zij.

„Ja, beste jufvrouw! En ik moet u bekennen, dat de inhoud mij zeer verbaasd heeft.”

„Dat kan ik begrijpen. Gij dacht niet, dat een geheim, hetwelk door u verondersteld werd alleen aan u en uw

boekhouder bekend te zijn, reeds zijn weg had gevonden buiten uw kantoor!"

"Dat schijnt toch het geval te zijn, goede jufvrouw. En evenwel kan ik niet begrijpen. . . .

"Dat behoeft ook niet. . . . Ik wilde u slechts waarschuwen hen, die u omringen, naauwkeurig gade te slaan."

"Wanneer u mij geen duidelijker aanwijzing kunt geven, zal mij dat zeer moeilijk vallen, daar mijn personeel, zoowel hier als in mijne woning, nog al talrijk is. . . . Ik moet u derhalve nadrukkelijk om nadere opheldering verzoeken."

"Voor het oogenblik kan ik dat nog niet doen, en is ook het doel niet mijner komst."

"Wat is dan wél uw doel?" vroeg Egtenberg.

"Ik zal het u zeggen, mijnheer! Verwacht gij een knaap van over zee?"

"Ja!"

"En kan het schip, waarmede hij komen moet, elk oogenblik binnen vallen?"

"Dat is zoo!"

"Nu, waak dan vooral over dien knaap, of hij zal nimmer den drempel uwer woning overschrijden."

"Maar wie zou dat kind, dat ik zelf nog niet ken, kwaad willen doen?"

"Natuurlijk zij die er belang bij hebben, en wie die knaap waarschijnlijk in den weg zal zijn."

"En kent gij ook de drijfveer, welke die menschen aanspoort, dat onschuldige kind te vervolgen?"

„Bekend ben ik er niet mee; doch ik vermoed het.”

„En waarop is dat vermoeden gegrond?”

„Op het karakter van die menschen, wier streven alleen rijkdom is en die geen middelen ontzien om dien te verwerven.”

„En wie zijn die laaghartigen?”

„Dat is juist iets, wat ik niet weet.”

„Doch hoe komt gij dan tot die wetenschap?”

„Omdat ik in de gelegenheid ben geweest, een gedeelte van hun gesprek af te luisteren.”

„En hebt gij dan daaruit de gevolgtrekking gemaakt, dat hunne plannen dien knaap betreffen, die door mij verwacht wordt.”

„Ja, te meer daar ik begrijp dat die knaap, van wiens bestaan zij aanvankelijk geen kennis schenen te hebben, de vermoedelijke erfgenaam moet zijn van een aanzienlijk vermogen.”

Mijnheer Egtenberg en Zachtlevens wisselden bij die woorden een veelbeteekenenden blik, als wilden zij daarmede te kennen geven: ziedaar ons vermoeden bevestigd, dat die vervolging nog steeds aanhoudt.

„Maar als gij een en ander zoo naauwkeurig meent te weten,” vervolgde Egtenberg tot zijne bezoekster, „dan moet gij die menschen toch kennen.”

„Dat gezegde kan in den regel niet toegepast worden, mijnheer!” hernam de jufvrouw. . . . „Wie kan naar waarheid zeggen, zijne medemenschen te kennen?”

„In dien zin bedoel ik het niet. Ik wilde alleen maar

hunne namen van u weten, vooral wanneer zij belang hebben bij het al of niet bestaan van dien knaap. En zoo hij werkelijk de eenige erfgenaam is van zulk een groot vermogen als gij schijnt te onderstellen, dan moeten zij tot de bloed- of aanverwanten behooren."

"Dat onderstel ik ook, ofschoon er op die menschen geen pijn is te trekken; want heden dragen zij dezen en morgen dien naam. Nu eens bezoeken zij zoogenoemde fatsoenlijke gezelschappen en deftige kringen, en dan weder verkeerden zij met en bij de heffe des volks."

"Maar dan gelijkt het veel op eene goed georganiseerde dievenbende."

"Hoewel die onderstelling zeer juist kan zijn, blijft het toch slechts onderstelling, daar zij te geslepen zijn om er het geringste bewijs van achter te laten."

"Zonder bewijs kunnen wij toch niets doen, en het allerminst de hand op hen leggen, in de hoop hun verleden te leeren kennen, dat zeker niet zonder zwarte bladzijden zal wezen," antwoordde Egtenberg peinzend.

"O, dat laatste is eene zekerheid, mijnheer!"

"Noem mij dan maar de namen, waaronder gij hen kent."

"Dat moet ik bepaald weigeren."

"Dan zal ik verplicht zijn er u toe te noodzaken," zeide de koopman met nadruk.

"Ik weet niet door welk middel zulks zou kunnen geschieden," hernam de jufvrouw koeltjes.

"Eenvoudig door den Commissaris van politie in kennis te stellen van hetgeen mij door u is medegedeeld."

Reeds strekte Egtenberg de hand uit naar het schelkoord, om aan die bedreiging gevolg te geven, toen de oude vrouw, zonder hare gemakkelijke houding te veranderen, zeide :

„Wanneer gij daarin heil ziet, ga dan uw gang, mijnheer ! Maar weet dan ook, dat zulks het leven zal kosten eener oude vrouw, die u of liever uw beschermeling nuttig kan zijn ; want ik heb u immers gezegd dat die menschen voor niets terug deinzen. En bovendien, waarvan zoudt gij hen kunnen beschuldigen ?”

„Van in betrekking te staan tot of deel uit te maken van eene gevaarlijke dievenbende.”

„Maar wier bestaan slechts in uwe verbeelding is opgerezen, wjl elk bewijs u immers ontbreekt. . . . Intusschen ontvang ik heden al weêr een blijk van de menschelijke dankbaarheid. Ik kom u waarschuwen op uwe hoede te zijn en ben bereid, als ik er gelegenheid toe heb, u verder mijne diensten te bewijzen, en tot loon daarvoor wilt gij mij met de politie in aanraking brengen, of wat nog erger is, mij blootstellen aan de wraak van beginsellooze menschen.”

„Gij hebt gelijk, jufvrouw ! Duidt mij de overijling, waarmede ik te werk wilde gaan, niet ten kwade. . . . Maar wat dan te doen ? Want er moet krachtig gehandeld worden !”

„Juist mijnheer ! Gij moet vooral spoedig maatregelen nemen, of nog beter, hen in hunne eigen strikken pogen te vangen. Hoe dat te doen, moet gij zelf weten. Gij zijt

gewaarschuwd, en dat is reeds veel. Dit kan ik er nog bijvoegen, dat een paar van die lieden reeds op weg zijn naar het Nieuwediep, om hun voornemen te volvoeren. Neem dus thans uwe maatregelen, en mogt ik verder iets te weten komen, dan zal ik u daarvan zoo mogelijk op de hoogte stellen. Dat is alles wat ik doen kan, en daarmee is de taak, welke ik op mij heb genomen, vooreerst afgelopen."

Deze laatste woorden werden met zooveel waardigheid en overtuiging gesproken, dat zij indruk maakten op beide mannen en hen de zekerheid gaven, in deze jufvrouw ten opzichte der bescherming van den jeugdigen Willem van Groeneveld eene krachtdadige bondgenootte te hebben gevonden.

Mijnheer Egtenberg vroeg haar nog ten overvloede, toen hij zag dat zij zich gereed maakte om heen te gaan :

"Daarop kan ik dus stellig rekenen?"

Jufvrouw Blommestein haalde de schouders op en antwoordde eenigzins spotachtig :

"Waartoe zou ik anders hier zijn gekomen?"

"Dat is zoo ; gij hebt uit eigen beweging gehandeld. Ga op dien weg voort, en ik zal uwe diensten niet onbeloond laten. Laat mij u dit voorloopig aanbieden, om te toonen dat het mij ernst is," voegde hij er bij, en een bankbiljet uit zijne portefeuille nemende, bood hij het haar aan.

De vrouw maakte echter eene afweerende beweging met de hand en zeide ernstig :

„Behoudt uw geld, mijnheer Egtenberg. Ik heb u een dienst willen bewijzen, maar die niet willen verkoopen. Ik heb er mijn goede redenen voor, om te pogen de misdaad te ontmaskeren en die snoodaards de geregte straf te doen ondergaan.... Thans wensch ik u goeden dag.”

En zonder een woord verder te spreken verliet jufvrouw Blommestein met een beleefde buiging het vertrek.

De eerste gedachten van Egtenberg waren, de oude vrouw door een zijner bedienden te doen volgen; doch aldra bedenkende dat zulks bij de vrouw achterdocht zou opwekken en het haar in de drukke straten der stad gemakkelijk zou vallen hem te misleiden, zag hij daarvan af. Hij vergenoegde zich dus het bankbiljet weder in zijne portefeuille te bergen, en zeide, zich tot zijn boekhouder wendende :

„Een zonderling bezoek, Zachtleven!”

„Ja, wel zonderling! En toch stel ik vertrouwen in die vrouw; zij heeft ons en den knaap een belangrijken dienst bewezen.”

„Dat is zoo; wij zullen ten minste hare waarschuwing ter harte nemen. Ik hoop maar de gelegenheid te hebben, haar later op voldoende wijze mijne dankbaarheid te betoonen”.

„Dat zal zij voorzeker van de hand blijven wijzen.... Die vrouw heeft klaarblijkelijk een doel. De hemel mag weten, welk! Doch onder die lieden schuilt er stellig één, met wien zij eene zware rekening heeft te vereffenen!”

„Zeer mogelijk, beste vriend!”

„En wat denkt u nu te doen?” vroeg Zachtleven.

„Zooals ik gezegd heb, morgen met ons beiden naar het Nieuwediep te gaan,” antwoordde zijn patroon kortaf. „En dan,” liet hij er na een oogenblik op volgen, „geloof ik dat het raadzaam is, den Commissaris van politie te gaan spreken, zijne meening te vernemen en zoo noodig en zoo mogelijk zijne hulp in te roepen.”

„Zonder eenige aanduiding van de personen, die het voornemen hebben een onschuldig kind onrecht aan te doen, ja misschien hem den grootsten schat te ontnemen, dien zij niet terug kunnen geven, namelijk het leven?”

„Zoudt gij denken dat zij zulks zouden durven doen?”

„Heeft de geschiedenis der familie van Groeneveld gedurende twee honderd jaar het niet overtuigend bewezen, en zinspelde die oude vrouw er niet onverbloemd op, dat zij die nakomelingen van misdadige voorouders meer van nabij kent dan zij ons heeft willen mededeelen?”

„Niet onwaarschijnlijk!... Zorg dus, morgen vroegtijdig gereed te zijn; ik zal u met mijn rijtuig komen afhalen.”

Na zijn ouden vriend de hand te hebben gedrukt, begaf Egtenberg zich dadelijk op weg naar den Commissaris van politie, wien hij zoo breedvoerig mogelijk bekend maakte met hetgeen bij hem aan huis had plaats gevonden.

Een uur later verliet hij dien ambtenaar meer gerust gesteld en in opgeruimder stemming dan hij er gekomen was.

ELFDE HOOFDSTUK

HET VERMOEDEN VAN EEN INSPECTEUR VAN POLITIE.

Reeds voor de tweede maal had zich het scherpe, gilende gefluit doen hooren en stegen dikke rookwolken uit de pijp omhoog, die al dunner en doorzigtiger werden en weldra in het azuren luchtruim verloren gingen.

Het beloofde een prachtige dag te zullen worden.

Een menigte menschen verdrong zich op de steigers van de Nieuwe-Stads-herberg, waar verschillende stoombooten tot vertrek gereed lagen. Wagens, karren en bootjes met allerlei goederen geladen, reden en voeren af en aan, om nog tijdig genoeg aan boord der stoombooten te komen, terwijl tal van ambachtslieden met hunne vrouwen en kinderen, allen in zondagsgewaad, zingend, lagchend en pratend zich met hetzelfde doel voortbewogen, namelijk

nog bij tijds een plaatsje te krijgen op de stoomboot, waarmede zij de bestemming zouden bereiken, welke zij hadden uitgekozen om een prettigen Pinksterdag door te brengen.

Het waren echter niet alleen passagiers of reizigers, die elkaar als verdrongen, maar ook vele wandelaars, die uitgelokt door het schoone weder, het prachtige uitzigt kwamen genieten, dat zich van de Nieuwe Stads-herberg vertoonde. Met de aangenaamste gewaarwordingen sloegen zij het bedrijvige tooneel op den voorgrond en den kalmen, vlakken waterspiegel op den achtergrond gade, waarop stoom- en zeilschepen van allerlei natien werden weerkaatst, wier wapperende vlaggen en wimpels door het zachte koeltje in breede kronkels tegen het wolkelooze uitspansel afstaken, terwijl nog iets verder tusschen de in vollen bladerdos prijkende boomen de fraaije huizen langs den IJkant zich schilderachtig voordeden.

In 1861 bood Amsterdam op die plaats een waarlijk indrukwekkend gezigtpunt. Maar even als alles met den tijd verandert, is ook de hoofdstad dáár in die reeks jaren aanmerkelijk, ja op reusachtige wijze vooruitgegaan en in velerlei opzigten verfraaid. Zelfs zal over eenige weinige jaren die omtrek niet meer te herkennen zijn.

Doch wij willen niet vooruitloopen en dit een en ander later vermelden, waar zulks in ons verhaal te pas komt.

De naar het Nieuwediep bestemde stoomboot was op het punt van te vertrekken, en reeds had de bengel de derde en laatste waarschuwing gegeven als het sein voor

hen, die nog mee wilden, zich aan boord te begeven, toen een met twee paarden bespannen rijtuig kwam aansnellen. Alles duidde aan dat de eigenaar van die équipage iemand was, die rijkdom aan goeden smaak paarde; en dat hij tevens de achting zijner medeburgers verworven had, bleek uit de bereidvaardigheid, waarmede ieder der aanwezigen voor de bekende liverei plaats maakte. Tevens werden een aantal hoofden ontbloot voor de beide bejaarde heeren, die in het rijtuig zaten en waarin onze lezers den koopman Egtenberg en zijn boekhouder Zachtlevén zullen herkennen.

Wanneer zij deze reis incognito hadden willen maken, dan zou dat voornemen toch schipbreuk hebben geleden door beider algemeene bekendheid bij alle standen. Bij de eenen door de veelvuldige zaken, welke zij met hen deden, bij de anderen door de vele bewezen weldaden, en waarbij Zachtlevén meestal als tusschenpersoon werd gebezigd.

Het was dan ook niet zoo zeer om hun vertrek geheim te houden, als wel bij hunne aankomst in het Nieuwediep geen bijzondere aandacht te wekken, dat zij met de gewone boot de reis wilden maken; en vriendelijk zoovele hen bekende personen groetende, reden zij door tot op den steiger, waar de stoomboot lag, die als van ongeduld brieschende met den ijzeren mond waardoor de overstollige stoom geloosd werd, nauwelijks den tijd scheen te kunnen afwachten, dat alle passagiers zich aan boord bevonden.

Reeds waren de touwen, die het vaarttuig nog aan den wal hielden, losgeworpen; reeds begon het water, door de langzaam in beweging komende schroef, te golven, en werd de afstand tusschen den steiger en de boot al grooter, toen nog een passagier door gebaren en woorden te kennen gaf dat hij meewilde.

Blijkbaar was die reiziger een fatsoenlijk mensch, en wel eenvoudig maar zeer net gekleed. In de eene hand hield hij een wandelstok en reistaschje van verlakt leder, terwijl hij met de andere allerlei bewegingen maakte om den stuurman der boot te doen begrijpen, dat hij de reis nog mee wilde maken, en daarom een weinig bij te draaijen.

Evenmin de kapitein als de stuurman schenen daarvan notitie te nemen en niet geneigd om voor een enkelen passagiers hun vertrek te vertragen, te meer daar hij zich reeds sedert geruimen tijd op den steiger had bevonden, waar hij zich onledig gehouden had, zoowel de vertrekkenden als blijvenden, door zijne groene brillen glazen nauwkeurig op te nemen en vooral hunne geelastrekken te bestuderen, hetgeen hem niet had doen letten op het oogenblik, dat de stoomboot vertrok.

Ziende dat men van boord niet voornemens was aan zijn wenken gehoor te geven, maakte hij zich gereed een stouten sprong te wagen, daar de boot nog slechts een paar el van den steiger was; maar riep, alvorens dit te bewerkstelligen:

„Kapitein Bräckel, stop even! Ik moet meê. Ge kent mij immers en de kleine Wim ook.”

Die woorden trokken de aandacht van den anders onverschilligen kapitein, want hij boog zich voorover naar de spreekbuis en riep: „Stop!”

De raderen hielden op met wentelen en dadelijk lag de boot, die nog geen vaart had, weder bewegeloos. Alvorens echter de kapitein het „achteruit” kon uitspreken, had de reiziger reeds den stouten sprong gewaagd en kwam hij als een kat op het midden van het halfdek neder, zonder dat zelfs zijn hoed of bril eene andere rigting hadden genomen.

„Vooruit!” klonk thans de stem van den kapitein. Op nieuw kwamen de raderen in beweging en kliefdén het water, twee lange streepen vormende, die langzamerhand in één liepen achter het vaartuig, dat nu met volle kracht voortstoomde.

„Dat zal ik u niet nadoen, mijnheer Argus, ofschoon ik, nog eenige jaren jonger zijnde, volstrekt niet lui of stijf was. Ik had eerder gedacht u een bad in het IJ te zien nemen dan u zoo ongedeerd midden op het dek van „de Prins van Oranje” te zien neerkomen.”

„Nood leert bidden!” antwoordde de koene springer, door den kapitein met den naam Argus aangesproken. . .

„Ik moet heden in het Nieuwediep zijn voor zaken en kon dus niet achterblijven. Begrepen!”

„Ik beschouw hem als een waaghals, die den een of

anderen dag nog slecht van die kunsten zal afkomen," mompelde Zachtleven.

"En toch mag ik zulke bewijzen van moed en spierkracht wel zien. Dergelijke menschen acht ik en ben overtuigd, dat zij er zich in tijden van gevaar wel weten door te redden. Het was een fameuze sprong."

"Dat was het! Maar ik voor mij had liever gezien dat hij gewacht had tot de boot was bijgedraaid, waartoe de kapitein reeds bevel had gegeven."

"Gij, de bedaardheid en het beraden overleg in persoon, gij zoudt zeker een raar figuur gemaakt hebben met uw lange beenen in de lucht," zeide Egtenberg lagchende; "en stellig zoudt gij een nat pak gehaald, in plaats van de boot op dien afstand bereikt hebben."

"Ieder in zijn vak," hernam Zachtleven; "die mijnheer is zeker onderwijzer in de gymnastiek, of een gewezen koorddanser of clown."

"Daar ziet hij niet naar uit; maar hij komt hierheen en schijnt ons te willen aanspreken. Wij zullen dus spoedig weten wie hij is."

Inderdaad naderde mijnheer Argus de op het achterdek verzamelde passagiers, doch scheen niet, zooals Egtenberg gemeend had, een hunner te willen aanspreken, daar hij zich met een beleefden groet naar de kajuit begaf, waar zich echter op dat oogenblik niemand bevond, daar men door het fraaije weder er de voorkeur aan gaf boven op te blijven.

Beneden gekomen, hield hij zich geruimen tijd bezig

met in een zakboekje verschillende aantekeningen te maken, totdat de bengel hem in de ooren klonk en hij bij zich zelve mompelde :

„Drommels, nu al te Zaandam. Daar zullen de meesten wel van boord gaan en zal ik dus gelegenheid hebben vrijer met mijn cliënten te kunnen spreken.”

Na zijn zakboekje in den binnenzak van zijn demi-saison te hebben doen glijden, zette hij zijn bril weer op, door hem straks op de tafel gelegd, een bewijs dat zijne oogen nog zeer goed waren en die kunstmatige hulp niet noodig hadden. Daarna ging hij weer naar boven. Juist had de stoomboot, zooals hij vermoedde, den steiger te Zaandam bereikt, waar het meerendeel der reizigers van boord gingen, terwijl er slechts enkelen bij kwamen, en de boot zich aldra weder in beweging zette.

Egtenberg en Zachtleven hadden op eenigen afstand van de overige reizigers, slechts vier in getal, plaats genomen, die hunne sigaar rookende, even als zij in een vertrouwelijk gesprek gewikkeld waren.

Het onderwerp, door den koopman en diens boekhouder besproken, betrof natuurlijkerwijze de bestemming van den kleinen Willem van Groeneveld; en juist had Egtenberg zijn voornemen meegedeeld den knaap slechts een paar dagen bij zich aan huis te houden, om hem dan onder een anderen naam naar eene kostschool te zenden in eene verwijderde stad, ten einde de onbekende schurken zoo mogelijk te misleiden, toen zij in hun ge-

sprek gestoord werden door mijnheer Argus, die hen naderde en beleefd den hoed afnemende, zeide :

„Een prachtige dag heden, heeren !”

Beiden beantwoordden dien groet even beleefd en Egtenberg voegde er bij :

„Ja mijnheer, bijzonder fraai ! Velen zullen daardoor uitgelokt worden zich voor een paar dagen aan het woelige stadsleven en de beslommerende bezigheden te onttrekken.”

„Zeer waar, beste heer !” hernam mijnheer Argus ; „ofschoon niet allen, die heden op reis gingen, zich in die aangename vooruitzichten kunnen verheugen.”

„Gij bedoelt daarmee zeker hen, die zich voor zaken of familie-omstandigheden van huis begeven.”

„Juist mijnheer, hetgeen ik echter, naar mijne meening, niet op u behoef toe te passen.”

„Dat is betrekkelijk,” antwoordde Egtenberg.

Een glimlach over dit ontwijkende antwoord vertoonde zich om de lippen van mijnheer Argus ; en na even een onderzoekenden blik rondom zich te hebben geslagen, vervolgde hij :

„Wanneer ik mij niet bedrieg, heb ik de eer te spreken met mijnheer Egtenberg en mijnheer Zachtleven.”

„Dat is zoo,” antwoordde eerstgenoemde min of meer verwonderd, terwijl de boekhouder zijn bril afwischte en een nieuwsgierigen blik sloeg op den vermeenden gymnastiekmeester of koorddanser.

„Het is gemakkelijk raden als men van te voren in-

gelicht is . . . . en bovendien, wie zou in Amsterdam den algemeen geachten bankier Egtenberg niet kennen?" zeide mijnheer Argus.

"Duidt mij niet ten kwade, als ik u zeg, u niet goed te begrijpen. Toch is het mij aangenaam de goede meening, welke gij van mij koestert, te vernemen, ofschoon ik niet de eer heb. . . ."

"Mij te kennen?" vulde mijnheer Argus den zin van Egtenberg aan. "Dat is dan ook niet te verwonderen," voegde hij er bij en knoopte te gelijk zijn overjas los, zoodat een klein streepje oranjelint zichtbaar was. "Ik geloof dat de heeren nu mijn adreskaart wel zullen zien," vervolgde hij lagchende.

Een uitroep van verwondering ontsnapte beider mond, waarop Egtenberg onmiddelijk liet volgen:

"Dan zijt gij waarschijnlijk dezelfde, over wien de commissaris mij gisteren sprak, en die ons bij mogelijke voorvallen zal ter zijde staan."

"Juist mijnheer! Ik ben de inspecteur van politie Argus, en wenschte wel eenige inlichtingen van u te mogen ontvangen."

"Wees dan zoo goed hier plaats te nemen," hernam Egtenberg, en met de gemakkelijkheid van iemand, die volmaakt zijn wereld kent, nam mijnheer Argus tusschen beide heeren plaats, maakte gebruik van de hem aangeboden sigaar, en na die opgestoken en met blijkbaar welgevallen de blaauwe rookwolken nageoogd te hebben, die zich in het luchtruim verloren, zeide hij:

„Ik heb natuurlijk eenige inlichtingen noodig omtrent het doel uwer reis, en ook omtrent de pogingen, welke in het werk gesteld zullen worden om een zeker knaapje te ontvoeren, dat gij wenscht af te halen om het onder uwe hoede te nemen.”

„Juist, zoo is het!” antwoordde Zachleven haastig.

„Daar de door u verstrekte inlichtingen zeer onvolledig zijn, wenschte ik wel nadere opheldering omtrent een en ander.”

„Het zal mij zeer moeilijk vallen u die te geven.”

„Hoe moet ik dat begrijpen?”

„Eenvoudig dit, dat hetgeen wij weten, alleen bij overlevering bestaat, of beter gezegd door de geschiedenis eener familie, wier leden elkaar sedert bijna twee eeuwen vervolgd hebben.”

„Drommels, dat is zeer interessant!”

„Zeg liever verfoeijelijk,” sprak Zachtleven, eenigzins verontwaardigd.

„Van uw standpunt welligt; maar voor een inspecteur van politie is dat een geheel ander geval.”

„Dit moge waar zijn,” zeide nu Egtenberg, „en toch vind ik het, even als mijn oude vriend zeer verfoeijelijk elkaar te vernietigen uit louter hebzucht, of met andere woorden: brave en niets kwaads vermoedende of bedoelende personen koelbloedig te vermoorden, om zich daardoor een aanzienlijk vermogen op zoo onregtvaardige wijze toe te eigenen.”

„Dit laatste is in den hedendaagschen tijd waarlijk geen

zeldzaamheid, hoewel misschien niet door zulke geweldige middelen. Maar vergeef mij, wanneer ik soms wat onbescheiden ben in mijn vragen; doch een politie-beambte is gelijk aan een dokter, die om de kwaal te genezen, met alles bekend moet gemaakt worden. Hoe weet u die bijzonderheden?"

„Uit een aantal brieven en verklaringen, te wijdoopig om hier mee te deelen; maar waaromtrent ik besloten heb later het advies der politie in te winnen."

„In dat geval verzoek ik om de voorkeur. Die bewijsstukken zullen echter, als ik het goed begrijp, op de tegenwoordige zaak geen betrekking hebben."

„Ze zijn alleen een staving van ons vermoeden dat die knaap, even als zijne ouders en voorouders, listige, doch tevens magtige en onbekende vijanden heeft."

„Dat heeft waarlijk wel iets weg van een roman, tot de ontkenning waarvan ik gaarne het mijne wil aanwenden," zeide de inspecteur.

„Dat is niet onmogelijk, en gij zult zelf er u van kunnen overtuigen, wanneer de zaak door uwe hulp goed afloopt, daar ik u alsdan in de gelegenheid zal stellen kennis te nemen van die zonderlinge geschiedenis, voor zoover zij ons ten minste zelve bekend is."

„Ik zal mij zeer vereerd achten door uw vertrouwen," antwoordde mijnheer Argus, zich verheugd in de handen wrijvende bij het schoone vooruitzicht, dat hem een toekomst vol werkzaamheid scheen te beloven, zooals zijne stoutste verwachting zich niet had kunnen voorstellen.

„Maar om terug te komen op het doel onzer reis. . . .
Kunt gij mij geen nadere daadzaken aanwijzen?”

„Geen andere dan eene waarschuwing!”

„En was die schriftelijk of mondeling?”

„Beide; eerst op het papier en daarna in persoon.”

„Zoudt gij welligt die schriftelijke waarschuwing bij u hebben?”

„Ja; wilt gij haar zien?” vroeg Egtenberg en haalde op de toestemming van die vraag, uit zijn portefeuille den ons bekenden brief van jufvrouw Bos, alias Blommestein, te voorschijn, dien hij daarna aan den inspecteur overhandigde. Deze las den korten inhoud aandachtig en scheen zich de moeite te geven het schrift te herkennen, waarin hij echter niet mogt slagen. Daarna vouwde hij het briefje weer dicht, streek het zorgvuldig glad en stak het bij zich met de woorden:

„Dit geeft nog niet veel licht, maar kan mij misschien later van veel dienst zijn. Met uwe toestemming zal ik het voorloopig behouden. . . . Heeft de schrijfster zich volgens hare belofte, bij u aangemeld?”

„Stipt op den bepaalden tijd.”

„En gij hebt haar toen natuurlijk ondervraagd!”

„Voorzeker. Doch zij wist niet bijzonders, of veinsde althans niets te weten. Al wat zij wist was dat zij een gesprek had afgeluisterd, waarin beraadslaagd werd om een kind te ontvoeren, dat met de Jonge Henriëtte uit Indië moest komen en ten mijnen huize zou worden opgevoed. Tevens gaf zij ons te kennen dat die lieden

voor geen middel, hoe geweldig ook, zouden terugdeinzen om hun doel te bereiken."

"Dus wel een bewijs, dunkt mij, dat zij die lieden naauwkeurig kent."

"Dit begreep ik ook, en vroeg haar dus naar hunne namen, welke zij ons echter niet kon of wilde meedeelen, onder voorwendsel dat zij telkens, als dit noodig was, van naam veranderen."

"Dat kan wel zoo zijn. . . . Jammer maar, dat zij u geen enkele van die namen genoemd heeft."

"Ook dat weigerde zij, doch beloofde ons, dadelijk nadere berigten te zullen geven, zoodra zij iets belangrijks kon te weten komen."

"Maar waarom u met zulke losse ophelderingen tevreden gesteld?"

"Wij moesten dat wel doen. En bovendien overtuigde zij ons dat al hetgeen wij ter ontdekking zouden willen ondernemen, zou stuiten op het gebrek van eenig afdoend bewijs."

"Ei ei! Dan zijn het wel zeer geslepen booswichten, die zoo alle voorzigtigheid in acht nemen," zeide mijnheer Argus met nadruk; "ofschoon ze toch niet alle zoo zijn."

"Meestal schijnt dat wel het geval te wezen. En ook nu nog hebben wij geen enkel bewijs, alvorens wij met eigen oog zien dat zij dien knaap pogen in handen te krijgen."

"En heeft zij u geen persoonsbeschrijving gegeven van hen, die het feit zouden ondernemen?"

„Ik heb verzuimd haar er naar te vragen.”

„Dat is jammer,” hernam de inspecteur. „Maar u is ook geen politiebeambte. . . . Dus weet u geen enkele bijzonderheid?”

„Geen andere dan hare mededeeling, dat zij reeds gisteren naar het Nieuwediep zijn vertrokken.”

„Zij?” vroeg mijnheer Argus; „alzo is er meer dan één. Dat is reeds iets in ons belang,” vervolgde hij en teekende die mededeeling in zijn boekje op. „En wat denkt gij van die vrouw? Zou zij ook reden kunnen hebben u te misleiden?” voegde hij er op nadrukkelijken toon bij.

„Neen; zelfs geloof ik dat zij de een of andere wraakneming voorbereidt en zich over een of meer van die laaghartigen te beklagen heeft.”

„Dat zou de zaak veranderen,” liet de inspecteur er nadenkend op volgen, te gelijk eenige aantekeningen bij de vorige voegende. „Dus hebt gij geen reden om te onderstellen, dat zij u die onbestemde waarschuwing heeft gedaan met het doel, om u geld af te troggelen?”

„Neen, want zij heeft zelfs geweigerd een bankje van zestig gulden aan te nemen, dat ik haar aanbood.”

„Die vrouw moet ik trachten op te sporen,” zeide de inspecteur, en liet zijn boekje in den binnenzak van zijn jas glijden, na er nog een paar aantekeningen in geschreven te hebben. „En nu mijne heeren, moet ik u zeggen dat ook ik een vermoeden heb, hetwelk mij wellicht op het spoor zal brengen van een berucht misda-

diger, die reeds lang de justitie handen vol werk heeft gegeven en haar steeds door de vingers is gegleden."

"Dat zouden dan twee vliegen in één klap zijn," zeide Egtenberg.

"Dat niet alleen; maar wanneer het mij gelukken kon dien kerel in handen te krijgen en als het blijken mogt dat hij een en dezelfde persoon is, die omgekocht is of er belang bij heeft het kind te doen verdwijnen, dan zouden wij een leiddraad hebben om ook die andere schurken op het spoor te kunnen komen."

"Dat zou uitstekend zijn, en in dat geval zal ik uwe bemoeijingen naar waarde weten te beloonen," antwoordde Egtenberg met warmte.

"Wees overtuigd, mijnheer," vervolgde mijnheer Argus, "dat ik die aansporing niet behoef om al het mogelijke te doen tot ontdekking in deze zaak, die mij de grootste belangstelling inboezemt. Uwe mededeelingen hebben onwillekeurig het vermoeden bij mij opgewekt, dat een zekere Jochem Meijer, bij zijne makkers bekend als Roode Jochem, in deze onderneming wel de hand zou kunnen hebben."

"Dus is het nog slechts een vermoeden?"

"Ja, maar dat als het ware eene zekerheid is."

"Nu, dat zou de zaak een geheel ander aanzien geven," hernam de koopman.

De oude Zachtlevén zat zonder een woord te spreken, met wijd geopende oogen en zooals men zegt, met beide ooren te luisteren.

„Na afloop van het gesprek, gisteren door u met mijn chef gehouden,” vervolgde de inspecteur tot Egtenberg, „liet hij mij dadelijk bij zich roepen, deelde mij een en ander kortelijk mede en voegde er bij: „het is een lastige taak, welke ik u opdraag, daar wij in het duister moeten rondtasten; doch uw goed geluk en uwe scherpzinnigheid zullen u wel weer, zooals gewoonlijk, behoorlijk die zaak ten einde doen brengen.”

„Ik antwoordde dat ik daarop niet veel moed had; doch mijn chef zeide: „kom kom, gij hebt wel onwaarschijnlijker zaken met glans er afgebragt en zult het dus ook thans wel pogen te doen. . . . A propos, hebt gij reeds het rapport van Davids gelezen?” vroeg hij verder.

„Nu moeten de heeren weten dat Davids een onzer beste geheime agenten is.

„Op mijn ontkennend antwoord stelde mijn chef mij dat rapport ter hand; „hier is het, lees het aandachtig; 't is, geloof ik, voor u dubbel van belang, daar gij, naar ik meen, reeds vroeger met dien Rooden Jochem in aanraking zijt geweest.”

„Ik keek mijn chef aan, als wilde ik te kennen geven dat hij den spot met mij dreef, daar hij een oogenblik vroeger mijn goed geluk geroemd en mijne scherpzinnigheid geprezen had, terwijl juist twee ondernemingen tegen dien verwenschten rooden kerel mij mislukt waren. Ik nam echter het rapport dat de commissaris mij overreikte en zag daaruit dat Davids meende, dien middag in een elegant gekleed heer Rooden Jochem te hebben herkend,

ofschoon hij thans glanzend zwart haar en dito knevel en moustache had. Hij stond bij het koffijhuis de R o o d e L e e u w met een even deftig heer te spreken, met wien hij zeer bevriend scheen, daar hij hem vertrouwelijk op den schouder klopte en tot hem zeide: „het spijt mij drommels, dat ik morgen niet van de partij kan wezen. Je weet dat ik dol veel houd van een oesterpartijtje; doch ik moet noodig voor een paar dagen uit de stad.” — „Kom kom, geen uitvlugten; je kunt dat reisje wel een dag uitstellen. Als jij er niet bent, is 't spel niet volmaakt.” — „Onmogelijk, amice! familie-omstandigheden dringen mij om te gaan.” — „Toch geen erfenis?” — „Ja, zoo iets!” — „En wanneer kom je terug?” — „Over een dag of vijf zes, langer denk ik zeker niet weg te blijven.” — „Nu, dan zit er niets anders op, dan tot zoolang te wachten met ons partijtje.” — „Aangenomen, ik hou je bij je woord. . . . Maar laat ons nu een bittertje gaan drinken en een partijtje maken.” — „Waar? In het Café Neuf of in de Pool?” — „Waar toe zoo ver te loopen; hier in de R o o d e L e e u w is het ook goed.” — „Fiat!” —

„Met die woorden traden beiden het laatstgenoemde koffijhuis binnen. Onwillekeurig had Davids het gesprek gehoord, en hoewel schijnbaar aandachtig de platen beschouwende in den daarnaast zijnden boekwinkel, hield hij beide heeren naauwlettend in het oog, daar de klank der stem van een hunner hem getroffen had. Hij moest echter eerst zijn geheugen raadplegen, waar en wanneer

hij die stem het laatst had gehoord. Het kon in geen zeer fijn gezelschap zijn geweest, daar zijne betrekking niet meebragt dat hij die bezocht; wel kwam hij in gewone kroegen en verdachte huizen, waar hij echter somwijlen niet zonder gevaar voor zijne ledematen vertoefde. Daar hij zich evenwel zekerheid omtrent dien persoon wilde verschaffen, besloot hij het voorwerp zijner nieuwsgierigheid te volgen.

„Hij nam in hunne nabijheid aan een der ledige tafeltjes plaats en een der dagbladen opnemende, scheen hij geheel in het lezen daarvan zich te verdiepen, ofschoon hij geen woord miste van hun gesprek, dat tot zijne teleurstelling over onbeduidende zaken liep, en slechts het spel, den schouwburg en oesterpartijtjes betrof.

„Een enkele maal evenwel trof hem eene eigenaardige uitdrukking, die hem eensklaps den persoon van Rooden Jochem voor den geest tooverde; en niettegenstaande zijn zwart haar en baard meende Davids in die gelaats-trekken, door een warmer klimaat eenigzins gebruind, eenige overeenkomst te bespeuren met die van den bandiet Jochem Meijer. Hij hield dus zijne onderzoekende blikken op hem gevestigd, toen zij zich een poosje later naar het biljart begaven, en de eigenaardige manier, waarop hij zijn queue hield, bevestigde hem nog meer in zijn vermoeden, zoodat hij besloot hierover zijn rapport in te dienen, doch alvorens te onderzoeken of men hem hier ook kende.

„Hij nam dus bij het biljart plaats en sloeg aandachtig

hun spel gade. Beiden speelden uitmuntend; doch hij, die door Davids voor Rooden Jochem werd gehouden, scheen toch de baas en zeide, toen de ballen op de tafel zoodanig gerold waren dat er schijnbaar niets op te maken was: „wat wed je, Frits, als ik er hier vijf van maak?” — „Wat? een vijfstoot zit er niet op.” — „Verzie je er 'n muntje onder?” — „Neen, ik wil je geen geld uit je zak kloppen.” — „Doe het maar; durf je?” — „Als je absoluut wilt, ga dan je gang maar!” — „Daar gaat ie dan!” —

„En werkelijk maakte hij een vijfstoot en riep triumfeerend, „wat dunk je; ik heb het vroeger wel twintig maal gedaan, of de duivel zal me dood drukken. Op dit biljart zal ik het echter geen vijfmaal doen; daar voor moet je met de tafel bekend zijn.”

„Zooals in de loopende Haas,” zeide Davids onwillekeurig bij zich zelve. Hij begreep echter alda dat die uitdrukking zeer onvoorzigtig was geweest en meende zelfs een oogenblik de queue in de hand van den vermoedelijken bandiet te zien trillen, doch deze hield zich of hij die woorden niet gehoord had.

„In New-York, in het hôte l C o n c o r d i a heb ik met dien stoot duizend dollars gewonnen van mijn collega's, allen scheepskapiteins.”

„Nu, dan kom ik er nog goed af,” zeide zijn vriend, hem het muntje overreikende.

„Och, het is me niet zoozeer om je geld te doen, maar meer voor de aardigheid. Dat in C o n c o r d i a

was dan ook meer een wedstrijd dan een weddenschap. . . .
Komaan, de partij is toch uit; ik zal je dat geval onder-
weg vertellen, of moet je nog naar de beurs?"

„Nee, ik moet nog een paar visites maken, maar
waar je wel kunt meegaan, zoo je wilt."

„Na den kellner een stuk geld toegeworpen te hebben,
dat hem waarschijnlijk ruim betaalde voor de gemaakte
vertering, verlieten beiden de Rode Leeuw.

„Een oogenblik stond Davids in beraad of hij hen
zou volgen, daar de koelheid en zoo ik vermoed, het
aplomb van den gaauwdief hem eenigzins in de war ge-
bragt hadden. Maar die stem en vooral die uitdrukking:
de duivel zal me doodrukken, die eigenaardige
manier van spelen en bovenal die vijfstoot waren voor
hem bewijzen genoeg dat hij zich niet in den persoon
vergist had.

„Kent gij dien heer, die dien vijfstoot maakte?" vroeg
hij den marqueur. „Een goede speler!"

„Hij komt zelden hier. Het is mijnheer Marlin."

„Dus kent gij hem toch?"

„Zoo oppervlakkig."

„Reeds lang?"

„Misschien een paar jaar."

„Zoo, dan moet ik mij vergist hebben; ik meende dat
hij te Zandijk thuis behoorde."

„Nee, hij woont op gemeubelde appartementen, op
de Keizersgracht bij de Westermarkt."

„Nu, als ik hem hier aantref, wil ik wel een partijtje met hem maken.”

„„Dan zult u de handen vol hebben.”

„Dat kan wel zijn,” antwoordde Davids met een dubbelzinnig lachje en verliet op zijne beurt het koffijhuis, om zijn rapport bij onzen chef in te dienen, waarna hij mij kwam opzoeken en omstandig meedeelde, hetgeen ik u verhaald heb.

„Het is inderdaad zeer interessant, hoewel ik nog niet kan inzien welk verband er bestaat. . . .”

„Een oogenblik, mijn waarde heer,” viel de inspecteur in, „en gij zult mij begrijpen.”

„Ik ben waarlijk nieuwsgierig,” zeide Zachtlevens, „en dat is toch anders mijne gewoonte niet.”

„Ik zal uwe nieuwsgierigheid, die mij trouwens niet bevreemdt, spoedig bevredigen. . . . Luister slechts :

„Het politie-bureau verlatende en denkende over hetgeen ik omtrent uwe zaak gehoord had, liet ik onwillekeurig mijne gedachten gaan over dien schobbejak, met wien ik van vroeger nog iets heb uitstaan. Zoo peinzende, bragt ik die beide zaken in verband; namelijk zijn vertrek om familie-aangelegenheden, en dat van een of anderen schurk om een kind te ontvoeren, hetgeen in den tegenwoordigen tijd nog al wat zeggen wil. Om zoo iets ten uitvoer te brengen, behoeft men waarlijk geen nieuweling in de misdaad te zijn, en Roode Jochem acht ik tot alles in staat. Hij zou zich zelfs niet ontzien om een moord te doen.”

Een rilling ging de beide toehoorders over het lijf, toen zij deze laatste met eenigen nadruk gesproken woorden hoorden.

„Ja mijne heeren,” zeide de inspecteur, „hij is een van de gevaarlijkste menschen die ik ken; die vent is zoo glad als een aal en mij reeds tweemaal door de vingers geglipt, zooals ik straks zeide, waarvan ik u gaarne het nadere wil vertellen, zoo gij er belang in stelt.”

„Dus iets uit uwe persoonlijke ondervinding?” vroeg Egtenberg. „Nu, dat willen wij wel van u vernemen. De reis is toch eentoonig genoeg, en uw verhaaltrant zeer aangenaam, zoodat het ons den tijd veel zal verkorten.”

Mijnheer Argus glimlachte, deed nog een paar fiksche trekken aan zijn sigaar, nam een goede teug van het voor hem staande glas madera, door Egtenberg besteld, en vervolgde toen:

„Zooals ik zeide, bragt ik een en ander met elkaar in verband, en dacht, als Roode Jochem zich werkelijk weer in Amsterdam bevindt, dan zal hij ook voorzeker niet vergeten om zijne oude vriendinnen een bezoek te brengen, daar hij vroeger nog al bekend was een groot vereerder te zijn van het schoone geslacht, al was hij dan ook niet bijzonder kiesch uitgevallen en al zocht hij zijne liefsten uit alle klassen zijner maatschappij, zooals doorgaans zijne uitdrukking was.

„Ik begon dus eenige dier schoonheden uit het verledene voor mijn geest te roepen, waarvan intusschen de

meesten bij de politie gesignaleerd stonden. Ik bepaalde mij in de eerste plaats bij zekere Uitersche Bet, woonachtig in de Heintjehoeksteeg, waar zij een groenten-nering dreef."

"„Willen de heeren ook lucifers? . . . Waslucifers, heeren! of iets anders?" hoorde hij eensklaps een jeugdige stem achter zich vragen met dien tongval, alleen den Amsterdamschen straatjongen eigen.

Het drietal keek verrast om en zag nu een knaap van ongeveer dertien- of veertienjarigen leeftijd, met een bak of zoogenaamde mars voor het lijf en aan een riem over den schouder hangende, in hunne nabijheid, terwijl hij zijne vraag herhaalde op den gewonen toon:

"„Willen de heeren lucifers? Reukelooze waslucifers, een stuiver een doosje. . . Goed of geen geld!"

Goedhartig als altijd, stak Egtenberg den jongen koopman een klein stuk zilvergeld toe, terwijl hij tot hem zeide: „dáár; wij hebben niets noodig!"

"„Dankje meneertje!" antwoordde de knaap verheugd, en liet er op volgen:

"„Willen de heeren ook van iets anders gediend; reukzeep, sigarenpijpjes, of fijne zakkammetjes. . . Och meneer, koopt u wat!" vervolgde hij, zich in het bijzonder wendende tot mijnheer Argus, wien hij meer dan gewone oplettendheid scheen te willen bewijzen. En ook deze keek den eenigzins haveloos gekleeden knaap met aandacht aan, fronsde de wenkbrauwen en voegde hem op strengen toon toe:

„Wie permitteert je hier op het achterdek je prullen te komen aanbieden?”

„„Och, de kapitein is niet kwaad, en ik heb een patentje,” antwoordde de jeugdige handelaar.

„Maar dat geeft je toch geen vrijheid om de menschen te beluisteren.”

„„Die is ook mooi,” zeide de jongen lagchende; „wat zou ik daaraan hebben? Daar kan ik toch niet van eten.”

„Ik geloof dat je me nog op den koop toe voor den gek houdt,” ging mijnheer Argus gramstorig voort, door zijne brilleglazen den knaap naauwkeurig opnemende.

„„God bewaar me, meneertje, ik ken uwé niet.”

„Waarom kom je dan de menschen hinderen in hun gesprek?”

„„Ik kom om wat te verdienen, meneer! weest u zoo goed en koopt uwé wat van me. Een stuk reukzeep, bij voorbeeld; 't is goed om aan uwés meisje te geven als u ze van avond bezoekt.”

„Ik heb je prullen niet noodig, olijke snuiter. . . . Maar ik geloof dat wij elkaar kennen.”

„„Ik geloof het niet, meneer! Ik heb zulke deftige kennissen niet, die zoo'n mooie bril dragen.”

„Nee, maar wel die hoeden met koperen platen er voor en stokken bij zich hebben, om zulke vlegels als jij bent, eens duchtig af te rossen.”

„„Uwé bent zeker in geen goed humeur,” antwoordde de knaap een weinig gedweër, daar hij zeer goed zag dat de inspecteur — hij had hem maar al te goed

herkend — kwaad begon te worden en begreep dat het niet geraden voor hem was langer te blijven. Hij wilde dus stilletjes weer wegsluipen, toen de ernstige stem van mijnheer Argus hem deed blijven.

„Kom eens hier, knaap,” zeide hij gebiedend.

Schoorvoetend trad de jongen nader en sprak eenigzins verlegen :

„„Wat is er van uwés dienst? . . . Een doosje was-lucifers of reukelooze ; die zijn ook goed!”

„Ik heb je immers gezegd dat ik niets van die prullen hebben wil. Maar vertel me eens : je bent een Amsterdamsche jongen, niet waar?”

„„Ik ben een Amsterdamsche jongen, meneer, die met zijn kleinen handel een stuk brood moet verdienen voor zijn moeder en vier kleine broertjes.”

„Ja, dat is het gewone praatje. . . . En waar woon je?”

„In de Warmoesstraat, meneer!”

„Je bedoelt in de Heintjehoeksteeg.”

„„Maar uwé vraagt me zooveel, meneer, en uwé schijnt het net zoo goed te weten als ik. . . . uwé is toch bij geval geen diender?”

De looze knaap keek hem spotachtig aan bij die vraag.

„Wat ik ben, gaat je niet aan!” hernam mijnheer Argus op driftigen toon, terwijl Egtenberg en Zachtleven glimlagchend en niet zonder belangstelling naar dit gesprek luisterden en zich verwonderden over de driestheid van den knaap.

„Ik zou wel eens willen weten,” vervolgde de inspec-

teur, „of je om een stukje brood te verdienen voor je moeder en vier kleine broertjes met de stoomboot naar Purmerend moet gaan?”

„„Nee meneer! ik ga naar het Nieuwediep.”

„Om dáár wat te verdienen?”

„„Nee meneer, om mijn broer op te zoeken.”

„Je broer?” vroeg de inspecteur, den knaap doordringend aanzien.

„„Ja meneer! Mijn eigen vleeschelijke broer.”

„Zoo!... En wat doet die broer daar voor de kost?”

„„Hij is aan boord van een oorlogschip, weet uwé!”

„En moet je hem daar gaan opzoeken met je mars bij je?... Dat is vreemd!... Mij dunkt dat je broer toch beter naar zijn moeder kon komen dan dat gij naar hem toegaat... Aan boord van welk schip is hij?”

„„Aan boord van de W a s s e n a a r, die pas binnen gekomen is uit de Middellandsche zee!”

„Ei, ei!... En kon die broer jelui dan niet komen opzoeken?”

„„Nee meneer! Hij ligt in het hospitaal, moet uwé weten, en hij wil zijn opgespaarde duitjes aan geen ander dan eigen famielje toevertrouwen.”

„Zoo!... Dus je gaat om geen andere reden naar het Nieuwediep?”

„„Ik zou niet weten, meneer, voor wie anders dan voor mijn broer ik zoo'n vervelende reis zou maken... Zooveel is er niet voor me te verdienen met den handel.”

„Nu, 't is goed,” hernam mijnheer Argus. „Hier heb

je een kwartje; ga nu maar heen. Maar als ik in het Nieuwediep verneem dat niet alles precies is zooals je verteld hebt, dan spreken we nader. Ik ben er zeker van, dat wij elkaâr meer gezien hebben, ventje!"

"'t Is mogelijk; maar ik geloof het niet," antwoordde de knaap, zich wegspoedende.

Zoodra hij achter de machinekamer was en zich dus buiten gezigt achtte van zijn ondervrager, maakte hij eene beweging, bij de Amsterdamsche straatjongens over het algemeen in gebruik, als zij hunne verachting voor dezen of genen willen te kennen geven. Hij bragt namelijk zijne hand naar zeker achtergedeelte van zijn ligchaam, waarna hij daar een klap gaf en mompelde:

"Misschien ruik je lont, beroerde kapoen! maar 't fijne van de zaak kom je toch niet te weten."

Men heeft kunnen merken dat de inspecteur den knaap als het ware de woorden uit de keel moest halen; hij begreep zeer goed dat de jongen hem herkende en daarom beproefd had hem te misleiden. Hij was dan ook slechts half voldaan over de bekomen inlichtingen en zeide tot de beide heeren:

"Die schijnbaar onnoozele knaap met zijn mars is een slimme klant."

"Ik zie hem voor zoo onnoozel niet aan als hij zich voor doet, maar of er werkelijk kwaad in hem steekt, geloof ik niet," antwoordde Egtenberg.

"Gij kent die deugnieten niet, mijnheer! Het zou de eerste keer niet zijn dat zulke snaken met zekere plaats

op den Heiligen Weg kennis maakten. . . . Ik ken dien knaap en zal hem in het oog houden ; als hij mij misleid heeft, zal ik het hem betaald zetten."

"Och, welke reden zou hij daarvoor kunnen hebben?" vroeg Egtenberg.

"Dat kan ik zelf nog niet bepalen," hernam mijnheer Argus. "Doch gij zult er meer van begrijpen, wanneer ik voortga met u mijn vermoeden mede te deelen, waarin ik straks gestoord ben door de komst van dien jongen."

"Ja, doe dat en laat dien kleinen snuiter nu maar verder aan zijn lot over."

"Tot dat ik hem voor goed bij zijn kraag krijg ; want hij is reeds lokaas voor de galg," mompelde mijnheer Argus, en vervolgde toen :

"Zooals ik u zeide hadden mijne gedachten zich gevestigd op eene vrouw, die vroeger reeds in handen der politie was geweest en bekend stond onder den naam van Uitersche Bet. Zij was een zeer knappe deern geweest en had onzen sinjeur, die anders vrij wispelturig was, het langst weten te boeijen. Zij zou voorzeker met hem getrouwd zijn, wanneer hunne plannen gelukt waren ; maar ongelukkig werden die verijdeld en de gelieven voor geruimen tijd gescheiden.

"Zulke luidjes vergeten elkaâr echter niet zoo spoedig en heeft men elkander eerst uit zinnelijkheid het hof gemaakt, dan worden die bezoeken op lateren leeftijd voortgezet met het doel steeds eene schuilplaats te vinden

om te trachten zich aan het op hen gevestigde oog der politie te onttrekken.

„De meesten van die vrouwen zijn nog al verslaafd aan den sterken drank en daar deze doorgaans spraakzaam maakt, wordt dit middel nog wel eens met goed gevolg door onze geheime agenten gebezigd, om achter het een of ander te komen.

„Doch nog een ander middeltje staat hen daarvoor ten dienste, dat doorgaans uitnemend goed werkt; namelijk door de jaloezie van die vrouwen op te wekken, die veelal zeer ijverzuchtig zijn op hare minnaars en bij werkelijke of vermeende ontrouw even wraakzuchtig als eene Italiaansche prinses.

„Het derde middel, dat intusschen niet altijd even gunstig werkt, is voor kleine overtredingen een oog te sluiten en haar aldus te noodzaken, wat zij van dezen of genen weten of vernomen hebben, mede te deelen, of de kennismaking te hernieuwen met den officier van justitie of met de cel.

„Ik was het nog niet met mij zelve eens, tot welk dezer drie middelen ik de toevlugt zou nemen, ofschoon ik reeds de woning van Uitersche Bet genaderd was. Het begon reeds te schemeren, en daar ik mij eenigzins verkleed had, herkende zij mij niet dadelijk, toen ik voor hare uitstalling stil stond.

„„Mooije kersen, mijnheertje; de laatste van het jaar... Een paar pondjes afwegen?” hoorde ik vragen.

„Een paar buurvrouwen, zooals men altijd en vooral

met een mooijen dag weder in zulke buurten aantreft, waren bezig met elkaar over haar ongelukkig lot te klagen, de mannen in het algemeen verachtende, die zij dronkaards en doenieten noemden, die hunne vrouwen maar lieten werken en zelve een lui leven leiden, en als zij nog wat verdienden, die weinige stuivers naar de herberg bragten. Naar hare meening kende dus Uitersche Bet haar geluk niet, dat zij met zoo'n slampamper niet opgescheept was.

„Om de opmerkzaamheid dier babbelaarsters niet op mij te vestigen, zeide ik dus op hare vraag :

„Ik dank je, beste vrouw ! maar wenschte wel te weten of u Betje van Doorn zijt, voor wie ik een boodschap heb van haar broer Gerrit uit Utrecht ?”

„Zij schrikte eenigzins op het hooren van die woorden, die als een herkenningsteeken konden beschouwd worden. Zij herstelde zich echter dadelijk en antwoordde :

„Van mijn broer Gerrit ? Kom dan maar binnen, beste man !”

„Door het voorhuis volgde ik haar naar een achtervertrekje, waar zij mij uitnoodigde te gaan zitten, ofschoon ik geen stoel kon zien, daar het hier te donker was om iets te onderscheiden.

„Ik zou gaarne aan die uitnoodiging gehoor geven, beste meid,” antwoordde ik ; „maar ik kan geen hand voor mijn oogen zien. Steek dus licht op, want ik heb wat met je te praten.”

„Schoorvoetend voldeed zij hieraan, daar zij waarschijn-

lijk niet gaarne wilde dat ik het een of ander op haar gelaat zou waarnemen. Zij plaatste derhalve de lamp zoodanig, dat het volle licht op mijn gezigt viel en zij in de schaduw zat. Ik bekommerde er mij echter niet in het minst om, daar ik mijn plan van aanval reeds gevormd had.

„Wel heerejee! wie ik heden hier verwacht had u voorzeker niet, mijnheer,” zeide zij, eene zekere gerustheid trachtende te veinzen, welke ik begreep dat zij volstrekt niet gevoelde.

„Ik wilde haar intusschen niet in dien waan laten en antwoordde dus rondweg: „dat wil ik wel gelooven, Betje; je hadt misschien Roode Jochem verwacht.”

„Die naam deed haar van kleur veranderen; zij wilde een ontkennend antwoord geven. Doch ik liet haar geen tijd daartoe en vervolgde: „maar hij zal van avond niet hier komen.”

„Dat geloof ik ook niet; hij zal wel oppassen zich niet meer in Amsterdam te wagen.”

„Zou je dat denken? . . . Dus is hij nog niet bij je geweest?”

„Er kwam een gedwongen lach op hare lippen bij die vraag en zij hernam:

„Mijnheer houdt mij zeker een beetje voor den mal. Hij is in Amerika en kan dus niet te Amsterdam in de Heintjehoeksteeg komen.”

„Zoo! Houdt gij het er voor dat hij in Amerika zit?” vroeg ik koeltjes.

„Wel wis en zeker, daar ben ik te goed van overtuigd.”

„Dan moet ik je die overtuiging ontnemen. Jochem Meijer is in Amsterdam.”

„Zij schudde ongeloovig het hoofd en vroeg: „heeft u hem dan gezien?”

„Ik persoonlijk niet; maar iemand, die hem heel goed kent.”

„Och, die zal zich vergist hebben.”

„Neen, want hij heeft hem ontmoet in het L a m m e t j e !”

„Ik zag dat zij een kleur kreeg tot over de ooren, en haastig vroeg zij:

„In het L a m m e t j e, bij dikke Doortje?”

„Juist; zooals gij weet een oud lief van hem en die niet zoo geheimhoudend geweest is als gij. Trouwens, zij begreep dat het haar niet baten zou, daar men meende hem er reeds meermalen des avonds te hebben zien ingaan, om des morgens vroeg weer te vertrekken.”

„Die valsche honden!” riep Bet in de hoogste verontwaardiging uit. „En hij heeft mij stellig verklaard bij niemand van zijn oude kameraden meer te komen.”

„Gij wist dus dat hij hier was?” vroeg ik.

„Nu ja!” antwoordde zij kortaf.

„Maar gij wist niet, dat hij nog wel degelijk met zijn oude liefjes omgang houdt.”

„Neen, dat niet; en ik kan nog maar niet gelooven dat het zoo is.”

„Waarom niet? Welke reden hebt gij om daaraan te twifelen?”

„„Omdat hij er heel anders uitziet dan vroeger en zich bepaald niet meer met de vrienden ophoudt. Als hij er nog wat aandoet, is het met menschen van ander kaliber. Ofschoon hij 's avonds, wanneer hij soms hier komt, een boezeroen over zijn fijne goed heeft en een pet draagt, begrijp ik toch wel dat hij tegenwoordig zoo'n soort half-blanks heer is. O, die trouwelooze schurk!”

„Ei, ei! een soort half-blanks heer. Davids heeft dus gelijk; het was wel degelijk Roode Jochem, dien hij in de Roode Leeuw gezien heeft” dacht ik bij mij zelve, en vervolgde toen luide: „Hij maakt je maar wat wijs, en ik zou haast tien tegen een zetten, dat hij nu weer bij Doortje in het Lammetje of in de loopende Haas te vinden is.”

„„En waarom arresteer je hem dan niet, als je dat zoo zeker weet,” vroeg zij, mij scherp aanzien, ofschoon uit hare stem duidelijk bleek dat zij inwendig door jaloeschheid verteerd werd.

„Misschien bevindt hij zich op dit oogenblik reeds in handen der...”

„„Nee, dat kan niet, want...” viel zij mij in de rede.

„Nu, want?” vroeg ik haastig, daar mijn hart van verwachting klopte, wjl ik een voorgevoel had dat er belangrijk nieuws op til was.

„„Want hij is op dit oogenblik niet in Amsterdam,

maar voor een dag of wat op reis, ten minste volgens zijn zeggen. Maar misschien heeft die rooije schelm mij dat ook voorgelogen," zeide zij, de vuist ballende om hare verontwaardiging lucht te geven.

"En heeft hij ook gezegd waar hij heen ging? Want gij weet dat hij zoowel te Rotterdam als in het Nieuwediep liefdes-betrekkingen heeft aangeknoopt. Die plaatsen waren slechts op goed geluk af door mij genoemd."

"In het Nieuwediep ook al?" vroeg zij, te gelijk bevende van kwaadheid.

"O, daar houdt hij zich al jaren lang op met zekere Griet uit Medemblik, zooals ons berigt is."

"O, die valsche schurk! . . . . Dan is hij zeker naar dat vrouwmensch en het is misschien haar kind dat hij bij mij wou brengen."

"Een kind?" vroeg ik met verdubbelde opmerkzaamheid.

"Ja; een jongentje van een jaar of vijf, dat ik voor een neefje van me moest laten doorgaan en waarvoor ik 's wekelijks een rijksdaalder kostgeld zou krijgen."

"Zoo! Wilde hij dat knaapje hier brengen?"

"Hij zei het ten minste. . . . Maar kent u dat kind dan, dat u er naar vraagt?"

"Kennen neen! Maar het kan wel van haar zijn, want zij is voor korten tijd getrouwd met een machinist, en je begrijpt. . . ."

"Of ik het begrijp? Wel wis en zeker; ze durft zeker dat kind niet onder de oogen van haar man te brengen."

„Juist Bet, zoo is het!”

„Laat hij het dan maar niet wagen hier te komen met dat kind, of. . .”

„Als hij vóór dien tijd niet geknipt is, en het gelukt hem hier te komen met het kind, dan. . .”

„Nu, wat moet ik dan doen?” viel zij mij driftig in de rede.

„Dan moet gij hem en het kind goed ontvangen, Bet,” zeide ik. „En het kind onder geen voorwendsel laten heengaan,” voegde ik er bij. „Laat het mij dadelijk weten, en gij kunt van een goede belooning verzekerd zijn.”

„Dus behoef ik het niet aan 't bureau te zeggen?”

„Nee, beter is het mij daarvan in kennis te stellen. Denk daar vooral om,” liet ik er op volgen en wenschte haar goeden avond.

„Haastig verliet ik het huisje om mij naar het bureau te spoeden, ten einde mijne bevinding te rapporteeren, toen ik op straat bijna struikelde over een jongen, die mij voor de voeten liep en in wien ik den kleinen marskramer van zoo even meen te herkennen.

De inspecteur had zich hierin niet vergist. De kleine koopman in lucifers was werkelijk die jongen geweest; hij woonde boven Uitersche Bet. Met zijn oor op den grond liggende, had hij geen enkel woord van het gesprek gemist en was dadelijk naar beneden gesneld om te zien wie met Bet zoo bezig was geweest. Hij vermoedde dat het iemand van de politie was, maar wilde het ook zeker weten, en dit gelukte hem, want toen hij hem

voor den aan de overzijde gelegen komenijswinkel deed struikelen, zag de jongen het gelaat van mijnheer Argus, door het volle licht beschenen. Hij herkende hem oogenblikkelijk en maakte een gebaar achter den inspecteur, door namelijk zijn duim aan den neus te brengen en zijn vingers uit te spreiden.

„Gij ziet dus, mijne heeren!” vervolgde de inspecteur, „dat mijn vermoeden juist kan wezen en Roode Jochem, Jochem Meijer, en de zich noemende mijnheer Marlin, met de opligting van uw pleegkind belast, dezelfde persoon kan zijn. En hebben wij dien eenmaal geknipt, dan zullen wij waarschijnlijk den draad in handen krijgen van het complot, dat sedert zoo langen tijd in het duister werkt en de familie van Groeneveld onophoudelijk vervolgd heeft.”

Beide heeren, die met aandacht naar dit voor hen zoo belangrijke verhaal geluisterd hadden, konden niet nalaten de scherpzinnigheid van dien dienaar van den heiligen Hermandad te bewonderen, en overtuigd als Egtenberg zich hield dat hij van mijnheer Argus vele goede diensten kon verwachten, nam hij een bankbiljet van honderd gulden uit zijne portefeuille, en hem dit aanbiedende, zeide hij:

„Om dien jongen in handen te krijgen, zult gij voorzeker onkosten moeten maken, en daar dat ten mijnen behoeve geschiedt, verzoek ik u dit voorloopig als vergoeding te willen aannemen. Zoodra de kleine Willem veilig onder mijn dak is, zal ik dit verdubbelen en

behoudt mij voor, uwe volgende bemoeijingen naar waarde te beloonen."

Mijnheer Argus maakte eene beleefde buiging.

„Mijn grootste voldoening zal zijn dien gevaarlijken schurk achter de grendels te krijgen, waarvoor ik geen moeite zal ontzien, u tevens de verzekering gevende met al mijne kracht u van dienst te zullen zijn ter opsporing der booswichten," antwoordde hij.

„Wij hopen dat het u gelukken zal," zeide Zachtleven.

„Ik zal het ten minste beproeven, hoewel het zeker met moeite en gevaar zal gepaard gaan."

„Dus is die Roode Jochem een gevaarlijk persoon ook?" vroeg Egtenberg.

„Er is geen gevaarlijker en kwaadaardiger mensch dan hij; en daar wij Purmerend nog niet bereikt en alzoo ruimschoots tijd voor ons hebben, zal ik u een paar staaltjes hem aangaande mededeelen, wanneer de heeren er althans genoeg in vinden mij aan te hooren."

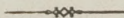
Beiden namen dit gaarne aan, te meer wijl zij daardoor tevens een blik konden slaan in eene voor hen onbekende wereld.

Nadat Egtenberg nog drie glazen madéra besteld en mijnheer Argus nog een versche sigaar opgestoken had, begon hij zijne eerste ontmoeting met Roode Jochem te vertellen, waartoe ook wij een nieuw hoofdstuk zullen nemen.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

DE INBRAAK. — DE WEDLOOP.

„Ik heb u straks gezegd, dat de rechercheur Davids, zooals de geheime agenten genoemd worden, een flinke kerel is, ofschoon uit de laagste klasse der maatschappij afkomstig.

„Zooals bij de meeste menschen lag in hem de kiem, zoowel tot het goede als tot het kwade verscholen, en dikwerf is slechts eene kleine omstandigheid noodig om naar de eene of andere zijde te doen overhellen.

„Dit was ook het geval bij Davids. Op twaalfjarigen leeftijd reeds was hij een van de vlugste en ondernemendste knapen eener goed georganiseerde jeugdige dievenbende, en muntte hij vooral uit in het ligten van de laden bij onderscheidene winkeliers, het bestellen van op de markten uitgestalde kraampjes en dergelijke slechtheid meer. Spoedig waren dus de oogen der politie op hem gevestigd en het duurde niet lang, of hij bevond zich in het huis van arrest voor jeugdige veroordeelden.

„Reeds als knaap was Davids ongemeen levendig van aard en onuitputtelijk in allerlei grappen, die meer van een litzinnige dan wel van een slechte inborst getuigden.

„De gevangenis,” zooals zeker schrijver zegt, die als ooggetuige de menschelijke ellende onder al hare afzigtelijke gedaanten heeft blootgelegd, „de gevangenis is nog steeds een donkere en versterkte berg van steenen, waar echter thans, bij vroeger vergeleken, een menschlievend hart klopt en de veredelende geest van den vooruitgang zijn invloed doet gevoelen. Thans kan men er binnentreden zonder vrees te koesteren van een zelfmoord op dien jeugdigen leeftijd te hooren. Waardoor? . . . Door de wreede en vaak menschonteerende behandeling, welke men vroeger daar onderging.

„In dat opzigt is ten minste vooruitgang.

„Ook in de gevangnissen voor meer bejaarden ziet men geen mannen meer, die als vrouwen in zwijm vallen of weenen als kinderen, door de overspanning hunner zenuwen, ten gevolge eener behandeling, aan het wilde dier gelijk. De gevangenen durven thans met vrijmoedigheid hunne opzigtters in de oogen zien, welke laatste, op hunne beurt door verstandige directeuren of kommandanten geleid, de gevangenen niet meer mogen behandelen naar hun goeddunken.

„Wanneer thans eene cel ontsloten wordt, ziet men een glans van tevredenheid op het gelaat van den bewoner of de bewoonster. En waarom? Omdat hij of zij daardoor weder eenigermate met de buitenwereld in be-

trekking wordt gesteld; omdat zij weder menschelijke wezens zien en vriendelijke, althans geen al te barsche en hen vernederende woorden ontvangen, terwijl dezulken vroeger niets dan beschimping en bespotting te wachten stond.

„Allerlei nuttige werkzaamheden, naar gelang van ieders bekwaamheid houden de gevangenen bezig en verschaffen niet enkel een heilzame afleiding, maar werpen nog het voordeel af, dat zij bij het verlaten van den kerker een gedeelte dier verdiende gelden ontvangen, waardoor hun werkader als op nieuw geboren is.

„En wat de kroon zet op dit alles, natuurlijk voor hen, die niet alle gevoel hebben uitgeschud en bij wie nog slechts een kiem van deugd of eerlijkheid is overgebleven, is de toespraak van een verlicht geestelijke of menschenvriend, hetgeen gepaard met de opwekking van de zucht tot arbeid het werkelijke tegengif is voor de zucht om te stelen.”

„Zulk een menschenvriend,” vervolgde mijnheer Argus zijne mededeeling, „trof de jeugdige Davids in de gevangenis aan. Deze ontdekte het goede zaad en deed dit door zijne mensch- en zielkundige gesprekken welig ontwikkelen. Toen hij de gevangenis verliet, kon men gerust als een braaf jongeling op hem vertrouwen, aan wien dan ook spoedig door hulpvaardige lieden werk werd verschaft. Daartoe bestaan tegenwoordig vereenigingen, die ontslagen gevangenen voorthelpen en alzoo hunne eenmaal ge-

vallen natuurgenoeten verhinderen door gebrek of werkeloosheid op nieuw te struikelen.

„Wanneer dit middel behoorlijk en zonder bevooroordeeling wordt toegepast, is ook dit een uitstekende vooruitgang van hen, die de kracht hadden te midden van verzoeking en gebrek staande te blijven, andere gevallen op onbekrompen wijze te verzorgen.

„Davids stelde de verwachting, welke van hem gekeosterd was, niet te leur. Hij werd een ijverig werkmán, die langen tijd door onvermoeiden arbeid in het onderhoud van zich en de zijnen voorzag, totdat eene langdurige schaarschte van werk en niet minder gedreven door de zucht, ook zijne krachten te wijden aan de nuttige pogingen het kwaad zooveel mogelijk uit de maatschappij te weeren, hem deed verzoeken bij de politie te worden aangesteld, hetgeen hem gelukte.

„Van dat oogenblik af was hij een der ijverigste en scherpzinnigste dienaren, en een onnavolgbaren tact bezittende om zich te vermommen en geen gevaren ontziende, bewees hij de politie zeer gewigtige diensten. Bij voorkeur werd hij dan ook voor de gevaarlijkste zaken gekozen.

„Daar dit ook mijn streven was, ofschoon nog slechts korten tijd in betrekking en nog jong zijnde, kwam ik veel met hem in aanraking.

„Juist in dien tijd maakte eene gevaarlijke bende dieven Amsterdam en zijn omtrek zeer onveilig en werd de naam van Roode Jochem berucht als een der

vermetelste inbrekers en moordenaars. Ofschoon de waakzaamheid der politie verdubbeld werd, gelukte het haar niet, evenmin Roode Jochem als een dergenen, die tot de bende behoorden, in handen te krijgen; en werd er soms een enkele geknipt, die daarvan deel uitmaakte, zoo werden toch de makkers niet verraden.

„Onder deze omstandigheid was het noodzakelijk afdoende maatregelen te nemen, en met niet weinig genoegen vernam ik van Davids, dat hij het plan had gevormd zich onder de bende te begeven, die hij vermoedde dat grootendeels bestond uit de knapen, met wie hij vroeger de eerste schreden had gezet op het pad der misdaad, en waarvan toen reeds Jochem Meijer een der grootste bolleboozen was.

„De zaak was gevaarlijk, daar velen hunner er geen bezwaar in zouden zien hem om koud te maken (zooals zij het noemen, iemand te vermoorden) wanneer zij achter de waarheid kwamen.

„Gelukkig was Davids steeds bij de geheime politie werkzaam geweest en kende hij nog op zijn duimpje de gewoonten en de taal der dieven, zoodat het hem gemakkelijker zou vallen hen te misleiden en in den val te lokken dan een ander.

„Met de hem eigen zijnde energie ging Davids dus aan het werk, en heden kon men hem vinden onder de kolenwerkers, morgen weer aan het entrepôt-dok; nu eens hielp hij een schuit met turf lossen, dan weer was hij sjouwerman of speelde hij voor schuitenvoerder, ter-

wijl hij dikwerf des avonds en enkele malen des nachts de meest verdachte herbergen of kroegen bezocht en bij meer dan eene zaak een onmiskenbaar talent voor het vak aan den dag legde, terwijl hij zich door overleg en behendigheit steeds buiten schot wist te houden. Nu en dan vielen er verscheidene mannen van de bende in handen der justitie, die echter, getrouw aan hunne gewoonte, niet wilden klappen.

„Op zekeren dag kwam Davids bij mij en zeide te gelooven dat er iets op til was. Ik vroeg hem natuurlijk, of het belangrijk was, waarop hij antwoordde, mij niet daarmee bekend te zullen maken, zoo het geen gewichtig nieuws was.

„Ter zake dus, zeide ik ongeduldig.

„Hij wist mij echter niets anders mede te deelen dan dat zekere Frans Slighters, bijgenaamd „de dubbel gespierde” hem den vorigen avond aan boord geklampt en gevraagd had des avonds met Roode Jochem in het Haantje een kaartje te komen spelen.

„Met Roode Jochem?” riep ik verheugd. „En dat wel in het Haantje, buiten de Raampoort; dan is er zeker een of ander aan de hand.

„Davids was van diezelfde meening en deelde mij mede er des avonds te zullen heengaan. Hij vroeg mij echter een oog in het zeil te houden, en daar ik even als hij begreep dat het soms een valstrik zou kunnen zijn, en wist dat een paar zulke boeven om het leven van een mensch evenveel malen als om dat van een mug,

beloofde ik hem voor de noodige assistentie te zullen zorgen, in geval er verraad in het spel mogt wezen. Daar hij het teeken wist, sprak ik met hem af, in geval van gevaar het signaal te geven.

„Ik zal in de nabijheid zijn met van Leeuwen en de Man, zooals gij weet, beiden voor geen klein geruchtje vervaard, zoodat gij dus in hoofdzaak gerust kunt wezen,” zeide ik.

„O, ik koester ook geen vrees,” hernam Davids op levendigen toon. „Maar ziet u, mijnheer Argus, bij het volvoeren van zijn pligt er het hachje bij in te schieten, kan er nog meê door, maar in het duister in een afgelegen buurt gemold te worden, zonder dat de goede zaak gebaat wordt, is niet erg raadzaam.”

„Ik moest hem daarin gelijk geven, doch verzekerde hem nogmaals op mijne hoede te zullen zijn. —

„Des avonds van denzelfden dag zaten in het Haantje, buiten de Raampoort, eene gemeene kroeg, waarop wij reeds lang het oog gevestigd hadden, twee mannen, als scheepsjouwens gekleed in roode baaijen hemden, met een soort van karmoetsmuts op en een lederen riem om het lijf, waaraan een dito schede bevestigd was, waaruit gedeeltelijk het hecht van een mes stak. Dit is echter voor een scheepsjouwer of toetruiger niets vreemds, daar zulke lieden in hun bedrijf een mes noodig hebben.

„Zonder juist terugstootend genoemd te kunnen worden, hadden toch hunne gelaatstrekken die eigenaardige uit-

drukking, welke hen, die zich toevallig in hun gezelschap bevonden, alles behalve op het gemak deed zijn, zoodat men onwillekeurig de hand brengt naar de plaats, waar zich eenig voorwerp van waarde bevindt.

„Hun voorkomen was zeer verschillend. De een was kort, dik en sterk gespierd, en had glanzend zwart haar, waarmede een paar fletsche oogen in volle tegenspraak waren, die echter op het minste woord dat hem niet beviel, met een zonderlingen glans begonnen te schitteren. Dit was Frans Slighters, de „dubbel gespierde,” die reeds eentiental jaren in den kerker had doorgebracht.

„De ander was Roode Jochem, die gelijk zijn bijnaam aanduidde, een hoofd had met vuurrood haar; zijn baard was glad weggeschoren en zijn gelaat, ofschoon welbesneden, boezemde toch afkeer in. Hij had een soort van vossenkin en een paar wenkbraauwen, die bij den neus in twee scherpe bogen ineen liepen en daardoor eene angst aanjagende uitdrukking aan zijne rusteloos zwerfende oogen gaven. Hij was grooter doch niet zoo forsich gebouwd als zijn makker, ofschoon hij geen mindere lichaamskracht scheen te bezitten dan deze, terwijl hij vlugger was in al zijne bewegingen, hetgeen hem nog gevaarlijker maakte.

„Een klein venster aan de eene zijde van het onbehagelijke vertrek, waar zij zich bevonden, gaf zelfs bij dag slechts een schemerachtig licht, zoodat men ter naauwernood het sobere ameublement dezer kroeg kon bespeuren. Behalve uit een verweloos buffet, waarin eenige krachten stonden met sterken drank gevuld en eenige gla-

zen, zag men er een viertal banken, bijna te zwaar om op te tillen en een niet minder lompe tafel, waaraan geen kleur denkbaar was, versierd met tallooze drank- en smeervlakken en bedekt met zwart gerookte eindjes pijp en hoopjes tabaksasch.

„In het midden van dit vertrek hing aan den zolder, even als aan het buffet eene met olie gevulde lamp, die beiden slechts een flikkerend licht verspreidden. Het was alzoo eene echte dievenkroeg, waarbij de gemeene tronie der kasteleines volkomen paste. Naast het buffet hing een schwarzwalders klok, die met haar eentoonig getik de stilte afbrak, welke slechts om het half uur werd afgewisseld, doordien een houten vogel met zijn kop een luikje openstootte en dan zijn „koekkoek” liet hooren, even zoovele malen als het slagwerk het uur aankondigde.

„De beide mannen hadden reeds een half uur met elkaar zitten fluisteren, waarna Roode Jochem zijn glas, dat hij in één teug geledigd had, met een vloek op tafel zette en zeide :

„Wat duivel, al negen uur, als die klok ten minste goed gaat !”

„Precies Jochem, daar kun je op aan !” antwoordde de dikke kasteleines op vriendelijken toon, daar zij blijkbaar met dien man in goede verstandhouding verkeerde.

„’t Is goed Fina, doe de glazen nog maar eens vol ; want we wachten nog een kameraad.”

„Toch zeker een van de vrienden, niet waar ?” vroeg

de kasteleines, terwijl zij zich haastte den gevraagden drank te brengen.

„Wie dacht je anders?”

„Ik dacht het maar... ken ik hem?”

„Zeker; kleine Davids.”

„Zoo, is die het! Dan laat hij van avond op zich wachten, en dat is toch anders zijne gewoonte niet. Hij weet doorgaans goed z'en tijd, en is soms wel wat al te precies,” mompelde Fina.

„Heb je dat ook in de gaten?” vroeg nu Frans Sligters.

„Om je de waarheid te zeggen, bevalt hij mij in het geheel niet,” zeide de kasteleines en lonkte te gelijk Jochem vriendelijk toe, die echter deed of hij dat niet zag.

„Dat heb ik Jochem ook al gezegd, en dat ik hem voor deze zaak niet vertrouwd, is ook zeker... Maar Jochem wilde het en daarom heb ik hem gevraagd hier te willen komen.”

„Jelui zijt allebei gek,” hernam nu Jochem; „ik ken Davids al van een jongen af en verzeker je dat hij een geslepen gast is.”

„Dat kan wel waar zijn en wil ik graag gelooven... Maar waarom krabbelt hij dan altijd achteruit, als het er eigenlijk op aankomt? vroeg Sligters.”

„Juist omdat hij een slimme vogel is en meer doorzigt heeft dan wij.”

„En waarom zijn er dan al zooveel geknipt, zelfs die met hem gewerkt hebben, terwijl hij zelf altijd vrij is gebleven?”

„Wel, omdat hij slimmer is als een van ons . . . . En hoe dikwijls heeft hij ons gewaarschuwd?”

„Hm, ja! waarschuwen en waarschuwen is twee. . . . Maar we zullen zien. Misschien komt hij niet.”

„Hij komt wel!” antwoordde Jochem norsch.

„Kom Fina, schenk ze nog maar eens vol, en laat ons op het welgelukken onzer onderneming drinken,” sprak Frans Slighters.

„Dat 's beter,” zeide Jochem, „en als hij toeslaat, moet het gelukken.”

„Je schijnt al bijzonder met hem ingenomen.”

„Dat ben ik ook en hij verdient het, want hij is van zessen klaar. Met een potlood en een stuk papier teekent hij het heele huis en elke kamer afzonderlijk af, en als we dat niet hebben, kunnen wij niets beginnen.”

„Dat is zoo!”

„Ken jij dat dan doen?” vroeg Jochem weder even norsch. „Of ken je iemand van ons, die het zou kunnen?”

„Frans krabte achter zijn oor en moest bekennen, dat hij niemand wist die daartoe knap genoeg was.

„Op dit oogenblik werd juist de deur geopend en trad de verwachte persoon binnen, die reeds geruimen tijd aan de deur had staan luisteren, zoodat hem geen woord van het gesprek was ontgaan.

„Hij werd door Jochem hartelijk ontvangen, en weldra zat het drietal, nadat de glazen op nieuw met sterken drank gevuld waren en een spel kaarten gegeven was, vertrouwelijk bij elkander; en toen Jochem, die onbe-

krompen tracteerde, van meening was dat zijn oude kameraad door het gebruik van eenige glazen jenever genoegzaam „op de hoogte was van Roozendaal,” zooals hij dat noemde, begon hij voorzigtig met zijn plan voor den dag te komen, door te zeggen :

„Hoe gaat het tegenwoordig, Davids? Heb je van tijd tot tijd nog al werk?”

„Hoe bedoel je dat, Jochem?”

„Je begrijpt me toch wel,” antwoordde de vagebond.

„Ik bedoel niet met hier en daar te sjouwen...”

„O zoo, nu vat ik het!” hernam Davids. „Neen, dat is niet erg; want de politie is tegenwoordig zoo bij de hand, dat de lust in het werk je bijna vergaat... En je weet, dat er nu en dan al een ingepalmd is.”

„Hoe heb ik het met je? Begin je bang te worden?” vroeg Roode Jochem.

„Bang?” riep Davids, terwijl hij met zijn vuist op tafel sloeg. „Als een ander dan jij dat tegen me zei, zou het niet zoo makkelijk met hem afloopen.”

„Kom ouwe jongen, maak je nu maar zoo kwaad niet. Je weet wel, dat is maar bij manier van spreken. Ik weet heel goed dat je voor geen klein geruchtje vervaard bent; maar als je soms bang mogt zijn ingepalmd te worden, zou ik je haast geen mooie karrewei durven voorslaan.”

„Bang! Niet durven!” riep Davids op nieuw driftig, terwijl hij veinsde hoe langer hoe meer beschonken te worden.

„Jochem knipte een paar maal met de oogen, terwijl hij Frans aankeek, alsof hij zeggen wilde: „zie je wel; hij is al half ingepalmd.” En zich weder tot Davids wendende, vervolgde hij:

„Durven is eigenlijk het woord niet; want ik durf altijd.”

„En ik dan? Heb ik ooit geaarzeld, als het er op aankwam.... Geef me wat te doen en we zullen zien, wie van ons drieën het eerst bakzeil haalt.”

„Zooveel te beter; maar ik zeg je vooruit, het is niet gemakkelijk.”

„Heb je dan wat op het oog?”

„Anders zou ik niet zeggen dat het niet zoo gemakkelijk is; en als je wilt, is er aardig wat te halen.”

„Spreek op dan, maar laat me eerst nog eens drinken, want men keel is zoo droog als....”

„Fina, nog drie!” viel Roode Jochem in. „Nou begin ik weer moed in je te krijgen, Davids.... Drink uit en ik zal jelui de zaak vertellen.”

„Na de glazen geledigd te hebben, werd nu fluisterend het volgende gesprek gehouden, daar zij de kasteleines slechts tot op zekere hoogte vertrouwden.

„Ken je „de goede Verwachting?” begon Jochem.

„Dat heerenhuis op den Overtoom?” vroeg Frans.

„Die vind ik ook mooi! Weet je dan niet dat ik er een maand of drie gewerkt heb, toen die oost-indische sinjeur het liet bouwen?” zeide Davids.

„Neen, dat wist ik niet.”

„Dat komt er ook minder op aan. . . . Maar wat wou je daar doen? Heb je daar het oog op?”

„Geraden!”

„Is er dan wat te halen, denk je?”

„Of er wat te halen is? . . . . Geen beetje ook; dat weet jij zoo goed als ik.”

„Woont die sinjeur daar dan nog altijd?”

„Zeker, en eeregisteren heeft hij weer een aardig sommetje ontvangen voor zijn aandeelen in de Amerikaansche Spoorweg-maatschappij, behalve dat er nog al vrij wat zilverwerk bij hem is.”

„Hm! aandeelen in een Spoorwegmaatschappij. . . . dat is gevaarlijk?” zeide Davids.

„Je droomt,” hernam Roode Jochem. „Hij heeft het bedrag aan specie ontvangen.”

„O, dat verandert, want in papieren zou ik niet veel zin hebben. In de eerste plaats moet je daar véél op verliezen, en ten tweede heeft een ander al gaauw de neus er in dat het niet rigtig is.”

„Ik zeg je immers dat het klinkende specie is, die we bij hem zullen vinden,” hernam Jochem.

„Dan is het goed. . . . En wanneer moeten we de slag slaan?” vroeg Davids.

„Dat hangt er van af; . . . . wanneer jij wilt.”

„Welnu, morgen of overmorgen dan!”

„Aangenomen. Je vindt het immers ook goed, Frans?”

„Als ik het voor het zeggen had en we hadden wat

minder gedronken, dan zou ik er voor wezen om het van nacht nog te doen," antwoordde Frans.

„Dus zou je, als een slecht zeeman zonder loods of kaarten een onbekende of vreemde haven willen binnen gaan?" vroeg Roode Jochem. „Dat is mijn plan in het geheel niet."

„Dan maar wachten," zeide Frans. „Maar als Davids vroeger in dat huis heeft gewerkt, zal hij er wel bekend zijn en ons dus op de hoogte kunnen brengen."

„Zoo! nu begin ik te begrijpen dat je van mij een teekening, of zooals ze zeggen, een platte grond van „de goede Verwachting" hebben wilt," sprak Davids, die aan zijne stem eene hikkende uitdrukking begon te geven, alsof hij beschonken was.

„Dat wilden we juist. . . Bezorg ons die morgen en Zondagnacht zullen we de zaak probeeren."

„Je zult het hebben, of mijn naam is geen Davids," hernam deze, „en laat nu op den goeden afloop nog eens inschenken."

„Zooveel als je lust," zeide Jochem, die blijkbaar in zijn schik was.

„Dan zullen we ons potje uitspelen en ga ik naar huis; want ik begin te voelen dat ik zoowat de hoogte krijg," sprak Davids.

„Zoo waarlijk, ouwe vriend! Ik begin ook te merken dat ik wat veel gedronken heb. . . Dus nog ééntje op de gezondheid van ons drieën, en dat de rijksdaalders

van dien indischen sinjeur uit zijn geldkast in onze handen zullen overgaan."

Een luide kreet van instemming, door Davids en Frans aangeheven, besloot dit gesprek, waarna het potje werd uitgespeeld en zij het Haantje verlieten, om op de Lijnbaangracht van elkaar af te gaan, daar het niet raadzaam was dat men hen zoo vertrouwelijk zamen zag.

Die het drietal opmerkzaam had gadeslagen, zou zich verwonderd hebben dat Davids, die een hoogen graad van dronkenschap scheen bereikt te hebben, zich ijlings voortspoedde, nadat hij zijne beide makkers bijna stotterend goeden nacht had gewenscht. Met rassche schreden keerde hij terug op den weg, van waar hij zoo even gekomen was, en naderden hem een paar donkere gestalten, waarmede hij in der haast een paar woorden wisselde, om vervolgens in de duisternis te verdwijnen.

DERTIENDE HOOFDSTUK.

VERVOLG.

„Ik zal u wel niet behoeven te zeggen,” ging mijnheer Argus voort, „dat een der gestalten, die op den avond na de zamenkomst in het Haantje Davids naderden, niemand anders was dan mijn persoon, terwijl hij mij in weinig woorden verslag deed van hetgeen even te voren bepaald was.

„Den volgenden avond bevond zich het drietal weer in de genoemde kroeg en toonde Jochem aan zijn makker Frans een stuk verfrommeld papier, waarop met fiksche trekken een heerenhuizing met tuin en stalling geschetst was. Hij lachte daarbij triumfeerend en zeide :

„Wel, wat dunk je? Bekijk het eens en zeg me of jij zoo iets zou hebben kunnen doen?”

„Ik niet!” antwoordde Frans knorrig.

„Je bent wangunstig, omdat je zoo knap niet bent.... Hier heb je elke deur met de grendels en sloten, ieder vertrek met al de ramen, tot zelfs de zilverkast en geldkist staan er op geteekend. Wat wil je nog meer?”

„Ik niets. . . . Maar toch vertrouw ik het niet ; 't is me alles t e precies !” hernam Frans.

„Je bent bang of je droomt ! . . . Je bent een lafaard, en als ik van vroeger niet beter wist, zou ik denken dat je niet durft.”

„Dat weet je beter, Jochem ; en zolang ik kortjan bij me heb (hij haalde bij deze woorden een groot mes half uit de scheê) ben ik zelfs voor den duivel niet bang. En ik beloof je, als ik verraad ruik, dat dit eind staal dan knap zal meedoen en iets vertellen zal waarvan niemand droomen kan.”

„Ga je gang, als je dat denkt ; ik blijf beweeren dat Davids een kapitale vent is. . . . Maar daar is hij juist ; laat hem niets van je wantrouwen merken, anders bederf je nog de geheele zaak.”

„In hetzelfde oogenblik trad Davids de gelagkamer binnen, en ofschoon hij elk woord verstaan had van hetgeen zoo even tusschen de beide gaauwdieven gesproken was, hield hij zich toch zoo goed dat geen van beiden eenig kwaad vermoeden omtrent hem koesterde. Na een uur zamenzijn verlieten zij elkaar met de afspraak, den volgenden Zondagnacht hun slag te zullen slaan.

„Natuurlijk werd alles voor hunne ontvangst voorbereid en bevond ik mij den volgenden avond reeds met drie even kloeke als vastberaden agenten ten huize van mijnheer Rijkhart. Wij wisten maar al te goed met twee zeer gevaarlijke personen te doen te hebben.

„De zamenkomst was weder in het Haantje, en

Jochem, die in zulke zaken zeer doorkneed was, had bepaald dat men niet te gelijk naar de bestemde woning zou gaan.

„De koekkoek der klok van moeder Fina had nauwelijks zijn eentoonig geroep van elf uur doen hooren, of Jochem ledigde het voor hem staande glas en nam afscheid van zijne makkers, na hen aanbevolen te hebben zich een half uur later aan de Pestbrug te bevinden, om dan gezamenlijk op het voorgenomen doel af te gaan.

„De verschillende klokken van de hoofdstad hadden reeds het uur van middernacht aangekondigd. In de verte vernam men van verschillende kanten het gezang van uit wijn- en koffijhuizen of van een partijtje terugkeerende lieden, die zich huiswaarts begaven of nog eene andere gelegenheid gingen opzoeken om zich te vermaken.

„De Overtoom is een van de meest afgelegen en eenzaamste wijken van Amsterdam; er was dus op dit uur geen levend schepsel te bespeuren. De nachtwacht had het drietal mannen, dat ginds in de schaduw van den molen stond, door het al meer wegstervend geluid van zijn ratel doen begrijpen dat hij zich hoe langer hoe meer van hen verwijderde, zoodat zij niet behoefden te vreezen door hem in hun werk der duisternis gestoord te zullen worden. Met hunne zwart gemaakte gezigten naderden zij dus, op een gegeven wenk van Jochem, behoedzaam de afgelegen woning, wier uitwendig voorkomen van de welgesteldheid des bewoners getuigde.

„Reeds hadden zij hunne werktuigen voor den dag

gehaald en waren gereed om door het uitsnijden van een ruit zich toegang te verschaffen tot de keuken en van daar tot de kamer, waar zij den grooten buit meenden te zullen magtig worden; reeds bevond Davids zich op zijn post, hem door Jochem op korten afstand van het huis aangewezen, om in geval van onraad daarvan dadelijk kennis te geven; en toch hield hen nog iets terug om het voorgenomen bezoek te volbrengen.

„Er brandde namelijk in een der vertrekken nog een helder licht, en dit deed hen onderstellen dat de bewoner zich welligt nog niet te bed had begeven. De voorzigtigheid gebod dus te wachten tot dat licht zou verdwijnen. En daar het reeds nagenoeg half één was en de tijd alzoo verliep, werden zij ongeduldig. Weldra echter verdween dat licht en voelden zij hunne stoutmoedigheid terug keeren. Nog een enkel oogenblik toefden zij, met het oor tegen de vensters gedrukt; doch toen besloten zij niet langer te wachten, daar zich niet het minste gerucht daar binnen liet hooren en de bewoner voorzeker in de armen van den slaap lag.

„Aan het werk thans,” fluisterde Jochem zijn makker Frans toe, te gelijk een groot stuk klei te voorschijn halende, waarmede hij het grootste gedeelte der ruit bedekte en het daarna handig naar het midden, in den vorm van een suikerbrood uitdrukte, zoodat hij het met de eene hand kon vasthouden. In de andere hield hij een glazenmakers-diamant, waarmede hij vlug de ruit langs het houtwerk uitsneed, om die er daarna door

middel van de klei geheel uit te ligten. Een minuut later bevonden beide mannen zich in de woning en lichtten zij met hun dievenlantaarn in het rond; zij waren in de keuken, waar op de aanregtbank de overblijfselen stonden van een overvloedig avondmaal.

„Wat dunk je, Frans, willen we eerst wat gebruiken? Dat geeft kracht!” fluisterde Jochem zijn medgezel toe.

„Ik voor mij eet liever als het werk gedaan is; maar als gij wilt,” antwoordde Frans even fluisterend.

„Kom, geneer je maar niet; ga zitten!”

„En alsof zij niets kwaads in den zin hadden, namen beiden plaats en begonnen bedaard hunne magen te vullen met vleesch, brood en wat er meer aanwezig was. Na zich behoorlijk te goed gedaan te hebben, trokken zij hunne schoenen uit, en met de messen in de hand om op elken aanval bereid te zijn, begonnen zij hun togt, van tijd tot tijd de teekening van Davids raadplegende, die zoo nauwkeurig was als zij slechts begeeren konden.

„Reeds waren zij een paar kamers doorgegaan en hadden zich daar een en ander van waarde toegeëigend, toen zij het vertrek bereikten, waar de voor hunne roofzucht en begeerlijkheid verwachte voorwerpen, namelijk de zilverkast en de geldkist, aanwezig waren.

„Thans haalden zij van onder hunne kleederen een paar groote zakken te voorschijn. In een oogwenk was met behulp van een valschen sleutel de zilverkast geopend en zonder eenig gedruisch te maken, de inhoud daarvan in die zakken overgegaan. Nu was de beurt aan de geld-

kist, die echter niet zoo gemakkelijk geopend kon worden, doch met een breekijzer en met vereende krachten poogden zij die moeilijkheid te overwinnen, toen zij eensklaps hunne bezigheid staakten. Beiden zagen elkaâr veelbeteekenend aan, en Jochem fluisterde :

„Hoorde je geen voetstappen?”

„Ja, en een deur die gesloten werd.”

„Van welken kant?... Laat ons even luisteren.... Ik geloof dat er onraad is,” fluisterde Jochem op nieuw.

„Ik geloof het ook,” hernam Frans. „Ik hoor loopen; mij dunkt in de keuken.”

„Zouden we in de knip gevallen zijn?... Maar wij hebben onze messen,” zeide Jochem, terwijl zijne oogen glinsterden van inwendige woede.

„O, ik ben niet bang om mijn man te staan; als er maar geen verraad achter schuilt.”

„Wie zou dat kunnen doen?”

„Wel, wie anders dan je vrind?” hernam Frans.

„Davids?... Och kom, je bent gek! Luister liever.”

„Op dit oogenblik hoorden zij tot hunne niet geringe ontsteltenis deuren openen en weder dicht slaan en tevens snelle voetstappen.

„Neem jij dien zak,” zeide Jochem, „en loop naar de keuken, terwijl ik de kamerdeur sluit, en je dadelijk volg.... Hou je mes bij de hand, want ik hoor ze naderen.”

„Frans sloop snel in de aangewezen rigting voort, maar zij waren nog nauwelijks halfweg in de kamer, of eene zijdeur werd geopend, die op de teekening niet was

aangegeven. Een helder licht flikkerde de beide booswichten eensklaps in de oogen, en met drie stevige agenten wierp ik mij op de onverlaten, die beiden haastig een kleinen knuppel hadden te voorschijn gehaald.

„Nu volgde eene wanhopige worsteling, gevolgd door het gerinkel van gebroken glas, het gekraak van hout en vervolgens een doffen val.

„Roode Jochem had zich namelijk door een stouten sprong uit het venster, voor het oogenblik althans gered. Ik rekende echter op Davids, die zich buiten bevond en werkelijk toeschoot om den vlugteling te grijpen. Een fiksche slag met den knuppel, hem door Jochem toegebracht, deed onzen geheimen agent bewusteloos neerzigen, terwijl Jochem hem toesnaauwde :

„Daar heb jij je loon, verrader !”

„Te gelijk sprong hij over hem heen en snelde den weg op naar de stad.

„Gelukkigerwijze was de slag zijdelings teregt gekomen op de dik gevoerde muts van Davids en had hem dus niet zoo zwaar getroffen. Spoedig stond ik bij hem en ziende dat hij reeds weer op de been was, riep ik, te gelijk den inbreker achterna loopende :

„Hem na, Davids, hem na !”

„Ik wist dat hij een goede looper was, doch ik niet minder en had dus alle hoop den schelm te zullen achterhalen. Hij kon mij nauwelijks een honderd passen vooruit zijn, zoodat ik met alle snelheid den weg opvloog, te gelijk Davids, die mij ter zijde was, toeroepende :

„Als we hem krijgen, Davids, kan je op een goede belooning staat maken, en op bevordering nog bovendien; daar sta ik borg voor.”

„Vooruit dan maar!” riep Davids, en alsof die woorden hem vleugelen gaven, snelde hij mij voorbij. Ik dacht niet anders of Jochem zou ons niet ontkomen, daar wij werkelijk eenige passen wonnen. Hoewel Davids elk oogenblik op hem won, daar ik duidelijk beider stappen in de stilte van den nacht kon onderscheiden, hield eensklaps het geluid van een der loopers op en wel dat van Davids. Hij was namelijk buiten adem, kon niet verder voortgaan en bleef hijgende staan.

„Ik gunde mij echter geen tijd bij hem te blijven, maar liep hem voorbij met de woorden, mij te volgen, zoodra hij kon.

„Ik twijfelde niet, als ik Jochem bereikte alvorens hij aan het Leidsche Bosch was, dat hij dan in mijne magt zou zijn, daar zich in de nabijheid een politie-post bevond, waar men voorzeker opmerkzaam zou worden door het haastige loopen van twee mannen. Ik deed al wat in mijn vermogen was hem te bereiken, en was hem zelfs reeds zoo dicht op de hielen, dat ik ook den schurk kon hooren hijgen, hetgeen mij weer nieuwen moed gaf en een bewijs was dat ook hij afgemat moest zijn.

„Dat was wel een wedloop op leven en dood!” zeide Egtenberg.

„Ik kan mij ten minste niet herinneren ooit zoo over-

spannen te zijn geweest als in die oogenblikken," her-
nam de inspecteur.

„Ik geloof het gaarne. . . . En hebt gij den dief nog
ingehaald?"

„Ja, ik schoot hem zelfs voorbij. . . ."

„Gij hebt hem dus kunnen inrekenen, niet waar?"
viel Zachtleven in. „Nu, de schurk verdiende niet anders."

„Gij vergist u, mijn waarde heer!" antwoordde mijn-
heer Argus. „In plaats dat ik hem in mijne magt kreeg,
werd ik zijn offer."

„Hoe kan dat wezen!" zeiden zoowel Egtenberg als
zijn boekhouder gelijktijdig.

„Luister verder, dan zult gij het begrijpen. Ik wist
natuurlijk niet, wat zijn voornemen was; hij zag dat ik
hem met loopen de baas was geweest en vermoedde
dat de manschappen van de nabij gelegen politie-post door
mij ter hulp zouden worden geroepen. Hij sloop dus
naar mij toe, greep mij aan, ligtte mij als met reuzen-
kracht op en slingerde mij toen zoo onzacht op den
grond, dat ik bewusteloos bleef leggen, te gelijk een
gevoel in de heup ondervindende, alsof er een straal ijs-
koud water over mijn ligchaam werd gestort.

„Toen ik weer tot mij zelve kwam, lag ik op mijn
kamer in bed, met een verband om mijn hoofd, dat zoo
zwaar was als lood, zoodat ik het te vergeefs poogde op
te ligten, tevens eene stekende pijn in de zijde gevoelende.
Hij had mij namelijk tot afscheid zijn mes onder de
ribben gestoken."

„Die lage moordenaar! die ellendeling!” riepen beide toehoorders met de grootste verontwaardiging.

„Gij begrijpt dat het te doen was geweest mij te dooden. Zoo de punt van het mes niet op een rib was afgeschampt, zou hij mij het leven benomen hebben.... Gelukkig echter waren Davids en de andere mannen spoedig gevolgd; zij vonden mij, in mijn bloed badende, namen mij op en bragten mij naar de politie-post, waar mij de eerste geneeskundige hulp werd verleend. Het duurde echter zes maanden, alvorens ik zoover hersteld was weer mijn dienst te kunnen hervatten.”

„Dergelijke avonturen vind ik alles behalve aangenaam en moesten dunkt mij, wel eenigzins den lust eene zoo gevaarlijke betrekking voort te zetten, verdoofd hebben.” zeide Egtenberg.

„Integendeel mijnheer! Dat geval wakkerde juist de liefde voor het vak bij mij aan. Het denkbeeld van gevaar is juist een prikkel te meer en ontnemt aan onze beroepsbezigheden het eentonige, dat zij doorgaans aanbieden. Het gaat daarmede als met den soldaat, voor wien de oorlog steeds iets aantrekkelijks heeft, ofschoon hij dan meer met vermoeijenissen te kampen en telkens den dood voor oogen heeft.”

„Voor den soldaat kan ik mij dien prikkel voorstellen, daar hij den vijand steeds onder de oogen kan zien, hetgeen evenwel bij de dienaren der politie niet het geval is. Hoe dikwerf toch hebben zij met onzichtbare vijanden

te kampen, of met lieden, die als sluipmoordenaars het op hun leven gemunt hebben," hernam Zachtleven.

"Dit laatste doet ons in den regel alle scherpzinnigheid ontwikkelen, terwijl bij het welgelukken eener onderneming niet slechts het bewustzijn streefend is, zijn pligt vervuld, maar tevens de maatschappij eene weldaad bewezen te hebben, door haar te zuiveren van die boosdoeners, die het eigendom en vaak het leven van den rustigen burger bedreigen."

"Uit dat oogpunt beschouwd, kan ik u niet anders dan gelijk geven en uwe volharding bewonderen," zeide Egtenberg.

"Bovendien is het mislukken eener zaak eene aansporing tot het nemen van revanche, zoodat men alles aanwendt om ten minste voor de tweede maal te slagen."

"Dat ben ik met u eens," liet Zachtleven zich hooren.

"Maar à propos! hebt gij den schurk later nog in handen gekregen?"

"Neen, hij was spoorloos verdwenen. Welke nasporingen ook in het werk werden gesteld, nergens was eenig spoor van hem te vinden. Men veronderstelde dat hij als matroos naar zee was gegaan met een Amerikaansch schip, dat twee dagen ná het gebeurde de haven van Nieuwediep verlaten had."

"En die andere?" vroeg Egtenberg.

"O, bedoelt gij Frans Slighters? Hij was natuurlijk gepakt en werd tot tien jaren tuchthuisstraf veroordeeld,

welken tijd hij echter niet heeft overleefd, daar hij het vorige jaar te Leeuwarden is overleden."

"Nu, vooral voor de maatschappij was dat een weldaad, daar zulke verdorven schepsels zelden het pad der deugd terug keeren, als zij de gevangenis verlaten."

"Dat is maar al te waar en ziet men duidelijk aan den schurk, dien ik thans weer achtervolg."

"En dien gij zoo toevallig ontdekt hebt."

"Reeds voor de derde maal ben ik hem thans op het spoor, en hoop dat hij mij nu niet weer zal ontkomen."

"Dus zijt gij, behalve bij die inbraak aan den Overtoom, nog eenmaal met hem in aanraking geweest?" vroeg Zachtleven.

"Ja; en wel in eene zeer afschuwelijke zaak, welke ik u in weinig woorden zal mededeelen, zoo de heeren er ten minste belang in stellen."

"Zeer veel belang; te meer daar hij waarschijnlijk dezelfde schurk is die mij thans op het levenspad kruist, of althans van iemand, die mij zeer na aan het hart ligt," zeide Zachtleven.

Ook Egtenberg beaamde de woorden van zijn boekhouder, zoodat mijnheer Argus, na nog een versche sigaar opgestoken te hebben, zijn verhaal vervolgde.

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

WEDER ROODE JOCHEM.

„Drie jaar na hetgeen ik u zoo even heb medegedeeld, woonde op het Lange Bleekerspad, geheel afgezonderd van andere huizen, een gewezen scheepsgezagvoerder, die zooals men zegt, zijn schaapjes op het drooge had. Hij leefde er alleen met een meid, over wie ik u reeds straks gesproken heb, en wel Uitersche Bet.

„De eenige persoon, die hem nu en dan wel eens bezocht, was een stuurman, Visser genaamd, met wien hij vroeger verscheidene reizen had gedaan.

„Ik woonde destijds ook op dat pad en was dus in de gelegenheid al hetgeen op dat bloedige drama betrekking had, van nabij te kunnen gade slaan.

„Reeds meermalen, wanneer ik huiswaarts keerde, had ik opgemerkt dat de meid van kapitein Scheffer met een man stond te praten, die naar zijn voorkomen te oordeelen, insgelijks een zeeman scheen te zijn. Onwillekeurig vestigde ik er telkens mijne aandacht op, en door een zeker voorgevoel gedreven, deed ik mijn best de

reden van die late bezoeken te leeren kennen, welke pogingen hij echter gestadig wist te verijdelen, zoodat ik er ten laatste van afzag en de zaak liet rusten; te meer daar die man in verscheidene dagen zijn bezoek niet herhaald had.

„Op zekeren avond was ik reeds een paar uren thuis, toen er met geweld op mijne deur werd geklopt. Die geopend hebbende, zag ik stuurman Visser en zijne vrouw bleek en ontsteld voor mij, terwijl hij klappertandend zeide, dat er een afschuwelijke moord gepleegd was.

„Mijn eerste vraag was natuurlijkerwijze, waar en bij wien, en nu vernam ik van hem dat kapitein Scheffer vermoord was.

„Onwillekeurig viel al dadelijk mijn vermoeden op den bezoeker; ik zeide echter niets, doch haastte mij Visser en zijne vrouw te volgen, terwijl nog eenige bewoners der nabij gelegen huizen zich bij ons voegden door het gerucht dat Visser gemaakt had, waaruit zij begrepen dat er iets ontzettends gebeurd was, terwijl het woord „moord” weldra van mond tot mond ging.

„De bleekheid en ontsteltenis van Visser en zijne vrouw vielen zoowel mij als de anderen in het oog, en voor een oogenblik kwam het vermoeden bij mij op, of zij de werkelijke schuldigen konden zijn.

„De deur der woning van Scheffer stond open; door de bureu gevolgd, ging ik vooruit. Een kreet van afschuw en ontzetting ontglipte ieders mond. Midden in het vertrek lag kapitein Scheffer met verbrijzelden schedel en

twee breede diepe wonden in de borst, terwijl ook zijne handen, door de vele sneden daarin, getuigden dat hij zich had te weer gesteld en eerst na eene hevige worsteling het offer geworden was van den moordenaar. In zijne nabijheid lagen in een zijden doek geknoopt, verscheidene voorwerpen van waarde, goud, juweelen en zilverwerk. Waarschijnlijk was de moordenaar in zijn bloedig werk gestoord en had hij overhaast de vlugt genomen, zonder al de vruchten zijner misdaad te kunnen meenemen.

„Waar is de meid?” was mijne eerste vraag.

„Misschien op haar kamertje,” antwoordde Visser.

„De verslagene had namelijk de gewoonte haar reeds vroegtijdig naar bed te zenden.

„Wij moeten haar in de eerste plaats ondervragen,” zeide ik, en klopte aan hare kamerdeur. Aanvankelijk kreeg ik geen gehoor, doch eindelijk opende zij op mijn herhaald geklop de deur en wankelde ons bleek en bevend te gemoet. Ontsteld vestigde zij beurtelings hare blikken dan op dezen dan op genen der aanwezigen, tot dat die op Visser en zijne vrouw bleven rusten en zij met afgrijzen uitriep: „dat zijn de moordenaars!” waarna zij in onmagt viel.

„Met ontzetting hoorden de stuurman en zijne vrouw die beschuldiging, hoewel ik moeite had daaraan te gelooven. In mijne betrekking als inspecteur was ik evenwel verplicht beiden in hechtenis te nemen.

„De verklaringen der dienstbode kwamen hierop neder :

om eenige boodschappen te doen, was zij naar de stad gegaan, waar zij zich langer dan gewoonlijk had opgehouden en dus tamelijk laat was thuis gekomen, waarover de kapitein haar had beknord. Op haar kamertje zijnde, herinnerde zij zich vergeten te hebben de waschtafel schoon te maken, en daartoe naar beneden willende gaan, hoorde zij verscheidene voetstappen en het fluisteren van stemmen in het achterhuis, zoodat zij verschrikt naar haar kamertje terug snelde en de deur daarvan aan de binnenzijde sloot. Eenige oogenblikken later had zij sluipende schreden op den trap vernomen en trachtte men hare kamerdeur te openen, terwijl eene stem riep: „Betje, zijt gij hier?” Zij hield zich doodstil, waarna de schreden zich weder verwijderden. In de stem, die tot haar had gesproken, meende zij die van jufvrouw Visser te herkennen. Eenige oogenblikken later had iemand aan de deur geklopt der kamer, waar de kapitein gewoonlijk zat te lezen. Zij lachte eerst om hare dwaze vrees, zeer goed wetende dat Visser en zijne vrouw den kapitein dikwerf kwamen bezoeken, en reeds stond zij weder op het punt naar beneden te gaan, toen zij onwillekeurig haar bloed in de aderen voelde stollen, daar het gedruisch eener hevige worsteling haar oor trof, opgevolgd door een gil en een doffen plomp als het vallen van een zwaar ligchaam.

„Zij was van schrik buiten zich zelve; toch verstond zij nog dat de vrouw van Visser vroeg of hij de schuldbekentenis reeds had, waarop deze antwoordde, dat alles

in orde was. Wat er verder voorviel, wist zij zich niet te herinneren."

"Deze verklaringen waren zeer geloofwaardig, te meer daar de bedoelde schuldbekentenis werkelijk bij Visser gevonden werd, die echter beweerde dezelve ingewisseld te hebben, daar hij kapitein Scheffer dien zelfden morgen zes duizend gulden betaald had, waarvan echter geen spoor in de woning te vinden was, evenmin als van eene groote som aan bankpapier, welke er geweest, doch verdwenen was. Bij Visser noch zijne vrouw werd iets daarvan gevonden.

"Ten gevolge van naauwkeurig onderzoek, om zooveel mogelijk op het spoor der misdaad te komen, vonden wij het mes, waarmede de moord gepleegd was, benevens een met bloed bevlekte karmoetsmuts. Die muts was noch van den kapitein, noch van den stuurman, en wekte even als het mes, onbestemde herinneringen bij mij op. Bij naauwlettende beschouwing was dat mes volkomen gelijk aan dat, waarmede ik vroeger op den Overtoom op zoo onaangename wijze had kennis gemaakt. De op het hecht gesneden letters J. M. gaven mij nu de zekerheid, wie de booswicht was.

"Ik zag de dienstbode streng in het gelaat en bemerkte dat zij verbleekte, toen ik haar toevoegde: „uw verhaal is vrij goed bedacht; maar ik geloof hier een paar voorwerpen te hebben, die een geheel ander licht over de zaak zullen verspreiden."

„Wat wilt gij daarmede zeggen, mijnheer?” vroeg zij verward.

„Niets minder dan dat gij meer weet van dit afschuwelijk misdrijf, zoodat ik u voorloopig in arrest zal laten nemen.”

„Zoudt u dan denken dat ik den moord gepleegd heb?” vroeg zij angstig.

„Dat niet; maar gij hebt je minnaar den toegang verschaft tot dit huis, en hij is het, die de misdaad begaan heeft.”

„Toen het proces een aanvang had genomen, viel het Visser en zijne vrouw gemakkelijk, de zoo schandelijk verzonnen beschuldiging te ontzenuwen, daar hij met bewijzen staven kon dien morgen van zijn notaris de som van zeven duizend gulden te hebben ontvangen van den verkoop van een huis.

„Van mijne bevinding met het mes en de muts was door mij kennis gegeven, zoodat ik dus als getuige tegenwoordig was. De dienstbode Betje bleef intusschen bij hare eerste verklaring volharden, en sommigen sloegen daaraan geloof. Doch die meening verkeerde spoedig in twijfel, toen haar de volgende vragen werden voorgelegd: „Zijt gij op den avond van den moord naar de Rozenstraat geweest om eenige boodschappen te verrigten, en van daar naar de Laurierstraat gegaan, naar de Loopende Haas, waar een zeeman u wachtte, die u naar de woning van den verslagene heeft verzeld?”

„Nee,” was haar antwoord, „hij is niet met mij

naar de woning van kapitein Scheffer gegaan, maar slechts een eind weegs meegeloopen."

"Op de vraag van den regter, of die zeeman haar vrijer was, antwoordde zij toestemmend.

"En hoe is de naam van uw vrijer?" werd haar verder gevraagd.

"Hij heet Meijer," zeide zij onverschillig.

"Die Meijer," vervolgde mijnheer Argus, "is niemand anders dan de beruchte huisbreker en moordenaar Jochem Meijer, zich thans noemende mijnheer Muller, die naar mijne overtuiging de voornaamste medepligtige is van die lieden, die den ondergang van den kleinen Willem van Groeneveld bedoelen."

"Intusschen was de afloop van het proces dat de dienstbode tot tien jaar tuchthuisstraf werd veroordeeld, terwijl Roode Jochem natuurlijk nergens te vinden was en dus bij verstek veroordeeld werd.

"In dien tusschentijd had ik niet stil gezeten. Ik had alle mogelijke plaatsen bezocht, waar ik wist dat Uitersche Bet veel kwam. Zodoende was ik achter het verblijf van Jochem Meijer gekomen, en wel in dezelfde steeg, waar zijn beminde ná haar ontslag uit de gevangenis, dus tien jaar later, een groenten-nering en fruithandel opzette. Toen ik daar kwam, was echter de vogel gevlogen. Men had hem intusschen den weg naar de Haarlemmerpoort zien inslaan. Vol hoop hem in dien omtrek welligt nog te zullen vinden, nam ik een paar mannen meê en ontmoette Davids, van wien ik vernam

dat hij den moordenaar op het spoor was, daar hij namelijk in eene herberg een pakje had gevonden, waarin de meeste vermiste voorwerpen aanwezig waren. Jochem had het daar achter gelaten met de boodschap, het denzelfden avond te zullen komen terug halen. Daar hij echter de lucht er van had gekregen, dat de politie hem na op de hielen zat, was hij zoo wijs geweest het hazenpad te kiezen. Voor de tweede maal gleed de booswicht mij dus weer als een aal door de vingers."

"En hebt gij sedert dien tijd niets meer van hem gehoord?" vroeg Egtenberg.

"Nee, niet vóór de ontdekking in de Roode Leeuw. Doch nu zullen wij trachten gelukkiger te zijn om hem meester te worden."

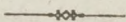
Zoodra de stoomboot aan de aanlegplaats was vastgemeerd, nam mijnheer Argus afscheid van zijne beide reisgenooten, om zijn onderzoekingstogt aan te vangen, terwijl Egtenberg en zijn boekhouder zich naar het logement de Burgt begaven, waar zij te gelijkertijd een prachtig uitzigt op de reede hadden.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

DROEVIGE TELEURSTELLING.

Tegen den avond begon de lucht te betrekken. De op het Hoofd verzamelde loodsen en zeelieden voorspelden voor den volgenden dag een muts vol wind, terwijl zij door hunne kijkers den horizon gade sloegen, en de verschillende schepen, die hunne reis volbragt hadden en de haven binnen kwamen, geluk wenschten met hunne behouden aankomst.

In den tusschentijd dat mijnheer Argus afscheid nam van Egtenberg en Zachtleven, en eerstgenoemde beloofde, zoodra hij iets vernomen had, dadelijk een bezoek in de Burgt te zullen komen brengen, was de kleine lucifers-koopman haastig weggesloopen en had hij den weg ingeslagen naar het pad beneden den dijk, waar een aantal gemeene kroegen te vinden waren. Voor een van die holen van ontucht en bandeloosheid bleef hij staan en liet een eigenaardig gefluit hooren, waarop de deur onmiddelijk geopend werd en een zeeman te voorschijn kwam, die verbaasd terug ging, toen hij den knaap herkende, te gelijk met een krachtigen vloek zeggende :

„Wat kom jij hier uitvoeren, jongen?”

„Daar is onweêr aan de lucht.”

„Voor mij?” vroeg de zeeman verder.

„Ja zeker; voor wie anders?”

„Hoe kan dat zijn?”

„Omdat Uitersche Bet geklapt heeft,” vervolgde de kleine koopman, „en dat wel tegen mijnheer Argus, een oude vriend van je.”

„O, als die mij weer in den weg komt, zal ik voor goed met hem afrekenen.”

„Zoo je dat doen wilt, behoef je misschien niet lang te wachten; want hij is van middag met de stoomboot hier gekomen en zal zeker niet stil zitten om je spoor te vinden.”

„Dan heeft die verklikker mij waarschijnlijk in de R o o d e L e e u w herkend, en is mijn spel te Amsterdam voor geruimen tijd bedorven.”

„Dat houd ik er ook voor, want hij scheen meer te weten dan je lief kan zijn. En wat Bet aangaat: hij heeft het niet gemakkelijk van haar los gekregen.”

„Dat doet er niet toe. Maar ze zal er voor boeten, voor ik weer naar buiten ga,” riep Jochem op woesten toon, terwijl hij halverwege zijn mes uit de schede trok.

„Je zult toch vooreerst niet in Amsterdam komen, denk ik; want reken er op dat Argus je naauw op de hielen zit.”

„Ik wou maar dat ik hem in de konijnsprong had, dan zou ik korte metten met hem maken, daar kan hij

zeker van zijn. In elk geval kan jij naar Amsterdam terugkeeren," vervolgde Jochem tot den jongen; „hier heb je wat voor je moeite en als je binnen komt, kan je nog een slok op den koop toe krijgen."

„De fooi en de slok wil ik wel hebben, maar ik moet je zeggen, dat ik nog een paar dagen in het Nieuwediep blijf, in de eerste plaats om mijn broer op te zoeken, die met de Wassenaar is binnen gekomen, en ten tweede om dien sinjeur een beetje in het oog te houden."

„O," hernam Jochem, „hier ben ik niet bang voor hem en als hij mij aandurft, zal ik hem zoo laten loopen dat hij geen adem meer in zijn longen heeft. Ik heb het hem vroeger ook nog eens geleverd, waarvan hij nog wel geheugenis zal hebben."

„Bedoel je die prik op den Overtoom?" vroeg de jongen knipoogende.

„Juist. Maar toch, zoodra het werkje is afgeloopen, dat ik heb aangenomen, ga ik een gezonder lucht inademen."

„Hé," zeide de kleine koopman, „daar zou ik ook wel lust in hebben; want om je de waarheid te zeggen, begint het me in Amsterdam tamelijk de keel uit te hangen."

„Och, misschien is er wel kans op, om meê te gaan. Maar kom nu eerst binnen om een slok te nemen, en breng me dan van tijd tot tijd op de hoogte."

Verblijd in het vooruitzicht zijn lang gekoesterden wensch vervuld te zullen zien, in gezelschap van zulke ferme

jongens, die voor geen klein geruchtje vervaard zijn, de wereld te gaan bekijken, ledigde de knaap schielijk eenige glazen sterken drank en verliet vervolgens de kroeg, met het hoofd in den nek geworpen en de handen in de broekzakken, bij zich zelve mompelende :

„Die Jochem is toch een roijale vent ; het zou jammer zijn als ze hem knipten . . . . Maar waar zal ik mijn nachtkwartier opslaan ? In het wier dat ze te droogen leggen of in het duin ? Op den keper beschouwd is toch het duinzand veel gezonder dan dat half drooge zee gras.”

En zijn stap verdubbende, had hij weldra het duin bereikt, waar hij zich onbekommerd neervleide en spoedig in de armen van den slaap politiedienaren en inspecteurs, ferme jongens en de heele rommel vergat.

Terwijl den vorigen dag de beide vrienden en bloedverwanten Muller en Marlin naar het Nieuwediep stoomden, hadden zij insgelijks een zeer vertrouwelijk gesprek gehouden.

„A propos,” zeide Marlin, „die Rudolf van Hazenberg is toch roijaal. Hij speelt zoo maar met duizend gulden of het een kleinigheid is.”

„Hm. . . ja,” was het antwoord ; „een schelvischje uitgooijen om een kabeljaauw te vangen. En bovendien, hij is er gemakkelijk genoeg aangekomen. Ik houd het er voor dat die malle meid nu al berouw heeft over haar huwelijk.”

„Jij zoudt het zeker beter gemaakt hebben, als je zoo'n fortuintje was ten deel gevallen ?”

„Dat zal ik niet zeggen. Ik ben even goed als hij een liefhebber om het leven te genieten. Maar dat hij het geld zoo met volle handen uitstrooit, is slechts oluf.”

„Och, hij denkt altijd aan het achterdeurtje dat nog open staat, namelijk de vijfduizend gulden lijfrente zijner vrouw.”

„Maar daar kan hij immers niet aankomen?”

„Je weet toch wel als de vrouwen mal zijn, dat ze het dan nooit ten halve zijn.”

„Ik dacht eerst dat je onze erfenis bedoelde.”

„Die bedoel ik ook, en mij dunkt dat die wel een achterdeurtje kan genoemd worden. In de eerste plaats, omdat hij slimmer is dan wij, en in de tweede plaats, daar hij meer regtstreeks erfgenaam is dan een van ons, dewijl zijne moeder eene van Groeneveld is.”

„Met die berekeningen van meer of minder naaste familie kan ik mij niet ophouden,” vervolgde Marlin. „En wie weet of wij wel ooit iets van dat geld zullen zien.”

„Ja, dat is zoo; je zegt daar zoo iets. Zeventien jaar is een heele tijd,” antwoordde Muller.

„Dat niet alleen; maar. . . .”

„Welnu, maar?”

„Er zijn zoovele bijzaakjes, die het misschien niet eens geraden zouden maken, al was het zelfs de grootste erfenis te komen innen.”

„Dat is betrekkelijk, daar immers de meesten van ons een zoogenoemde *nom de guerre* dragen, en alzoo op stuk van zaken de eene naam de andere dekt.”

Marlin schudde het hoofd, als wilde hij te kennen geven daarin nog niet zoo grif te kunnen toestemmen, daar hij juist onder zijn echten familienaam de feiten had bedreven, die hem een vreedzaam verblijf in zijn vaderland ontzegden, tenzij in een van 's rijks gebouwen te Leeuwarden of elders.

Dat hij dit wijselijk voor zijne makkers verzwegg, is te begrijpen, daar schurken elkaar slechts zelden vertrouwen, en ieder lid van de geheimzinnige Club puntjes in het leven had aan te wijzen, die niet gemakkelijk waren uit te wisschen.

„Neen,” vervolgde Marlin luid, „ik had gedacht of wij niet een middel konden beramen, om op eene andere wijs ons doel te bereiken, door namelijk onzen roijalen vriend een streep door de rekening te halen.”

„O, bij mij is ook reeds eene dergelijke gedachte opgekomen,” antwoordde Muller.

„Het is mijn plan onzen togt voor eigen rekening te doen,” ging Marlin voort.

„En den knaap, in plaats van hem naar de andere wereld te zenden...”

„In onze magt te houden,” viel Marlin hem in de rede, „en hem te doen verschijnen of te doen verdwijnen, al naar gelang de zaken haar loop nemen, terwijl wij daardoor Rudolf van Hazenberg tevens onder den duim kunnen houden.”

„Welnu, laat ons dit dan bepalen en als afgesproken aannemen.... Maar nog één punt,” vervolgde Muller,

„wie zal voor den knaap zorgen en hem onder dak brengen?”

„Wij zullen beiden voor hem zorgen.”

„Dat kan niet, beste vriend, daar ik juist heden morgen een telegram uit Londen heb gekregen, om over een paar dagen op mijn post te zijn, zoodat ik dadelijk na afloop van onze zaak onder zeil ga.”

„Nu, dan zal ik vooreerst de taak op mij nemen, voor den kleine te zorgen, waarvoor ik ook reeds eenige beschikking heb gemaakt,” sprak Marlin.

„Gij zijt een man van doorzigt,” antwoordde Muller met een lach.

„Daar ontbreekt het mij gelukkig niet aan,” hernam Marlin; „en toch komt er, bij al dat doorzigt, doorgaans een kink in de kabel, als ik mijn doel denk te bereiken.”

„Dat is het menschelijke leven,” merkte Muller wijsgeerig aan.

„En daar het naar mijne meening evenzeer tot het menschelijke leven behoort, zooveel mogelijk voorzien te zijn van geld, het zoogenaamde slijk der aarde, waarvan men het bezit eigenlijk geen minuut kan missen, zult gij er zeker niets op tegen hebben mij de helft uit te keeren van de som, door onzen roijalen vriend voor de zaak in kwestie gegeven,” zeide Marlin.

„Ik vind uw voorstel zeer billijk,” hernam Muller; en zijn zakboekje te voorschijn halende en openende, reikte hij Marlin, wiens vurige blikken den dief van beroep

kenmerkten, twee bankbiljetten over, en wel een van drie en een van twee honderd gulden.

„Nu dit voorname punt zoo naar wederzijdsch genoeg en in der minne geschikt is, blijft ons nog over te bepalen op welke wijze wij den knaap in onze magt zullen trachten te krijgen.”

„Mij dunkt dat wij de aankomst van de Jonge Henriëtte moeten afwachten en dan naar omstandigheden handelen.”

Marlin schudde het hoofd en antwoordde :

„Dat is mijne gewoonte niet. Bij de geringste onderneming maak ik eerst mijne plannen, bereken het voor en tegen daarvan en ben tevens, in geval van mislukking, op een veiligen terugtogt bedacht.”

„Dat vind ik wel eene zeer logische redeneering, doch geloof niet dat die hier kan worden toegepast, om de eenvoudige reden, dat wij nog geen vaste basis hebben,” hernam Muller. „De vraag is : zal de Henriëtte de haven binnen komen of zijne passagiers op de reede afzetten. Als het schip in de haven ligt, hebben wij natuurlijk de meeste kans van slagen, want bij de eerste verwarring, als verwanten, vrienden en kennissen elkaar terugzien, valt zoo'n kind minder in het oog.”

„Vergeet gij dan die beide oude heeren, die den knaap komen afhalen?” vroeg Marlin.

„O, die zullen door de drukte genoeg te doen hebben om zelf op de been te blijven.”

„En wanneer nu die poging, ons van den knaap meester te maken, mislukt?”

„Dan moeten wij het op eene andere manier beproeven.”

„Ja, dat is zeer duidelijk,” zeide Marlin lagchende.
„Maar hoe?”

„Dat kan ik nog niet zeggen, dat moeten wij aan het toeval overlaten. De handigheid van eenige finke matrozen van mijn kotter zal ons welligt uit de verlegenheid redden,” antwoordde Muller.

„Dat is uitnemend bedacht.”

„Of weet gij iets beters?” vroeg Muller veelbetekenend.

„Neen.... En wanneer gaat gij aan boord van uw vaartuig?”

„Nog heden, doch slechts voor korten tijd. Ik zal alleen order geven om te verzeilen naar of tegenover het Vossenhol, dan heb ik mijne mannen bij de hand als ze noodig mogten zijn.”

„En waar zullen wij elkaar ontmoeten?”

„Wel, waar anders dan bij Spicht, over de aanlegplaats der stoomboot.”

„O, ik weet waar dat is. Maar als ik in het Nieuwediep ben, neem ik steeds mijn intrek in „de drie vrolijke Matrozen.”

„Zijt gij daar soms bekend onder een anderen naam, dan dien gij voor ons draagt?” vroeg Muller.

„Ja, men kent mij daar als Jack Black,” hernam Marlin.

Op dit oogenblik kregen de reizigers de dokken en magazijnen van het maritieme etablissement Willemsoord in het gezigt, terwijl zich te gelijkertijd het gewone grillende gefluit, dat de aankomst en het vertrek van stoombooten en spoortreinen verzelt, deed hooren.

Vijf minuten later lag de boot aan den steiger en weldra wandelden beide, wat boosheid betreft, veel met elkaar overeenstemmende mannen den dijk op, om het ruime uitzigt te genieten op de reede en de daar gierende en zwierende of elkaar kruisende schepen van allerlei grootte en vorm gade te slaan. En werkelijk was het op dien prachtigen Junijdag een heerlijk gezigt op die golvende azuurblauwe oppervlakte, afgewisseld door de in het licht der zon schitterende geelkleurige duinen van Texel.

Gelijk de ervaren zeelieden voorspeld hadden, die op den avond van den dag der aankomst van Egtenberg en zijn boekhouder, aan het Hoofd stonden, was er des nachts een fiksche wind opgestoken; en toen zij tegen den middag van den volgenden dag weer op die plaats hunne waarnemingen deden, werd het volgende gesprek tusschen hen gehouden.

„Dat zal ruw weertje geven, Keesoom!” zeide een oude zeerob tot zijn naast hem staanden buurman, en voegde er bij: „ik geloof dat zij die zich van nacht nog buiten gaats bevinden, het hard te verantwoorden zullen hebben.”

„Als de wind zoo hand over hand blijft toenemen, kunt gij wel gelijk hebben,” hernam Keesoom.

„Het is maar te wenschen dat de Henriëtte, die elk oogenblik kan binnenvallen, besloten heeft die bui in een veilige haven af te wachten; anders vrees ik dat het volk er van lusten zal.”

„Als ze het er nog maar goed afbrengen, want alle kenteekenen van een hevigen orkaan zijn er, en wee het arme vaartuig, dat dan op de Haaks terecht komt. Daar is niet veel aan te doen en zelfs de reddingboot zou er niet tegen bestand zijn.”

Aldus over het aanstaande noodweer keuvelende, was circa een uur verlopen, toen Keesoom met ontroering riep, terwijl hij met bevende handen den kijker voor zijn oog hield.

„Groote God! hij is het!”

„Wie... wat?” riepen tien stemmen te gelijk en tien kijkers rigtten zich naar de oppervlakte der woelende zee.

„Ja; hij is het! De Jonge Henriëtte!” riepen eenige stemmen, en sommigen voegden er in stilte bij: „God zij de arme schepelingen nabij!”

Het was werkelijk het genoemde vaartuig, dat voordigt gereefde marszeilen en een stormfok voortzeilende, in de verte zichtbaar was.

„Is dat wel de Henriëtte?” vroeg eene stem, die insgelijks aan een zeeman behoorde.

„Ja man, en als je bent wat je kleeding schijnt aan

te duiden, dan kan je ze'n nummervlag in top zien wap-
peren," antwoordde Keesoom op de gedane vraag.

De hem onbekende zeeman wendde zich nu tot zijn
naast hem staanden makker en fluisterde hem toe :

„Het kan makkelijk gebeuren dat die orkaan ons
het werk uit de handen neemt.”

„Komaan jongens, laat ons maar vast de reddingboot
gaan klaar maken ; die zal wel noodig zijn,” zeide een
oude zeerob en verliet de groep, door de meesten gevolgd.

„Laten wij ons maar uit de voeten maken; ik
zie daar ginds gezigten, die mij niet bijzonder aanstaan,”
vervolgde Marlin tot zijn gezelschap, voor wien die wenk vol-
doende was om hem onmiddelijk te volgen.

Intusschen nam de orkaan al meer in hevigheid toe,
en hoewel men zich op den dijk te naauwernood staande
kon houden, volgde toch een aantal menschen de be-
manning der reddingboot, om zoo noodig de behulp-
zame hand te bieden. Op eenigen afstand naderden tevens
twee oude heeren, die elkaar stevig bij den arm hielden.
Hunne bleeke en ontroerde gelaatstrekken gaven duidelijk
te kennen dat ook zij bezorgd waren over het lot van het
door hen verwachte schip.

„God geve dat zij zich vergissen en het niet de
Henriëtte is, die gevaar loopt schipbreuk te lijden!”
hooren wij Egtenberg tot zijn boekhouder zeggen, terwijl
hij er onmiddelijk op laat volgen : „de hemel vergeve
mij dien misschien zondigen wensch, alsof niet

elk ander schip aanspraak zou hebben op onze bezorgdheid als het gevaar zoo nabij is!"

"Kom kom, beste heer!" hernam Zachtleven op geruststellenden toon, "de goede God zal u dien wensch niet euvel nemen. . . . Gij hebt een te menschlievend hart; doch men is en blijft slechts mensch en stelt steeds zijn verwanten en vrienden boven al zijne andere medescheepselen. . . . Maar ook ik ben zeer angstig, en ik vrees, ik vrees dat de laatste afstammeling der van Groenevelds welligt zijn leven in die woedende watermassa zal moeten eindigen."

"Nog eene hoop blijft ons over, hoe onwaarschijnlijk die zijn moge, namelijk dat de kapitein en stuurman der Henriëtte kundige zeelieden zijn, die wel alle krachten zullen aanwenden, om het vaartuig te behouden."

Beiden verhaastten hunne schreden zooveel hen dit mogelijk was, daar de woedende storm hen nu eens links dan regts, dan weer achteruit wierp, terwijl bergen van schuim, door de lucht gezweept, hun gelaat en kleederen nat maakten. Zij kampten echter moedig tegen deze voor hen vreemde elementen, en bereikten eindelijk hijgend en vermoeid de plaats, waar de reddingboot lag. Juist deed de algemeene kreet zich hooren: "Hij zit er op!"

"Hij is verloren; hij is op de Haaks geloopt!" riep Keesoom, die met zijn kijker gewapend, het ongelukkige vaartuig in het gezigt had.

Te midden van die klaagtoonon klonk het "ahoj! ahoj!" van de wakkere zeelieden, die alle krachten in-

spanden om de reddingboot in de branding te werken, hetgeen wel gelukte, doch waarmede nog niet het doel bereikt was. Zij moest ook bemand worden, en hiervoor huiverden nu zelfs de stoutmoedigsten terug.

„Komaan mannen! niet lang gemard. Bedenk dat elke minuut toevens aan die ongelukkigen het leven kan kosten,” riep de bootsman.

„Dat is zoo, bootsman,” hernam een van de bemanning; „maar gij weet zoo goed als ik, dat wij bij zulk een orkaan en de branding die dáár staat, toch het schip niet kunnen bereiken.... Dat is immers nutteloos ons leven wagen.”

„En wij hebben ook vrouw en kinderen,” riep een ander.

„Wij moeten het toch beproeven, jongens,” was het antwoord, ofschoon de moedige man zeer goed wist dat zij de waarheid spraken.

„Duizend gulden belooning, mannen, als je den togt waagt,” riep Egtenberg, welke milde aanmoediging scheen te helpen, daar de bemanning der boot nog met twee rappe gasten werd vermeerderd.

„Komaan, nog twee man!” zeide de bootsman. „Wie waagt het? Duizend gulden voor een nat pak, zonder nog 't voornaamste te vergeten, namelijk het volvoeren van onzen plicht en het redden van menschenlevens.”

„Ik verdubbel de som,” riep Egtenberg, terwijl Zachtlevens zijn waardigen patroon de hand drukte, daar de aandoening hem belette te spreken.

Deze laatste belofte scheen eene beslissende uitwerking

te hebben. Een oogenblik later verwijderde zich de boot, thans ruim bemand, onder een algemeen hoerah, en de kloeke mannen werkten met alle krachtsinspanning tegen de woedende branding.

Het was een strijd van den schijnbaar nietigen mensch tegen de woeste elementen. Het verschafte een ijzingwekkend schouwspel, die kleine boot te zien te midden der kokende watermassa, nu eens opgenomen en als in een wolk van schuim zwevende, om dan weder als in de diepte te verdwijnen, of zij daar verzwolgen was. Aller harten waren als toegeschroefd, tot eensklaps een zucht van verlichting den geprangden boezem ontlastte, als de toeschouwers het brooze scheepje een eind verder weer zagen te voorschijn komen.

Wel verdienden die mannen de belangstelling, welke hen volgde, want met bovenmenschelijke krachten kampen zij tegen de hen met den dood bedreigende elementen. Er behoorde meer dan gewonen moed toe, dien strijd vol te houden, want nu eens kwamen zij eenige vademmen vooruit, om in het volgende oogenblik weer ruim zoover te worden terug geworpen. Nat van zweet en door het zwalpende zeewater overstelpt, hervatten zij telkens de taak, om den verloren afstand te herwinnen. Met op elkaar geklemde tanden verdubbelden zij hunne inspanning, hunne ledematen kraakten, hunne als ijzeren spieren rekten zich uit en nogmaals wonnen zij een eind.

Daar klonk, zelfs boven het loeijen van den storm en het geklots der golven, eensklaps een aanhoudend door-

„dringend gegil, dat zelfs tot op het strand vernomen werd.

„God zij hen allen genadig!” mompelde de oude bootman, terwijl de anders zoo verharde zeelieden, als door een hevigen schrik verlamd, voor een oogenblik hun reuzenkracht staakten, daar allen de beteekenis van die kreeten begrepen.

De fraaije Jonge Henriëtte was door de golven verzwolgen; het gegil kwam van de ongelukkige passagiers en schepelingen, die zoo eensklaps aan het leven werden ontrukkt.

„Laat ons trachten zoo mogelijk nog dezen of genen der ongelukkigen te redden,” zeide de bootman; „waarschijnlijk zullen zij ons bespeurd en hunne laatste hoop op ons gevestigd hebben.”

Deze aansporing werkte; als door tooverkracht vielen de riemen weer in het bruischende nat, en na meer dan een uur met buitengewone kracht tegen de klotsende golven gewerkt te hebben, bereikten zij de hoog gaande branding, waarin het vaartuig een graf gevonden had.

Verder kon de wakkere bemanning niet komen. Tienmalen beproefde zij digter te naderen, maar telkens werd de reddingboot terug geworpen.

Menschelijke kracht schoot hier te kort.

Ontmoedigd en in zich zelve gekeerd, daar het hen niet gelukt was, ook maar één enkele hunner natuurgelieven aan den dood te ontrukken, namen zij den even gevaarvollen terugtocht aan, en ruim een uur hadden zij

met onvermoeiden ijver voortgeroeid, toen de bootsman eensklaps riep :

„Mannen, een donker voorwerp aan stuurboordzij !”

Deze woorden gaven de wakkere helden nieuwen moed, en weer spanden zij hunne krachtige spieren in om het aangeduide voorwerp te bereiken.

Wel mogen zij helden genoemd worden, die wakkere zeelieden, die meestal bij donkere lucht, in koude en storm, onder sneeuw-en hagelbuijen vrijwillig hun leven in de bres stellen om dat van anderen te redden ; die duizenderlei gevaren tarten en tegen golven en noodweer worstelen, om hunne natuurgenooten van een wissel dood te bevrijden.

Het donkere voorwerp, door den bootsman ontdekt, bleek te zijn een stuk van een gebroken raa, waaraan zich een menschelijk ligchaam vastklemde. Weldra was de reddingboot ter zijde daarvan, en slechts met moeite gelukte het de mannen den blijkbaar zielloozen mensch van het drijvende stuk hout los te maken. Bij nader onderzoek was het een man, die slechts in bewusteloozen toestand scheen te verkeeren, daar hij een zacht gekreun deed hooren, toen het eindelijk gelukt was hem aan boord van de reddingboot te halen. Het gekerm in zijn bewusteloozen toestand was een bewijs dat hij waarschijnlijk zwaar gekneusd was. Voorzigtig werd hij in de boot neergelegd, en het was of ook de natuur de zelfopoffering dier edele menschenvrienden eerbiedigde, daar de woede van den storm allengs begon te bedaren. Met betrekke-

lijke snelheid keerde dus de reddingboot naar het strand terug, waar de in anstige spanning verkeerende menigte reikhalzend hare komst verbeidde.

Honderd handen waren dadelijk bereid en bezig, met de toegeworpen trossen en touwen de reddingboot op het drooge te halen, en met nieuwsgierigheid, of beter gezegd met belangstelling werd gevraagd naar het aantal geredden.

Op aller gelaat teekende zich ontzetting en droevige teleurstelling bij het vernemen der vruchteloze poging om de schipbreukelingen te redden; en van mond tot mond werd gefluisterd, als durfde men den omvang van het groote onheil niet luide verkondigen:

„Slechts één enkele der équipage en passagiers van de Jonge Henriëtte is gered, en wel een maleijer.”

Twee mannen, die op eenigen afstand hadden gestaan als onzichtbare toeschouwers van dit somber tafreel, hadden naauwelijks die woorden opgevangen, of zich wegspoedende, mompelden zij tot elkaar:

„De streep is voor ons! Slechts één enkele gered!”

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

NARUD.

Met de meest mogelijke voorzigtigheid werd de schipbreukeling op een draagbaar naar het gasthuis vervoerd. Diep ter neer geslagen en met een deelnemend hart volgden onze bekende vrienden Egtenberg en Zachtleven den treurigen optogt.

Bij het schijnsel der fakkels hadden zij den geredde voor een inboorling van Java herkend, en dadelijk rees bij Egtenberg het vermoeden, dat dit wel de persoon kon zijn, van wien melding was gemaakt als de begeleider van den jeugdigen Willem van Groeneveld.

Zoowel de koopman als zijn boekhouder verkregen op hun verzoek de toestemming in het gasthuis den uitslag van het eerste geneeskundige onderzoek te mogen afwachten. Behalve dat de geneesheer van dat gesticht den bankier Egtenberg bij naam kende, was hij ook reeds onderrigt van het edelmoedige aanbod van twee duizend gulden voor de poging tot redding der schipbreukelingen.

Bij onderzoek bleek dat de trouwe leidsman van den jeugdigen knaap, behalve eene ernstige wond aan het hoofd en een paar minder ernstige kneuzingen, ook nog het

linkerbeen had gebroken, waarschijnlijk veroorzaakt door het in aanraking komen met een hard voorwerp, toen hij zich in zee stortte. Verder berigtte men den bankier, dat benevens eenige gouden voorwerpen, als: een gouden doosje, een dito zakuurwerk en ketting enz. ook nog eene aanmerkelijke som in bankpapier bij den schipbreukeling was gevonden, benevens een verzegeld pakket, aan het adres van den heer Egtenberg, dat door dezen in ontvangst werd genomen, en hem nog meer zekerheid schonk, dat dit de persoon was, dien hij uit Indië verwachtte. Hij verzocht dus den geneesheer, de goedheid te willen hebben, als de patiënt tot bewustzijn zou zijn teruggekeerd, hem te vragen of zijn naam Narud was. De geneesheer verzekerde den bezoeker, nu op de gevaarlijkste wond het eerste verband was gelegd, dat hij hem zelf wel een paar vragen kon doen, daar de geredde iemand was van zoo sterk gestel als hem nog zelden was voorgekomen. Hij noodigde Egtenberg alzoo uit, de krib van den gewonde te naderen.

Gaarne voldeden beide heeren aan die uitnoodiging en traden dus nader bij de legerstede, waarop Narud lag uitgestrekt. Het sneeuw witte verband, hier en daar met ligte bloedvlekken gekleurd, deed zijne regelmatige, maar thans bleeke gelaatstrekken nog beter uitkomen dan vroeger, terwijl zijne volgens oostersche gewoonte bijzonder lange blaauw-zwarte haarlokken het belangwekkende gelaat omlijstten.

„Zoudt gij in staat zijn, mijn vriend?” rigtte de ge-

neesheer zich tot Narud, „dezen heer, mijnheer Egtenberg uit Amsterdam, eenige vragen welke hij u doen wil, te beantwoorden?”

„Gaarne!” antwoordde Narud met eenigzins zwakke doch duidelijk verstaanbare stem, terwijl zijne vroeger schitterende, maar nu doffe oogen een weinig helderder blonken op het hooren van dien naam.

Egtenberg beschouwde den lijder met onverholen belangstelling, en zeide minzaam:

„Gij zijt Narud, niet waar?”

„Ja mijnheer!”

„Dan weet ik voorloopig genoeg; vermoei u niet te veel.... Waart gij de geleider van den kleinen Willem....?”

Zachtleven trok zijn patroon instinctmatig aan de mouw, als vreesde hij dat deze diens naam zou uitspreken en daardoor den knaap aan gevaar blootstellen, ofschoon hij niet anders kon onderstellen dan dat het kind jammerlijk was omgekomen.

Zoo is de kracht der gewoonte.

Bij Narud veroorzaakte het hooren van dien naam blijkbaar een pijnlijken indruk; zijn blik verduisterde en stamelend hernam hij:

„O, ik moet u over veel spreken.”

„Zoodra gij hersteld zijt, mijn vriend!”

„Ja, ja! Maar gij moet dadelijk.... en zonder....”

Hier begaf hem zijne stem; zijne oogen sloten zich; hij viel in onmagt neder.

De geneesheer greep haastig zijn arm, voelde hem den pols, hield hem een fleschje onder den neus; doch niets hielp. Hij wendde zich hierop tot Egtenberg en zeide:

„Eene zeer droevige zaak, of de herinnering daaraan heeft hem zóó hevig aangetast, dat zelfs een man van zijn ijzersterke natuur daaraan geen weerstand heeft kunnen bieden. Rust is thans eene eerste behoefte voor hem, en ik durf u niet de verzekering geven dat hij in de eerstvolgende dagen in staat zal zijn een antwoord te geven op uwe vragen.”

Deze verklaring was voor Egtenberg niet zeer aangenaam; doch de hand van den geneesheer grijpende en die hartelijk drukkende, antwoordde hij:

„Het doet mij innig leed dat die bewusteloosheid hem zoo plotseling overvalt. Ik zal hem wel niet in uwe goede zorgen behoeven te bevelen, en ben bereid alles te betalen, wat gij volgens de reglementen van dit gesticht aan hem moogt of moet ten koste leggen. Ofschoon ik, om u niet te beleedigen, thans over geene belooning voor uwe moeite wil spreken, zult gij mij zeer verpligten mij per brief en zoo noodig per telegram op de hoogte te houden van zijn toestand. Bij de eerste begeerte, welke de ongelukkige man mogt te kennen geven, mij te willen zien en spreken, zal ik dadelijk naar hier komen.”

„Ik verzeker u, waarde heer!” hernam de geneesheer, „uwe wenschen in dat opzigt te zullen vervullen. Ik acht mij zeer gelukkig u van dienst te kunnen zijn.... Vergeef mij dat ik u geen uitgeleide doe, daar belang-

stelling in den patiënt mij noopt niet van hier te gaan.”

Met deze woorden begaf de dokter zich weder naar de krib van Narud, terwijl Egtenberg en Zachtleven het gasthuis verlieten, nadat eerstgenoemde voor het ondergeschikte personeel een blijk zijner mildheid gegeven, en hij tevens eene zekere som gedeponoord had tot dekking der te maken kosten voor Narud.

Diep geschokt en in ter neergeslagen stemming keerden beide heeren naar hun logement terug. Hoe afgemat zij ook waren, duurde het toch geruimen tijd eer de slaap hunne oogleden sloot. Doch de natuur, die onverbiddelijke heerscheres zelfs over ijzersterke gestellen, deed ook hier hare regten gelden en vielen zij tegen den ochtendstond in een vasten slaap, waaruit zij eerst laat ontwaakten.

Bij het ontbijt spraken beiden weinig, en toch gevoelden zij zich meer opgewekt dan den vorigen avond. Het scheen of zij nog eenige hoop konden koesteren.

Maar welke?

Hiervan konden zij zich geen verklaring geven.

Ligchamelijk waren zij te vermoeid om heden aan vertrekken te denken, zoodat Egtenberg besloot, ook wat betref het minder gunstige weer, de terugreis naar Amsterdam nog uit te stellen. Te nauwernood was dit besluit genomen en zaten beiden nog aan het ontbijt, bijna gedachteloos de nieuwsbladen inziende, toen dokter Goudgelid, de geneesheer van het gasthuis, werd aangediend.

„Verzoek mijnheer om boven te komen,” zeide Egtenberg.

Een oogenblik later trad de even beleefde als welwillende geneesheer binnen. Beiden gingen hem te gemoet en drukten hem hartelijk de hand.

„Ik dacht niet u nu reeds te kunnen spreken, na den afmattenden dag, of beter gezegd, ná den vermoejenden nacht van gisteren,” begon de dokter. „Doch gij weet dat een geneesheer het regt heeft een weinig onbescheiden te zijn.”

„Gij zijt volstrekt niet onbescheiden; uw bezoek verschafft ons integendeel een bijzonder genoegen.”

„In de eerste plaats moet gij mij vergunnen u iets voor te schrijven. Ik zie dat uw beider zenuwen zeer overspannen zijn, hetgeen welligt later zeer nadeelige gevolgen zou kunnen hebben.”

Terwijl hij dit zeide, had hij een recept geschreven, en hen ter loops beschouwende, reeds de schel gegrepen. Toen de kellner binnen trad, reikte hij hem het recept over met de woorden:

„Hier is een recept, zendt dadelijk iemand naar den apotheker Mackaij, en er op wachten, hoor!”

Daar de kellner den goeden dokter Goudgelid kende, verwijderde hij zich lagchende.

Ook Egtenberg en Zachtleven hadden de bijzondere bedrijvigheid van den geneesheer gade geslagen, en toen deze weer plaats had genomen, zeide eerstgenoemde:

„Komaan dokter, waarmede kan ik u dienen? . . . . Een broodje . . . .?”

„Daar ik reeds ontbeten en dus geen behoefte heb, zal ik van uw vriendelijk aanbod geen gebruik maken.... Een kop koffij echter wil ik niet weigeren.”

Terwijl Egtenberg hem die inschonk en nog eenige oogenblikken gesproken was over het plaats gehad hebbende onheil, keerde de kellner met het voorgeschreven drankje terug.

„Zoo! Reeds terug!” zeide dokter Goudgelid. „Komaan, nu zal ik de heeren eens bedienen.” En een wijnelk van de tafel nemende, vulde hij dien halfverwege en reikte ze daarna Egtenberg en vervolgens Zachtleven over, er bijvoegende :

„Neem hiervan driemaal daags dezelfde hoeveelheid, en ik ben zeker dat gij u geheel anders zult gevoelen.”

Werktuigelijk hadden beiden gehoorzaamd, en aldra werden hunne zenuwen door eene zekere tinteling aangedaan, welke hen verre van onaangenaam was.

„Laat ons thans ter zake komen,” vervolgde de dokter. „Ik heb u even ernstige als treurige berigten mede te deelen.... Luister dus.”

Zoowel Egtenberg als Zachtleven zaten in gespannen verwachting over hetgeen zij zouden vernemen. Na eenige oogenblikken te hebben nagedacht, begon de dokter :

„In den toestand van den patiënt, in wien gij zooveel belang stelt.... hij heet Narud, naar ik meen....” hij zag beide heeren beurtelings vragend aan — .... „is nog geen de minste verandering gekomen. Die man met zijn ijzersterk gestel moet wel verbazende schokken in zijn

leven ondervonden hebben, daar eene enkele herinnering derzelve hem in een staat van volkomen verdooving heeft gebragt. Bij zorgvuldige oppassing, zoo ik mij niet in zijn gestel bedrieg, hoop ik hem echter te zullen behouden."

"Dat hopen wij, daar hij alle belangstelling verdient en naar mijne overtuiging vele en gewigtige diensten heeft bewezen," antwoordde Egtenberg.

"Waren onder de passagiers van de Jonge Henriëtte leden uwer familie; bloedverwanten of vrienden?" vroeg de dokter.

"Geen ander dan een knaapje van vijfjarigen leeftijd, een kind van een mijner beste vrienden in Indië."

Dit antwoord scheen den menschkundigen geneesheer gerust te stellen; hij vervolgde dus:

"In dat geval kan ik u mededeelen dat heden morgen niet minder dan negen lijken van het verongelukte schip zijn aangespoeld, waaronder drie mannen en even zooveel vrouwen, blijkbaar passagiers; voorts dat van den loods Kabbes, een hier algemeen bekend en braaf mensch, terwijl de beide anderen waarschijnlijk schepelingen waren."

"Dus geen kind?" vroeg Zachtleven haastig.

"Neen, of dit zou later moeten geschied zijn; want wat ik daar even zeide, was reeds heden morgen ten vijf ure het geval. Intsschen kunt u de lijken, die voor de familie ter herkenning in het loodsgebouw zijn neergelegd, gaan zien . . ."

"Neen, dat niet," viel Egtenberg den spreker in de rede; "wij hebben reeds genoeg van deze treurige ge-

beurtenis vernomen. Vooral nu het kind er niet bij is, willen wij onze aandoening liever niet opwekken."

"Als ik iets naders daaromtrent mogt vernemen, zal ik het u berigten . . . . Denkt u nog lang hier te vertoeven?" vroeg de dokter.

"Hoogstens nog een paar dagen ; langer zeker niet."

Na dit gesprek vertrok de geneesheer en liet beide heeren alleen. Daar het weder veel bedaard was, namen zij het besluit zich eenige afleiding te verschaffen, en gaven daartoe de voorkeur aan eene wandeling langs het strand.

Alvorens hieraan te voldoen, zeide Zachtleven, zijne nieuwsgierigheid niet langer kunnende bedwingen, ofschoon dit anders het euvel niet was van den goeden man :

"A propos, mijnheer Egtenberg, zou u niet eerst een oog slaan in het pakket, dat die man met zijn heidenschen naam heeft meegebracht?"

"Ik gevoel mij daartoe op dit oogenblik niet zeer gestemd, en zal er mee wachten, tot wij in Amsterdam zullen zijn," antwoordde de koopman. "Ik zou er u wel inzage van geven, ofschoon het aan mij geadresseerd is en hoewel gij weet dat ik geen geheimen voor u heb . . . . maar het is beter dat ik eerst den inhoud doorloop."

"Gij hebt daarin misschien gelijk," hernam Zachtleven, nam zijn hoed en stok en volgde zijn heer.

Overal waar zij zich dien dag vervoegden en waar zij met de meeste onderscheiding ontvangen werden, viel onwillekeurig het gesprek op het vergaan der Jonge

Henriëtte, en hoorden beiden tot hun niet gering leedwezen de bevestiging van hetgeen dokter Goudgelid hen had medegedeeld, waar nog werd bijgevoegd dat een paar uren geleden nog twee lijken waren aangespoeld, blijkbaar van schepelingen van het verongelukte vaartuig. Van een kind was nergens iets vernomen.

Hoewel de zee nog altijd hol ging en er een fiksche bries woei, was het toch een geheel ander gezigt dan den vorigen dag, toen men met schrik en angst de woedende en bruischende watervlakte beschouwde. Mogten echter die nog wel schuimende, maar thans door de zon beschenen golven aangename gewaarwordingen opwekken, de aanblik op het strand deed het hart van wee ineen krimpen, daar het als bezaaid was met planken, kisten, vaten, bossen riet, tabak, balen enz. als zoovele droevige getuigen van de verwoestingen in de laatste vier en twintig uren door den storm aangerigt.

Op korten afstand bespeurden zij onder de bezoekers, die door nieuwsgierigheid gedreven, hunne wandeling iets verder dan gewoonlijk hadden uitgestrekt, mijnheer Argus. Hem genaderd zijnde, zagen zij dat zijn gelaat teleurstelling kenteekende, terwijl zijne oogen de rigting volgden van zijn rotting, dien hij voor zich uitgestrekt hield naar een zich snel verwijderend voorwerp.

Zoodra de inspecteur de beide Amsterdamsche heeren ontwaarde, trad hij hen te gemoet en zeide met eene beleefde buiging:

„Ik moet u mijn hartelijk leedwezen betuigen, u in

de bewuste zaak nog niet van dienst te hebben kunnen zijn."

"Dat doet ons niet minder leed, mijnheer Argus," antwoordde Egtenberg; "het zou mij integendeel aangenaam geweest zijn, zoo wij uwe diensten wel degelijk noodig hadden. Ik vrees echter dat de arme knaap op eene geheel andere wijze van zijne geheime vijanden ontslagen is dan wij gewenscht hebben."

"Helaas, het kind zal wel zijn dood in de golven gevonden hebben, ofschoon nog geen kinderlijkje is aangeespoeld, naar ik vernomen heb. . . . De grootste teleurstelling heb ik echter ondervonden door de onbegrijpelijke kortzigtigheid mijner ambtgenooten."

"Gij bedoelt toch niet dat de booswicht weer ontsnapt is?" vroeg Zachtleven.

"Dat bedoel ik juist."

"Maar hij kan toch hier bezwaarlijk weg komen, dunkt mij," zeide Egtenberg.

"Integendeel, hij is reeds weg. . . Ginds gaat hij, die verwenschte snoodaard met zijn even slechten makker de zwarte smokkelaar, met wien de justitie ook hare rekening heeft te vereffenen en die haar ook reeds eenmaal ontglipt is."

En met zijn rotting wijzende naar het zich verwijderende zwarte punt, vervolgde hij stampvoetende: "daar gaan de schurken, aan boord van de *Zeehond*, kapitein Johnson, hoewel ik voor mij geloof dat hij en Jochem Meijer slechts één persoon is."

„Gij vermoedt dus dat die dief en moordenaar zich op dat vaartuig bevinden zou?” vroeg Egtenberg.

„Ik ben er zeker van,” hernam mijnheer Argus. „Ik heb hem zoolang nagespoord, tot ik wist dat hij met nog een paar andere zeelieden zijn intrek had genomen in de drie vrolijke Matrozen. Van dat oogenblik af liet ik dus die kroeg bewaken, met last mij onmiddellijk te komen waarschuwen als hij zich daarbinnen had begeven. Hij kon mij dus niet ontsnappen. Welnu, tegen den middag kwam Jochem, om hem zoo te noemen, als matroos gekleed met nog twee andere matrozen van den kotter de Zeehond in half beschonken toestand aanzeilen, om zijn anker in de genoemde kroeg te werpen, waar hij nog twist zocht met den door mij aangestelden spion, die echter te wijs was om in den val en dus een pak slaag op te loopen, maar zich stilletjes verwijderde, natuurlijk om dadelijk weer terug te keeren en een ander te verzoeken mij te gaan waarschuwen.

„De booswicht moet echter lont geroken hebben, want hij is een uitgeslapen schurk en heeft waarschijnlijk in mijn man een speurhond herkend en hem daarom, zoo beschonken als hij was, aangesproken met het voornemen als hij zich bloot gaf, hem eens duchtig af te rossen.

„Dat ik verheugd was, toen ik die boodschap ontving, kunt gij u voorstellen,” ging mijnheer Argus voort. „Ik spoedde mij dus naar het bureau van politie, om de noodige assistentie te halen, en meende thans den schurk voor goed te zullen knippen. Maar ik had buiten den

waard gerekend, om het zoo uit te drukken. Aan het bureau gekomen, vond ik er slechts twee agenten, die zich zonder de orders van hun chef niet durfden verwijderen om zich onder mijne bevelen te stellen. Ik vroeg hen natuurlijk, waar hun chef te vinden was, te gelijk zeggende dat de vogel ongetwijfeld zou gevlogen zijn, als er te lang gedraald werd.

„Als hij dáár niet is, zullen we hem wel ergens anders vinden,” was hun lakonieke antwoord, waarop ik even lakoniek hernam: „zoo, denk je dat? Meen je dat een Amsterdamsche dief en moordenaar zich even gemakkelijk laat inpalmen als een matroos, die op de pof is?”

„Zij zagen daar geen onderscheid in, doch ik wel, en sommeerde dus dat slechts één hunner mij zou verzelen. Al mijne woorden stuitten echter af op de bedaardheid van die beide mannen; en zeer tegen mijn zin moest ik er mij dus aan onderwerpen te wachten tot mij hulp zou verstrekt worden om eene zoo belangrijke arrestatie te doen.

„Intusschen verliep geruimen tijd en ongeduldig wordende, vroeg ik driftig, waar de commissaris of inspecteur te vinden zouden zijn?”

„Mijnheer de commissaris,” antwoordde een hunner, „is er zelf op uit om een zekeren Johnson, een gevaarlijke smokkelaar, te arresteeren...”

„Daar ik vermoedde dat die Johnson en Roode Jochem dezelfde persoon was, hadden wij dus te zamen kunnen handelen, en nu werd ik nog ongeduldiger. Gelukkig

keerde juist de inspecteur, en eenige oogenblikken later de commissaris met twee agenten terug. Hij deelde mij mede dat de vogel gevlogen was, en de reden mijner komst vernemende, stelde hij drie agenten te mijner beschikking, om te trachten den door mij opgespoorden spitsboef in handen te krijgen.

„De man dien ik voor de kroeg op post had gesteld, verzekerde dat geen van de drie zeelieden, die hij eeren uur geleden had zien binnen gaan, dezelve hadden verlaten. Mijn hart bonsde in mijn ligchaam. Eindelijk zou ik dan de hand leggen op dien lagen schurk.

„Dadelijk drong ik met de twee agenten het huis binnen, terwijl ik den derde buiten de wacht liet houden bij den anderen spion, om te beletten dat Jochem kon ontsnappen. Verbeeld u echter mijne verbazing bij het binnentreden der gelagkamer, daar slechts twee mariniers en een matroos van het wachtschip te vinden, die zeer bedaard met elkaar zaten te spelen.

„Op mijne dringende vraag antwoordde de kastelein met een onnoozel gezigt, dat de door mij gezochte drie matrozen van den kotter de *Zeehond* reeds een uur geleden waren vertrokken, daar zij slechts één enkele borrel hadden gebruikt. Ik zag den kerel onderzoekend aan om te trachten op zijn gelaat te lezen, of hij mij misleidde; doch te vergeefs.

„Ik vroeg hem nu naar eenige bijzonderheden aangaande die drie mannen, en volgens zijne beschrijving kreeg ik de zekerheid dat een hunner Roode Jochem

was, terwijl ik in den andere Johnson herkende en de derde mij onbekend was. Ik moest dus besluiten dat de kastelein de waarheid sprak, en toch kon hij het doen om mij op een verkeerd spoor te brengen. Welligt, dacht ik bij mij zelven, heeft hij die schelmen hier of daar verborgen, en dus vervolgde ik op strengen toon: In mijne betrekking van inspecteur van politie zult gij mij moeten toestaan uw huis te doorzoeken, daar de door mij op post gestelde man mij verzekerd heeft, dat in het laatst verloopen uur niemand deze woning heeft verlaten."

"Doe wat gij verkiest mijnheer," was zijn antwoord; „maar het zal vergeefsche moeite wezen, daar zich, behalve die lieden aan gindsch tafeltje zittende, niemand in dit huis bevindt dan mijne vrouw en dochter."

"Bedenk de gevolgen, zoo gij de politie om den tuin leidt," hernam ik. „Een der mannen, die ik zoek en wiens beschrijving gij mij gegeven hebt, is een beruchte dief en moordenaar, terwijl de ander een bekende smokelaar is, die zich tegen de wettige magt heeft verzet, waarbij dooden zijn gevallen. Begrijp dus de verantwoordelijkheid, welke gij op u laadt, indien gij zulke lieden aan de handen der justitie zoekt te onttrekken."

"De kastelein verzekerde mij nogmaals dat zij zich niet bij hem bevonden, mij de vrijheid gevende naar believen zijn huis te doorzoeken, er nog bijvoegende dat hij hen niet getapt zou hebben, indien hij geweten had dat zij zulke schurken waren."

"Maar ik zeg," herhaalde ik, dat zij deze woning niet

verlaten hebben. De man door mij op wacht gesteld, vertrouwd ik meer dan uwe verzekering."

"De verklaring van dien man behelst de waarheid; want langs dien weg hebben zij mijn huis niet verlaten."

"Gij hebt hier dus nog meer uitgangen?" vroeg ik haastig.

"Gij noodzaakt mij er toe om het te zeggen," antwoordde de kastelein schoorvoetend; "misschien is het tot ongeluk van verscheidene arme stumperts. Want soms zijn er matrozen of mariniers van de oorlogsschepen hier van verlof achter gebleven of op de sjees. En als die gezocht en dan opgepakt worden, kost het hen straf of geldboete, en om hen daarvoor te vrijwaren, laat ik zulke lui van achteren uit als de politie vóór in komt, waardoor zij de gelegenheid hebben dadelijk naar boord terug te gaan... Maar enfin, ik doe het met een goede bedoeling. Volg mij, dan kunt gij u met eigen oogen overtuigen."

"Ik volgde den man en nu bracht hij mij naar een binnenplaats, waar in twee tegenover gestelde hoeken twee kasten of berghokken waren, waarvan het eene aan de achterzijde een houten beschot had, dat kon weggeschoven worden en toegang gaf tot een zoogenaamd slop, juist breed genoeg om een man doorgang te laten en waarmede men op den Kanaalweg, namelijk aan de andere zijde der herberg kwam.

"De schurken waren dus langs dien weg ontkomen. Ik was woedend. Zoo die drommelsche agenten niet zoo

lang hadden gedraald, hadden wij hen ongetwijfeld nog kunnen snappen. Goede raad was dus in dit geval duur.

„Ik vroeg den kastelein, of hij ook kon vermoeden welke rigting zij waren ingeslagen, waarop hij mij antwoordde, uit hunne woorden begrepen te hebben dat zij naar boord gingen, daar hun plan was om spoedig zee te kiezen.

„En weet gij waar die kotter ligt?” vroeg ik hem.

„O,” hernam een der agenten, die ik bij mij had, „dat weten wij wel; wij zijn er straks van daan gekomen. De kotter ligt op eenige vademen van het strand, voor het zoogenaamde Vossenhol, eene beruchte losplaats voor smokkelaars.”

„Welnu, dan zullen wij ons daarheen spoeden,” zeide ik, en dadelijk verlieten wij de kroeg, om naar Huisduinen te snellen, waar de zoo even genoemde plaats gelegen was.

„Op weg daarheen deelden de agenten mij mede, dat zij dien morgen met den commissaris eerst naar Spicht, een logement aan de buitenhaven, gegaan waren, om den smokkelaar Johnson op te sporen, die daar zijn intrek moest genomen hebben in gezelschap van een onbekend persoon, die een paar dagen geleden hier was gekomen. Laatstgenoemde, een zekere John Black was daar echter niet te vinden, evenmin als Johnson, die naar het zeggen van den kastelein reeds des morgens vertrokken was om naar boord te gaan. Wel wist men dat hij op den kotter behoorde, doch of hij de gezagvoerder zelf of slechts

de stuurman was, kon niet met zekerheid gezegd worden. Dat was echter van minder belang. Wij wisten nu dat hij de persoon was dien wij hebben moesten, daar wij hem, volgens uitduiding, herkend hadden aan het lidteeken, in den vorm eener halve maan, aan zijn voorhoofd. Wij haasten ons dus naar den kotter, die naar wij vernomen hadden, een paar dagen geleden uit de haven naar het Vossenhol verhaald was.

„Wij hadden er reeds lang het oog op gehad maar konden niets uitvoeren, daar de scheepspapieren in volmaakte orde waren. Toen wij er kwamen, werden wij bereidwillig aan boord ontvangen door den kapitein, hetzij deze de ware of slechts de stuurman was. Hij riep zijn volk op het dek, doch geen der matrozen was de man, dien wij zochten; en daar hij volgens zijne papieren niemand anders aan boord had, zagen wij ons genoodzaakt onverrigterzake te vertrekken.”

„Mijn vermoeden,” vervolgde mijnheer Argus, „was dus juist, dat de zwarte smokkelaar en Johnson met het lidteeken dezelfde persoon was. Als wij tijdig kwamen, konden wij dus nog een goeden slag slaan, ofschoon het tien tegen één zou zijn, daar niet ondersteld kon worden dat ons bezoek, na hetgeen dien morgen reeds had plaats gevonden, zoo grif zou worden aangenomen.

„Ter loops bezochten wij nog de jonge Tamboer op Huisduinen, de gewone verzamelpplaats van smokkelaars en strandzoekers. Dewijl daar echter niets van onze gading te vinden was, gingen wij dadelijk naar de

bedoelde plek, en aan het Vossenhol komende waar wij den kotter meenden te vinden, zagen wij ons teleurgesteld. Het vaartuig lag er wel, maar op minstens een mijl afstands van het strand, met alle zeilen bijgezet. En als om ons te bespotten, stonden Johnson en Rode Jochem op het achterdek; zij wuifden ons met hunne mutsen een sarkastisch vaarwel toe en stuurden den kotter naar den wind, die als een pijl uit een boog vooruitging.

„Al hadden wij ook een groote boot gehad, bestond er toch geen kans om het snelzeilende schip te achterhalen, zoodat de schurken weer ontkomen waren.

En nogmaals stampte de inspecteur van verkropte woede met den voet op den grond.

„Die kerel schijnt wel de duivel in persoon te zijn,” zeide Egtenberg. „En wat is nu uw voornemen?”

„Er blijft mij niets anders over dan onverrigter zake terug te keeren. Ik vertrek nog heden met de nachtboot naar Amsterdam . . . . En de heeren?” liet hij er vragend op volgen.

„Wij blijven nog, doch zoo wij morgen niets naders vernemen omtrent den knaap of zijn lijk, gaan wij insgelijks terug,” antwoordde de koopman.

„In dat geval zal ik afscheid van u nemen,” sprak mijnheer Argus met eene beleefde buiging, die door beide heeren op dezelfde wijze werd beantwoord.

De inspecteur had zich reeds eenige schreden verwijderd, toen hij terugkwam met de woorden:

„Daar ik niet geslaagd ben en in uwe zaak niets heb

kunnen verrigten, mijnheer Egtenberg, vind ik mij verplicht u dit bankbiljet terug te geven."

Te gelijk haalde de regtschapeu inspecteur zijn zakboekje te voorschijn, doch Egtenberg hield zijn arm vast en hernam :

"Laat dat maar rusten, waarde heer! Gij hebt toch zeker onkosten moeten maken en niets is billijker dan dat ik u die vergoed. Bovendien zal ik ongetwijfeld uw dienst wel noodig hebben, daar ik een pakket brieven heb ontvangen, van wier inhoud ik echter nog niets weet."

"Ontvang de verzekering mijner bereidwilligheid en geloof dat niets mij aangenamer zal zijn dan in uwe zaak de noodige opsporingen te verstrekken."

Met deze woorden vervolgde mijnheer Argus zijn weg, spoedig gevolgd door de beide heeren, die naar hun logement terugkeerden,

Den volgenden morgen bezochten zij weer het gasthuis, waar dokter Goudgelid hen mededeelde, dat er gelijk hij verwacht had, weinig of geen verandering was gekomen in den toestand van Narud, die nog niet volkomen tot bewustzijn was teruggekeerd, terwijl de man in de eerstvolgende dagen toch nog te zwak zou zijn om eenige mededeelingen te doen. Omtrent de op zoo ongelukkige wijze omgekomen equipage en passagiers van de Henriëtte was niets bijzonders meer vernomen; slechts enkele voorwerpen waren hier en daar langs de kust aangespoeld, doch geen lijken meer.

Egtenberg verzocht den dokter, als het lijkje van den knaap mogt gevonden worden, het dan op fatsoenlijke wijze

te doen begraven, en na hem de meest mogelijke zorg voor Narud te hebben aanbevolen, namen zij afscheid van den geneesheer.

Den volgenden morgen keerden beide naar Amsterdam terug, waar zij des namiddags aankwamen. Gelijk te begrijpen is, werd Egtenberg door zijne vrouw met vreugde, door de kleine Wilhelmina met uitgelaten blijdschap ontvangen. De koopman was nog nimmer langer dan een halve dag van huis geweest; geen wonder dus dat de afwezigheid van den even liefderijken echtgenoot als zorgenden vader gedurende een viertal dagen, de hem zoo innig liefhebbende wezens eene eeuwigheid toescheen. Hij zelf was niet minder verheugd zich weer bij de zijnen te bevinden, van wie ook hij slechts ongaarne scheidde.

De gouvernante bespiedde ter sluiks het gelaat van den heer des huizes, waarop zij duidelijk teleurstelling las en waaruit zij opmaakte dat het booze opzet gelukt was en het kind zich in handen bevond van Muller en Marlin. Van de schipbreuk der Jonge Henriëtte had zij nog niets vernomen.

De oude Zachtlevén, die bij hunne aankomst te Amsterdam, zich naar zijne woning had willen begeven, was door zijn patroon uitgenoodigd het middagmaal bij hem te blijven gebruiken, en daar de bejaarde man, wiens hart vol was over het verlies van zijn jeugdigen bloedverwant, gaarne de eenzaamheid wilde ontvliesen, had hij die uitnoodiging aangenomen, te meer daar hij zich vol-

komen op zijn gemak en t' huis gevoelde in den huiselijken kring van Egtenberg.

Toen men na afloop van den maaltijd vertrouwelijk en gezellig aan de theetafel zat, vroeg mevrouw Egtenberg haar echtgenoot:

„Zeg mij nu toch eens, mijn vriend, wanneer onze kleine huisgenoot komt, over wien gij gesproken hebt. Ik had gedacht dat gij hem zoudt meegebracht hebben; of is de Jonge Henriëtte nog niet aangekomen?”

„De Jonge Henriëtte zal nimmer aankomen, en onze kleine huisgenoot, zooals ik hoopte dat hij worden zou, zal nooit aan onze tafel plaats nemen,” antwoordde Egtenberg somber.

„Wat wilt gij daarmee zeggen, mijn vriend?” vroeg zijne vrouw.

„Dat ik getuige ben geweest van een der vreeselijkste tooneelen, welke ik in mijn leven heb aanschouwd en niet meer hoop bij te wonen.... Ik heb de Jonge Henriëtte voor mijne oogen met man en muis zien vergaan,” liet hij er op volgen.

„O mijn God!” zuchtte de goede vrouw. „En hebt gij dat gezien?”

„Ja, mijn lieve!”

„Was het schip dan zoo dicht bij den wal?”

„Betrekkelijk ja; doch ik heb het onheil waargenomen door een kijker, die een loods mij aanbood.”

„En waren de ongelukkigen niet te redden?”

„Met geen mogelijkheid. De orkaan was zoo hevig,

dat de reddingboot het gestrande vaartuig niet kon naderen. Wel zijn alle pogingen daartoe in het werk gesteld, doch te vergeefs; slechts met moeite is men er in geslaagd één enkel man te redden."

"Slechts één enkele... En hoeveel waren er aan boord?"

"Naar ik vernomen heb, zullen er ongeveer dertig geweest zijn, de passagiers mēegerekend."

"Groote hemel!" riep mevrouw Egtenberg blijkbaar ter neergeslagen; "welk een ramp voor die gezinnen!"

"Ja, wel een ramp, en zooveel in ons is, zullen wij trachten het ongelukkig lot van de weduwen en weezen der verongelukte bemanning te verzachten."

"Ja, dat is goed, laat ons dat doen, daar die lieden toch wel beschouwd in onze dienst hun leven verloren hebben.... Gij hadt immers ook aandeel in het schip?"

"Ja, en wel het grootste!"

"En hoe is het met den geredden persoon!"

"Hij ligt zeer gevaarlijk ziek en bevindt zich in het gasthuis te Nieuwediep.... Hij was de geleider van den knaap, dien wij verwachtten."

"Zou dat kind werkelijk verdronken zijn?... Moest hij zulk een verre reis maken, om in het gezigt der haven om te komen!" zeide mevrouw van Egtenberg.

"Hij was in Gods hand!" sprak Zachtleven.

"Zijn lijkje is echter nog niet aangespoeld, zoodat wij nog niet zoo geheel behoeven te wanhopen.... Hij zou

de eerste niet zijn , die op wonderdadige wijze gered is geworden.”

De gouvernante had met oplettendheid naar dit gesprek geluisterd, ofschoon geen enkele trek op haar gelaat te kennen gaf dat zij er eenig belang in stelde; evenmin had zij een enkel woord in het gesprek gevoegd. Dit baarde echter geen verwondering, daar men gewoon was aan hare afgetrokkenheid.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

DE CLUB GAAT UITEEN.

Weer was er licht op de kamer van Muller, ofschoon hij, zooals wij weten, afwezig was.

Toen de klok het tiende avonduur had verkondigd, traden achtereenvolgens Rudolf van Hazenberg en Schmitt, en eenige oogenblikken daarna Adelina Fiorini binnen, waarna het drietal, na het wisselen van den gewonen groet, zich aan de tafel plaatste, waarop reeds twee flesschen wijn en glazen stonden, een bewijs dat de oude huishoudster de noodige bevelen voor de ontvangst gekregen had.

Nauwelijks waren zij gezeten of Rudolf van Hazenberg nam, na een brief voor zich op tafel gelegd te hebben, het woord :

„Ik zal wel niet behoeven te herhalen, hoe wij elkaar nu omstreeks acht jaar geleden, toevalligerwijze achtereenvolgens leerden kennen; hoe hetzelfde doel ons verenigde, daar wij allen in meerdere of mindere mate verwant zijn aan wijlen den heer Hendrik van Groeneveld, wiens zonderlinge uiterste wil van den beginne af een soort van strijd heeft in het leven geroepen, gelijk ons bij overlevering gedeeltelijk bekend is, en welke strijd onzerzijds niet altijd zonder offers is voortgezet.

„Ik zeg onzerzijds, daar ik al wat tot de zijlinie der van Groenevelts behoort, tot de onzen reken. Enkelen onzer voorouders hebben hun leven, anderen hun vermogen er bij ingeschoten, om dien strijd met goed gevolg te kunnen volhouden, en allen hebben zoowel hunne belangen als hun haat aan hunne kinderen nagelaten, zooals ook wij het weer aan de onze zouden gedaan hebben, indien de omstandigheden dit gevorderd en ons daartoe in de gelegenheid gesteld hadden.

„Ook wij hebben al onze krachten in dien strijd gevoerd, leven en geld op het spel gezet om het doel te bereiken, en eindelijk zijn onze pogingen door overwinning bekroond.

„Op dit oogenblik bestaat er geen erfgenaam in regte linie van den erflater Alexander van Groeneveld. De laatste van die afstammelingen heeft zijn dood in de

golven gevonden. De bark de Jonge Henriëtte, waarmede de knaap uit Indië naar Holland kwam, is eergisteren met man en muis op de Noorderhaaks vergaan. Slechts één man is daarvan gered, zoodat het toeval ons dus in deze naar wensch heeft gediend.

„Wij hebben alzoo nu niets meer te doen dan met geduld het oogenblik af te wachten, door den erflater vastgesteld.

„Die datum is 20 Januarij 1878.

„Er kan natuurlijkerwijze in dien tijd nog veel gebeuren. Misschien zullen wij niet allen de vruchten plukken van ons streven, van de moeite, van de opofferingen en van het gevaar door ons geleden. Doch zij die het beoelde tijdstip beleven, kunnen dan ook volop genieten hetgeen rijkdom schenken kan.

„Wel heb ik hooren mompelen dat Alexander van Groeneveld op zijn sterfbed nog een codicil gemaakt heeft; doch in welken geest is niet bekend. Alleen dit weet ik dat de oorspronkelijke som der nalatenschap niet minder bedraagt dan twee ton gouds; dus in elk geval genoeg om al onze verwachtingen te voldoen, al onze hoop te bevredigen.

„Diensvolgens is onze onderlinge overeenkomst om den naam van Groeneveld te vernietigen, van heden af overbodig. Die naam bestaat niet meer, nu de laatste nakomeling daarvan in de diepte der zee ligt bedolven.

„De dagbladen zullen ongetwijfeld reeds heden avond

het voor ons te goeder uur gekomen onheil bevestigen, zooals onze vriendin dit reeds bevestigd heeft, door hare mededeelingen uit den mond van den koopman Egtenberg, die ooggetuige is geweest dezer gebeurtenis, waardoor ons veel moeite en gevaar bespaard is.

„Ten overvloede heb ik hier nog een brief welke ons evenzeer dat berigt zendt. Hij is van onzen vriend Muller en van den volgenden inhoud :

„Waarde Vriend !

„De duivel, of het toeval, of ons goed gesternte heeft ons gediend en ons bevrijd van eene niet zeer gemakkelijke taak, welke voorzeker niet zonder groot gevaar zou zijn te volvoeren geweest, daar de speurhonden der politie ons reeds van Amsterdam af op de hielen hebben gezeten. Niet dat ik noch Marlin zich daarover zouden bekommerd hebben, maar toch is het beter zooals het nu is. Het is steeds mijn grootste vermaak geweest de politie bij den neus te nemen, en ook Marlin, met wien zij nog een goede rekening heeft te vereffenen, zou mij daarin trouw hebben ter zijde gestaan.

„Hoe dit echter zij : de laatste kleine van Groeneveld heeft de beste partij gekozen door vrijwillig zijn toevlugt te zoeken op den bodem der zee, in gezelschap van de geheele équipage der Jonge Henriëtte, die, zooals gij wel reeds zult vernomen hebben, op Pinksterdag is vergaan. Een man, zoo wij wel onderrigt zijn, een maleijer, heeft echter geen zin gehad zoover van zijn land

verwijderd te sterven, en is zoo slim geweest zich zoo lang aan een stuk mast van het schip vast te klemmen, tot de bemanning der reddingboot hem bewusteloos heeft binnengehaald.

„Onze taak is derhalve afgeloopen, en hebben wij dus voortaan niets anders te doen dan stilletjes af te wachten tot de hen de gouden eijeren zal hebben uitgebreed.

„In afwachting daarvan en ook omdat het mij wel wat lastig wordt zoo gedurig te hooren vragen naar een zekeren Johnson, in wiens veiligheid ik een levendig belang stel, terwijl tevens de lucht aan deze zijde van het halfronnd op den duur een weinig ongezond voor mij is, zal ik die op het andere halfronnd gaan inademen en daar tevens zien, of de fortuin mij weer zooals vroeger, in den Indischen Archipel toelacht.

„Ook onze vriend Jochem, of Marlin of hoe hij zich meer noemt, wordt gezocht door de al te gediensstige politie, die in hem zekeren Rooden Jochem vermoedt. En daar ik hem nu volstrekt geen ongelijk kan geven zich met de politie niet in aanraking te stellen, heeft hij mij verzocht hem op mijn togt mee te nemen, en wijl juist het toeval wil dat mijn stuurman eene minder vriendschappelijke ontmoeting heeft gehad met de kommiezen, kwam mij zijn aanbod zeer te stude, te meer daar hij in de Indische wateren even goed bekend is als ik, terwijl ik tevens zijne werkzaamheden heb gade geslagen in het Far West, gelijk de Yankees zeggen, zoodat ik dus weet wat ik aan hem heb.

„Daarbij deelt hij ook mijn gevoelen dat de Indische lucht zuiverder en gezonder is dan die in Europa, en dat vooral de hollandsche atmosfeer zeer nadeelig werkt op de zenuwen. Hij roept u dus bij deze een hartelijk vaarwel toe.

„De duizend gulden, die wij niet konden en niet noodig hadden te verdienen, hebben wij eerlijk gedeeld, welke som ons nu, zooals gij begrijpen kunt, zeer goed van pas komt. Wij magtigen u ons voor dat bedrag te crediteeren op rekening van de groote som, als wij die later komen opvorderen.

„Wanneer gij dit schrijven ontvangt, hebben wij de krijtbergen van Albion reeds in het gezigt, want er waait een nog al stevige bries, en de Zeehond is een vlug zeilschip.

„Gegroet tot wederziens,

„J. Muller.

Nieuwediep, Junij 1861.

„O. Marlin.

„Gij ziet alzoo, waarde vriend en vriendin,” vervolgde Rudolf van Hazenberg, „dat zij het vaderland verlaten hebben en er waarschijnlijk niet spoedig zullen terugkeeren. Onze club is daardoor als van zelve opgeheven, te meer daar het doel, dat ons nog bij elkander hield, niet meer bestaat. Wij zullen deze bijeenkomst dan ook voor de laatste houden, tot onvoorziene omstandigheden het weer mogten vereischen, of tot het gewigtige

oogenblik van de plegtige ontvangst der zoo lang verwachte schatten gekomen is. Tot op dat tijdstip leg ik mijn voorzitterschap neder."

Met de kin op zijne hand gesteund, had Schmitt aandachtig geluisterd, zonder dat een enkele trek op zijn gelaat een blijk van tevredenheid of genoegdoening had gegeven. Toen dus van Hazenberg eindelijk zijne rede- neering geëindigd had, vroeg hij koeltjes :

"Zijt gij volkomen overtuigd, dat de knaap zijn dood in de golven heeft gevonden?"

"Wanneer een schip vergaat en slechts één enkele persoon daarvan wordt gered, welke persoon niet de door ons bedoelde knaap is, dan hebben wij bewijs genoeg dat hij bij de anderen op den bodem der zee ligt."

"Voor mij is dat nog geen afdoend bewijs," hernam Schmitt droog, waarna Hazenberg de schouders ophaalde en antwoordde:

"Gij zijt en zult altijd een ongeloovige Thomas blijven."

"Ik heb gaarne overtuigende bewijzen en zoolang ik dien knaap niet met eigen oog heb zien begraven, geloof ik nog altijd aan de mogelijkheid, dat hij gered zal kunnen zijn. Men heeft meermalen gehoord van redding uit dergelijke gevaren, ofschoon ze dan ook aan het wonderbare grensde. En waarom zou door onze rekening geen streep kunnen gehaald worden, terwijl wij vermeenen het spel te hebben gewonnen?"

"Mijnheer Schmitt spreekt niet zoo geheel bezijden de waarheid," mengde nu de gouvernante zich in het ge-

sprek. „En ook mijnheer Egtenberg schijnt nog een zweem van hoop te koesteren; ook hij slaat geloof aan de mogelijkheid eener wonderbare redding van den knaap.”

„Nu, ik voor mij geloof er niet in het minst aan,” zeide van Hazenberg.

„En ook ik moet u zeggen,” vervolgde Adeline, „dat ik werkelijk eenigzins genegen ben te gelooven aan de mogelijkheid eener redding, ofschoon hier alle omstandigheden voor het tegendeel pleiten. In de eerste plaats een woedende orkaan, waarvan wij hier zelfs een staaltje gehad hebben, en ten tweede was er geen enkel schip in de nabijheid, en al ware dit ook het geval geweest, zou het waarschijnlijk in hetzelfde gevaar verkeerd en hetzelfde lot ondergaan hebben, waarbij nog komt dat een kind van vijf jaar niet bekwaam is om tegen de woedende golven te kampen, waar zooveel sterke lieden moesten bezwijken. En nu zijn al deze redenen wel genoegzaam voor de overtuiging, dat hier aan geen redding behoef gedacht te worden, en toch is het mij of ik het geloof van Schmitt en Egtenberg moet deelen.”

„Dwaasheid!” mompelde van Hazenberg.

„Noem het dwaasheid, en toch blijft het denkbeeld van redding bij mij bestaan. Bovendien zijn alle lijken van de opvarenden aangespoeld, en juist dat van den knaap niet,” hernam Schmitt.

„Van allen, zegt gij?”

„Ten minste bijna van alle!”

„Gij ziet dus dat uwe verklaring voorbarig is. Welnu

zij die niet zijn aangespoeld, worden waarschijnlijk in de diepte terughoudend, doordien hunne kleederen zich aan een of ander voorwerp hebben vastgehecht, of eenig gedeelte van het uit elkander geslagen schip hen bedekt houdt.

„Doch laat ons van dit onderwerp afstappen en overgaan tot iets anders. Ik wilde gaarne alles geregeld zien voor mijn vertrek. Het is namelijk mijn plan een reisje naar het buitenland te gaan maken.”

„Dus zijt gij gerust?” vroeg Schmitt met nadruk.

„Wat mij betreft, ja!”

„Dan zullen wij het ook moeten zijn. Doch het gevolg zal leeren, in hoever die gerustheid gewettigd is. Gij begeert dus zeker den stand onzer kas te weten, niet waar?”

„Juist!”

„Welnu, die kan ik u dadelijk blootleggen,” hernam Schmitt, en een zakboekje te voorschijn halende, begon hij overluid te lezen:

„Staat der kas van het genootschap Allen voor één en één voor allen, op 1 April 1861.”

„Sla dat maar over,” riep van Hazenberg ongeduldig; „zeg liever hoeveel er op dit oogenblik nog in kas is, ofschoon het wel niet veel zal zijn, daar er sedert geruimen tijd van de vrienden niets te halen was, wijl zij meerendeels geknipt zijn en de overigen liever voor eigen rekening dan voor onzichtbare chefs wilden werken, hetgeen mij trouwens ook verkieselijker voorkwam, dan te

eeniger tijd door de laauwheid van dezen of genen onzer in onaangenaamheid te komen."

"En gij," liet Schmitt er met een schamperen lach op volgen, "gij hebt u ook eenigzins teruggetrokken, nu gij sedert anderhalf jaar niet meer noodig hadt u met de vrienden te bemoeijen, daar uw huwelijk met mejufvrouw van Riffenberg u onafhankelijk heeft gemaakt."

"Ik wil niet ontkennen dat dit een van de redenen is geweest. Doch ter zake."

"Welnu, op dit oogenblik hebben wij een voordeelig saldo van twee honderd zeven en dertig gulden, zeventien cents."

"Ik stel voor om dit geld, dat nu toch eenmaal door ons gestort en thans niet meer noodig is voor ons vroeger doel, namelijk bestrijding der kosten van vervolging der groote zaak, te schenken aan de oude jufvrouw Bos, die door het vertrek van Muller thans buiten betrekking zal geraken."

"Het is mij wel," antwoordde de gouvernante, "ofschoon ik nog het regte niet weet van de zaak, waarover ik u onlangs sprak."

"Inbeelding, lieve vriendin, niets anders!" hernam van Hazenberg haastig.

"Gij zijt in het laatste jaar veel veranderd. Vroeger schonkt gij niet zoo spoedig uw vertrouwen."

"Wie zegt u dat ik dit tegenwoordig wel doe, en geen onderzoek heb gedaan?" vroeg van Hazenberg driftig.

"Dan is het mij ook wel; hoewel ik nog volstrekt niet overtuigd ben."

„Vergun mij een oogenblik, om met de oude vrouw te gaan spreken.”

„Met uw verlof,” zeide Schmitt, die eenige minuten in gedachten had gezeten. „Ik zou wel een voorstel willen doen.”

„Spreek, vriend Schmitt, spreek; wat ligt u op het hart?”

„Van jufvrouw Bos gesproken; gij zijt toch immers ook van meening, dat het eene fatsoenlijke vrouw is?”

„Voor zoover mij bewust is, ja! En ik geloof zelfs, dat zij vroeger betere dagen heeft gekend.”

„Zij is toch discreet, niet waar?”

„O, daarvoor waarborgt in de voornaamste plaats hare doofheid.”

„Juist, en dus ook niet babbelachtig.”

„Evenmin, en alweder om dezelfde reden.”

„Is zij zindelijk? Is zij nog al werkzaam?”

„Dat kunt gij, dunkt mij, genoeg opmerken aan alles wat gij hier ziet.”

„Welnu, al te maal eigenschappen, die mij zeer goed bevallen.”

„Maar waartoe moeten al die vragen dienen? Gij zijt toch niet voornemens jufvrouw Bos ten huwelijk te vragen?”

Schmitt barstte bij die laatste woorden in een schaterlach uit, maar zoo valsch en schrill, dat zelfs van Hazenberg en de gouvernante, die beide niet tot de fijngevoeligsten behoorden, eene beweging van afkeer niet konden onderdrukken.

„Ha, ha, ha!” riep Schmitt luide, toen zijn lachbui eenigzins bedaard was, „die vind ik prachtig; ik zou zulk een oud wijf trouwen! Neen vriend, als ik nog mal genoeg was mij weer onder den pantoffel te begeven, dan zou het eene rijke erfdochter moeten zijn, zooals mijnheer Hazenberg heeft gedaan. Maar gekheid ter zijde; van trouwen is geen sprake, en ik weet zeer goed dat gij slechts schertst. Jufvrouw Bos zou gemakkelijk mijn grootmoeder kunnen zijn, in plaats mijne vrouw. Doch het geval is dit: mijn meid heeft de malligheid in het hoofd gehaald om te gaan trouwen, en daar ik natuurlijkerwijs iemand noodig heb voor mijn huishouden, dacht ik aan haar, meenende dat zij niet ongeneigd zou zijn bij mij als huishoudster te komen. Ten minste,” voegde hij er haastig bij, „als zij tevreden is met hetgeen ik haar geven kan; want de verdiensten zijn tegenwoordig niet breed.”

„Kom, kom, zoo schraal zal het niet zijn.... Dat zaakje in de Goudsbloemdwarstraat gaat u immers nog altijd aan?” vroeg van Hazenberg.

„Och, dat geeft ook niet veel. Maar om op de zaak terug te komen: wanneer zij het voor lief wil nemen, zooals zij het hebben zal, kan ze reeds deze week haar intrek bij mij nemen.”

„’t Is goed; ik zal het haar voorstellen.”

Van Hazenberg stond op, en begaf zich naar het achtervertrek, waar hij de oude vrouw bezig vond met eenig naaiwerk. Hij sloot eerst zorgvuldig de deur en na zich

overtuigd te hebben, dat geen der beide gezellen hem was gevolgd, naderde hij de vrouw, die even van hare bezigheid ópkeek, doch toen met verdubbelden ijver haar arbeid voortzette, alsof zich niemand in het vertrek bevond.

Rudolf van Hazenberg legde zijn hand op haar schouder en zeide met zachte stem :

„Moeder !”

Jufvrouw Bos sloeg geen acht op dat woord, en daar hare doofheid slechts voorgewend was, is het te onderstellen dat zij haar bezoeker zeer goed verstaan had. Dit begreep Rudolf evenzeer, zoodat hij thans ongeduldig herhaalde :

„Moeder, gij verstaat mij immers wel en behoeft met mij de komedie niet voort te zetten, die gij, ik weet niet om welke reden, zoo voortdurend speelt.”

„Neen, dat is ook niet noodig ; doch wat wilt gij van mij ?” vroeg jufvrouw Bos kortaf. „Het is geruimen tijd geleden dat ik het woord „moeder” uit uw mond heb gehoord ; want de voorname mijnheer van Hazenberg zou zich schamen, niet waar, de weduwe van den braven en eerlijken schoenmaker van Hazenberg als zijne moeder te erkennen voor al die groote heeren en dames waarmede haar zoon thans omgang heeft ?”

„Dat is niet zoo, moeder, als ge u maar hadt willen voegen naar mijne wenschen,” hernam Rudolf.

„Om een leven vol leugen en bedrog te leiden ! Neen, dat nimmer ! En bovendien komen de gemaakte manieren van die groote lui met de mijne niet overeen.”

„Nu bekent gij het immers zelve. . . En hebt gij zelve mij dat huwelijk niet aangeraden?”

„Ja helaas! En daardoor heb ik dat schepsel, hoewel zij trotsch en rijk was, ongelukkig gemaakt, want nu gij uw doel bereikt hebt en in het bezit zijt van haar rijkdom, verwaarloost gij haar, die u, niettegenstaande hare gebreken, toch met hart en ziel lief heeft. Al weer een straf te meer voor mij, dat ik u het leven heb geschonken.”

„Kom moeder, laat ons daarover maar niet spreken. Gij weet hoe ik ben. Ik heb afleiding noodig, ik ben nog jong, en wil de wereld genieten, waartoe ik thans de middelen bezit, hetgeen steeds mijn streven is geweest.”

„Dat weet ik helaas maar al te goed! In plaats gelijk uw vader, u er op toe te leggen een braaf en kundig werkmans te worden, hebt gij u reeds van uwe jeugd af met slecht gezelschap afgegeven en u door allerlei ongeoorloofde middelen pogen te verrijken om uwe ongebonden levenswijze te kunnen volhouden.”

„Is die boetpredikatie bijna gedaan?” vroeg van Hazenberg eenigzins verstoord. „Het is toch waarlijk om te lagchen als ik, die door de groote wereld de élegante van Hazenberg genoemd wordt, mijzelven voorstel met een schootsvel voor en met zwart bepikte handen, die den geheelen dag op een driestel gezeten, op een steen lêer zit te kloppen, om als het avond is, een gulden of een daalder verdiend te hebben, en mijn avondmaal te doen met een stuk brood en een kom slappe koffij.”

„Maar dat zou een eerlijk stuk brood zijn geweest, zoo als uw vader voor u en mij verdiend heeft. . . .”

„Waarvoor ik echter bedank,” viel Rudolf haar barsch in de rede.

„Gij zijt nog niet aan het einde, Rudolf. Die levenswijjs, welke gij thans leidt, kan nimmer goed afloopen.”

„Enfin, dat zullen wij afwachten. Een leven vol genot is wel waard dat men er iets voor waagt.”

„Te laat zal het u berouwen.”

„Dan is het nog tijd genoeg om een bestendig leven te gaan leiden.”

„Wanneer de dood u niet onverwacht wegrukt. Ik hoor wel dat gij nimmer zult veranderen, zoodat in dat opzigt mijne laatste hoop is vervlogen. Toen ik u aanraadde te trachten de hand van mejufvrouw van Riffenberg te verwerven, deed ik het omdat ik wist dat zij u beminde en in het denkbeeld verkeerde dat ook gij genegenheid voor haar koesterde. Doch uw hart is voor geen edele aandoeningen vatbaar; vuige eigenbaat blijkt uw harts-tocht te zijn. Om u af te houden van den weg der misdaad, bevorderde ik zooveel in mijn vermogen was uw huwelijk, waarvan ik echter thans berouw heb. Gij overdekt de grijze haren op dit hoofd met schande, terwijl de tranen, welke de ongelukkige reeds gestort heeft en nog storten zal, mij op de ziel branden, daar ik mij zelve beschouw als de gedeeltelijke bewerkster van den kommer en het leed, die haar verteeren.”

„Daaromtrent kunt gij uw hart dat zoo teeder schijnt

te zijn, volkomen gerust stellen, moeder! Geloof mij, zonder uw raad of medewerking zou ik mejufvrouw van Riffenberg even goed de hand gereikt hebben. En wat hare tranen belangt, och, die zullen spoedig genoeg weer opdroogen. Eilieve, welk leed en welken kommer veroorzaakt ik haar? Dat ik de wereld geniet? Welnu, ik laat haar dezelfde vrijheid en ben geen huisplaag die jaloersch is en wien men nooit iets naar den zin kan maken. Ik bezoek mijn club en mijne gezelschappen en heb mijne vrouw nog nimmer belet ook hare vrienden of vriendinnen te ontvangen. Ieder zijn vrijheid; ziedaar mijn leus!"

"Maar een leus, die voor een gehuwd man niet past!"

"Dat is mijn zaak, moeder! Doch gij verveelt mij met dat gepraat, en ik heb ook langer geen tijd en geen lust naar die jeremiaden te luisteren. Geef mij dus spoedig en zonder omwegen antwoord op hetgeen ik u heb voor te slaan."

"En wat is dat? Ik luister."

"Muller zal vooreerst ten minste hier niet terug komen; hij is voor geruimen tijd naar de Indiën vertrokken."

"O, hij zal niet meer durven terugkeeren; hij is even als gij en de anderen, een groote schurk."

"Dank je voor dat compliment. Het staat dus te voorzien, dat gij weldra zonder betrekking zult zijn. In de kas onzer club bevinden zich nog een paar honderd gulden, welke wij voor u bestemd hebben. Wilt gij dus

hier blijven wonen, dan zal ik voortaan voor uw onderhoud zorgen?"

"Neen, neen, en nogmaals neen! Aan dat geld kleeft misschien bloed, en in elk geval is het geld der misdaad."

"Waarvoor gij toch alles koopen kunt, zoo goed als voor ander geld. Maar het zij zoo! Gij weigert dus. Ook goed! Zeg mij dan maar wat gij verlangt? Wilt gij hier blijven wonen en van mij den noodigen onderstand ontvangen?"

"Ik heb u dit reeds vroeger geweigerd, en gij weet dat ik op een eenmaal genomen besluit nimmer terugkom."

"Ik verwachtte dat antwoord en heb u nu nog een ander voorstel te doen. Schmitt heeft een huishoudster noodig; hij heeft mij verzocht u die plaats aan te bieden."

"Schmitt, zegt gij? Die man, die uw zwager in het verderf heeft gestort?"

"Dat was zijn eigen schuld. Waarom leende hij hem geld, dat hij hem niet kon terugbetalen?"

"Omdat de schurk hem er toe overgehaald had."

"Dan had hij zich niet moeten laten overhalen. En bovendien, dat is zijn en niet mijn zaak."

"Gij misduidt hem dus het lijden uwer zuster en van hare dochter niet?"

"Ik misduid hem niets, daar het mij niet aangaat. Ik weet dat hij een inhalige kerel, een gierigaard, een vrek is; maar dat raakt mij altemaal niet. Wilt gij die betrekking bij hem aannemen, of niet aannemen, mij is

het onverschillig ; ons gesprek is hiermede geëindigd, ik wasch mijne handen in onschuld."

"Welnu, zeg tegen uw vriend . . ."

"Hij is mijn vriend niet," viel van Hazenberg haar norsch in de rede.

"Zeg dan tegen Schmitt, de woekeraar, de schurk, dat ik zijn voorstel aanneem en bereid ben zijn huishoudster te worden."

"Gij weet dat hij zeer gierig is en zich zelve dikwerf het hoognoodige onthoudt."

"Dat weet ik, maar kan mij gelukkig met weinig tevreden stellen."

"Gij haat hem, niet waar?"

"Ja, uit grond mijns harten, omdat hij mijne lieveling, mijne kleine Sophie, mijn oogappel, uw nichtje, tot den dood toe gemarteld heeft, alleen om hare levensverzekering te kunnen binnenschrapen. . . O, die schurk!"

"Dat was geen schurkenstreek maar slechts een daad van voorzigtigheid en overleg, die niets bewijst dan zijne sluwheid. Hij had vooruitgezien, en dat kon wel een iegelijk die een weinig verstand had, dat Sophie niet oud zou worden. De slimmert heeft eenvoudig daarop zijne berekening gemaakt. Zij mag geen heel plezierig leven bij hem gehad hebben, maar van doodmartelen kan geen sprake zijn."

"En ik herhaal, dat hij het arme schepsel wel degelijk heeft dood gemaakt," riep de oude vrouw op hevigen toon. "Er bestaan honderderlei manieren om eene vrouw

langzaam te vermoorden, en in die kunst is de schurk volleerd."

"En toch wilt gij bij hem in betrekking gaan?"

"Ja, omdat ik in de eerste plaats niet van u afhankelijk wil zijn en geen geld van u aanneem, waarop zeer zeker een vloek rust. Ten tweede ben ik te oud om nog hier of daar mijn dienst te gaan aanbieden; ten derde wil ik niet terugkeeren naar ons dorp, waar ik gerust mijn ouden dag zou kunnen doorbrengen, daar ik nog wel zooveel bezit, en eindelijk hoop ik, als ik bij den schurk ben, wel zooveel van zijn streken en listen te ontdekken, dat ik hem aan de galg kan brengen."

"Dat is uw zaak," hernam van Hazenberg onverschillig, "zorg slechts dat hij niet merkt dat gij hem en zijne handelingen bespiedt, want hij is in staat u met eigen hand te worgen."

"Bekreun je daar niet om, dat is mijn zaak," zeide jufvrouw Bos, op het laatste woord nadruk leggende.

"Dus kan ik hem zeggen, dat gij zijn voorstel aanneemt?"

"Ja."

"Nog iets. Bedenk u wel, wanneer gij nog een of ander mogt noodig hebben, want ook ik ben voornemens voor geruimen tijd uit de stad te gaan."

"Ik heb niets noodig. Ga, en kom mij nentwege nimmer of als een beter mensch terug."

"Dank voor dien wensch! Vaarwel, moeder!"

"Vaarwel, ontaarde zoon!"

Zoo scheidden die beide menschen van elkaar.

Ziedaar de vruchten eener verkeerde opvoeding, eener kwalijk geplaatste moederlijke, ja, dwaze liefde, waarvan de wrange vruchten dan ook niet uitbleven.

Toen Rudolf van Hazenberg weer binnen trad, deelde hij aan Schmitt mede, dat jufvrouw Bos zijn voorstel aannam en hij het geld onder zijne berusting kon houden, om haar van tijd tot tijd die kleine geriefelijkheden te verschaffen, waarop vrouwen in het algemeen, en die van bejaarden leeftijd in het bijzonder, zeer gesteld zijn. Dat berigt werd door Schmitt met een tevreden grijnslach ontvangen, waarna het drietal scheidde.

„Morgen kom ik afscheid nemen van de familie Egtenberg, als wanneer ik u nog eenige oogenblikken wensch te spreken,” zeide van Hazenberg, toen hij aan de huisdeur van Egtenberg afscheid nam van de gouvernante, die daarop slechts door een hoofdknik antwoordde.

EINDE VAN HET EERSTE DEEL.

INHOUD.

	Blz.
Inleiding	I.
EERSTE HOOFDSTUK.	
Het kantoor van den heer Egtenberg.....	5
TWEEDE HOOFDSTUK.	
Waarin sprake is van den held onzer geschiedenis	20
DERDE HOOFDSTUK.	
De gouvernante	39
VIERDE HOOFDSTUK.	
Raadsels.....	51
VIJFDE HOOFDSTUK.	
De geheimzinnige Club.....	62
ZESDE HOOFDSTUK.	
Het doel der Club	73
ZEVENDE HOOFDSTUK.	
De Jonge Henriëtte.....	97
ACHTSTE HOOFDSTUK.	
De schipbreuk.....	116
NEGENDE HOOFDSTUK.	
Mohilla. — De voorspelling van Narud.....	151

	Blz.
TIENDE HOOFDSTUK.	
Eene waarschuwing	187
ELFDE HOOFDSTUK.	
Het vermoeden van een inspecteur van politie.....	205
TWAALFDE HOOFDSTUK	
De inbraak. — De wadloop.....	242
DERTIENDE HOOFDSTUK.	
Vervolg	258
VEERTIENDE HOOFDSTUK.	
Weder Roode Jochem	270
VIJFTIENDE HOOFDSTUK.	
Droevige teleurstelling	278
ZESTIENDE HOOFDSTUK.	
Narud.....	296
ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.	
De Club gaat uiteen.....	320

16-5076

